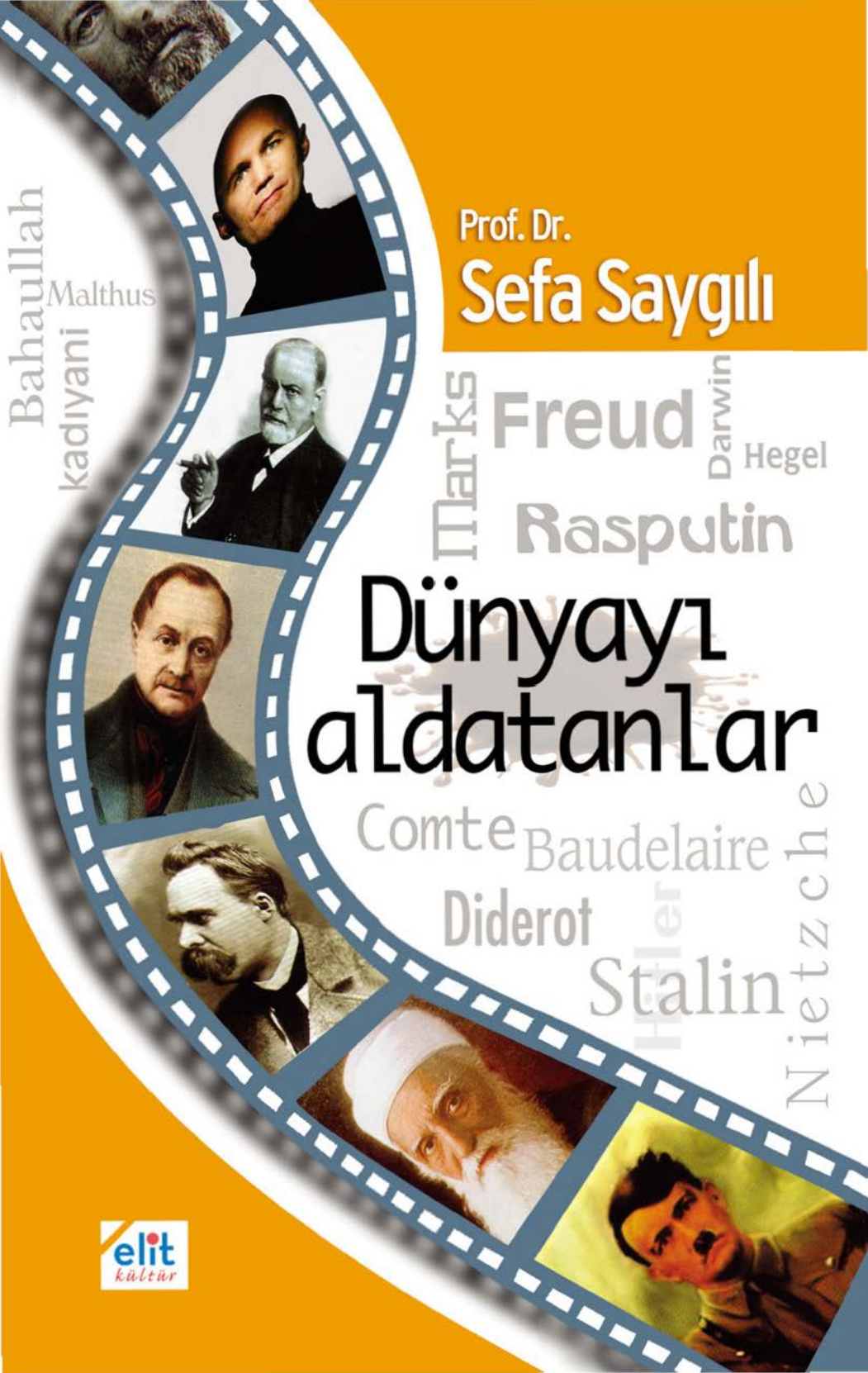
Prof. Dr.
Sefa Saygılı
Dünyayı aldatanlar
Bahaullah
Malthus
Kadıyani
Marks
Freud
Darwin
Hegel
Rasputin
Comte
Baudelaire
Diderot
Hitler
Stalin
Nietzche
elit kültür

DÜNYAYI ALDATANLAR

Prof. Dr. Sefa Saygılı

Prof. Dr. Sefa Saygılı

Dünyayı Aldatanlar

Türdav Yayın Grubu
Adına Editör Mehmet Dikmen
Kapak Ramazan Erkut
Baskıya Hazırlık Türdav Ajans
Baskı Çevik Matbaacılık
Davutpaşa Cad. Besler İş Merkezi
No: 20/18-19 Topkapı/İstanbul
Tel: (0212) 501 30 19
Cilt Savaş Mücellit - (0212) 501 99 42

İstanbul / 2010
ISBN 975-7656-53-4

Yayıncı Sertifika No: 16440

TÜRDAV YAYIN GRUBU

Göztepe Mh. Mahmutbey Yolu Orhangazi Cd. No:16 Bağcılar / İSTANBUL
Tel: (0212) 446 08 08 (pbx) Fax: (0212) 446 00 15 - 90
www.elityay.com • bilgi@elityay.com • www.kitapkutusu.com

© "Elit Kültür" markası ile üretilen bu eserin basım ve yayın hakları
Türdav Basım ve Yayım Ticaret ve Sanayii A.Ş.'ye aittir.

Prof. Dr. Sefa Saygılı
Psikiyatri Uzmanı

Dünyayı Aldatanlar

elit kültür

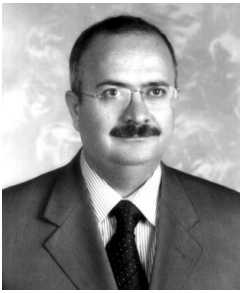

Prof. Dr. SEFA SAYGILI

1956 yılında İskenderun'da doğdu. İlk, orta ve lise tahsilini bu şehirde yaptıktan sonra girdiği İstanbul Tıp Fakültesi'nden 1980'de mezun olarak doktor oldu. Ardından aynı fakültenin psikiyatri kliniğinde uzmanlık eğitimine başladı ve 1984 yılında psikiyatri uzmanı ünvanını aldı. KKTC Girne'deki yedek subaylık görevinden sonra 1985'te Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde çalışmaya başladı. 1990'da psikiyatri şef muavini, 1991'de İstanbul Tıp Fakültesinde girdiği sınavla psikiyatri doçenti oldu. 1992'de psikiyatri klinik şefi olarak Vakıf Gureba Hastanesinde göreve başladı. Halen bu görevini sürdürmektedir.

2009 yılında Profesörlüğe yükseldi.

Profesör Saygılı, 1988-1998 yılları arasında Zaman Gazetesinin sağlık köşesini idare etmiştir. 1989 yılında seçildiği Yeşilay Genel Başkan Yardımcılığı görevini de halen sürdürmektedir.

"Doktorunuz Diyor ki", "Dengeli Beslenme Sağlıklı Zayıflama", "Annemi İstiyorum", "Babacığım Neredesin?", "Sağlık Bilinci", "Dünyayı Aldatanlar", "Ayhan Songar", "Mazhar Osman", "Evlilikte Mutluluk Sanatı", "Gerçeği Arayanlar", "Strese Son", "Beyin ve Ruh", "Mutluluk Elimizde", Hakikati Arayanlar, Gıda Rehberi adlı kitapları yayınlanmış olan Prof. Dr. Sefa Saygılı aynı zamanda Doç. Dr. Ahmet Yıldızhan'la birlikte ayda bir yayınlanan popüler *"Sağlığınız"* adlı sağlık dergisini 2 yıl çıkarmıştır. Elliden fazla bilimsel makalesi olan Saygılı, ayrıca aylık *"Eğitim ve Bilim"* dergisinin yayın danışmanıdır.

Evli, 2 çocuk babasıdır.

İÇİNDEKİLER

TAKDİM.....9
Önsöz.....13
Sigmund FREUD (1856-1939).....15
FREUD'UN GERÇEK YÜZÜ.....23
FREUD'UN İKİNCİ ÖLÜMÜ.....25
FREUD: YÜZYILLIK PUTUN YIKILIŞI.....28
Freud'un fikirleri çalıntı.....29
Emma fiyaskosu.....29
Freud'un rüşveti.....31
Dora'nın dramı.....31
Psikanaliz çıkmazı.....32
Freudçuluğun temeli.....32
Freud'un maskesi düştü
"TIME" GÜNAH ÇIKARTIYOR.....37
PSİKANALİZ'İN İFLÂSI.....37
Psikanaliz kimlere yapılabilir?.....37
Kimler psikanalist olabilir?.....37
Psikanalizin tatbiki.....38
Tedavinin esası.....39
Psikanaliz niçin yaygınlaştı?.....39
Psikanalizin iflâsı.....40
Psikanalizin başarısı.....41
FREUD ve PSİKANALİZ İÇİN NE DEDİLER?.....42
BATLAMYUS (108-168).....45
Michel NOSTRADAMUS (1503-1566).....48

Prof. Dr. Helmut Swoboda ne diyor?.....51
Nostradamus'un maskesi düşüyor mu? 52
Denis DIDEROT (1713-1784).....56
Friedrich HEGEL (1770-1831).....61
Auguste COMTE (1798-1857).....66
Arthur SCHOPENHAUER (1788-1860) 72
Thomas Robert MALTHUS (1766-1834).....78
Charles BAUDELAIRE (1821-1867).....82
Charles Robert DARWIN (1809-1882) 86
Charles DAWSON 92
Rodger PATTERSON.....96
John Stuart MILL (1806-1973).....98
Karl MARX (1818-1883).....100
Kehânetleri tutmadı 104
Marx yargılanıyor! 105
Abdullah İBN-I SEBE.....107
Jean Jacques ROUSSEAU (1712-1778).....111
Hasan SABBAH (? – 1124).....116
Hasan Sabbah'ın çıkışı.....117
İsmaililerin görüşleri 117
Hasan Sabbah'ın hayatı 118
Hasan Sabbah'ın sahte cenneti 119
Kimleri fedai yapıyorlar?.....121
Siyasi cinayetleri 122
İnsanlar niçin girdi?.....122
Sabatay SEVİ (1626-1676) 124
BAHAİ VE BAHAİLİK.....132
Bab'ın fikirleri 134
19 sayısının önemi 135
Babin idamı 135
Bahaullah sahnede 136

Görüşleri 136
Mezhebin sonrası 137
Bahailiğin özellikleri 137
Mirza Gulam Ahmed KADIYANİ (1839-1908) 139
Hindistan'ın durumu 140
Faaliyete başlıyor 141
Müceddidliğini ilan ediyor 142
Derken İsa ve Mehdi oluyor 142
Peygamberlik devresi 142
İngilizler'in maşası 143
Kadiyaniliğin özellikleri 144
Ölümü 145
Beşir FUAD (1852-1887) 147
Friedrich NİETZCHE (1844-1900) 151
Herbert SPENCER (1820-1903) 157
Spencer'in bilinmezciliği 159
Grigori Yefimoviç RASPUTİN (1870-1917) 161
Rasputin sarayda 163
Muhalifleri artıyor 164
Rasputin yönetimde 165
Korkunç cinayet işleniyor 166
Çağdaş Rasputin'ler 167
Emil DURKHEIM (1858-1917) 169
Nicolai LENİN (1870-1924) 173
Bertrand RUSSELL (1872-1970) 178
Thomas Edward LAWRENCE (1888-1935) 182
Adolf HİTLER (1889-1945) 188
Iosif STALİN (1879-1953) 195
Wilhelm REICH (1897-1957) 199
Görüşleri 203
Reich vakası neyi gösteriyor? 204

Nurullah ATAÇ (1898-1957) 205
Uydurmacılık Ataç'la alevleniyor.....206
Ne yaptı?.....208
Sebebi neydi?.....208
Düşünce şekli 208
Şahsiyet ve fikir yapısı 210
Ataç ve İslâmiyet 211
Tasfiyecilik ne getirdi?.....211
Frederick von MIERERS 213
Jean Paul SARTRE (1905-1980).....215
Basil ZAHAROFF (1849-1936) 221
Celaleddin EKBER ŞAH (1542-1605) 226
PARANOYAK MEHDİ TASLAKLARI 231
Paranoya tarifi ve çeşitleri 232
Hastalık öncesi kişilik 232
Belirtileri.....233
Gidişatı 234
Tefriki 234
Tedavi ve sonuç.....236
SAHTEKÂRLARIN SALTANATI.....237
SAHTE DİNLER DÜNYAYI SARIYOR.....241
Sektlerin artışı 242
Toplu intihar.....243
Scientology sekti 244
Sektlerin sardığı batı.....245
Satanizmin Kurucusu: Anton LAVEY (1930-1998) .246
Anton Lavey kimdir? 246
Satanizmin prensipleri 247
Lavey'in şahsiyeti 248

TAKDİM

Prof. Dr. Sefa Saygılı çok yönlü, çalışkan, verimli bir ilim adamı.

Uzun yıllar emek vererek hazırladığı *"Dünyayı Aldatanlar"* isimli eseri, hem bir düşünce atlası, hem fikir jimnastiği, hem de eğlenceli hikâyeler demeti.

İnsanların meşhur olmak, başarılı olmak, ilgi çekebilmek uğruna akla gelmeyecek şeytanlıklar düşündüğünü ve yaptığını görüyoruz. Kimi zaman da bu şeytanlıkları yapanlar, gerçeği aradıklarını ve bulduklarını haykırıyorlar.

Hatta yer yer bu aldatıcı "gerçeğe" milyonlar, milyarlar inanıyor.

Aldatıcı "gerçekler" kimi zaman ilim kıyafetiyle, kimi zaman "çağdaşlık" maskesiyle, kimi zaman da "moda" kostümüyle bize takdim ediliyor.

Özellikle çağımızda medya, ilim merkezleri ve "otoriteler" tarafından yapılan propagandalar, aldatıcı "gerçeklere" karşı koymak için ortalama insanlarda güç bırakmıyor.

Fakat birinin çıkıp "kral çıplak" demesi gerekir.

Bütün dünya aldanıyor, diyen birinin çıkması şart.

Değerli yazar Sefa Bey, çok ilgi çekici araştırmalar yapmış, çok enteresan tespitlerde bulunmuş. *Dünyayı Aldatanlar,* ilim adına yapılan maskaralıkları, tuhaflıkları, şaklabanlıkları hikâye ediyor. Bazen de gerçeği bulduğunu sanan akıllı "saflar"la karşı karşıya geliyoruz.

Annesini emerken çocukların seksî haz duyduğunu iddia eden "büyük" psikanalist Sigmund Freud, histeri hastalığına tutulmuş bir kadını burnundan ameliyat ettiriyor. Zavallı kadın, kan kaybından ölümle karşı karşıya kalıyor.

Büyük dahinin "buluşu" hayli trajik, bir o kadar da komik. Vasat bir doktor böyle bir yanlış yapsa, adamı tefe koyar çalarlar.

Charles Darwin'in insanın maymundan geldiği tezi, şimdiki maymunların neden hâlâ maymun kaldıklarını ispatlayamıyor. Darwin'in, canlıların sahip olduğu gözleri düşünmek beni bu teoriden soğuttu, diyerek zavallılığını ilan ettiğini görüyoruz.

Fakat teoriye ihtiyacı olan başkaları var. Maymun ile insan arası nesli bulmak için maymun postuna bürünen "ilim adamı" Rodger Patterson resim çektiriyor ve Darwin'in soğuduğu teoriyi ispatlıyor(!).

Sadece Patterson mu?

Elbette ki hayır.

Darwin teorisine delil toplayan Avukat Charles Dawson'un serencamını okumak hayli keyifli. İnsan azı dişlerini eğeleyip Orangutan çenesine monte eden bu meşhur "ilim adamı", onları toprağa gömüyor, bir süre sonra, bu "500 bin sene öncesine ait (!) buluntu kemikleri", meşhur Biritish Müzesine pazarlıyor. Dawson, bu harika buluşundan dolayı ödül alıyor ve Darwin teorisini ispatlamış oluyor, heykeli bile dikiliyor. Ama arkeologlar şüpheleniyorlar. Avukatın bulduğu kemikleri yeniden inceliyor ve 500 bin senelik kemiklerin yeni olduğunu ve eğelendiğini tespit ediyorlar.

Alın size skandal! Darwin teorisini ispatlayan "müthiş bulgu" sahte çıkıyor.

Ne kadar eğlenceli değil mi?

Kitapta çok daha eğlenceli simalar var.

İşçi sınıfına eşekler diyen ve çalışmadan, borçla yaşayan ve çevresini aldatan Karl Marx'la tanışıyoruz.

Maddeciliği savunan, fakat bu tezin yetersizliğini görünce maneviyata yönelen Hegel'i tanıyoruz.

Pozitivizmin kurucusu, Tanrıtanımaz Ogüst Comte'ün, âşık olduğu kadına günde üç vakit ibadet seanslarını düzenlediğini öğreniyoruz.

Ve daha nice maskaralıklar, şarlatanlıklar, sahtekârlıklar ve aldanışlara şahit oluyoruz.

Vahiy dışında hakikat arayanların **"traji–komik"** serüvenlerini okurken hem eğleniyor, hem öğreniyor, hem de aldatıldığımız için kızıyoruz.

Fakat düşünüyoruz.

Okuyucu, böyle güzel bir eserden mutlaka faydalanacaktır. Böylesine faydalı bir eseri ortaya koyan Doç. Dr. Sefa Saygılı'yı bu güzel, ibret dolu çalışmasından dolayı tebrik ediyor ve kendisinden yeni eserler bekliyoruz.

Ali Erkan KAVAKLI

ÖNSÖZ

"Dünyayı Aldatanlar" da tarihe damga vurmuş, düşünce dünyasında iz bırakmış kırka yakın şahsiyet yer almaktadır. Bu öncüler, fikirlerini doğuran ortamla, zaaflarıyla incelenmiştir. Diyebiliriz ki:

* Bu kişilerin önemli bir kısmı Yahudi'dir. Azınlık psikolojisi içinde, hakaret ve aşağılanma ile yetişen Yahudi bilginleri, genellikle alışılmadık düşünce akımlarının başlatıcıları olmuşlardır. Necip Fazıl'ın deyimiyle: "Para, Yahudi eseri… Derken sermaye ve kapitalist sistem Yahudi eseri… Peşinden komünizm ve antikapitalist hareket yine Yahudi eseri… Onun da arkasından filozof Bergson elinde ruhçu ve materyalizmi tepeleyici dünya görüşü yine ve yine Yahudi eseri…" *(Doğru Yolun Sapık Kolları'*ndan)

* Yine bu kişilerin zorluklarla, sıkıntı ve meşakkatle geçen çocukluk ve gençlik yılları dikkatimizi çeker. Bazılarının ebeveyni yoktur veya ayrıdır. Çoğu da eğlence ve sefahete dalmış, sıradan bir insanın dahi aklına gelmeyen aşağılık fiilleri yapmışlardır. Kısacası aşağılık kompleksi içinde, çevreye kin ve intikam hisleriyle yetişmişlerdir. Daha sonra olmadık fikir ve fiiller onlardan beklenebilmiştir.

* Bu zatların çoğu bunalımlı, sık psikiyatrik tablolara giren mutsuz ve dengesiz kişilerdir. Çelişkili davranışlar ve fikirler ortaya atabilmiş, sanki kendi bunalımlarını kitlelere yaymak istemişlerdir.

* Yine dine saldıran filozofların hemen ortak özelliklerinden biri, din diye tahrif edilmiş Hıristiyanlığa karşı olmalarıdır. Bu filozoflar islâmı bilmemektedir. *"Avrupa İslâmı Tanımaz"* başlıklı uzun makalesiyle bu konuyu inceleyen Cemil Meriç'e göre; Ondokuzuncu asra kadar Avrupa'nın İslâmiyet hakkında-

ki bilgisi, Londra'lı avukat Sale'in taraflı ve yetersiz Kur'ân tercümesine dayanır. *(Kırk Ambar*'dan)

İşte bu filozoflar, Hıristiyanlığın çelişki, yetersizlik ve mantıkdışılıklarını görerek inanca karşı bir tutum almışlardır.

"Dünyayı Aldatanlar" ın bu yönleri tabiiki onların önemlerini azaltmaz. Onlar iz bırakmış insanlardır. Ancak onları tanıyabilmemiz, felsefelerini anlayabilmemiz için yetiştikleri şartları bilmemiz gerekir.

Yine *"Dünyayı Aldatanlar"* genellikle samimi insanlardır. Söylediklerine kendileri de inanmakta, başta kendilerini de aldatmaktadırlar. Ancak kimilerinin de sahtekâr ve şarlatan olduğu ayrıdır.

Bu insanların ortak bir özelliği de şana, şöhrete, servete ve şehvete düşkün oluşlarıdır. Onların fiillerinde muhakkak bu amillerin yeri vardır.

Yine bugün peşine kitleler toplayan, etrafına sahte gülücükler atarak insanlığı felâkete sürükleyen liderlerin benzerlerini *"Dünyayı Aldatanlar"* da görebiliriz. Prensip olarak yaşayanları kitabımıza almadığımız için onlara yer veremedik. Ama "resmi anlayışın dışındaki islami akımlarla mücadele edeceğiz" diyen veya 15 asırlık geleneği reddederek yeni bir İslâm(!) görüşünü yaymaya çalışan şahısları veyahut şeyhliğini ilân ederek harem kuran cahilleri "tarih tekerrürden ibarettir" diyerek bu kitapta görebilirsiniz.

Tabii ki, dünyayı aldatanlar bu kitaptaki şahıslardan ibaret değildir. Biz belli başlılarını seçtik.

Evet, dünya kurulalı beri binlerce enbiya, evliya ve ulema birbirini tasdik ede ede gelmiştir.

Filozoflar ve dünyevî liderler ise birbirini yalanlayarak, çürüterek ortaya çıkarlar. Herbiri ayrı şeyler söylerler. Bu yüzden fani insanlara, sıradan akımlara kapılmak aldanmaktır.

Doç. Dr. Sefa SAYGILI
Fatih, 7 Ekim 1997

İnsanı cinsî hazzın (libido) elinde oyuncak gören, inancı reddeden, şuurlu hareketi ve iradeyi kabul etmeyen; karamsarlık, korku ve ümidsizlik aşılayan Freud, aslında insanlığı yok olmaya sürükleyen bir şarlatandı.

Sigmund FREUD (1856-1939)

Freud, 1856 yılında Avusturya'da doğdu. Tüccar olan babası, 2 çocuğunun olduğu ilk evliliğinden sonra 40 yaşındayken 20 yaşında olan bir kızla ikinci evliliğini yapmıştı. Freud, bu evliliğin ilk çocuğudur. Daha sonra 5 kardeşi daha olmuştur.

Yahudi bir ailenin çocuğu olan Freud, yahudi aleyhtarı bir çevrede, ırkının devamlı tahkir edilişini yaşayarak

büyüdü. Babası kendisine yapılan küçültücü hareketleri oğluna anlatıyor ve onu yahudi olmayanlara karşı kinlendiriyordu. Freud ise babasını pasif bularak nefret ediyor, genç annesine aşırı sevgi ve bağlılık duyarken, insanlara karşı intikam hırsı ile büyüyordu. Daha sonra siyonizme gönül vermesi bu yüzdendi.

Nörotik ve dengesiz bir annenin dediğinden çıkmayan, baskı altındaki bir genç kızla nişanlandı. Deli olurcasına sevdiği bu kız ile nişanlı geçirdiği beş yıl gibi uzun bir süre boyunca, ailevî ve dinî baskı neticesi cinsel eziklik, durgunluk ve tatminsizlik acıları çekti. Nişanlısını çok nâdir görebiliyordu ve üç yılda bin civarında mektup yazmıştı.

Evliliği sırasında ise mutsuzdu. Cinsel yönden doyumsuzdu. Kendisini yalnız hissediyordu. Evliliğini bitirmek istiyor; fakat konumu, yahudi oluşu ve başka sebepler buna mani oluyordu.

Freud'un kendisi de psikonöroz denilen bir çeşit ruhi rahatsızlığa tutulmuştu. Bedenî ve ruhî sıkıntıları vardı. Psikosomatik şikâyetlerinin arasında şiddetli hazımsızlık ve kabızlık bulunuyordu. Zevk alma hissini kaybettiği ve ümitsizce yorgunluk duyduğu anlar çok oldu. Henüz psikanaliz üzerine çalışmadığı o dönemlerdeki nevrastenisini, yaşadığı hayatın gerilimine bağlıyor, nişanlısı ile beraber olduğu andan başlayarak duyduğu iyilik hissini "sihirli bir dokunuş" olarak tarif ediyordu.

Freud hırslıydı. Mutlu bir hayatı olan kişilerle birlikte, mesleklerinde başarılı olan insanları son derece kıskanırdı.

Meslek hayatının ilk yıllarında hipnoz ve hipnoterapi üzerinde çalıştı. Fakat bir türlü başarılı olamıyordu. Bunun üzerine serbest tedavi ve psikanalize yöneldi. Hastaları, o devrin problemlerini taşıyan Viyana Yahudi Sosyetesinin özellikle cinsî açıdan anormal, marazlı tipleriydi.

Freud, önce ruhî hastalıkların çocuklukta tecavüze uğramakla ortaya çıktığını iddia etti. Sonradan bu şahısların hastalıklarından dolayı hayal gördüklerini fark edince bu ilk teorisinden vazgeçti.

Doktorluğu sırasında Anna adındaki nörotik bir kızı teferruatlı şekilde tetkik etti. Bu kızın bastırdığı bazı cinsel problemleri mevcuttu.

Freud'un yüksek zekâsı ve yahudi tabiatı, aşağılanma ile şekillenen ruhi yapısı, insanlardan intikam alma eğilimi, kendi cinsel sapıklığı ile birleşince, kızın cinsel kaynaklı hasta olduğunu iddia etti ve bu görüşünü bütün nörozlara şamil kıldı.

Daha sonra bu mekanizmanın psikozlarda ve hatta sağlıklı insanlarda da geçerli olduğunu ileri sürdü. Kurduğu teoriye psikanaliz adını verdi. Bu teoriye göre, insanların bütün davranışları, hattâ çocuğun annesine bağlılığı ve sevgisi hep cinsel hazza yönelikti. Nöroz, psikoz gibi ruhi hastalıklar; cinsel isteklerin bastırılmasına bağlanıyordu.

Freud, bulgularını küçük bir hasta grubuna dayandırıyordu ve çalışmalarında bilimsellikten uzaktı. Kontrollü olmayan metodları kullanmıştı. En basit bir işi gereksiz ayrıntılara boğarak karmaşık bir şekilde ele alıyor, mevcut olmayan problem ve sırları keşfediyordu. Kendi varsayımlarını desteklemek için en ince, garip ayrıntılar üzerinde duruyordu.

Sosyal ilimler spekülasyonlara (uydurma fikirler) açıktır. Tabii ilimlerdeki gibi katı kaideler yoktur. Sosyal bir hadise, birkaç türlü izah edilebilir. Belki hepsi yanlıştır, belki hepsinin doğru olan bir yanı vardır. Doğru olanı ispatlamak da, yanlış olanı çürütmek de çoğu zaman mümkün olmaz. Bu yüzden tarih boyunca her felsefeci, kendi şahsiyet, yaşantı, tecrübe, eksiklik, kompleks ve saplantılarına göre bir görüş ortaya atabilmiştir.

Neslin devamı için zaruri olan cinselliğin, muhakkak ki önemi vardır ve bozukluğu da bazı rahatsızlıklara sebep olabilir. Fakat Freud, cinselliği kendi ruhi yapısı, tatminsizliği ve yahudi tabiatıyla bütün ruhi hastalıklara ve giderek normal insanlara tatbik etmiştir.

Freud'un teorisine göre çocuk tam bir cinsel sapıktır. Dünyada görülen ne kadar sapıklık varsa bunları devre devre çocuğa maletti. Bu teoride çocuk ilk yaşında meme emerken cinsel haz duyar (oral safha). Sonra cinsel hazzı (1-3 yaş) dışkı yapmaya kayar (anal faz). Daha sonraki dönemde ise cinsiyetinin farkına varır. Erkekse annesine aşık olur. Babasını rakip sayarak düşman olur. Babasının onun cinselliğine zarar verebileceğinden (iğdiş) korkarak bu sefer babasına saygı ve hayranlık duymaya başlar. Buna Oedipus kompleksi denir. Bütün insanların ruh halinde bu kompleksi etkili bulur. Ruh hastalıklarının bu kompleksin saplantısından meydana geldiğini iddia eder. Fakat bu takılmanın neden ve nasıl olduğunu, bazı kimselerde niçin olmadığını izah edemez.

Freud, bu garip ve mantıkdışı iddialarını bir Yunan efsanesine dayandırır. Bu efsanede Oedipus bilmeden annesi ile evlenir. Annesi olduğunu öğrenince üzüntüsünden gözlerini oyar ve o diyarı terk eder.

İşin ilginç yanı, bu sapık Yunan efsanesinde bile, kahraman annesine aşık olmazken, bilmeden evlenirken ve annesi olduğunu öğrenince de üzüntüden kendini cezalandırırken Freud, kendi sapık görüşleri doğrultusunda efsaneyi değişik yorumlayarak bütün insanlığa şamil kılmış, adeta insanlardan intikam almıştır.

Freud, bu sapık mekanizmanın kızlarda nasıl olduğunu açıklayamaz.

Freud'dan sonra, bu kompleksin meydana gelme yaşından çok önce küçük çocuğun güçlü bir şekilde annesine bağlı olduğu ve bu temel bağın kız ve erkek çocukla-

rında ortak görüldüğü, ilim adamlarınca anlaşılmıştır. Erkek çocuk daha doğmadan önce bir ceninken, anne onun dünyasıdır. Onu sarar korur ve besler, doğumdan sonra bile durum aynıdır. Annenin yardımı olmadan hayatta kalması imkânsızdır. Onun şefkât dolu alâkası eksikse, ruh sağlığı bozuk olur. Çocuğu hayata bağlayan ve ona canlılık veren yine annedir. Freud, çocuğun annesine duyduğu bu haklı bağlılığı, cinsî hazla izah etmeye kalktı. Üstelik kız çocuklarınında bağlı oluşuna gözlerini kapadı.

Freud, Oedipus kompleksi teorisini Hans isimli bir çocukta ispat (!) ettiğini ileri sürer. Fakat sonradan yapılan tarafsız incelemeler, Hans'ın anne ve babasının Freud'un müridi olduğunu ve çocuğa bazı şeyleri zorla telkin ettirildiği ve yorumu Freud'un kendi görüşleri doğrultusunda saptırdığı anlaşılmıştır. Çocuk Freud'un iddiasının aksine babasından değil annesinden korkmaktadır. Freud, birçok çocuğun başına gelebilecek ve tedavi gerektirmeyecek hafif bir ürkmeyi, teorisi doğrultusundan saptırmıştır.

Freud çömezlerinin "huşû içinde okuduğu" Hans hikâyesi şöyledir:

Hans atların köy sokaklarında serbestçe dolaşabildiği o günlerde, nerede bir at görse ödü patlıyordu. Çünkü birgün, ağır yüklü bir arabaya koşulu atın fecî şekilde düştüğünü görmüştü. Bu sırada birisi, önündeki kız çocuğuna: "Aman, ata elini uzatma! Sonra ısırır!" diye bağırmıştı. Aslında böyle bir olaydan Hans'ın korku duyması son derece normaldi ve bu, bütün çocuklar için de geçerliydi. Ama hadiseyi yorumlayan Freud'a göre Hans, annesine aşık bir homoseksüeldi!

14 yıl sonra Hans büyümüş ve kendisine atfedilen sözlerin ve iddiaların hiçbirinin doğru olmadığını söylemiştir.

Freud, hayatının diğer bölümünde insanın her dav-

ranışını cinsel haz prensibiyle izaha (!) devam etti. Ta ki, Birinci Dünya Harbi başlayıncaya kadar. Bu sıralar, her yanı savaş heyecanı kaplamıştı. İnsanlar acımasızca birbirlerini öldürüyor, gözler kandan başka şey görmüyordu. Freud, bu durumu cinsel hazla bir türlü açıklayamadı ve bu sefer cinsel hazzın yanına, saldırganlık dürtüsünü ekledi. Yani insan davranışlarının kaynağı (!) olan şuuraltında cinsel haz ve saldırganlık (yıkıcılık) dürtüsü bir aradaydı.

Freud'a göre yıkıcılık insanlarda değişmez bir oranda vardı veya içe (intihara gidecek şekilde) veya dışa (cinayete gidecek şekilde) dönerdi. Fakat daha sonra yapılan istatistikler incelendiğinde, bazı toplumlarda intihar ve cinayetlerin yüksek, bazılarında düşük oluşu, göze çarpmış ve Freud'un bu hipotezini de çürütmüştür. Çünkü bu dürtü her insanda olsaydı, bütün toplumlarda bu iki fiilin sayıca birbirine yakın olması gerekecekti.

Freud, insanı yıkıcı içgüdüleri denetim altında tutulması gereken bir varlık olarak tanıtıyordu. İnsan bencildi, her hareketinin altında cinsîlik yatıyordu.

Bütün nevrotik eğilimler çocukluk döneminden kaynaklanıyordu. Freud insanı, cinsî enerjinin (libido) harekete geçirdiği ve çalıştırdığı bir makine, bir robot olarak görüyordu. Hiç şuurlu hareketi yoktu. Şuurlu gibi görünen davranışları, şuur altının bir ürünüydü. İrade, aldatmacaydı. İşin enteresan yanı, insanın tasarruflarında hür olmadığına, yegâne hâkimin Allah olduğuna inanmayan, mistik diyerek karşı çıkanların, bu saçma düşünceyi sahiplenmeleridir.

Freud, sadece iptidaî insanları ruh sağlığı yerinde olarak görüyordu. Çünkü bu insanlar içgüdü dürtülerini bastırma, engelleme ve yüceltme gereği duymadan doyurabilmekteydi. Çağdaş antropologlar bunun böyle olmadığını göstermişler ve Freud'un bu iddiasında da isabet etmediğini ispatlamışlardır.

Freud ve Babası (!)

Freud, insanların karşılaştığı her türlü psikolojik problemi, çocuklukta yaşanan cinsî tecrübeler veya hayaller ile açıklamış ve fikirlerini uzun bir süre ilim dünyasına kabul ettirmiştir. Ancak "Freud and His Father" *adlı kitap, Freud'un niçin bu derece cinsiyet meseleleri üzerinde durduğunu açıklayan önemli bilgiler vermektedir. Marianne Krüll tarafından yazılan kitap, Kaliforniya Üniversitesi Psikoloji Profesörü Alan C. Elms tarafından incelenmiş ve* Psychology Today *dergisinin Ağustos 1986 sayısında özetlenmiştir. (s. 70) Kitabın yazarı, Freud'un babasının çocuklarına tecavüz eden sapık olduğunu ve annesinin üvey oğlu ile gayri meşru münasebette bulunduğunu belirtiyor. Hatta Freud'un bir sözüne dayanarak şu yorumu da yapıyor: "Freud'un gerçek babası, üvey ağabeyidir." Yazara göre Freud, ailesindeki bu çarpık gelişmelerden ilham alarak "Ödipus Kompleksi" teorisini geliştirmiştir.*

Freud hayatının son dönemlerinde, bir fikr-i sabit gibi ölüm düşüncesi ile ilgilenme illetine tutuldu. 40 yaşına girdikten sonra, her gün ölümü düşünür oldu. Ölümden korkusu o kadar büyüktü ki, başkasından ayrılırken (yeniden görüşmek üzere) dedikten sonra (belki de bir daha görmeyeceksiniz) diye ekler olmuştu. Sanki dilinin bir cezası olarak çene kanserine yakalanınca, bu ölüm korkusu daha da arttı. Bu sefer ölüm içgüdüsünden bahsetmeye başladı. Artık ona göre hayatın gizli gâyesi ölümdü ve bu sebeple insanın ölmek zorunda olma düşüncesi de, ölüm korkusunu hafifletmeye çalışan bir teselli şekliydi. Derken 1939 yılında Londra'da hesap âlemine göçtü.

Freud'un ölümünden sonra birçok kişi başıboş ve hayvanca yaşamak için bu hurafelere sarıldılar. O zamanki bozulmuş Hristiyanlığın hakir görülmesi fikri de, bunu kolaylaştırdı. Böylelikle suçluluk hissi ve vicdan azaplarından kendilerini kurtarıyorlardı. Üstelik bütün bunları medenî olmak için yaptıklarını söyleyerek kendi kendilerini de aldatıyorlardı. Bu kişilerin psikanaliz teorisinin yayılmasında büyük rolleri oldu ve giderek Freud'un fikirleri ve cinsî serbestlik cereyanları kitlelere mâl oldu.

KAYNAKLAR

1- Reich Freud'u Anlatıyor. W. Reich, Payel Yayınları, 1982 İstanbul.
2- Psikanaliz ve Psikoterapi. Prof. Dr. Orhan Öztürk 1985 Ankara.
3- Freud Düşüncesinin Büyüklüğü ve Sınırları. Erich Fromm, 1983, İstanbul.
4- Psikanalizin Bunalımı, Erich Fromm. Dost Yayınları, 1982, İstanbul.
5- Psikanalizin Babası Freud Kokaınmandı. Bilim Dergisi, Nisan 1985.
6- İslâm ve Materyalizme Göre İnsan. Prof. Dr. M. Kutup.
7- Müslüman Psikologların Çıkmazı. Malik Babikir Bedri. İnsan Y.
8- Freud Özel Sayısı, Varlık, Sayı: 938.
9- Yarın Psikanaliz Freudçuluk Özel Bölümü. Nisan 1984.
10- Bilim ve Yanılgı. Taha Akyol. Milliyet Y.
11- Felsefi Doktrinler Sözlüğü. Prof. Dr. S. Hayri Bolay. Akçağ Y.
12- Freud'dan Lacan'a Psikanaliz S. M. Tura. Ayrıntı Y.
13- Sosyolojik Düşüncenin Evreleri. Prof. Dr. Raymond Aron. T. İş B. Y.

FREUD'UN GERÇEK YÜZÜ

Freud hakkında son yıllarda yapılan çalışmalar, onun hiç de dengeli bir kişilik taşımadığını ve ileri derecede nevrotik bir kimse olduğunu ortaya koymuştur. Meselâ, mizacının zaman zaman depresyon ile aşırı neşe arasında değişmesi, kalpten kaynaklanan psikosomatik rahatsızlıklara sahip olması, bazı dostlarına ve çalışma arkadaşlarına karşı kuvvetli nefret veya aşırı düşkünlük şeklinde hissî hareketlerde bulunması, onlara diktatörce muamele etmesi ve teorileri hakkında herhangi bir tenkitte bulunmaya cesaret edenleri, psikanaliz camiasından ihraç etmesi şeklinde belirtiler tespit edilmiştir. Ayrıca kendisinin uzun yıllar kokain kullandığı bilinmektedir. Bu durum, Freud'un başağrısı ve burun şikayetlerine bağlanarak açıklanmaya çalışılmışsa da, kokainin kullanıldıkça artan miktarda alınma ihtiyacı, onu zamanla bu maddeye alışkın hale getirdiğine ve kendisinin bunu sürekli olarak kullanmak zorunda kaldığına mutlak nazarıyla bakılmalıdır. Çünkü, Freud'da varlığı tartışılan ruhî ve bedenî belirtilerin kokaine müptela olmuş kişilerde görüldüğü ve aslında onun bedenî şikâyetlerinin bu uyuşturucu maddeyi kullanmasından ileri geldiği bildirilmiştir.

Psikanalizin babası Sigmund Freud'un, teorisine uyması için olayları çarpıttığı ve sonuçları değiştirdiği de bir gerçek. Bu iddiaların dayandığı çalışmalardan biri, New York'lu Psikolog John Kerr'e ait. *"Freud ve Psikanaliz Tarihi"* adlı konferansın düzenleyicilerinden Kerr, Ekim 1990'da Kanada'nın Toronto şehrinde düzenlenen konferansta, Freud'un olayları çarpıtmış olduğunu dile getirdi.

Freud'un meslek hayatındaki şüpheli vakalardan

biri, Amerikalı Psikiyatrist Horace Frink'e uyguladığı psikanalizle ilgiliydi. Frink, 1921 yılında Viyana'da psikanalize tâbi tutulmuş ve kızının ifadesine göre, Freud'un hayatî bir teklifiyle evine dönmüştü. Freud, Frink'in ruhî meselelerinin çözümü için eşinden boşanmasını ve o sırada hâlen başkasıyla evli olan zengin ve soylu Angelika Bijur ile evlenmesini tavsiye etmişti.

Freud'un tavsiye ettiği bu "analitik temelli" evlilik gerçekleşmiş, ancak Frink; karısından boşanmış olmanın verdiği suçluluk duygusu sebebiyle yeniden depresyona girmiştir. İki yıl sonra yeni eşinden de ayrılan Frink, Freud'a öfkeli bir mektup yazmış ve mektubu şu cümle ile bitirmiştir: "Büyük doktor, siz bilgin misiniz yoksa şarlatan mı?"

Freud'a yöneltilen tenkitlerin bir başka yönü de getirdiği modelin ilmî olmaması ve son derece karmaşık bir yapıyı basit bir modele indirgeyerek açıklamasıdır. İlmî bir modelde, test edilebilen bir fikir ortaya atılır, sonrasında testin sonuçlarına göre yeni bir düşünce geliştirilir. Freud'da böyle bir endişeyi görmüyoruz. Şuuraltı, ben, üstben, Oedipus kompleksi gibi tâbirler hep yakıştırmadan ibarettir. Freud, bu belirsiz kavramları bir araya getirerek dayanaksız bir hipotez kurmuştur.

Freud'u bir de kendisinden dinleyelim:

"Ben gerçek mânâda ne bir ilim adamı, ne bir gözlemci, ne bir deneyci, ne de bir mütefekkirim... Mizaç itibariyle sadece bir maceracıyım."

FREUD'UN İKİNCİ ÖLÜMÜ

Freud düşüncesi, toplum üzerinde büyük tesir yaptı ve iz bıraktı. Bu bilhassa sanat ve edebiyat sahasında çok kuvvetli olmuştur.

Fakat buna rağmen psikanalizin Anglo Sakson üniversitelerinin eğitim programlarında, sadece "tarihî bilgi" vermek gayesi ile tekrarlandığını ve okutulduğunu görüyoruz. Son yapılan bir araştırmaya göre, bütün dünyada psikoloji anabilim dalı ile ilgili olarak yayınlanan 1000 kitaptan sadece 17'sinde Freud'un görüşleri desteklenmektedir. Freud'a karşı çıkanlar arasında, "davranış terapisi" gibi ciddi tekliflerin yanısıra, işi alaya alanlar da bulunuyor.

Psikanalistler bile "dogma"nın (yani tartışılmadan kabul edilen inanç kalıplarının) ciddî şekilde yeniden ele alınmasının faydalı olacağı görüşünde birleşiyorlar.

Günümüze gelinceye kadar Freud'a en sert hücumlar, şartlandırma yolu ile tedavilerde başarılı sonuçlar alan davranış ilimcilerinden geliyordu. Şimdi ise biyoloji ve genetik uzmanları, Freud'un "çocukluk çağındaki sevgi eksikliği şokları"ndan ileri geldiğini söylediği rahatsızlıkların sebebini organik faktörlere hem de kesin donelere bağlayınca, iş gerçekten "bitti."

Meselâ; oğlu geri zekâlı doğan bir kadın, tam 6 yıl boyunca vaktiyle çocuğuna şefkat gösteremediği için psikanaliz seanslarına tâbi tutulmuştur. Yapılan incelemede, çocuğun x kromozomu anomalisi taşıdığı anlaşıldı!

Psikanalize sert tenkidler getirenlerden biri de Louvain Tıp Fakültesi ile Brüksel'deki Saint-Louis Üniversi-

tesi Tıp Fakültesi'nden klinik psikoloji dersleri veren Profesör Van Rillaer'dir. Profesör Rillaer, kendi de psikanalizden geçen psikanalizcilerdendi. Yazdığı kitapta, Freud'un, başarısı olarak gösterilen şuuraltı kavramını ilk defa dile getiren kişi olmadığını kendisinden çok daha önce yaşayan ilim adamlarının şuuraltı ve buna benzer deyimleri kullandığını belirtmektedir. Cinsiyetten söz eden ilk kişi de Freud değildir. Freud'un teorilerinde cinsiyeti kullanması eninde sonunda bunların halk tarafından kolayca benimsenmesi gayesine yöneliktir. Ona göre insanlar, tek olarak veya topluca bütün davranışları ile bir "zevk arayışı" içindedirler. Her zevk ise, yine ona göre, bebeğin anasının memesini emmesinden başlayarak cinsî kaynaklıdır.

Psikanaliz yapan uzman, elinde bir kalem, hastanın söylediklerini kaydeder. Ve olayın kendisi ile değil de, ince ayrıntıları ile ilgilenir. Yanlış söylenen kelimeler veya ağızdan "kaçan" sözler, testi yapan kimsenin "bilimsel (!)" metodla izah edeceği "semboller" olarak kabul edilir. İki şıktan biri: "Hasta ya durumu kabul edecek veya etmeyecek". Ederse psikanalize inanıyor demektir. Etmezse yine de psikanalize inandığını dolaylı yoldan itiraf etmiş olmaktadır. Demek: İnanıyor ki sonucundan korkuyor.

İlmî felsefe uzmanı Karl Popper'e göre bir teori, yanlışlığı ya da doğruluğu bir testle kontrol edilmediği sürece kabul veya reddedilemez. Oysa psikanaliz için durum böyle değildir. Karşılaştırmalı deneylere tâbi tutulmuş hiçbir psikanaliz vak'ası yoktur.

Psikanaliz uygulanan hastaların bir bölümünün ruh hastası haline geldikleri, bir bölümünün ise intihar ettikleri Van Rillaer tarafından isim ve tarih verilerek kaydedilmektedir.

Amerikalı psikanalist Melitta Schidberg, önlerinde bir sürü problem varken geçmişe ait hayalî olaylarla uğ-

raştırılmaları sonucunda hastaların bir çoğunun psişik "hipokondri" (hastalık hastası) olduklarını yazar. Bazı psikanalistlerin Freud'a eş tuttukları çocuk psikoloğu Melaine Klein'in, çocukluğun başlangıcı ve hattâ doğum öncesi safhalarına ait yazdıkları da, işin bir başka rezillik tarafıdır. Meselâ çocuğun, içindeki sadizm "yükü" dolayısıyla annesini ortadan kaldırmak istediği ve çocuğun daha ana karnında iken babasının organını aradığı şeklindeki akılalmaz iddialar, bunlardan birkaçıdır.

Peki nasıl oluyor da bütün bu rezillikler, bilimsellik (!) perdesi ardına saklanabiliyor? Bir de Van Rillaer'in ifade ettiği astroloji ya da nümeroloji'ye benzeyen şu psikanalize bakınız. Freud, *"Burunsal Kadın Seksolojisi"* kâşifi (!) olan Fliees'in palavralarına göre 51 yaşında iken, yani 1918 yılında ölmesi gerekiyordu! Zavallı Freud, bu tarihten sonraki 21 yıl içinde bile, bu hesabı düşünerek niçin ölmediğine şaştı, durdu.

Psikanalizin enteresan bir yönü de "maddî" çehresiydi. Freud, müşterilerinin çok arttığını söyleyen bir meslekdaşına ücret arttırmasını tavsiye ediyordu. J. Lacan ise, daha çok "hasta"ya bakabilmek için analiz seanslarını 10'ar dakikaya indirmişti. Hatta zaman kazanmak ve hafızasını hızla toparlamasını sağlamak için, bazı hastalarını tokatlıyordu.

Van Rillaer, herşeye rağmen, psikanaliste giden hastalardan hepsinin kötü sonuç aldığını iddia etmiyor. Psişik zorluklar içindeki bu insanın kendisini en azından "dinleyen" ve "yardım edecek" birini bulmasının rahatlatıcı tesirleri var. Ama, Freud'un da rahatça söyleyebildiği gibi, hastaların bir bölümü akıl hastanelerinde ölüp gidiyor. "Rahatlatıcı"lığa rağmen tedavinin yıllarca sürmesi de, bir başka olumsuz faktör. Aslında İtalyan psikanalizminin öncüsü E. Weiss sonuçsuz kalan tedavilerden yakındığı zaman, Freud'un verdiği cevap, çıplak gerçeği ortaya koyuyor: "Hastaların pek azı, bizim kendileri için

gösterdiğimiz çabaya lâyık. Zaten gayemiz tedavi etmek değil, her seferinde yeni bir şey öğrenmektir. Etrafımız düşmanlarımızla çevrili; arada bir iki kişi tedaviden olumlu sonuç alamamış ise, bu önemli değildir."

Psikanaliz tarihçilerinin en önemlilerinden biri olan Hollanda'lı J. H. Van Den Berg, 1899'da Freud'un kendisine "korkunç" bir buluşunu açıkladığı belirtiyor: "Hastaların hiçbirinin travma hatıraları doğru değil. Analizi yapanın sürekli baskısı sonucunda böyle konuşuyor, yani uyduruyorlar. Freud bunu uzun süre gizledi. Ölümünden iki yıl önce ise, psikoterapinin zahirî bir iyileşme sağladığını, nevrozun asıl sebebinin hastanın cinsî yapısında olduğunu yazdı."

Lacan, istihza ile gülerek, psikanalizi "gevezelik mesleği" olarak tanımlıyor ve ciddiye alınmaması gerektiğini söylüyor.

Van Rillaer'in bu konudaki son sözü şu: "Psikolojik sefaleti önlemek isteyenler, gevezeliği bir tarafa bırakıp, artık sahifeyi çevirmeli, çoğu kez tesirsiz, zaman zaman da tehlikeli olan bu tedavi usullerinden vazgeçmelidir"

FREUD: YÜZYILLIK PUTUN YIKILIŞI

Psikoloji'de "psikanaliz" diye bilinen teorinin kurucusu olan Sigmund Freud'un Londra'da yaşadığı ev, müze oldu.

75 yılı aşkın bir süre Viyana'da oturan Freud, 1938'de nazilerden kaçarak İngiltere'ye yerleşmişti. Londra'daki yahudi cemaati tarafından satın alınan büyük evinde, 1939'da kanserden öldü.

Müzede, Freud'un bütün notları, müsvedde defterleri, ayrıca kızı Anna'ya yazdığı iki binden fazla mektup ile

diğer kişilere yazdığı beş bin kadar mektup da özel bir arşivde saklanıyor. Arşivde bulunan belgelerin bir kısmının açıklanması yasaklanmış durumda. Hele bir belge var ki, 2102 yılına kadar ambargo konmuş.

Jeffrey Masson, ateşli bir Freudçu iken, arşivde görev yapmasına izin verilmişti. Ancak Masson, yaptığı araştırmalar sonunda hayâl kırıklığına uğradı ve cephe değiştirdi. *"Freud'un Yaptığı Tahrifat=İğfâl Teorisinin Yok Edilişi"* adlı eseri yazarak 1984 yılında yayınlandı. Bunun üzerine arşivdeki görevine son verildi. Çünkü Masson, Freudçuların güvenini sağladıktan sonra arşivdeki gizli ve açıklanmayan mektuplara el atmıştı.

Freud'un fikirleri çalıntı

Masson'un Freud'a ilk eleştirisi, nörozların kökeni ile ilgili görüşlerinin orjinal olmayıp, Fransız psikologlardan çalınmış olduğu şeklindeydi. Nörozların "erken çocuklukla ilgili cinsel travmalardan kaynaklandığı" görüşü, o zamanki Fransa'da geniş literatüre sahipti ve Masson'a göre Freud bunlardan haberdardı. Ancak hiçbir yazısında bu kitapları kaynak göstermemiştir, çünkü bu teorinin öncülüğünü kimseye kaptırmak istememiştir. Freud, daha sonra bu teoriden vazgeçmiştir. Masson'a göre Freud, teoriyi ileri sürerken de, geri çekerken de ilmî endişelerle değil, Fransa'daki tartışmaların tesiriyle hareket etmiştir.

Emma fiyaskosu

Masson kitabında, Freud'un yaptığı hatalara bir çok örnekler veriyor. Bunların içinde en dikkat çekici olanı ise, Freud'un hastası olan Emma Eckstein'in tedavi tarzı ile ilgili. 1984 yılında 29 yaşında bir kadın olan Eckstein,

Freud tarafından arkadaşı ve meslektaşı olan Kulak-Burun-Boğaz Uzmanı Fliess'e gönderildi. O sıra Freud Fliess'e kendi teorik görüşleriyle ilgili olarak ayrıntılı mektuplar yazmaktaydı. İşte Masson, bu mektuplardan bir bölümünü, Freud'un kızı olan Anna'dan çalarak yayınladı. Bu mektuplardan birçoğu ise, halâ kamuoyunun bilgisine sunulmuş değil.

Fliess'in, cinsî meseleleri burun rahatsızlığına bağlayan garip bir teorisi vardı. Freud'un Emma için teşhisi "histeri" idi ve kadını bu gerekçeyle Fliess'e göndermişti. Fliess, kadını ameliyat etti ve önemli bir hata işleyerek hastanın burnunda büyükçe bir gazlı bez unuttu. Amma Eckstein, geçirdiği bu gereksiz ameliyat sonucunda, az daha kanamadan ölüyordu. İşin en enteresan yanı ise, o sırada Freud'un, Fliess'e yaptığı ameliyatla ilgili moral mektupları yazması ve merak etme sen, yanlış bir şey yapmadın, sende hiç bir kabahat yok, gibi ifadeler kullanabilmesiydi. Nihayet Freud işi, Emma'nın burun kanamasını, kadıncağızın çocukluk hayallerine ve kendisine karşı duyduğu gizli aşka kadar götürdü. Kısacası, Masson'a göre psikanaliz teorisi, Freud'un suçluluk duygusundan kurtulmak için ortaya attığı büyük bir aldatmacaydı.

İngiliz tıp tarihçisi E. M. Thornton, bu hadiseyi daha detaylı şekilde inceledi. Yakın dostu ve meslektaşı olan Fliess de, Freud gibi kokain kullanıyordu. İkisi de kokaini burundan çekiyorlardı. Thornton'a göre, Fliess'in cinsi bozuklukları burun rahatsızlıklarına bağlayan malûm teorisi, muhtemelen kokain koklama alışkanlığıyla bağlantılıydı. Zira kokain koklanınca, burunda rahatsızlıklara yol açıyordu. Fliess, kendi cinsî meselelerinin burnundaki bozukluklardan olabileceğini düşünerek, hâdiseyi geliştirmiş ve garip teorisini ortaya atmıştı.

Freud'un rüşveti

Masson'un bir diğer iddiası, Freud'un Fliess'den sonra 20 yıl süreyle en yakın arkadaşı olan Sandoz Ferenczi'yle ilgiliydi. Masson'un bu konudaki eleştirisi, Freud'un Ferenczi'ye erken cinsel travma teorisini bırakması şartıyla Uluslararası Psikanaliz Birliği Başkanı olmasını destekleyeceğini söylemesi; buna karşılık Ferenczi'nin psikoterapi adı altında özellikle hanım hastalarına sarkıntılık etmesi gibi şehevî, hastalara oyuncak bebekler vererek oynamalarını isteme gibi saçma tekniklerini dolaylı olarak kabul etmesidir.

Dora'nın dramı

Masson, Freud'un meşhur Dora vakasını da ele alarak Freud'un çarpıtmalarını ortaya koyuyor. Dora, zengin bir işadamı olan babası tarafından 16 yaşındayken Freud'a getirilmiştir. Sebep, Dora'nın anne, baba ve özellikle aile dostları Bay K. ve eşine karşı tavırlarının değişmesidir. Hikâyesi şöyledir: Aile dostları olan Bay K., Dora'ya sarkıntılık eder. Dora bunu anne ve babasına söylerse de reddederler ve hayal gördüğünü söylerler. Olayı inceleyen Freud ise bunun doğru olduğunu anlar. Dora'nın babası bu işin olamayacağını söyler, çünkü Bayan K. ile ilişkisi vardır. Dora'nın Bay K.'nin iğrenç sarkıntılığına tiksinti ile cevap vermesini Freud hastalık belirtisi olarak değerlendirir. Yâni Freud'a göre Dora babasının arkadaşı olan evli kişiyi reddetmemeliydi.

Masson, Dora vakasını geniş olarak inceledikten sonra Dora'nın tepkilerini hastalıklı değil sağlıklı olarak görür. Freud'un böyle değerlendirmesini ise Bay K., ile Freud'un birbirine benzer kişilikler olmasına bağlar.

Psikanaliz çıkmazı

Masson'a göre psikanaliz (Freud'un teşhis ve tedavide kullandığı sistem), şuuraltında yer alan, tümüyle bencil, ahlâksız, hattâ suç olan eylemleri suçluluk duygusu hissetmeden harekete geçirmek için kolay bir imkândı. Terapist (tedaviyi yapan) hastaların kendine hayranlığından dolayı bir büyüklük, acılarından dolayı sadistik bir haz duyabilirdi. Terapist isterse hasta hayat boyu ona para ödeyen bir kişi hâline gelebilirdi. Psikanaliz, hastaları çocuklaştırıyordu.

Masson'a göre Freud, hastalarına sevgi beslemeyen, kendini onlardan üstün gören biriydi.

Freudçuluğun temeli

Küçük Sigmund henüz yedi yaşındayken ana-babasının yatak odasına kasten çişini eder. Bunun üzerine babası "Bu çocuk adam olmaz" der. İleri yıllarda bu işeme sahnesini rüyalarında devamlı görür ve babasına öfke hisseder. İsmini duyurarak "adam olacağını" düşünür.

Freud'a tesir eden bir diğer hâdise de küçükken annesini çıplak görüp şehvet duymasıdır.

İşte Freud'un "çocuğun annesine cinsel ilgi, babasına düşmanlık taşıması" teorisi kendi hayatındaki hâdiselere dayanır. Freud, kendi sapıklığından doğan bu görüşlerini bütün insan kültürünün, dinlerin ve sanatın kaynağı olarak ileri sürer.

Daha sonra, Freud kafasında kurduğu teoriye uyacak şekilde, çocukluktan kalma bastırılmış dürtü hikâyeleri anlatmaları için hipnoz seanslarında hastalarına baskı yapmıştır. Teorisini ispatlamak için bulguları çarpıtmış

ve böylelikle hekimlik mesleğinin prensiplerini ihlâl etmiştir. Nitekim hastalarının bir çoğunun intihar etmiş olması, çoğunun da hastalıklarının geçmek yerine azması Freud'la ilgili şüpheleri haklı çıkarmaktadır.

Harward'lı psikolog Daniel Goleman'a göre tecrübî bir süreç olan psikanaliz metodu, psikanaliz koltuğunda değil, Freud tarafından tamamen deney dışı uydurulmuştur. Diğer bir Amerikalı psikolog David Holmes de yıllardır uğraşmasına rağmen, şuuraltına itilmiş, bastırılmış duyguların yüzeye çıkarılmasında başarılı olamadığını söylüyor. Aynı durumdaki birçok meslektaşı da, "Şuuraltında bilinen birşeyin, benlikten gizlenebileceği iddiası büyük bir palavradır" diyorlar.

Artık Freud'un insanlık düşmanı bir sahtekâr olduğu, teorisinin hiçbir zaman ispatlanamayan saçmalıklardan ibaret bulunduğu herkes tarafından kabul ediliyor. Ateist ve dindışı çevrelerin inanca karşı sarıldıkları yüzyıllık Freudçuluk artık tarihin çöplüğünde yerini almış durumdadır.

KAYNAKLAR

1- Freud Skolastiği'ne Prof. Dr: Sedat Topçu'nun takdimi.

2- Freud Skolastiği. P. Debray-Ritzen. D. Vakfı Yayını.

3- S.M. Masson ve Çağdaş Psikoterapilere Yönelik Eleştirileri. Türk Psikiyatri Dergisi, Bahar-1996 sayısı.

4- Freud'un Üç Kâğıtları, Hürriyet 22 Eylül 1996.

Psikanaliz geçmişle alâkalı olduğu için, her güçlük karşısında, dâima ve yalnız âile suçlu olmaktadır.

P. Bailey

Freud'un Maskesi Düştü

"TIME" GÜNAH ÇIKARTIYOR

Sigmund Freud (1856-1938) ortaya attığı fikirleri ve psikiyatri hastalarının tedavisinde kullanılan psikanaliz metodlarıyla bütün dünyada çığır açmıştı. Freud'un inandığı ilmî materyalizm, yeryüzünde bağımsız ruhî ve zihnî kuvvetlerin tesirini reddediyordu. Freud'a göre serbest irade yoktu. Bütün şuurlu davranışlar, şuuraltındaki

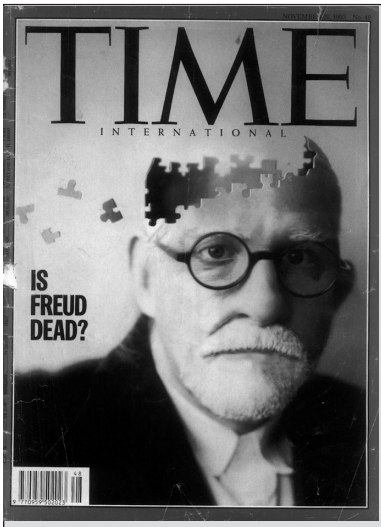

Ünlü Time *Dergisi 1966 yılındaki bir sayısında, psikanalizin kurucusu Sigmund Freud'un bütün dinî inanışları reddeden görüşlerinin artık genel kabul gördüğünü ilân etmişti. Dergi, hararetle Freud'u destekliyor ve* "Is God dead?" (Tanrı Öldü mü?) *başlığını kapak yapıyordu. İşte aynı Time dergisi, tam 27 yıl sonra, kapak yaptığı görüşlerinin artık kabul edilemez olduğunu kaydediyor ve Freud teorisinin çürütüldüğüne dikkat çekerek bu sefer* "Is Freud dead?" (Freud Öldü mü?) *sözünü kapaktan veriyordu.*

Time, 27 yıl geciken "günah çıkartma" yazısında, özetle şu görüşlere yer vermişti:

"Manevi hayatın izahını marazî (hastalıklı) modellere dayandırmak ve çocuğu birtakım cinsî sapıklıkların kaynağı gibi görmek, son derece yanlıştır ve insan olma vasfına ve özelliğine yakışmayacak şeylerdir. İnsanı bazı süflî cinsi duyguların esiri gibi göstermeye çalışan bu teori elbette kabul edilemez."

kuvvetler tarafından yönetiliyordu. Bu tür bir materyalizme inanan Freud, bunun tabiî bir neticesi olarak her türlü inancı reddediyordu.

Freud'un nazariyesi kısa sürede yaygınlaşarak, sadece psikoloji ve ruh hastalıklarında değil edebiyat, düşünce ve politika konularında da tesirini gösterdi.

"Psikanalizin babası Freud, bizi uyuttu mu?" Şimdi İngiltere ve ABD'deki ilim çevrelerinde bu sual soruluyor. Freud'un çalışmalarıyla ilgili *"Seductive Mirage" (Baştan Çıkaran Hayâl)* adlı kitabı yazan Allen Esterson'a göre bu sualin cevabı açık: **"Freud, istediği neticeye varmak için ahlâkî endişesi olmayan, ampirik yaklaşıma önem vermeyen inatçı bir oportünistti."**

Freud'un şimdiye kadar yayınlanmamış mektuplarını inceleyen Kaliforniya Üniversitesi profesörü Frederick Crews; Freud'un analizlerinde bazı noktaları bile bile gözardı ettiğini ve kendi fikirlerini karşısındakine empoze etmek yoluyla teorilerini geliştirdiğini ortaya koydu. Yani Sigmund Freud, kafasındaki birtakım varsayımlardan yola çıkıyor, bunları hastaları üzerinde uyguluyor, beklediği sonucu elde etmese bile bunları görmezlikten gelerek teoriler üretiyordu.

Crews, Freud'u **"kendi zaferi için insanları kullanmaktan çekinmeyen gözü dönmüş bir egoist"** olarak tarif ediyordu. Freud, başında bulunduğu Psikanaliz Vakfına yardım elde etmek pahasına, hastalarına bile bile kötü tavsiyelerde bulunmaktan ve üstelik bunlara ilmî (!) kılıf geçirmekten geri kalmıyordu. Hastaların rahatsızlıklarının artması, intihara teşebbüs edecek dereceye gelmeleri veya evliliklerinin mutsuzluğa dönüşmesi umurunda bile değildi.

Allen Esterson, Crews'un bu görüşlerini destekliyor. Esterson ve Crews'a göre, hastalarının çocukluk dönemine ait bazı cinsî hikâyeleri uydurduklarını bilen Freud,

kendi tezlerini doğrulatmak için uydurma olduğunu bilmesine rağmen bunları gerçek olarak aldı. Freud'un tekniği, hastalarının anne ve babalarıyla ilgili bazı cinsî sahneleri önceden tahmin etmek ve yorumunu hastalarına empoze etmekten ibaretti. Bu iki araştırmacı, bunu örnekleriyle ortaya koydular ve Freud'un kafasının ardındaki düşünceleri "ilim" diye gösterirken, yalan ve saptırmaya başvurduğunu ispatladılar. Crews ve Esterson, **"çocukluktan kalma cinsî sahneler hastalarının kafasına Freud tarafından sokulduğuna göre, ensest teorisi ve Oedipus kompleksine ne gerek var?"** diye soruyorlar.

İşin enteresan yanı Freud üzerine yapılan araştırmalar ve anlatılan hatıraların bazılarında, Freud'un cinsî sapık olduğunun açıkça belirtilmesidir. Anlaşılıyor ki Freud, kendi yapısını bütün insanlığa yansıtarak şahsındaki insan modelini tarif etmiştir. Fakat durum bu kadarla kalmamış, toplumdaki cinsî aşırılık ve sapıklıkların izahı (!) Freud'un teorilerinde bulunarak bunların yaygınlaşması sağlanmıştır.

1986'dan beri Freud teorilerinin iflâs ettiğini belirtmemiz bazı ateist kişilerin dudak bükmelerine yolaçıyordu. Şimdi ise Freud fikirlerinin savunucusu olan Time dergisi "Freud'un iflâs ettiğini" ve "fikirlerinin kabul edile-

Psikanaliz tekniğini kullanan hekimin objektif bir gözlemci olması, yâni deneye katılan bir kişi olmaktansa, bir ayna olması beklenir. Bu pasif rolü ne kadar çok denedimse, yaptığım işi o kadar az beğendim. Ekseriya analiz sırasında uyuklayacak derecede sıkılıyor, yoruluyor; işin sonunda ise kendimi daha bir rahatlamış hissediyordum. Fakat daha önemlisi, hastamı gerçekten tanıdığıma inanmıyordum.

Erich Fromm

mez yanlışlıklar toplamı" olduğunu kapaktan ilân etti. Evet, maddeci ve ateistler bir darbe daha yediler. Zafer, yine inancın olmuş; ateist ve materyalistlerin baştacı olan Freud'un yalancı, sahtekâr bir şarlatan olduğu ortaya çıkmıştı.

PSİKANALİZ'İN İFLÂSI

Freud'un teorisi, çeşitli ruh hastalıklarında tedavi gayesiyle de kullanılmıştır. Bu tedaviye psikanaliz, yapana ise psikanalist adı verilir. Zaten Freud'un ilk gayesi tedaviydi.

Teorinin ortaya atıldığı yıllarda ruhî hastalıklar için geliştirilmiş tedavi teknikleri yoktu. Bu boşlukta psikanaliz hızla yaygınlaştı. Tıbbın dışında sosyal ilimler tarafından da benimsendi; akademik ve entellektüel hayatta güçlendi. Batıda halk arasında da yayıldı ve popüler oldu. O kadar ki, psikanalistler kendilerinden yardım isteyen hastalarına yetişemediler, arz ile talep arasındaki dengesizlik, meslekî gelir ve itibar yönünden, psikanalizi en muteber meslekler arasına soktu.

Zamanla ruhî bozuklukların sebepleri aydınlatılmaya ve tedavi neticeleri ortaya çıkmaya başlayınca, yeni tedavi metodları ortaya atıldı ve psikanaliz hemen hemen terkedildi.

Psikanaliz kimlere yapılabilir?

Pek çok hastalıkta mahzurlu olan Psikanaliz, ruh hastaları veya ruhî problemi olanların çok az bir kısmına tatbik edilebilir. Bu tip hastalarda da şu özelliklerin bulunması, ayrıca gereklidir.

– Hastanın tedaviye arzulu olması ve kendi isteğiyle gelmesi şarttır.

– Hasta en azından normal zekâya ve problemlerini anlatabilecek kabiliyete sahip olmalıdır.

– Hastanın kendisini tanımaya, incelemeye ve değiştirmeye samimî isteği bulunmalıdır.

– Büyük emek ve zaman isteyen tedavi türü olduğu için, hastanın ekonomik gücü ve zamanı olmalıdır.

– Hastanın hayat şartları da mühimdir. Ailesi ona destek olmalı, fakat çok müdahele etmemelidir. Ayrıca büyük şehirde oturmalıdır.

– Tedavi süresince alkol ve uyuşturucu ilâç almamalıdır.

Kısaca, psikanaliz, üst sosyo-kültür seviyede, zeki, kendini tanımaya (!) yatkın, his ve fikirlerini açıklayabilen, parası ve zamanı olan ve büyük şehirlerde yaşayan, istekli bir mutlu azınlığın faydalanabileceği bir tedavi metodudur.

Kimler psikanalist olabilir?

Psikanalist olabilmek için ruh hekimliğinden sonra en az 3-4 sene, haftada 2-3 kere birer saatlik psikanalizden geçmek şarttı. Bir yanda kendisi geçerken, bir yandan da seçilmiş hastalara uzun süre kontrollü olarak psikanaliz yapmalı; bu süre içinde ayrıca öğretici seminer ve derslere devam etmeliydi. Böylece klâsik psikanaliz eğitimi, ortalama 5-6 yıl sürüyordu.

Psikanalizin tatbiki

Psikanaliz için çok sâkin, loş bir oda seçilir. Hasta konforlu ve rahat koltukta uzanırken, psikanalist onun arkasında ve göremiyeceği bir yerde oturarak sessizce onu dinler, zaman zaman da söze karışarak, telkinde bulunmadan hastanın anlattıklarına kısa yorumlar getirir.

Psikanaliz tedavisi uzun zaman alır. Hasta, birer saat süren tedavi seanslarına, haftada ortalama 2-3 defa olmak üzere en az 3-4 sene aksatmadan devam etmek zorundadır.

Klasik psikanaliz sırasında ferdin aklına gelen her düşünceyi hiçbir baskı, kontrol ve gizlemeye uğratmadan açığa vurması beklenir. Buna "serbest çağrışım" adı verilir. Zaman içinde, çağrışımlar o anla ilgili şartlardan bağımsızlaşmaya başlar, yeni yeni hatıralar doğar. Yeni bir çağrışım ferdin zihnine gelince, bunu söylemeye karşı hemen bir "mukavemet" belirir. Kişi bu mukavemeti kırmak ve aklına geleni söylemek zorundadır.

Bu tedavide halledilmesi gereken çok önemli bir mukavemet reaksiyonu, hastanın psikanaliste karşı beslediği hislere "transfer" durumudur. Analist, bu hisleri yerinde kullanarak hastanın tedavisinde faydalanır.

Tedavinin herhangi bir safhasında başarısızlık, tedaviyi kesmek için yeterli sebeptir.

Tedavinin esası

Freud, her davranışı ve ruhi hastalığı, çocukluktaki cinsî sapmaya bağlamaktaydı. Şahsın rahatsızlıkların-

dan, davranışlarından, küçüklüğünü ve özellikle ailesini mes'ûl tutuyordu. Şahıs, çevresi ve o sırada olan hâdiseler tesirli değildi.

İşte Freud, bu sapmaların şuur dışına itildiğini ve bunların ancak psikanalizle şuur seviyesine çıkarılıp boşaltılabileceğini iddia ediyordu. Tedavi bu teoriye dayanmaktaydı.

Psikanaliz niçin yaygınlaştı?

Psikanalizin birdenbire parlamasının sebebi açıktı. "Bunalım Çağı" olarak adlandırılan bu yüzyıl, insanları giderek daha da büyüyen bir yalnızlığa itmişti. Sosyal hayatta değerini kaybetmiş hıristiyanlık, boş olduğu anlaşılan politik akımlar ve felsefe, insana bir emniyet hissi vermekten uzak bulunuyordu.

Psikanaliz, bu ihtiyaçları tatmin edeceğini iddia ediyordu. Belirti düzelmese de tenkid etmeden sabırla ve az çok yakınlıkla dinleyen birisi ile konuşabilmek de, zaten hastaya büyük rahatlık veriyordu. Ayrıca psikanalize devam etmek, moda hâlini almıştı.

Psikanaliz bir bakıma hıristiyanlık, politika ve felsefeden boşalan yeri doldurabilecek bir alternatifti. Freud'un, hayatın bütün sırlarını ilmî olarak ortaya çıkardığı ileri sürülüyordu. Hayatın mânâsı artık anlaşılmıştı (!). Psikanalize devam edenler, çocukluk saplantılarını (!) hatırlayıncaya kadar hekimle konuşmakla herşeyin halledileceğine, ondan sonra mutluluğun kendiliğinden geleceğine inanmışlardı. Öyle ki, herkes veya -hiç olmazsa bütün liderler- psikanalizden geçirilirse, dünyada hâlledilmesi gereken hiçbir ciddi mesele kalmayacağı, her yerin güllük gülistanlık olacağı inancı yaygınlaşmıştı.

Psikanalizin başarısı

Bu yayılmaya karşılık psikanaliz, tedavide hiç başarılı olamadı ve iddialarının da hiçbiri gerçekleşmedi.

Psikanalize tâbi tutulan nevrotik hasta grubu ile, psikanalize uygun görülüp de çeşitli sebeplerle tatbik edilemeyen hasta grubu karşılaştırıldığında, her iki grupta da iyileşme oranının eşit olduğu, büyük bir hayretle tespit edildi. Bu kıyaslama, nevrotik çöküntüden muzdarip olan askerlerde, hissî düzensizlikten rahatsız olan çocuklarda ve suçlularda tekrarlandığında, netice her zaman aynı çıkıyordu. Arada, istatistik önemi olan bir farklılık görülmüyordu.

Ayrıca, psikanalizde, "hastanın iyileşmesi"nden de ne anlaşıldığı bilinmiyordu. Freud'a göre, hastanın iyileştiğini söylemesi ve psikanalistin de buna inanması yetiyordu. Birçok hasta, bıktırıcı psikanaliz seanslarından kurtulmak veya psikanaliste hoş görünmek için durumlarında değişiklik olmadığı hâlde düzeldiklerini söylüyorlardı.

Çok istekli ve yatkın gibi görünen bazı hastalar, psikoterapiye alışkanlık geliştiriyor ve bir çeşit psikanaliz tiryakisi olabiliyorlardı. Nitekim, gelişmiş ülkelerde psikanaliz, çok kişi için hayatın bir parçası olmuştu. Bu bakımdan bu tür gelişmenin kendisi, o cemiyet için bir problem teşkil etmekteydi.

Bazı hastalar psikanalistin yorumunu sindiremiyor ve tedaviyi reddediyorlardı. Bu da bir bakıma hastalıklarının artması ve alevlenmesi mânâsını taşıyordu.

Sonra psikanaliz sayesinde "içini dökmek" moda ve teşvik edilen bir tutum olmuştu. Hiçbir sansür, hiçbir utanma duygusu, hiçbir kontrol olmadan konuşmak, bu engellerin faydasını gideriyor, problemleri büyütüyordu.

Psikanalizin iflâsı

Kısa bir zaman öncesine kadar, ABD ve Avrupa ülkelerinde herkesin özel psikanalistinin bulunması, neredeyse normal bir hale gelmişken, psikanaliz artık yerini, geliştirilen yeni tedavi metodlarına terk etmiştir. Psikanalist olmaya istekli talebeler ve psikanaliz yaptırmak isteyen hastalar, yok denecek kadar azalmıştır.

Freud'un en büyük iddiası olan "ruhi bozuklukların psikanalizle tedavi edilebileceği" görüşü de iflâs etmiştir.

FREUD VE PSİKANALİZ İÇİN NE DEDİLER?

• Freud felsefeden nefret ettiğini iddia etmesine rağmen kendisi materyalist ve ateist ideoloji adına felsefik fikirler ileri sürmüştür. Onun felsefesi, pozitivizmin aşırı bir şekliydi. Dini tehlikeli bir illuzyon olarak tanımlıyor ve metafiziği yararsız görüyor ve din hakkında "...evrensel bir nevroz, zekânın serbestçe kullanılmasına engel olan bir tür uyuşturucu, insanın teslim olmak zorunda olduğu bir şey" diyordu.

Henri Ellenburger

• Nitekim, Kierkegaard, Nietzsche ve Freud'un ortak yönlerinden biri de bilgilerini, tek bir olguyu, yani kendi kişiliklerini inceleyerek geliştirmiş olmalarıdır.

Prof. Dr. Engin Geçtan

• Freud, her türlü özelliği eskiye, çocukluk dönemine atar. Bütün nevrotik eğilimlerin çocukluk döneminden doğduğunu kabul etmek, yetişkinleri nevrotik (ruh hastası) olmak şüphesinden kurtaracaktır. Gerçekte Freud, oldukça nevrotik bir insandı. Ama onun hem kendisinin böyle olduğunu kabul etmesi, hem de normal ve saygıdeğer bir mesleği sürdürmesi mümkün değildi.

E. Fromm

• Freudçu teori, test edilemeyecek ölçüde belirsizdir. Öyle ki, o herşeyi açıklaması sebebiyle hiçbir şeyi açıklamamaktadır.

M. Johoda

• Darwin, Marks ve Freud fikirlerinin revaç bulmasına gayret ettik. Zira onların, yahudi olmayan fikirleri ifsad edici tesirleri, bizim için gayet aşikardır.

Siyon Liderlerinin Protokolleri'nden

• Psikanaliz, harika bir muhayyile gücünün ifadesi olan ve çok da güzel anlatılabilen bir masaldır. Freudçu psikoloji, önemli derecede zararlı bir masal, zihin hastalıkları anlayışımızın gelişmesini köstekleyici bir düşünce şeklidir. Çok yakın bir zamanda yirminci yüzyıl düşünce tarihinin en garip, en hüzünlü olaylarından biri olduğu anlaşılacak ve bir harabeye dönüşecektir.

Peter Medawar

• Psikanaliz teorisinde doğru olan yeni değildir ve yeni her ne varsa, onlar da doğru değildir.

H. J. Eysenck

• Freud'un teorisi, kendisinin de belirlediği gibi Darwin'in görüşlerinin devamıdır.

Erich Fromm

• Ölümünden 50 yıl geçtikten sonra Freud'un bize bıraktığı miras, koca bir felâket. Ben, psikanalize "veba" adını veriyorum. Çünkü çağımızda herkes kendi dürtülerini tatmin etmek için Freud adına başımıza tiran kesiliyor. Tek gerçeklik insan dürtüleri olunca, sivil toplumu kaostan hangi şey kurtaracak?

Emmanuel Levinas (Filozof)

• Hayatım boyunca Freud'dan tiksindim. Psikanalize karşı da en küçük bir ilgi duymadım. Libido trajedisi ve

dürtüler dramı, bana her zaman sahneye tam oturmamış bir oyun gibi geldi. Freud'un teorisinde insanın gerçek tanımlanmasına dair hiçbir ipucu yok. Bu egoizm piyesi, insanın içinde varolan cömertlik, fedakârlık gibi duyguları hiçe sayan zavallı bir piyesten başka bir şey değildir.

Michel Tournier (Yazar)

• Freud'un geliştirdiği düşünceler çoğu kere öylesine küçük delillere dayanır ki, vardığı sonuçlar saçma olmaktan öteye gidemez.

Erich Fromm

• Freud'un kaynakları iddia ettiği gibi hastalarına değil, çocukluk yıllarında aldığı Talmudî eğitime dayanır.

D. Bakan.

Talmud: Yahudi dinî kanunlarının yorumlarını ve bunların yeni olaylara göre çözümlerini toplayan kitap.

KAYNAKLAR

1- Psikanalizin Bunalımı: Erich Fromm, Dost Kitabevi, 1982.
2- The Effects of Psychotherapy, R.S. Rachman Pergamon Press, 1971.
3- Müslüman Psikologların Çıkmazı, Malik Babikir Bedri, İnsan Yayınları, 1984.
4- Psikanaliz ve Sonrası, Prof. Dr. Engin Geçtan, Hür Yayınları, 1981.
5- Medikal Psikoloji, Prof. Dr. Rasim Adasal, Minnetoğlu Yayınları, 1977.
6- Ruhi Bunalımlar ve İslâm Ruhiyatı, Dr. Mehmet Tevfik, 1985.
7- Psikanaliz ve Psikoterapi, Prof. Dr. Orhan Öztürk, 1985.
8- Freud Düşüncesinin Büyüklüğü ve Sınırları Erich Fromm, Arıtan Yayınevi 1983.

Kilisece aziz ilan edilerek fikirleri tartışılmaz kabul edilen Batlamyus, aslında kitap aşırmış bir hırsızdı. O'na göre Dünya merkezdeydi ve Güneş Dünyanın çevresinde dönüyordu. Galile dahil birçok bilgin, Batlamyus'a karşı çıktıkları için engizisyonlarda sürünmüşlerdir.

BATLAMYUS (108-168)

Claudius Ptolemaeus asıl adıdır. Eski Yunanlı astronomi, coğrafya ve matematik bilginidir. Dünya'nın, kâinatın merkezinde olduğu fikrini savunmuştur. Günümüze hayatı hakkında hiçbir bilgi ulaşmamıştır. Mısır İskenderiye'de doğup büyümüş, öğrenimini ve araştırmalarını bu şehirde yapmıştır.

Bilim tarihinde Aristo'dan sonra adından en çok söz edilen Batlamyus'tur.

Batlamyus, İskenderiye Kütüphanesinde Antikçağ Yunan Astronomi bilginlerinden Hipparkhos'un kitabını

bulur. Oradan güneş, ay ve gezegenlerin hareketleri hakkındaki bilgileri öğrenir, fikirlerini de katarak kendi kitabı gibi ilim dünyasına sunar. Batlamyus'a göre, merkezde Dünya bulunmaktadır ve güneş, ay ile gezegenler çevredeki taşıyıcı çemberlerde dolaşmaktadır.

Batlamyus kitabını kiliseye ithaf eder. Kitabı inceleyen kilise, Batlamyus'u "Kilisenin resmi astronomu" olarak görmeye başlar. Artık O, Hıristiyanlığın görüşlerini yansıtmaktadır. Batlamyus da bir azizdir. Söyledikleri ilham-ı ilahi kabul edilir.

"Büyük Bileşim" adını verdiği bu kitap, Arapça'ya *"Almagest"* ismiyle tercüme edilir. Tercümeyi inceleyen Müslüman astronom Battanî (858-929), hatalarla dolu olduğunu görmüş ve yazdığı *"Şerhül Maklati'l Erbaı Li-Batlamyus"* adlı kitabında onun bütün yanlışlarını ortaya çıkarmıştır. Batlamyus'un trigonometri bilmediğini ispat etmiştir. Yıldızların hareketlerini Batlamyus'tan daha doğru hesap eden Battani, onun ay ve gezegenlerin yörüngelerindeki yaptığı bir takım yanlış hesapları düzeltmiştir.

Daha sonra yine islam alimi Batruci, Batlamyus'un güneş sistemi ile görüşlerinin yanlışlarını bulmuştur. Çünkü Batlamyus Dünya duruyor, gökler dönüyor diyordu.

Batlamyus'un fikirleri asırlarca Hıristiyanlığın görüşü olarak kabul edilmiştir. Daha sonra Battani'nin tesirinde kalan Kopernik (1543) ve Galile, bu fikirleri kabul etmeyerek "Dünya, Güneşin etrafında dönüyor" tezini ortaya attılar. Kilisenin buna tepkisi büyük oldu. Galile engizisyon önüne çıkarıldı. Ancak tövbe eder, fikirlerinden vazgeçerse serbest bırakılacağı söylendi. Durumun ciddî olduğunu farkeden Galile, tövbe ederek canını zor kurtardı. Onu yüceltmek isteyen bilim tarihi yazarlarından bazıları engizisyondan çıkarken; "Siz kabul etmesiniz de Dünya dönmeye devam ediyor" diye mırıldandığını yazmışlardır.

Çalıntı olduğu ortaya çıkıyor

"Gerçeğe İhanet Edenler" adlı kitabında Nicolas Wade diyor ki: "Batlamyus'u ele veren cehaleti olmuştur. Çünkü o, çaldığı kitaptaki gözlemlerin Rodos'ta yapılmış olduğunu anlamayacak kadar trigonometriye yabancı biriydi... Gözlendiğini iddia ettiği 1025 yıldızdan hiçbirini İskenderiye'den görmek mümkün değildi. Zira Rodos'la İskenderiye arasında 5°lik bir fark vardır. *Almagest* adlı kitabında 25 Eylül 132'de, saat 4'de gördüğünü yazdığı bir sonbahar ekinoksu, modern tablolar takip edilerek geriye doğru gidildiğinde, İskenderiye'den ancak 24 Eylül'de, saat 9.52'de gözlenebileceği ortaya çıkarılmıştır. Verdiği tarih ve saat, ancak Rodos için doğru çıkmaktadır."

Görüldüğü gibi Batlamyus'un kullandığı gözlemlerin çoğu Rodos adasına aittir ve kendisi hiçbir gözlem yapmamıştır. Hipparkhos'un Rodos adasında gerçekleştirdiği gök cisimlerine ait gözlemlerini topladığı astronomi kitabından aynen almıştır.

Batlamyus'un yüzyıllar sonra kitap aşıran biri olduğu ortaya çıkmış, 1000 yıldan fazla onun sözlerine bakarak kilise Dünyanın dönmediğini iddia etmiştir. "Dünya dönüyor" diyen bilim adamları ise engizisyonda süründürülmüştür.

KAYNAKLAR

(1) Batıda İlmi Skandallar, Ali Çankırılı, Adım Yay.
(2) Ana Brittanica Ansiklopedisi, Ptolemaios maddesi.
(3) Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi cilt 5. Batlamyus Maddesi.
(4) Rehber Ansiklopedisi. Cilt.2 Batlamyus Maddesi Türkiye Gazetesi Yay.

Batılı ülkelerde en popüler Fransız yazarı olan Nostradamus acaba geleceği bilen kâhin mi yoksa bir şarlatan mıydı? Yahudi kökenli bu çok yönlü adamın maskesi herhalde artık düştü.

Michel NOSTRADAMUS (1503-1566)

Nostradamus, 1503 yılında Güney Fransa'da doğdu. Babası Yahudi kökenli olup, Katolik inancı benimsemişti. Sebebi de, Avrupa'da sofu Hristiyanların, Yahudileri Hz. İsa'yı katletmekten sorumlu tutmaları ile İspanya'dan kovmalarından dolayı aynı akîbete uğrama korkusu idi. Bazı Yahudiler Hristiyan olmayı tercih etmek zorunda kalmışlardı. Nostradamus da bu yüzden hem Yahudi geleneklerine, hem de dış dünyadaki Hristiyan yaşayışına sahip bir çifte kültür içerisinde yetişmişti.

Nostradamus'un ataları, İsaşar adlı Yahudi kabilesinden gelmişti. Bu kabile kâhinlik açısından zengin tecrübelere sahipti.

Baba, büyükbaba ve onun babası, büyücüler ve Arap kabbalistik uzmanlarıyla daima iyi ilişkiler içinde olagelmişti.

Nostradamus, 1529 yılında doktor oldu. Agen şehrine yerleşerek evlendi ve 2 çocuğu dünyaya geldi. Veba salgını sebebiyle iki çocuğunu ve karısını kaybedince muayenehanesini kapattı ve işi gezginciliğe döktü.

1546-48 arası veba ile mücadele eder. 1556'da Kral II. Henri, tıbbî danışman olarak Nostradamus'a davetiye çıkarır. Aslında, ününü hep duyduğu kâhinlik tarafını da merak etmektedir. Giderek Kral'ın özel doktoru olur. Aynı zamanda da saray astroloğudur.

Daha sonra Nostradamus'un kehânetleri birbiri peşisıra gelir. Acaba bunlar ne ölçüde doğrudur?

Bir hesaba göre Nostradamus'un 946 kehanetinden 70 tanesi bir bakıma gerçekleşmiştir. Bu da zeki ve kültürlü bir insanın tahmininden öteye geçemediğini göstermektedir.

Charles Ward onun hakkında şöyle demektedir: **"Bilmecelerle konuşan biridir. Sathî bir Hristiyan, samimi bir putperesttir. Önceden yanacağını haber verdiği Pouzin şehrini kendisi yakmıştır!"**

Birçok kimse kumara olduğu gibi, fala da düşkündür. Bu kimseler, Nostradamus gibilerinin başarısızlıklarını görmezlikten gelirler. Bununla alâkalı olarak Eric Russel, *"Astroloji and Prediction"* adlı kitabında, Nostradamus'un çağdaşı olan birçok Avrupalı astroloğun önceden bildirdiği "korkunç su baskını"nı ele alıyor. Onlar, bütün gezegenlerin "su ihtiva eden balık burcunda bir arada olacağı" görüşünü paylaştılar. Bu hal, bilinen dünyamızın suyla yok edileceğinin şaşmaz bir belirtisiydi. Hatta mâli güçleri iyi olanların, limanlardaki tekneleri hazır tutmaları, gemi yapımcılarına büyük kazançlar da sağladı.

Dünya bu sonu bekledi, ama hiçbir şey olmadı. Russel, şöyle devam ediyor. "Hızlı düşünebilen astrologlar, felâketi bertaraf etmekle alâkalı dualarının gücünden dolayı hıristiyanları tebrik ettiler. Avrupa'daki astrologlar bu açıkgözlülüğü düşünemedikleri için birkaç sıkıntılı hafta geçirdiler. Ama bütün hâdise, bir ay sonra unutuldu ve astrologlar, yeni doğmuş prensin falına bakmaya davet edildiler." Sırası gelmişken şunu da ekleyelim: Astrologlar, gezegenlerin biraraya gelmesinden dolayı Nisan 1982'de depremler, seller, kuraklıkların olacağını söylediler. Ama hiçbiri olmadı. Eğer onların verdikleri tarihte bir sel veya kuraklık meydana gelseydi, birçok kimse bu hâdiselerin astrologlar tarafından doğrulukla bildirilmiş olduğunu kabul edecekti. Aynen yine böyle: "Falanca öldürülecek" diye yapılan kehanette iki ihtimal vardır: Öldürülecek veya öldürülmeyecek. Kehanet gerçekleşirse, astrologların zaferi ve reklâmı olur. Gerçekleşmezse hadise kısa zamanda unutulur, gider. Veya, zaten o güne kadar herkes böyle bir haberi unutmuş olduğundan, üzerinde bile durulmaz. Etrafınıza bakarsanız, böyle binlerce kehanet hergün duyulmakta ve unutulmaktadır.

Diğer kehanette bulunanlar gibi, Nostradamus da basma kalıp ve belirsiz (veya çift mânalı) sözler kullanmakta ustaydı. *"Astrology and the Popular Press"* adlı kitabında Bernard Capp şöyle diyor: "Nostradamus, sözlerini dramatik bir belirsizliğe büründürmekte ustaydı, bu yüzden de kehanetleri şimdiki çağa kadar canlı kaldı."

James Laver, *"Nostradamus or the Future Foretold"* adlı eserinde, onun dörtlüklerinin bu özelliğinden de söz ederek şöyle diyor: "Şiir yazma ve imlâ kaidelerine uymayan, anlaşılabilen bir düzene konulmayan, uydurulmuş adlarla yazılan bu dört mısralı, Fransızcası güç anlaşılabilen şiirlerden herhangi bir mânâ çıkarmak mümkün olabilir mi? Mânâsı olsa bile üzerinde durmaya değer mi? Yazıların önsözünde Nostradamus, "dinleyicilerini gücen-

dirmemek (ve her yöne çekebilmek) için mânâsı örtülü çarpaşık cümleler" kullandığını kabul eder. Bunun içindir ki, bugün bile, sözlerinin çoğu mânâsız bir kelime yığınıdır."

Prof. Dr. Helmut Swoboda ne diyor?

Viyanalı gazeteci ve yazar Prof. Dr. Helmut Swoboda, son derece değersiz bulduğu kehanetlerle alay etmekte, tartışma götürür yorumları birbirleriyle karşılaştırarak, bugüne kadar uzanan saçmalıkları sergilemeye çalışmaktadır: **"Nostradamus'un kişiliğinde özellikle dikkati çeken birtakım noktalar var ise, o da diğerlerine kıyasla çok daha bilgili bir doktor, görgü ve tecrübe sahibi bir insan ve iyi bir şair olmasıdır. Yoksa kâhinliği kabbalistik bir takım hokkabazlıklardır."**

Şöyle devam etmektedir Swoboda:

"Centuries'in sayfalarını dolduran temel motifler ise kan ve ölüm, cinayet ve gökyüzündeki işaretler, felaketler, savaşlar, ihanetler, açlık ve sefalet, yıldırım ve vebadır. Ve hiç kimse de aksini söyleyemez ki, insanlık tarihi denilen olay, zaten başlıbaşına bu motiflerle dolup taşmaktadır." Diğer bir deyimle; bu tür olayları öngörmek bir marifet değildir. Her aklı başında insan, bunca örnek göz önünde bulunduğuna göre, günün birinde yine bir savaş, açlık felaketi ya da bir başka belayla yüz yüze gelinebileceğine hükmedebilir.

Swoboda, "Avrupa'nın en büyük laf ebesi" olarak tanımladığı Nostradamus'la ilgili olarak, görüşünü şöylece toparlamaktadır: **"Yaklaşık bin dolaylarındaki her anlama çekilir ve içinden çıkılmaz dörtlükleri arasında, hiç değilse birkaç tanecik olsun, sonraki birtakım olaylara atfedileceklere rastlamak şaşırtıcı değil, tersine son derece olağan karşılanmalıdır."**

Kısaca ifade etmek gerekirse: Sözde kâhin, o kadar çok saçmalamıştır ki, onca saçmalık arasında birkaç tane de tutarlı iddiaya rastlamak, ihtimal hesaplarına son derece uygun bir sonuçtan başkaca bir şey değildir, bu yaklaşıma göre.

Nostradamus'un maskesi düşüyor mu?

Geçtiğimiz yıllarda Nostradamus hakkında *"Nostradamus'un Maskesi"* adlı bir kitap yayınlandı. Kitabın yazarı, profesyonel illüzyonist, şarlatanların baş belası, paranormal olayların bilimsel araştırması için kurulmuş komitenin (CSICOP) kurucularından birisi: James Randi.

Randi'ni ilgilendiren, Nostradamus'un 400 yıldır süregelen istisnai de olsa başarılarının ardındaki gerçekleri bulmaktı. Nostradamus'u değerlendirmek için yaşadığı yüzyılı çeşitli yönleriyle inceledi.

Nostradamus, meşhur *Yüzyıllar* dizisinin ilk kitabını 1555'de yayımladı.

Nostradamus, kehanetlerinde birkaç defa yanılınca, prestijini korumak için yeni bir metod geliştirmesi gerektiğini anlıyor. Kehanetlerini esrarlı ve etkileyici şiirler halinde yazmaya başlıyor.

Randi, ağır eleştirilerini kendilerini Nostradamuscular olarak adlandıranlara yöneltiyor. Nostradamuscular, Yüzyıllar'ın şifreli bir dille olayları önceden haber verdiğini iddia ediyorlar. Randi, en çok gündeme getirilen dörtlükleri seçerek bunlar üzerine çalışmış. Bunlardan birisi, Henri II'nin ölümünü haber veren şu dörtlük:

Genç aslanı yaşlı aşacak
Savaş alanında tek bir düello sonrasında
Altın kafesde gözlerini oyarken
İki sınıfı bir görecek, sonra korkunç bir şekilde ölecek.

1559 yazında, Paris'te aynı anda iki önemli evlilik gerçekleşti: Henri II'nin kızı Elizabeth, İspanya kralı Philippe II ile, Henri'nin kızkardeşi Marguerite ise Savoie Dükü'yle evlendi. Saray, evlilik kutlamaları arasında Saint-Antoine Sokağı'nda bir yarışma düzenlemişti. Yarışmacılardan birinde, Henri II ile Montgomery Kontu karşılaştı. Montgomery'nin lance'ı kırıldı ve kralın kafasına saplandı. Kral on gün sonra öldü. Böyle bir yarışmada karşılaşılan ilk kaza değildi, ama sonuncusu oldu, çünkü bu trajedinin ardından yarışmalar cazibesini kaybetti.

Nostradamuscular, yukarıdaki dörtlüğün Henri II'nin ölümünü haber verdiğini ileri sürüyorlar. Randi ise buna karşı çıkıyor. İlk olarak Henri II ile Montgomery arasında yaş farkı fazla değil. Bu nedenle birisini yaşlı, ötekini genç aslan olarak tanımlamak mümkün değil. Henri II savaş alanında öldürülmedi, bugün spor turnuvası olarak tanımlayacağımız bir yarışma sırasında öldürüldü. Altın kafes, hiçbir şeyi açıklamıyor. Çünkü kralların taktıkları başlıklar bile hiçbir zaman altından değildi, çünkü altın bu iş için yeterince sert değildir. Aslan hiçbir zaman Fransız krallarının amblemi olmadı. Horoz ya da iys çiçeği daha iyi bir yakıştırma olurdu. Nostradamuscular, son mısradaki sınıf (classe) sözcüğünü Yunanca'daki klasis'e (kırık, bere) yaklaştırıyor. Nostradamus, Latince biliyordu, Yunanca değil. Sınıf kelimesiyle antik bir vurgulama yapmak isteseydi "classe"ın Latince'deki karşılığı olan "flottes"u düşünürdü.

Randi, daha birçok örnek vererek, Nostradamusçuların dörtlüklerdeki anlamları nasıl değiştirdiklerini ortaya koyuyor. Bir tanesinde, siyah (noir) sözcüğünün aslında kral (roi) olarak kullanıldığı iddia ediliyor. Buna göre, baştaki n düşüyor, bunun yerine sondaki r geçiyor ve siyah, kral oluyor.

Nostradamuscular, 9. Yüzyıllar'ın 20. dörtlüğünde XVI. Louis ile Marie-Antoinette'in kaçışının anlatıldığını

ileri sürüyor. Burada, Eski Fransızca'da "forest" olarak yazılan "orman" sözcüğünün aslında Latince'de kapı anlamına gelen fores olduğunu söylüyorlar. Kral ve kraliçe, Tuileries Sarayı'ndan gözetlenmeyen bir kapıdan kaçmaya çalışmışlardı. Dörtlükte yine rahip sözcüğü, tek oluyor. Dilim sözcüğü, XVI. Louis'nin giyotinle idam edilmesini anlatıyor. Beyaz taş, kraliçenin beyaz giysiler içinde olacağını söylüyor, vb.

Bir dörtlükte bu kadar çok kelimeyi değiştirirseniz, elbette istediğiniz anlamı verebilirsiniz. Fakat Randi, Nostradamusçuların yorumlarının kabul edilmesi durumunda bile iddialarının geçerli olmadığını ortaya koyuyor. Örneğin, Marie -Antoinette beyaz değil, gri giysiler içindeydi. Dörtlükte anlatılan siyah giysiler içindeki adamın bir gece yolculuğunun hiçbir çarpıcı yanı yok. Bugüne kadar dörtlükte anlatıldığı biçimde birçok yolculuk yapılmıştır. Buradan, Fransa'nın tarihinde önemli yer tutan bir olayla yakınlık kurmak çok fazla ileri gitmek oluyor. Dörtlükte geçen Varennes özel isminden kralın kaçarken Varennes yoluna çıkmayı planladığı çıkartılıyor. Oysa Fransa'da 32 tane Varennes var.

Nostradamusçuların dörtlükler üzerinde yaptıkları oynamaları sergileyen Randi, bütün bunlar için Nostradamus'u suçlamıyor tabii ki. Uzun zaman boyunca Nostradamus'un yaşamını inceleyen Randi, geleceği söylemeseler de, gizemli dörtlüklerden etkilenmiş ve bunların ne anlama geldiklerini araştırmış. Nostradamus'un doğduğu, yaşadığı yerlere gitmiş. Kütüphaneleri alt üst etmiş, hiç incelenmeyen arşivleri araştırmış. Sonuçta bazı dörtlüklerin ne demek istediğini bulmuş.

Nostradamus, bunlardan birinde, Saint Remy-de-Provence'daki bir efsaneyi anlatıyor. Efsanenin geçtiği Alp Dağları'na giden Randi, dörtlükte tasvir edilen yeri bulmuş.

Randi'ye göre Nostradamus'un maskesi işte bu. Ken-

dini kahin olarak tanıtan Nostradamus, şiirlerini bir sis perdesi arkasındaki gerçekler üzerine kurmuş. Nostradamus'un okuyucuları, bugüne kadar Nostradamuscular tarafından var olmayan kehanetlere inandırıldı. Maskeyi kaldıran Randi, Nostradamus'un eserlerinin bu yönde baştan aşağıya yeniden değerlendirilmesini istiyor.

Kısacası, Nostradamus, bazı çevrelerce kasıtlı olarak şişirilmiş bir şarlatandır. İşin garip tarafı, Allah, âhiret ve kader gibi bedihî hakikatlara inanmakta güçlük çeken maddeci kafaların, bu tür fırsatçıların saçma sapan sözlerine ilgi duymaları, hatta inanmalarıdır.

Konuyu Peygamberimizin bir hadîs-i şerifi ile noktalayalım: "Bütün müneccimler yalancıdır."

KAYNAKLAR

1- Usta Bir Sahtekâr: Nostradamus. Fikri Cendel.
2- Nostradamus Kimdir? Zafer'den.
3- Nostradamus'un Gerçek Yüzü. Bilim Teknik Dergisinden.
4- Kehanetler ve Kâhinler. Elvan-Gündüz Öğüt. Ege Meta Y.
5- Nostradamus. 20. Yüzyılın Kehanetleri. V. J. Hewitt ve Peter Lorie. Milliyet Y.
6- Nostradamus'tan Geleceğin Tarihi. Kurt Allgeier. Cep Kitapları.
7- Nostradamus. Bin Yıl Ötesi. Peter Lorie. Milliyet Y.
8- Nostradamus. Gelecek 50 Yılın Kehanetleri. Peter Lemesurier. Say Y.
9- Nostradamus Gerçeği ve Türkiye - Fenomen, Nisan 1997

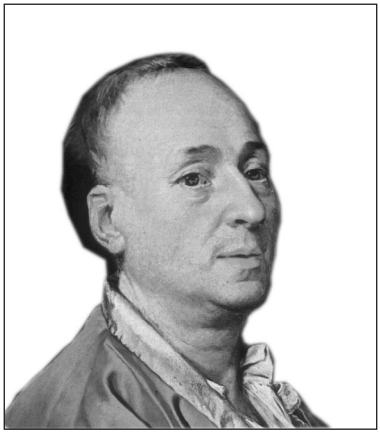

Kendisini dinsiz kabul eden Diderot, çelişkilerle dolu fikirlere sahipti. Aslında onun din diye saldırdığı Hz. İsa'yı Tanrı kabul eden muharref Hıristiyanlığın görüşleriydi.

Denis DIDEROT (1713-1784)

Fransız filozofudur. Babası bıçakçılık yaparak geçimini sağlayan fakir biriydi. Zorluklarla iki oğluna tam bir klasik öğrenim vermişti. Bunlardan biri rahip sınıfına geçmiştir. Diderot'un kızkardeşlerinden biri rahibe olmuş ve delirdikten sonra ölmüştür. Diderot, onun bu akibetinden kilisenin katı baskısını sorumlu tutarak dine karşı olmaya başlamıştır.

Diderot dokuz yaşındayken Langres'ta bir cizvit kolejine kaydolmuş, oniki yaşında iken de keşişliğin nişanesi olarak saçlarını kazıtmıştı. Cizvitler, onda büyük bir kabiliyet sezmiş, tarikatlarının nuru olacağı ümidiyle sevinmişlerdi. Bu maksatla daha iyi yetişsin diye onu önce Paris'e göndermişler; fakat Diderot babasının isteklerine itaat etmediği için yardımsız kalmış, yalnız annesi kendisine gizlice üç defa para yollamıştır. On yıl kadar bu zor şart-

lar içinde öğrenim hayatı geçiren Diderot, matematik dersleri verdi, ilahiler besteledi; fakat daha sonra parasızlığa dayanamayarak zengin bir ailenin çocuklarına eğitmen oldu. Buradan da sıkılarak ayrıldı. Bazı günleri hiç yemek bulamıyarak aç geçiriyordu. Oturduğu evin çamaşırcı kadınının kendinden üç yaş büyük kızıyla zorlukla evlenebilmişti. Bundan doğan dört çocuğundan üçü pek küçük yaşta ölmüş, yalnız dördüncü kızı, kendi ölümünden sonra da yaşamıştır.

Diderot, bu arada eserlerini yayınlamaya başlamış ve giderek ün kazanmıştır. Zengin bir kadınla tanışıp evlenme teklifi alınca, karısını ve geride kalan bir kızını barışma bahanesi ile araları açık olan kendi ailesine göndermiştir.

Yazdığı *"Körler Üzerine Mektup"* adındaki kitap yüzünden başı derde girmiştir. Çünkü burada, materyalist görüşler ileri sürmekteydi. Çeşitli sebeplerle, kısa bir süre için hapse atılmıştı.

Diderot'ya göre, tabiatta Tanrı yoktur. Alem, geniş bir bilardo masasıdır ki, üzerinde sonsuz sayıda bilyeler yuvarlanır, çoğalır, çarpışır, asla tükenmeyen mecburi hareketlerin karmakarışık ağları teşekkül eder. *"Konuşmalar"* adlı kitabında diyordu ki:

"...Hiç bir zaman Tanrı'nın sesini duyduğumuz yok; ona boş yere, şöyle feryad ediyorsunuz:

— Ya Rabbi, acı bana, merhamet et, sana yalvarıyorum.

Dualarınız ne kadar coşkun ve vecdli, ne kadar göz yaşları içinde, ne kadar hazin ve dayanılmaz olsa da, en ufak bir cevap kırıntısı koparamadığınız gibi, bir kerecik bile, bu kadar yalvarılan Tanrı Babanın size:

— Oğlum, dediğini duymuş değilsinizdir..."

"...Bizim her gün kullandığımız sözlerden çoğunun hiç bir manası yoktur: "Allah onu yanına aldı." Bunu nereden biliyorsunuz? Yoksa Allah, size sırrını mı açtı?.."

Diderot'un bu sözleriyle, Tanrı'yı inkâr ettiği görülüyor. Fakat gösterdiği gerekçe, akla uygun değildir. Yani Diderot, farkında olmayarak kendisiyle çelişkiye düşmekteydi. Çünkü, Tanrı'nın insan gibi konuşmadığını O'nun mevcud olmadığına bir delil olarak gösteriyordu. Acaba Diderot, insan suretinde bir Tanrı mı tasavvur ediyordu? Şayet böyle bir tasavvura sahip idiyse, acaba böyle bir Tanrı'ya, Tanrı diyecek miydi? Yani "insan gibi olan bir varlık, Tanrı değildir" iddiasında bulunmayacak mıydı? Görüldüğü gibi, Diderot'un maksadı, her iki halde de, Tanrı'nın varlığını inkâr etmeye kılıf aramaktan başka bir şey değildir.

Diderot tabiiki bütün görüşlerinde haksız sayılamaz. Meselâ:

"...Allah'ı hoşnut etmek için, kendi kendini çarmıha gerdiren, sonra da, yeniden can bularak göğe çıkan... Tanrı'nız var. Bütün bunlar mitolojiden, paganizmden başka bir şey değil... Hepsi de, birbirine benzeyen saçma sapan hikâyeler..."

Burada Diderot, Hıristiyan inançlarındaki şahıslaştırılmış (yani Hz. İsa'nın şahsında, bir insan gibi düşünülmüş) Tanrı tasavvuruna karşıdır ve bunda haklıdır.

Diderot'nun çelişkisi

Diderot, sık sık kendisiyle çelişkiye düşmüştür. Meselâ diyordu ki: "...dinsizlerle bir arada olduğum zaman, Allah'ın varlığından yana bütün deliller aklıma gelir; dine inananların yanında olduğum zaman da, Allah'a karşı ileri sürülen bütün deliller adeta gözümün önünde fışkırır..."

Tutarlı olması gereken bir filozofun inkâr konusunda nasıl tutarsız olabildiği bu sözlerinden anlaşılmaktadır.

Aslında Diderot'yu inkârcı yapan, tahrif edilmiş Hıristiyanlığın kilisesinin tutumuydu. Çünkü diyordu ki:

"...Bizde, insan nasıl bir ömür sürmüş olursa olsun, ne kadar kepazelik ve fenalık yapmış olursa olsun, doğruca cennete gitmek için, papaz'dan şefaat almak yeter de artar bile..."

Daha sonra fıtratından gelen inanma eğilimi karşısında:

"Allah, ruh, ahiret gibi şeylere ne inanırım, ne de onları inkâr ederim. Bu meseleleri ortadan kaldırırım, içinde bulunduğumuz hayata gözlerimi çeviririm."

Diderot, inkârcılığını her dalda konuşturmuştu: "İffet, utanma, kanaat, ihtiyatkârlık, onur, sadakat... hep toplumun doğurduğu sıkıntı ve budalalıklardır" diyordu. Bencil ve ahlâka aykırı fikirler savunmasını da "içgüdülerimin (nefs) sesine uyuyorum" diye cevaplandırıyordu.

Diderot'nun değeri

Voltaire, Diderot'nun taşkın zekâ ve bilgisine rağmen, filozofluğunu ispat eden bir eser bırakmadığı için olacaktır ki, onu "içinde hiç bir şey pişirelemeyen bir fırındır" diye tanımlamıştır. Onda sistemli bir felsefe doktrini aramak boşunadır.

Fransız bilginleri, onu garip ve millî hislerle aşırı övüp büyütmüşlerdir.

Diderot'yu meşhur yapan sebeplerden biri de, mason oluşudur. Fransız masonlarının büyük hatibi Ransay'ın "dinden hür ve serbest fikirlerin evrensel bir kaynakta birleşmesini sağlamak için bütün mason biraderler ortaklaşa bir *Büyük Ansiklopedi* hazırlamalıdırlar." emrine uyarak ateist birçok yazarı bir araya getirmiş ve *Büyük Ansiklopedi*'yi hazırlamaya başlamıştır. Devlet Yüksek Mahkemesi, "dine ve ahlâka aykırı fikirler taşıdığı" gerekçesiyle yayınlanmasını durdurmuştur.

Daha sonra yayın yasağı kaldırılmış ve onyedi cilt olarak tamamlanmıştır.

Ülkemizde de tek parti devrinde, iktidar kendi görüşlerine uygun olarak, 1945 yılında Diderot'nun ateist fikirlerle dolu *"Kaderci Jacque ile Efendisi"* adlı kitabı M.E.Bakanlığı Yayınları arasında çıkmıştır.

Diderot'nun çalışmalar, kovuşturmalar, kıskançlıklarla kinin ortaya çıkardığı iftiralar ve rekabetlerle geçen ömrü 1784'te Paris'te son bulmuştur. Cesedi bir kilisenin mezarlığına gömülmüş, fakat mezarından kemikleri çalınmıştır.

KAYNAKLAR

(1) Filozoflar Ansiklopedisi, Cemil Sena, Remzi Kit.
(2) Filozofların Özellikleri, Prof. Dr. Nihat Keklik, Doğuş Yay.
(3) Büyük Larousse Ansiklopedisi, Cilt:6, Milliyet Yayınları
(4) Batıda İlmi Skandallar, Ali Çankırılı, Adım Yay.

Diderot'dan

• *Benim düşüncelerim, benim pasaklı kadınlarımdır.*

• *Beni hakikatı aramak için bekleyebilirler, Fakat onu bulamazar.*

Hegel, materyalizmden yola çıkarak idealizme ulaşmış bir filozoftur. Marks ve diğer materyalistler fikirlerini ne kadar ona dayandırsalar da aslında o bir idealisttir.

Friedrich HEGEL (1770-1831)

Alman filozofudur. Stuttgart'ta bir mal memuru olan babası, onu Protestan papazı yapmak istemişti. Hegel 18 yaşındayken İlâhiyat Fakültesine girmiş ve 5 yıl okumuştur. Bundan önce çok okuyan, çalışkan, yorulmak bilmez bir öğrenci olan ve okuduğu önemli kitaplardan geniş notlar alan, analizler yapan Hegel bu üniversitede ukalâca verilen derslerden hoşlanmadı. Bir taraftan içip eğleniyor, bir taraftan da Kant ve Rousseau'yu okuyordu. İlahiyattan başka, tabiat ilmi ve felsefeyle de uğraşan

Hegel, Fransız İhtilâli başlayınca, bu hareketten ve bu hareketin dayandığı düşüncelerden hoşlanmış, bir sabah erken, şehrin pazar meydanına bir hürriyet ağacı dikmeye kalkmıştı.

Hegel'in düşüncesinde, idealizmle materyalizm birbirini yalanlayarak çelişip dururlar. Hegel'in şahsiyetinin teşekkülünde birçok ikilikler vardır ve bunlar düşüncesine yansımıştır.

Hegel, zıtlıklar arasında gidip geleceğinin işaretini İlahiyat Fakültesinde vermiştir. Bu eğitimin şekillendirdiği mistik yapı, bir süre sonra zıttına dönüşmüş, başta Hristiyanlık olmak üzere her türlü inancı inkâr eden bir tanrıtanımazlığa varmıştır. Hegel daha sonra, maddeciliğin de yetersiz olduğunu görerek, yeniden (ama daha yüksek seviyede) idealizme ulaşırken, gerçekte akıldışı olan herşeyi çürütmek ve dünyadaki akıl denilen insanî melekeyi hâkim kılmak istemiştir.

Hegel'in din karşıtı olmasında Hristiyanlığın tahrif edilmiş olmasının rolü büyüktür. Ona göre Hristiyanlık, bizzat Hz. İsa'nın öğrettiği ilk şekliyle, bugünkünden çok farklıydı. Kilise, Hristiyanlığın orjinal şeklini değiştirmişti. Bu bozulmuş dinin insan mutluluğuna ve özgürlüğüne düşman, güzelliğe ilgisiz olduğunu düşünüyordu.

Hegel'e göre fikirde üç hareket vardır: Tez, antitez, sentez... Dünya fikir hayatında kurduğu diyalektiği, komünistler aynen benimsemişlerdir. Ama onun maddeden ruha geçiş yolunu tıkayarak ve böylece fikir namusuna kıyarak... **Hegel materyalistir, her şeyi maddede bulur, ama maddeyi tahkik ede ede bundan bir üst inanışa yol bırakır.** Arar, bulur ve tasdik eder. Bulamadığı zaman ise yolu oraya kıvırır ve orada bırakır.

Çağdaşı Schopenhauer onun için şöyle diyordu:

"Hegel, bu amiyane, ruhsuz, nefret verici ve tiksindirici, cahil şarlatan, bir başka örneği olmayan bir küstahlık, zevzeklik ve saçmalıkla bir takım fikirleri bir araya ge-

tirip yazılar karalayan ve bunların ucuz taraftarları tarafından ölümsüz bir bilgelik diye gürültüyle duyurulduğu ve budalalarca doğru telakki edildiği o adam, bütün bir bilgin neslin zihnen bozulmasına sebebiyet verdi."

Schopenhauer'in eserleri Hegel'e karşı durmadan tekrarlanan bu gibi saldırılarla doludur. O, onu "acınacak patron", "bir çirkin fikir canavarı", "bir dimağ karıştırıcısı" diye adlandırmaktadır. "Onun felsefesi içi boş laflardan ibarettir; anlamsız abuk-sabuk sözlerdir, bir felsefî maskaralıktır, saçma ve kudurgan kelime çarpışmalarından oluşan bir karalamadır. Bunlar o zamana kadar sadece akıl hastanelerinde duyulmuştur." demektedir.

Hegel'le Felsefe gerçekten aşırı ağırlaşmıştır, çünkü onun felsefesi en yüksek konsantrasyonu gerektirir. Schopenhauer ise keskin zekâsına rağmen Hegel'in felsefesini hafife almıştır. Diğer yandan bizzat Hegel bile kendisini sadece bir tek insanın anladığı, onun da yanlış yorumladığını belirtmiştir.

Hegel'in bu sözleri bir açıdan doğrudur. Onu okuyanlar o kadar ters anlamlar çıkarmışlardır ki bazıları Marxist olmuş, bazılarıysa varolşuçuluğu veya faşizmi savunabilmiştir.

Hegel'deki tarihi, diyalektik sürece indirgemeye çalışan sahte bir fikir, taraftarı Marx'ça benimsenmiş, onu epeyce etkilemiştir. Bu teoriye göre tarihin altında bir amaç yatmaktadır (Hegel bu amaca Allah'ın iradesi demiş, Marx sınıfsız toplum ütopyası olarak görmüştür).

Yine Hegel, devlet'e tamamıyla dine benzer duygular ilham etmişti. Sözgelimi, devlet hakkında şu sözleri sarfediyordu: "Devlet, dünyada varolması itibarıyla, ilahi bir fikirdir. İlahi olanın yeryüzündeki tecellisi olduğu içindir ki, ona tapmalıyız. Devlet, Tanrı'nın dünya üzerindeki adımlarıdır."

Onun bu görüşleri faşizmin felsefesini oluşturmuştur. Bu felsefeye göre devlet, basit olarak fertler ve ferdî iradeler toplamı, fertlerin menfaat ve mutluluklarını sağ-

lamaya yönelik suni bir araç değildir. O fertlerden daha üstün ve daha özsel bir gerçekliktir. Devlet gerçek tanrı, Tanrı'nın yeryüzündeki görüntüsü veya kişileşmiş hali, Ruh'un gerçeklikteki ifadesidir.

Hegel felsefesini Alman devleti himaye etmiş ve bu felsefeye aykırı düşünmeye engel olacak kadar resmî bir görüş saydırmıştır. Zaten Hegel, daima kuvvet ve düzenin dostu olmuş, gerçekçi ve dış hayattan çekingen, oldukça soğuk ve sert biri olarak içten kuvvetli bir hayal gücüyle düşünmüştür.

Hegel kırk yaşına geldiğinde bekardı ve aşık oldu. Yalnız önceden gayrimeşru bir çocuğu bulunuyordu. Sıkı çalışmış olması iz bırakmıştı. Somurtkan suratı vakitsiz yaşlanmış, şakaklarının üzerindeki saçlar dökülmüş, artık kararsız bir bakış sezgisi gözlenmektedir. Kısa boylu, kambur, toplum içinde sıkılgan ve kabaydı. Sevdiği kız saygın bir aileden geliyordu ve yaşı henüz onsekizdi. 1811'de evlendiler ve iki oğlu dünyaya geldi.

Üniversitedeki dersleri büyük ilgi topluyor, amfi doluyordu. Odasında onu ziyaret eden öğrenci, gördüğü manzaraya şaşıyordu: Masada oturmuş, yığınlar halinde kâğıtları ve kitapları karıştıran, konuşmanın ortasında duraklayıp, kendi kendisine bir şeyler mırıldanan, dakikalarca düşüncelerine gömülüp, ziyaretçisini tamamıyla unuttuğu belli olan, ayak bileklerine kadar uzanan sarı-gri renkli bir üstlük giymiş, soluk tenli, tuhaf bir filozof kişilikle karşılaşılınırdı.

Hegel, hayatının son kısmında Berlin Üniversitesi'nde hocalık yaptı. Yaşlandıkça daha bir muhafazakâr oldu. Gençliğindeki liberallik günleri çok geride kalmıştı. Bütün gücünü Prusya Kralının baskı usullerini desteklemeğe harcıyordu. "Ferd şahıs olarak her şeyini daha iyi bir şahsiyet olan devlete terk etmelidir." diyor ve ekliyordu: "Bir hükümet halkın iradesini yerine getirmekle mükellef değildir. Halk ne istediğini hiç bir zaman bilemez."

Halbuki böyle bir şey insanlığı alt üst etmek demekti. Hegel siyasi düşüncelerinin zirvesinde insanla adeta alay ediyordu. Felsefesinin, talebelerinin ellerinde ne gibi bir hal aldığını göremeden koleranın hücumuna tutuldu.

Avusturyalı Metternich'ten Rus çarlarına kadar bütün zalimler bu felsefeyi gaddarlıklarını meşru göstermek için aldılar. Zalimler, bütün ihtilallerde bu felsefeyi kullanarak baskıcı politikalarına kılıf uydurdular.

Zamanında ve ölümünden bir süre sonra Almanya'nın resmî ideolojisi halindeydi. Öyle ki, üniversite hocalarının çoğu onun görüşlerini savunuyordu. Fakat daha sonra dünyayı aldatan diğer kişilerin âkibetine uğradı ve "Hegel felsefesi" yıkıldı. Bunda, kendi felsefesinde bıraktığı açık noktalar yanında; müşahede ve tecrübeye dayalı ilimlerin Hegel ekolüne karşı koyuşunu ve tabiat ilimlerinin gelişmesini, bir de tarih araştırmalarının neticelerini gösterebiliriz.

KAYNAKLAR

1- Filozoflar Ansiklopedisi. Cemil Sena (4 cilt)
2- Felsefe Ansiklopedisi. Düşünürler Bölümü. Orhan Hançerlioğlu (2 cilt)
3- Çağdaş Felsefe. Prof. Bedia Akarsu.
4- Sosyoloji Tarihi. Prof. N. Ş. Kösemihal.
5- Düşünce Tarihi. Orhan Hançerlioğlu.
6- Dünyayı Değiştiren Kitaplar. Robert B. Downs.
7- Batı Tefekkürü ve İslâm Tasavvufu. Necip Fazıl Kısakürek.
8- Filozofların Özellikleri. Prof. Dr. Nihat Keklik.
9- Hegel. Copleston.
10- Felsefe Tarihi. Alfred Weber.
11- 90 Dakikada Hegel. Paul Strathern. Gendaş Y.
12- Siyasi Düşünce Tarihi. David Thomson. Şule Y.
13- Felsefenin Arka Merdiveni. Wilhelm Weischedel. İz Y.
14- Felsefeye Giriş. Prof. Dr. Ahmet Arslan. Vadi Y.
15- Felsefe Tarihi. Prof. Macit Gökberk. Remzi K.
16- Büyük Filozoflar. Münir Yarkın. Türkiye İş Bankası Kültür Yay.

İnsanlık dinini kurmayı deneyen pozitivizmin sahte peygamberi Comte aslında cinnet geçiren bir çılgındı. Onun hayat hikâyesi ibretlerle doludur.

Auguste COMTE (1798-1857)

Fransız filozofudur... Babası veznedardı, annesi ise koyu dindar bir kadın. 9 yaşındayken, doğduğu şehrin kolejine girdi. Çok üstün zekâsıyla parlak bir talebe oldu ve çabuk ilerledi. 14 yaşından itibaren, bir takım sebeplerle ailesinden ayrıldı ve ateşli bir Cumhuriyetçi oldu. Her çeşit disiplin ve otoriteden nefret ediyor, kendini büyük görerek herkesin ona bağlanmasını istiyordu.

Matematikte o kadar ileri bir başarı gösterdi ki, henüz 16 yaşındayken Paris'te Politeknik Okulunun giriş

imtihanlarını kazandı. Burada yalnız okulun dersleriyle değil, çeşitli fikir adamlarının kitaplarıyla da ilgilendi. Okulda Saint-Simon'un fikirlerini yaymaya çalıştı. Bir profesöre karşı arkadaşlarıyla birlikte yaptıkları saygısızlık ve disiplin dışı hareketler yüzünden hükûmet, okulu geçici olarak kapattı ve Comte, polis tarafından ailesine teslim edildi.

Ailesinin istememesine rağmen Paris'e döndü, tarih ve biyoloji ile ilgilendi. Saint-Simon'la tanışıp 7 yıl çıraklık ve arkadaşlık etti. Bu tanışma döneminde, aralarında 40 yaş fark vardı. Fakat hocasının, emretmek ve itaat ettirmek isteyişi, Comte'un ise disiplinsiz ve kendi büyüklüğüne fazlasıyla inanmış bir genç oluşu yüzünden, gittikçe anlaşamaz oldular ve sonunda ayrıldılar.

Comte bedbaht ve zayıf karakterliydi. Bir sokak kadını ile evlenip boşu boşuna onu yola getirmeye ve geçmişini unutturmaya çalıştı. Devamlı geçimsizlik ve kavga ile süren evliliğine anne ve babası daha işin başında razı olmamıştı. Dostu Valat'ya yazdığı bir mektupta, bu kadında aradığı meziyetleri bulamadığını söylüyordu; "kalp fedakârlığı, karakter yumuşaklığı, kocasının üstünlüğünü kavrayacak bir şahsiyet" yoktu onda. Bu sebeple mutlu olamamıştı. Evliliğinin daha birinci yılında, "en zalim düşmana bile böyle bir mutsuzluğun lâyık görülemiyeceğini" yazmıştı.

Comte, geçimini sağlamak için *"pozitif felsefe dersleri"* vermeye başladı. Bu derslerin esası; metafizikle yâni imân ve inançla mücadeleden ibaretti. Ona göre, gerçeğin ölçüsü, metafizikten mahrum oluşuydu. Yâni, tecrübe sınırlarına girmeyen ve tecrübe ile ispat olunamayan hiç bir konu, insan zihnini uğraştırmamalıydı.

Comte, verdiği ilk derslerin akabinde birdenbire delirdi. Gerek çocukluğundan beri devamlı okuma ve düşünme yüzünden uğradığı şiddetli beyin yorgunluğu, ge-

rekse eşinin fazlasıyla hafif meşrepliği, onu çıldırttı. 24 Nisan 1826'da evinden kaçtı. Peşini bırakmayan karısı, onu bir göl kenarında buldu. Burada dolaşırlarken Comte yine cinnet geçirdi, yüzme bilmediği halde kendini göle attı. Karısı, onu büyük zorlukla boğulmaktan kurtardı. Fakat o artık kudurmuş gibiydi, âcilen tımarhaneye kaldırıldı. 7 ay kadar kaldığı hastahaneden karısının isteği üzerine evine döndü. Fakat daha tam iyileşmemişti. Yemekte birden sofra bıçağını masaya saplıyor, bazen yüksek sesle Homeros'tan parçalar okuyor ve kendini Seine Nehri'ne atacak kadar melankolik buhranlara tutuluyordu. Ancak 1828'de kendine gelebildi. 1829 ocağında yeniden ders okutmaya başladı.

1834'de karısı, Comte'u terketti. Fakat birbiriyle yıllarca mektuplaşmaya devam ettiler. Zenginlerden topladığı yardımlarla hayatını devam ettiren Comte, bu yıllar yavaş yavaş kendine sevgi ve saygı duyanları da gücendirerek korkunç bir çöküntüye doğru ilerlemeye başladı.

1845 yılında kocası müebbet hapse mahkum olan 30 yaşlarında, zayıf bir kadına rastladı. O zamanın kanunlarına göre boşanmak mümkün değildi. Filozof, bu genç kadına aşık oldu. Artık onu görmek, onunla görüşmek, onu düşünmek ve ona yazmaktan başka birşeyi düşünemiyordu. Bir yılda tam 181 mektup yazdığı Clotilde adındaki bu kadın, veremliydi ve ertesi yıl öldü. Onun ölümünden sonra Comte'un duyduğu platonik aşk büsbütün arttı, gelişti. Artık sadece onun hatırasıyla yaşıyor, âdeta ona tapıyordu. Comte, ölünceye kadar tam 13 yıl "koruyucu meleklerin en büyüğü" diye adlandırdığı bu kadını anmak için günde üç vakit duaya koyulurdu. Sabahın beşinde kalkar, hürmetle Clotilde'in dinlendiği koltuğun önünde diz çöker, 40 dakika kadar tarih sırasıyla sevgilisinin hatıralarını anarak, gözünün önünde canlandırmaya çalışırdı. Beraber oturdukları masaya çiçekler koyar, kendisi için önemli saydığı buluşma günlerini kutlar, günün iki

saatini, bu sevgiliye bir çeşit ibadet ve merasimle geçirirdi.

1849-1850 yıllarında, kendisinde birtakım duyguların dalbudak saldığı görülür ve bazı garip teşebbüslere girişir. Artık pozitif bir din kurmuştur: *"İnsanlık dini"*. Rus Çarı ve Osmanlı sadrazamına mektup yazarak onları bu dine davet eder. Artık o, kendini peygamber olarak görmektedir. Kendine iman edenleri idare etmeye çalışır. Putu ise insanlıktır: Geçmişiyle, hâl ve istikbaliyle dikkate alınan insanoğlu toptan değerlendirilirse, "Büyük Varlık" ortaya çıkar ki, buna tapınılması ve ibadet edilmesi gerekir. Comte, bu dinin teşkilatlarını, papalığını, bunun yetkilerini, hattâ oturacağı yeri, pozitifçi tapınağın plânını, yıllık takviminde bulunan 13 ayın 13 büyük adamın adını taşımalarını, onlara ithaf edilmiş mabetleri birer birer kaydetti. İnsanlığı, 30 yaşında bir kadın olarak (bu şüphesiz, Clotilde'dir) temsil etti. Kendi dininde yılda 84 bayram ve 9 kurban günü olacak, istavroz işareti yerine başka işaretler geçerli olacaktı.

Comte'un dininin de aynı muharref Hristiyanlık gibi bir üçlemesi, bu dinin de azizleri, hattâ afarozları vardı. İnsanlığın en büyük düşmanı olarak şeytanın yerine Napolyon Bonaparte'a lânet etmeyi va'zediyordu.

Comte'un, insanlık dini adıyla kurduğu bu din, kilisenin hücumuna uğradığı gibi düşünürlerce de pek beğenilmedi. Kilise, bu akımı küfür ve tanrıtanımazlık sayıyordu. Düşünürlerse, bu dinin tersine çevrilmiş Katoliklik olduğunu söylüyorlardı. Guyau, Comte'un dinsel sistemini eleştirirken şunları yazmıştı: "Pozitif bilimlerle hayatın evlenmesinden din doğmaz, dinî merasimlerden başka bir şey olmayan Comtizm, ruh gittikten sonra bedende hayatı tutmaya çalışmaktan ibarettir."

Ernest Renan Comte'dan söz ederken, "200 yıldan beri birçok bilim kafalarının kendisi kadar görüp anladık-

ları gerçekleri kötü bir Fransızcayla anlattığı için Comte'a büyük adam denilmesi beni kızdırıyor" diyordu.

Büyük hayâller peşindeyken yeniden cinnet buhranları geçirmeye başladı. Zihin çöküntüsü ve his dalgalanması geçiriyordu. Kurduğu pozitif sisteme tamamen ters bir hareketle, mistik ve metafizik olduğu kadar da garip bir din icat eden bu filozof, 5 Eylül 1857 günü, insanlığın sembolü ve temsilcisi sayıp "Ulu Varlık" adını verdiği Clotilde'in masası önündeki son merasimini yaparken öldü.

Cemil Meriç, *Jurnal*'ında Comte'u şöyle değerlendirir: "Yirmi yaşında mektepten kovulmuş Comte. Meçhul bir kadından bir çocuk peydahlamış, arada. Meyhaneye girer gibi Saint-Simonizme girmiş. Sonra bir başka fahişe bulmuş. Kahramanımız yirmi yedi yaşındadır. Metres hayatı yaşadığı kadınla evlenmiş resmen, tımarhaneye girmiş, oradan çıkınca bir de dini nikah yaptırmış. Seine nehrine atmış kendini, kurtarmışlar. Nihayet olgunlaşmış, kırk altı yaşında, başka bir fahişe çıkmış karşısına, otuz yaşında bir kadın. 47 yaşında kadıncağızı kaybetmiş. Bir biyograf zavallıyı kendisi öldürdü, diyor, yalan yanlış ilaçlar aldırarak öldürdü. Dünyanın bütün ülkelerinde böyle bir adamın yeri ya tımarhanedir, ya hapishane. Halbuki Auguste Comte düşünce tarihinin baş köşesinde."

Comte'a göre, metafizik'e ihtiyaç kalmayacak, onun yerini pozitif bilim alacaktı. Bunu, aradan geçen zaman içinde tecrübe, bilim ve tarih yalanlamıştır. Aksine pozitif bilim ve bilgilerimiz ilerledikçe, metafiziğe olan ihtiyacımız daha da artmaktadır.

Ülkemizde de Beşir Fuad'dan Ahmet Rıza'ya ve Z. Gökalp'a kadar pekçok kimse pozitivizmin tesirinde kalmış ve kendince temsilciliğini yapmıştır. Cumhuriyet devrinde ise, pozitivist anlayış, katı şekliyle, kafalara ve müesseselere yerleşme imkânı bulmuş, adetâ bir iman sistemi haline gelmiştir: Tarihe hücum eden bu görüşe dayanmış,

İslâmiyet'e hakaret eden de buna yaslanmış; bilim aşkına, akıl ve pozitivizm aşkına mevcut değerleri ve inançları yıkmak isteyenler fırsat ve imkân bulmuşlardır.

1940'lardan itibaren Türk Milli Eğitiminde, kültüründe, düşünce ve sanat alanlarında ve üniversitelerde yoğun bir şekilde Comte teşvik edilmiştir. Comte'un eserlerine, sözgelimi *"Pozitivizm'in İlmihali"*ne özel bir ilgi gösterilmiştir. İslâm İlmihali yerine bu kitap bastırılarak yayılmıştır. Bunun sonucu olarak da dar ufuklu, insanı, kültürü, toplumu ve tarihi sığ ve önyargılı değerlendiren, kendi değerlerine düşman olan bir garip zihniyet ortaya çıkmıştır. Türk kültür hayatının bu zihniyetten dolayı uğradığı kayıp ürküntü verici boyutta olmuştur, denebilir. Üstelik pozitivizmin teşvik edilmesine rağmen bilim ve teknik alanda inceleme, araştırma ve buluş ürünlerinin ortaya çıkmaması, üzerinde ayrıca durulacak bir husustur.

KAYNAKLAR

1- Pozitivizm. İsmail Kıllıoğlu. Sosyal Bilimler Ansiklopedisi içinde. Risale Y.
2- Felsefi Doktrinler Sözlüğü. Prof. Dr. S. Hayri Bolay. Akçağ Y.
3- Thema Larousse Ansiklopedisi. Milliyet Y.
4- Sosyolojik Düşüncenin Evreleri. Türkiye İş Bankası Y.
5- İlim ve Din. Adnan Adıvar. Remzi K.
6- Filozoflar Ansiklopedisi. Cemil Sena. Remzi K.
7- Rublim Sözlüğü. Orhan Hançerlioğlu. Remzi K.
8- Filozofların Özellikleri. Prof. Dr. Nihat Keklik. Doğuş Y.
9- Çağdaş Felsefe. Prof. Bedia Akarsu. M.E.Y.
10- Jurnal, Cemil Meriç. İletişim Y.

Pesimizmin (karamsarcılık) kurucusu olan Schopenhauer tam bir bedbindi. Hem dünyayı lanetliyor, hem de her türlü dünyevî nimete sarılıyordu. Bu hasta ruhlu filozofun hayatı ibretlerle doludur.

Arthur SCHOPENHAUER (1788-1860)

Alman filozofudur. Schopenhauer'un büyük babası, Danzig'in zenginlerindendi. Geniş arazileri ve külliyetli serveti vardı; fakat iflâs etmişti. Büyükannesi ise önce delirmiş, sonra intihar etmişti. Onların dört oğlundan birincisi aptaldı, ikincisi de aklını kaçırmıştı. Heinrich adındaki dördüncü oğul ise, Schopenhauer'un babasıydı ve oldukça başarılı bir işadamıydı. Fakat bir gün kendisini mağazasının arkasındaki kanalda ölü buldular; bu suretle onun da intihar etmiş olduğu anlaşıldı.

Schopenhauer'un annesine gelince, Johanna Trosiener adını taşıyan bir dul kadın, Almanya'da romanlarıy-

la kendini tanıtmış, dünya nimetlerine düşkün bir yazardı; bencil, oynak, analık şefkatinden mahrum bir yaratıktı. Oğluna hakaret dolu mektuplar yazardı. Onun canını sıkmak kadına sevinç veriyordu. “Sen çekilmez usandırıcı bir mahlûksun. Seninle beraber yaşanamaz.” diyordu. Oğlunun bir canavar olduğunu, kendisini hem şaşırtıp hem korkuttuğunu söylerdi. “Yanıma gelememen için her şeyi fedaya razıyım. Senin kötü huyun, herşeyden şikâyetin, inatçı bakışların, hiç kimsenin tekzip edemiyeceği kâhinlerin fikri gibi garip fikirlerin, bütün bunlar beni eziyor ve sıkıntı veriyor. Devamlı mugalataların dünyanın manasızlığı ve insanların ızdırapları hakkındaki eseflerin bana fena geceler ve nahoş rüyalar getiriyor.” diye ekliyordu.

Goethe, bu kadına oğlunun ilerde ünlü bir adam olacağını söylemişti; fakat o, "Bir aileden iki dâhi çıkmaz!" diyerek hem buna inanmadı, hem de kendinin de bir dâhi olduğunu anlatmak istedi. Hattâ bir gün oğlunu merdivenlerden aşağı itti ve sakatlanmasına sebep oldu. Schopenhauer, kendini rakip gören annesinin yanından ayrıldı ve 24 yıl boyunca onu görmedi.

Schopenhauer ile annesi arasında küçükten başlayan mücadele bir nefret hissine dönüştü. Annesinden nefret eden Schopenhauer herkesten de nefret etmeğe başladı. “Fikirlerimin ilk seherinden beri kendimi dünya ile bir ihtilâf ve ahenksizlik halinde hissettim.” diye yazıyordu.

Schopenhauer, hafif meşrep annesinin onda bıraktığı izle olacak, kadınlar hakkında nahoş fikirlere sahip oldu ve hiç evlenmedi. Ona göre kadınlar, birer çocuktan farksızdır, gerçi çabuk gelişirler, fakat yetişkin bir çocuktan daha fazla olgunlaşmazlar, geleceği görmek ve hesaplamak kabiliyetleri de yoktur. Sonra kadınların müsrif ve savurgan olduklarını vurgular. Üstelik kadınların sadece hoşa gitme arzusuyla çırpındıklarını ve zekâsı kıt yaratıklar olduklarını ileri sürer.

1818'de *"İrade ve Tasavvur Olarak Dünya"* adındaki büyük eserini yayınladı ve bu eseri bitirdikten sonra, İtalya'ya seyahat etti. Venedik'te kaldı; burada modern hayata daldı. Metresiyle gezerken, kendisi gibi kötümser olan İngiliz şairi Byron'la tanıştı ve onunla sefahat âlemlerine daldı. Fakat bir süre sonra Berlin'e geldi ve buradaki üniversitede doçent oldu. Hegel'le mücadeleye girişti. Verdiği dersleri, Hegel'le aynı saatlere koydurdu. Amacı, Hegel'in talebelerini kendi dershanesine çekmekti. Fakat umduğu olmadı; âdeta boş sıralar karşısında kaldı. Öfkelendi ve kötümserliği daha da arttı.

1820-1839 yılları arasında meyus, serseri ve kısır bir hayat geçirdi; sıhhatinden ve insanlardan şüphelenmeye başladı. Berlin'e yayılmış olan koleradan çok korkuyordu. Her yerde gözüne hırsızlar, dolandırıcılar görünüyor, gece yarıları parasını saklayacak yerler arıyordu. Hattâ silahları ile yatıyor, hiçbir şeye güven duymuyor; günlük masraflarını kimse anlamasın diye Yunanca ve Latince kaydediyor; cimrice ve âdeta tımarhanelik bir akıl hastası gibi yaşıyordu. Pipolarını dolapta kitliyor ve berberin usturasından korkarak kendi kendini traş etmek zorunda kalıyordu.

Diyordu ki "Beni endişelendirecek bir şey bulunmadığı zaman, sanki benden birşey saklanıyormuş gibi endişeleniyorum" Bir mektup alınca derhal korkar ve bir felâket beklerdi. Geceleyin en küçük bir gürültü ile ansızın tabancasına sarılırdı. Hastalıklara ve her nevi tehlikelere karşı bin itina ile tedbir alan filozof bir yangın vukuu ihtimaline binaen canını çabuk kurtarmak için otelin birinci katında otururdu.

Aslında karamsar olması için sebep de yoktu. Servet, sıhhat, hürriyet, seyahat gibi imkânlara sahipti. Bununla beraber bedbindi ve karamsarlığı felsefesine renk vermişti. Kalabalıktan kaçar, inzivada yaşamayı tercih ederdi.

Schopenhauer'e göre her yerde şiddet ve adaletsizlik vardı. Her kişisel hayat, kaçınılmaz olarak ölümle son bulacak anlamsız bir trajediydi. İnsanlar bütün yaşamları boyunca arzularının kölesiydiler: Daha biri bitmeden diğeri onun yerini aldığından bir türlü doyum bulamıyorduk. Acının kaynağı tam da varoluşumuzun kendisiydi. O, filozoflar arasında kötümserliğin şahı olarak görülüyordu. Kimsenin aklı başında olmasının veya kalmasının imkânsız göründüğü varoluşumuz hakkında karaların karası bir görüşe sahipti. Aslında, bekleneceği gibi, bu görüşten belli oranlarda zalimce bir haz da almıyor değildi.

Byrann Magee

1831 yılında kolera yüzünden Hegel gibi Berlin'den kaçtı, Frankfurt'a yerleşti. Burada bekâr olarak çekici ve iddiacı bir dille ünlü filozofların, kadınların, dinin, aşkın, âdetlerin aleyhinde şiddetli hücumlarla dolu yazılar yazdı. Daha sonra bir ailenin yanında iki odalı bir pansiyona yerleşti. Burada tam 30 yıl köpeği ile beraber, insanlardan uzak yaşadı. Büyüye ve spritizme de inanıyor ve hayat tarzında Kant'ı taklit ediyordu.

En büyük rakibi olarak gördüğü Hegel'e ömrü boyunca sövüp saydı. Onu, şarlatan ve sefil bir yaratık diye nitelendiriyor; teorisinin demagogların işine yarayan skolastik ve ukâlaca bir şiirden başka bir şey olmadığını iddia ediyordu.

1851'de *"Meze ve Artıklar"* adlı eseri ve daha sonrakiler ile şöhrete kavuştu. Hep bu anı beklemişti. Yaşı yetmişi bulmuştu; fakat yıllarca beklediği ve nihayet kazandığı şöhret, onu bir çocuk gibi sevindirdi. Yemeklerden sonra flütünü çalmaya; dostlarına, kendi hakkındaki en küçük haberleri bile göndermelerini rica etmeye başladı.

Schopenhauer, aşktan, aile ve hattâ vatan sevgisinden mahrum bir insandı. Kibirli olduğu kadar da öfkeli ve

hesabını pek iyi bilen bir hasisti. "İhtiyaç içinde olan bir arkadaşı hakiki dost saymam; o bir borç isteyendir sadece" diye düşünen ve "İnsanın bilgisi arttıkça ıstırabının da artacağına" inanan bu kötümser insan, aynı zamanda herşeyden şüphelenen bir paranoiddi. Bu durumdan ölünceye kadar kurtulamamıştı. Aklına geleni çekinmeden söyler, özenle giyinir, birtakım aşağılık cinsî münasebetlerden zevk alırdı. Son derece hırslı ve kavgacı bir şahsiyete sahipti.

O, insanları hakir görürdü ve at kestanesine benzetirdi. Görünüşleri kestaneye benzerdi, fakat yenecek şeyler değildi. İnsanların çoğu kötülükle budalalığın bileşkesinden ibaretti. Onun için insanlarla irtibat bir nevi günah sayılırdı.

Hayatta bir türlü yüzü gülmeyen bu bedbin filozof, babası ve annesi tarafından bazı kötü intibalarla büyütülmüştü. Anne sevgisi nedir bilmeyen ve üstelik nefret gören bir kişinin, dünyaya karşı sevgi duyması beklenemez. Çok gariptir ki, Berlin'de bulunduğu yıllarda, kendisi de bir kadını merdivenlerden yuvarlamış ve onun sakat kalmasına sebep olmuştu. Bu yüzden de kadına, hayatı boyunca tazminat ödemeğe mahkûm edilmişti.

Schopenhauer'a göre, kâinatı idare eden şey, kör ve akıldışı bir iradeydi. Tabiatta ve cemiyette hiçbir kanunîlik yoktu, ilmî olarak bilme de imkânsızdı. Tarihte ilerleme sözkonusu değildi. Halk ise tiksinilecek bir yığındı. Diyordu ki: **"Hayat demek, iş demektir. İş de mücadele etmektir. Mücadele ise boştur. O halde hayat sefalettir. Dünyadan mutluluk beklemeyin, sakın medet ummayın. Bu dünya kahır yatağıdır."**

Yine o, "Saadet bir rüyadan ibarettir, ıstırap hakikidir. Bunu yetmiş seneden beri duyuyorum. Buna tevekkül ediyorum. Nasıl sinekler örümcekler tarafından yutulursa, insan da yeis ve elem tarafından yutulmak için doğmuştur demekten başka bir şey bilmiyorum" diyordu.

Schopenhauer'un son zamanındaki portresine bakanlar dişsiz ağzı karşısında bir haşyet duyarlar: Kâinata tükürmemek için gayzından, tiksintisinden dişlerini yemişe benzeyen bir ağız! Hayatının son yıllarında kendisine yaklaşanlar üzerinde korku ve ıstırapla karışık bir intiba bırakıyordu. Onu gören, büyüklük havasının tesirinde kalıyordu. Bir gün Venedik'te bir İtalyan onu sokakta durdurarak şöyle demişti: "Efendi, herhalde büyük bir şey yapmış olacaksınız. Bilmiyorum ne, fakat onu bakışlarınızdan anlıyorum."

Kadınlardan nefret ettiğini söylemesine rağmen zaman zaman onların peşinden koşan, dünyadan nefret ettiğini açıklarken dünyevî gıdaların her çeşidini tadan Schopenhauer sağlığına ve servetine çok itina gösteriyor ve lanetlediği hayata herkesten fazla sarılıyordu.

Tatbik ettiği rejimin kendisini 100 yaşına kadar götüreceğine inanmıştı. Fakat 1860 23 Eylül'ü sabahı odasında müsterihane giyinmekte iken ölüm onu ansızın yakaladı. Bir ses çıkaramadan, ölümün ne olduğunu anlayamadan, küçümsediği ve çıldırdığı hayata son bir defa bakamadan, veda edemeden gitti. Öldüğünde 72 yaşındaydı.

KAYNAKLAR

1- Büyük Muztaripler: Schopenhauer, Nietzsche, Tolstoy. Suut Kemalettin.
2- Filozofların Özellikleri. Prof. Dr. Nihat Keklik.
3- Batı Tefekkürü ve İslâm Tasavvufu Necip Fazıl.
4- Filozoflar Ansiklopedisi. Cemil Sena.
5- Yeni Düşün Adamları. Byran Magee.
6- Felsefe (Düşünürler Bölümü) Orhan Hançerlioğlu.
7- Schopenhauer. İrade Felsefesi. Düşünen Adam Y.
8- Ateizmden İnanca. Emin Arık. Marifet Y.
9- 90 Dakikada Schopenhauer. Paul Strathern. Gendaş Y.
10- Büyük Filozoflar. Münir Yarkın. T. İş Bankası Y.
11- Felsefenin Öyküsü. Bryan Magee. Dost Kitabevi.

19. asırda fikirleri revaç bulmuş ve hakikatı buldukları zannedilerek din gibi benimsemiş; fakat aradan geçen kısa süreler bile onları yalanlamaya yettiği için terk edilmiş şahıslardan biri de Malthus'dur. Darwinizm ve Marksizm görüşlerini Malthus'a dayandırırlar.

Thomas Robert MALTHUS (1766-1834)

İngiliz ekonomicisidir. Anglikan papazıydı. 18. asır sonlarının çok gözde bir eğlencesi, mükemmel toplumlar hayal etmekti. Amerika'da ve Fransa'daki ihtilâl hareketleriyle doğan idealizm, bazı hayalci düşünürlere, insanın mükemmelliğe erişmesinin pek yakın olduğu ve dünyada bir cennet kurmanın kısa zamanda mümkün olacağı fikrini ilham etmişti.

Bu hayalci düşünürlerin içinde iki tanesi, İngiltere'de Godwin ve Fransa'da Condorcet, en fazla kalabalık toplayanlardı. Bunlara göre, insanlar yakında uykuya ve cinsiyete ihtiyaç duymayacak; ölüme çare bulunacak; savaş, suç, hastalık, bıkkınlık, kıtlık vs... dünyadan kalkacaktı.

Malthus'ün babası da bu fikirleri savunuyordu ve çocuğu ile sık sık tartışıyordu. Malthus, bu tartışmaları renklendirmek için çeşitli fikirler ileri sürüyordu. Daha sonra bunları, babasının teşviki ile yayınlayacak ve ünlü "nüfus teorisi" ortaya çıkacaktı.

Malthus, o zamanın hayalci görüşlerini çürütmek için birtakım aşırı fikirler ileri sürüyordu. Bu teori, o zamanki İngiliz zenginlerinin menfaatlerine pek uygun düştüğünden büyük yankı uyandırdı ve bu buluşundan dolayı 1805 yılında Halleyburg Üniversitesi'nin profesörlüğüne getirildi.

Bu teoriye göre, insanların aç ve fakir oluşlarının sebebi, nüfusun çokluğuydu. Büyük çoğunluk ölürse, açlık ve fakirlik ortadan kalkacaktı. Malthus'ün "nüfus kanunu" adını verdiği bu insanlık ve ilim dışı iddiaya göre insanlar, geometrik bir oranla (1.2.4.8.16 gibi) üremekte, buna karşılık ziraî üretim aritmetik bir oranda (1.2.3.4.5 olarak) artmaktaydı. Açlık ve fakirliğin sebebi buydu. Meselenin halli mi? Bunun için, insanlar eşit olmamalı, fakirlere yardım edilmemeli, ölümü önleyici tedbirler alınmamalıydı. Sonra fakirler niçin evleniyordu? Cinsî perhiz onlar için en uygun yoldu.

Görüldüğü gibi Papaz Malthus, geometrik ve aritmetik oran gibi tamamen hayâl mahsulü sözlere dayanarak kâinatta olup bitenlerin hepsini açıklayabilecek bir anahtar (!) keşfetmiş, fakirliğin ilmî sebeplerini izah edecek sözde mantıkî cevap bulmuştu. Halbuki bugün, gıda üretiminin nüfusa oranla çok daha büyük bir hızla arttığını herkes bilmektedir. Ekonomik buhranlar, üretim azlığından değil, tam aksine çokluğundan doğmaktadır.

Malthus, nüfus artışına örnek olarak Amerika'yı göstermiştir. Fakat bu artışın, doğumdan ziyade göçlerden meydana geldiğini görmek istememiştir.

Tarihin tetkiki de Malthus'ü yalanlamıştır. Sözgelimi (M.S.) 2. yüzyılda Roma İmparatorluğu'nun bazı eyâletlerinde nüfus azalmıştı. Rostoutzeff'e göre: "Nüfus azalınca, imparatorluğun umumî mahsulü gittikçe düzenini kaybetti. Böylece kıtlık baş gösterdi, endüstri yıkılmaya başladı. Giderek hızlanan bu yıkılmayı artık hiçbir şey durduramadı."

Bugünkü Fransa'yı da örnek olarak gösterebiliriz. Biliyoruz ki 19. asırdan beri Fransa'nın nüfusu, diğer milletlere göre pek az artmıştır. Fransız uzmanlara göre nüfusun bu derece az çoğalması şu neticeleri doğurmuştur. "Millî zenginliğin artışı, nüfusu hızla çoğalan ülkelere göre daha az bir nisbette olmuştur. Ücretler de daha az bir artma göstermiştir. Kısacası Fransa'da nüfusun artmaması, ekonomik gelişmeye engel olmuştur."

1800 yıllarında, yani Malthus'ün bu konuları yazdığı sırada, dünya nüfusu 2 milyar olarak tahmin ediliyor. Aradan geçen 200 senede bu sayı 6 milyara yükselmiştir. Buna karşılık sanayi inkılabı sayesinde mamûl madde üretiminde muazzam bir artış olmuş, bu maddeler sanayileşmemiş ülkelerden gelen gıda maddeleri ve hammadde ile mübadele edilmiştir. Haraketliliği artırmak üzere her çeşit taşıma araçları geliştirilmiştir. Fazla nüfus, göç yoluyla yeni gelişen ülkelere aktarılmıştır. Şu halde Malthus'ün dehşet verici tahminleri ya gecikmiş veya belirsiz bir zamana kalmıştır.

Gıda üretimi ise Malthus'ün devrinden bu yana, -teorisinin aksine- muazzam miktarda artmıştır. Bu sahada otorite olanların bildirdiklerine göre; daha verimli metodlarla, boş arazinin sulanması ve işlenmesiyle, hayvanî gıdalar yerine nebatî gıdaların geçmesiyle, haşaratla daha

iyi mücadele etmekle ve tekniğin ziraatte kullanılmasıyla, bu miktarın önemli ölçülerde arttırılması da mümkündür. ABD ve Kanada'daki ihtiyaç fazlası olan tahıl üretimi bile, Malthus'un teorisini iflâs ettirmeye kâfidir.

Malthus, tavsiye ettiği gibi geç evlendi. Üç çocuğu oldu, bunlardan ikisi yaşadı. Hiç torunu olmadı. İnsanların üremesini sınırlandırmayı ileri süren Malthus'un soyunun devam etmemesi kaderin ilginç bir tecellisidir.

Yaşadığı yıllarda teorisi büyük kabul gören ve profesörlüğe getirilen Malthus'un kehanetlerinin hiçbiri gerçekleşmedi. Böylelikle her bakımdan temelsiz ve saçma olan ünlü nüfus teorisi de, tarih müzesinde yerini aldı.

KAYNAKLAR

1- Filozoflar Ansiklopedisi. Cemil Sena. Remzi K.
2- En Etkin 100. Michael H. Hart. Sabah K.
3- Dünyayı Değiştiren Kitaplar. Robert B. Downs. Tur Y.
4- Sosyoloji Tarihi. Prof. Nurettin Şazi Kösemihal. Remzi K.

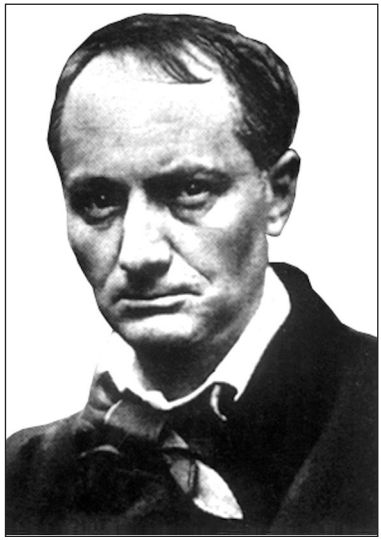

Yalnız adam Baudelaire'in hayatı çelişkilerle doludur. Bazen maneviyata saldırıp en aşağılık ahlâksızlığı savunurken bazen bir iç sıkıntısı ile Allah'a sığınırdı. O vesayet altına alınmış frengili bir çılgındı.

Charles BAUDELAIRE (1821-1867)

Fransız şairidir. 1821'de Paris'te doğdu. Ressam bir papaz olan babası, daha 6 yaşındayken öldü. Baudelaire hayran olduğu annesine daha bir sarıldı. Annesini taparcasına seviyordu. Ona o kadar bağlı ve o kadar sevgi doluydu ki, onun evlenmesini hiç istemiyordu. Daha sonraları: "Hep sende yaşıyordum, yalnız benimdin. Hem bir put, hem bir arkadaştın sen" diye yazacaktır annesine.

Fakat annesi Kasım 1828'te (babasının ölümünden

bir yıl geçmeden) daha sonra general olacak olan Aupick adlı bir subayla evlenir. Baudelaire'i ortamdan uzaklaştırmak için bir yatılı okula verirler. Onun ünlü "kırılışı" bu tarihte başlar. Buison kırılışı şöyle tasvir eder: "Baudelaire'in çok nazlı, çok ince, çabuk kırılabilecek yumuşak bir ruhu vardı; hayatın ilk vuruşuyla kırıldı o."

Onun varoluşunda dayanamayacağı bir olay yer alıyordu: Annesinin ikinci evliliği. Bu konuda söyleyecekleri tükenmek bilmez derecede içli ve fazlaydı, Korkunç mantığı gelip gelip şu özetlemeyle neticelenirdi: "İnsanın benim gibi bir oğlu olursa ikinci kere evlenmez." Ama annesi evlenmişti işte.

Bu beklenmedik ayrılık ve ondan doğan keder, apansızın bir şahsî hayatın içine attı onu. Daha önce, annesiyle birlikte ortaya koyduğu çiftin yaşantıları dinî hayat ile dopdoluydu. Bu hayat, alçalan bir deniz gibi, onu yalnız ve kupkuru bırakarak çekilip gitmişti. Böylece Baudelaire varlığını doğrulayan sebepleri kaybetti. Duyduğu utançla, bir hiç olduğunu, varlığının kendisine bir hiç için verildiğini düşünmeye başladı. Kovulmuş olma korkusuna, derin bir kırgınlık duygusu karıştı. Şöyle diyecektir bu dönemleri düşünerek: "Ta çocukluğumdan beri yalnızlık duygusu içindeyim. Arkadaşlar arasında bile sonsuza kadar sürecek bir yalnızlık duygusu."

Artık, bu acı içinde o bir tanrıtanımaz ve karamsar şairdir.

"Yara bende, bıçak bendedir,
Kurban da ben, cellat da benim." der.

Onun için hedef ölümdür:

"Ölümdür artık ne yazık ki, avutan ve yaşatan
Odur hayatın amacı, odur tek umut olan."

Yalnızlığı dehşet verici olarak gördü. Hayatı anlamsız olarak değerlendirir. Bütünüyle sebepsiz ve gayesiz yara-

tıldığını düşünür. Derin iç yaramazlık duyguları benliğine hakimdir. Bu yüzden olacak intihar saplantısını kafasından hiç atamaz. Kendini gereksiz görür. 1845'deki ünlü mektubunda şöyle yazacaktır:

"Kendimi öldürüyorum, çünkü başkaları için lüzumsuz, kendim için de tehlikeliyim."

İntiharı dener ama başaramaz. Vasiyetnamesinde herşeyini metresine bıraktığını yazacaktır.

24 yaşında, halâ ailesinden yardım gören işsiz bir gençtir o. Bu ara Baudelaire, içindeki ıstırabı bastırabilmek için sefahata ve bohem hayata dalar. Çılgınca para harcaması çevresindekileri ürkütünce, 1845'ten itibaren vesayet altına alınır. Hayatının sonuna kadar baba mirasını çok tutumlu kullanmak zorunda kalır.

1857'de şöyle yazıyordu: "İdrak ettiğim şey, çok büyük ümid kırıklığı, dayanılmaz bir yalnızlık duygusu... Tam bir istek yokluğu, nasıl olursa olsun bir eğlence bulma imkânsızlığıdır. Kitabımın garip başarısı, uyandırdığı kinler az bir süre ilgilendirdi beni, sonra yeniden düştüm."

Hafif meşrep kadınlar, sefahat alemi, hiçbiri Baudelaire'in iç sıkıntısını hafifletemez. Yine Allah'a seslenir: "Allah'ım neden karışıklık içine attın beni! Kesinlikle gönül huzuru gerek bana, bundan başka bir şey istediğim yok."

Sonra içinde bulunduğu ruh halini tarif eder:

"Her insanda, her saat aynı anda iki istek vardır: Biri Allah'a doğru, öteki Şeytan'a doğru.

Allah'a veya maneviyata sığınış, bir basamak basamak yükselme isteğidir; Şeytan'ınki veya hayvaniliğinki ise bir iniş mutluluğudur."

Böylece insan kendisini birbirinin zıddı iki gücün uy-

gulanışından doğan bir gerilim içinde bulur. Baudelaire burada zahmetsiz olanını tercih eder. Annesine ve üvey babasına duyduğu hıncı, inancında da yaşatır. Ama içi rahat değildir. 1864'te şöyle yazar:

"İnsan türünden tiksinmenin bütün sebeplerini sabırla yazacağım. Mutlak olarak yalnız kaldığım zamansa, bir din arayacağım..."

Çünkü o
"Daha çocukken, ta yüreğimde duydum iki zıt duyguyu,
Hayattan nefret ile yaşama coşkusunu"

hisleriyle doludur. Bu iki zıtlık arasında gidip geldiği gibi tanrıtanımazlık ile inanma arzusu arasında da gidip gelir. Özellikle hasta anlarında Tanrı'ya inandığını söyler.

Aşağılık duygusu ömür boyu peşini bırakmaz. Yaptığı günahların suçunu yaradılışına atarak rahatlamaya çalışır: "Hastayım, hasta. Anam babam yüzünden, iğrenç bir yaradılışım var. Onlar yüzünden didik didik ediyorum kendimi. 27 yaşında bir anneyle 79'luk bir babanın çocuğu olmanın sonu budur işte. Uyumsuz, hastalıklı, güçsüz bir birleşme."

Baudelaire'in son yılları para sıkıntısı ve hastalık içinde geçer. 1864 nisanında konferanslar vermek için gittiği Belçika'dan hayal kırıklığı ile döner. 1866'da felç olur. Bir yıl sonra da ölür. Araştırmacılar ölüm sebebi olarak sefahat aleminde kaptığı frengi mikrobunun beyni tahrip etmesini gösterirler.

KAYNAKLAR

1- Baudelaire. Jean-Paul Sartre. Payel Y.
2- Meydan Larousse Ansiklopedisi. Sabah Y.
3- Baudelaire Efsanesi. Necmi Naz. X Y.
4- Jurnal. Cemil Meriç. İletişim Y.
5- Karanlıklar Prensi Baudelaire. Erdoğan Alkan. Evrensel Kültür K.

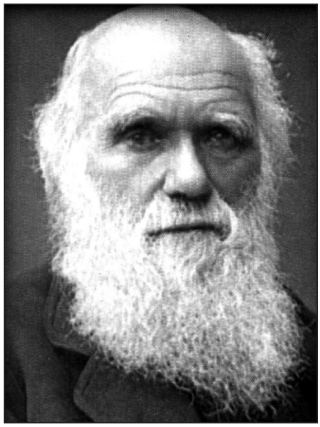

19. yüzyıl, bozulmuş Hıristiyanlığın baskısına reaksiyon olarak materyalizm ve ateizmin zirveye ulaştığı zaman oldu. Yeni ilmî ve teknik buluşlar yapılıyor, bunlarla aldanan insan, kâinatın bütün sırlarını çözebileceğini sanıyordu. Halbuki geçen yıllar her bilinenin pek çok bilinmeyeni davet ettiğini gösterdi.

İşte 19. asırda, bazı filozoflar birtakım peşin hükümler ve art niyetlerle nazariyeler kurdular ve bunları, ispatlanmış ilmî gerçekler şeklinde göstererek kitlelere empoze ettiler. Bunlardan en tanınmış dördü, materyalist ve ateist felsefenin de temeli sayıldı: Ekonomide Marx, Biyolojide Darwin, Psikolojide Freud ve Sosyolojide Durkheim; Dünyayı aldatan bu dört şahsın birçok ortak özellikleri vardı. Yahudi idiler, ilim adamı değil ideologdular, insanları sevmezler, gizli veya aşikâr kin beslerlerdi, göz boyama kabiliyetleri belirgindi ve hepsi de ateistti.

Charles Robert DARWIN (1809-1882)

Çocukluğu bir çeşit koleksiyon merakı içinde geçti. Hem saf, hem de haşarı bir ruh taşıyan Darwin'in tabiata karşı aşırı bir ilgisi vardı. Kimyadan zevk alıyor, koleksiyon yapmak için avcılık yapıyor ve öldürdüğü kuşla-

rı samanla dolduruyordu. Büyüdüğünde, babası onun din adamı olmasını istedi. Darwin, önceleri bunu kabul ettiyse de sonra vazgeçti. 1825'de tıp tahsili için kardeşiyle Edinburg'a gönderildi. Fakat maymunlara olan hayranlığından ötürü okuyamadı. Saatlerce onların karşısına geçiyor ve bir türlü ayrılmak bilmiyordu.

Darwin'i babası küçük yaşlardan itibaren horlardı: "Seni, anlaşılan ava çıkma, köpeklerle eğlenme ve fare yakalama dışında hiçbir şey ilgilendirmiyor. Geleceğin, kendin ve ailen için yüz karası olacaktır!"

Darwin sekiz yaşındayken annesini kaybeder. Okulda hiç başarılı değildir. Öğretmenler arasında ona "aptal" gözüyle bakanlar bile vardır.

Babası onu iki yıl sonra Cambridge'e gönderdi. Darwin orada da derslerine çalışmadı. Vaktini toplantılarla, gezintilerle, akşam yemekleri ve kumar ile geçiriyordu. Ailesi, çocukluk ve gençlik yıllarındaki davranışlarından bezmişlerdi ve şerefli bir insan olacağına inanmıyorlardı.

1831'den 1836'ya kadar Güney Amerika ve Pasifik adalarını ziyaret eden küçük bir gemideki heyete dahil oldu. Bu gezide, bir tabiatçı olarak nesli kesilmiş varlıklar ile, yaşayan canlılar arasında bir ilgi gördü; insanların hayvan ve bitki yetiştirmelerinde çeşitlerin seçilerek elde edilmesi üzerinde dikkati toplandı.

1838 Ekiminde Darwin, Thomas Malthus'a âit *"Nüfus Üzerine Bir Deneme"* makalesini okuduğunda, kafasında şimşek çaktı. Yazı, dünyadaki yiyecek miktarı artışından daha fazla bir çoğalma gösteren canlıların aralarında amansız bir yaşama kavgası olacağından bahsetmekteydi. O zamanki müşahedeleri Darwin'in zihninde henüz böyle bir neticeye varmamıştı. Malthus'u okuyana kadar da, bu yaşama kavgasının evrime tesiri olabileceğini düşünmemişti. Bu fikri böylece teorisinin temeli olarak kabul ettikten sonraki 20 sene onu destekleyecek delil aramakla geçti. Müşahedesi ile bu makaleyi birleştirebilirse, birden

meşhur olabilirdi.

Darwin, Evrim Teorisine dayanak bulmak için harcadığı 20 yıl sonunda, 1859'da kitabını neşretmeden evvel dahi tatmin edici bir ispat materyali bulamamış olduğunun farkındaydı. 23 Kasım 1859'da arkadaşı Lyell'e şöyle yazıyordu: **"...Sık sık vücudumu terler basar. Ve kendi kendime hayatımı bir fantezi uğruna mı sarf ettim diye sorarım."** İki gün sonra ise Huxley'e: **"Dehşetli bir şüphe içindeyim, belki de birçokları gibi ben de kendimi kandırmaya çalışıyorum..."** diyordu.

Darwin, 22 Mayıs 1863 yılında Dr. Bertham'a gönderdiği özel bir mektubunda Evrim Teorisinin en ufak bir delilden bile mahrum olduğunu kendi ifadesiyle şöyle yazıyordu: **"Aslında şu anda tabii seleksiyon teorisindeki iddia, genel düşüncelere dayanmak mecburiyetindedir. Teferruata indiğimiz zaman, tek bir türün dahi evrim neticesinde değişmemiş olduğunu görürüz. Mevcut değişmelerin ise, teorinin temelindeki izah tarzında olduğu gibi, türün mükemmelleşmesine yarayan değişmeler olduğunu ispat edemeyiz. Ayrıca neden bazı türlerin değişip, diğerlerinin değişmemiş olduğunu da bir izaha kavuşturamayız."** Asa Gray'a mektubunda ise, **"Evet biliyorum, ümidsiz bir vaziyette çıkmaz bir sokakta dikiliyorum. Dünyanın, bizim tespit ettiğimizi zannettiğimiz şekilde tesadüf yolu ile meydana gelebileceğine inanamıyorum. Diğer taraftan bütün ayrıntıların, bir plân ve program etrafında geliştiğini de kabul edemiyorum"** ve **"Söz konusu ettiğim görüşlerin çoğu spekülatiftir ve bunların bazılarının yanlış olduğu hiç şüphesiz ispatlanacaktır. Ama ben, önceki ve çok yayılmış olan, her türün maksatlı yaratıldığı inancını tamamen bertaraf edemedim"** diyordu.

Darwin, canlıların sahip olduğu organların mükemmelliğini düşününce kendi teorisine isyan ediyordu. Hele gözler... **"Canlıların sahip olduğu gözleri düşünmek,**

beni bu teoriden soğuttu" demişti.

Mektuplarından anlaşıldığı gibi, Darwin'in bizzat kendisi, teorisine inanmıyordu. Fakat ortaya attığı anda, yaradılış karşısında ezilip büzülen materyalist ve ateist grupları tarafından öyle bir kabul gördü ki kendisi de şaşırdı. Bir takım yayın organları devamlı olarak evrimi lanse ediyor ve bazı şişirme haberlerle ona destek veriyorlardı. *London Times* gazetesinin başlattığı büyük reklâm kampanyası ve 1864'de Kraliyet Cemiyetinin Darwin'i madalya ile taltif etmesi, bunlardan ikisiydi. Darwin, arkadaşı Hooker'e yazdığı mektupta hayretini şu cümle ile açıklıyordu: **"Neredeyse başım dönecek, biraz mütevazi olmaya gayret etmeliyim."**

Darwin'i evrim inancına iten sebepler arasında; yahudi oluşu, insanlardan nefret edişi ve şöhret olma arzusu yanında, her aynaya bakışında onu üzen çehresi de mühim bir yer işgâl ediyordu. Tabiatta düzen olsa, bu çirkin burnun yüzünde ne işi vardı? 1861'de Lyell'a yazdığı mektupta: **"Bana samimi olarak söyle: Burnumun bu şeklinin akıllıca bir kasıt sonucu meydana geldiğine inanıyor musun?"** diye soruyordu.

Darwin'in çirkinlik kompleksinin ne boyutta olduğunu oğlu Francis'in hatıralarından takip edebiliriz:

"Babam ruhen hasta bir adamdı. Aynadan nefret ederdi. Çocukluk arkadaşlarından duyduğuma göre, alın kemikleri ileriye fazla çıkık olduğu için onu **"Maymun Charles"** diye çağırıyorlarmış. Bu çocukluk hatırası, babamın şuuraltında derin izler bırakmış olmalı. Babam, birgün iyice rahatsızlanmıştı. Sebebini sorduğumuzda, okuduklarının tesirinde fazla kaldığını söylemişti."

Darwin'in gizli kalmış bazı kabiliyetleri de evrim teorisinde büyük işe yaramıştı. Oğlu Sir Francis Darwin, babası için **"En ufak bir tahrikle harekete geçecek teori imal gücüne sahipti"** diyordu. Darwin'i tahrik edecek âmiller ise, fazlasıyla mevcuttu. 1866 senesinde evrimci

arkadaşı Herbert Spencer'in meşhur bir eserini okuduktan sonra Hooker'a şöyle yazmıştı: **"Onu okuduğum zaman kendimi değersiz hissediyorum. Benden daha zeki ve kabiliyetli oluşu bana dokunmuyor ama, göz boyama sanatında benden üstün bir usta oluşunu hissettikçe üzüntü duyuyorum."**

Bir başka yerde de **"Bazen düşünüyorum da yıllarca bir konu üzerinde çalıştıktan sonra ortaya çıkardıkları çılgınca bir görüşe herkesi inandıran manyaklardan biri olup olmadığımdan endişeye düşüyorum"** diyordu.

Darwin, yaratılış'a karşı çıkıyordu ama Allah fikrini bir türlü çürütemiyordu. Şöyle diyordu:

"Tanrının varlığı hakkında hislere değil akla bağlı bir başka nokta da, çok önemli bir konu olarak beni etkiliyor. Bu muazzam ve harikulade evreni, çok geriye ve çok ileriye bakabilme kabiliyeti bulunan insan da dahil olmak üzere, kör tesadüf veya zaruretin eseri olarak görmek çok güç, hattâ imkânsızdır. Böyle düşününce bir dereceye kadar insanınkine benzeyen zihin sahibi bir ilk sebep aramak zorunda kalıyorum... Benim tamamıyla inandığıma göre, en aşağı hayvanlarınki kadar basit bir zihinden çıkmış olan bir akla, böyle bir sonuç çıkardığı zaman, güvenilebilir mi?"

Darwin bu noktada çaresizlik içinde ellerini açıyor ve şunları söyleyerek sözünü bitiriyor:

"Böyle karmaşık meselelere en ufak bir ışık tuttuğumu dahi iddia edemem. Her şeyin başlangıcındaki sır bizim için çözülemez halde duruyor."

O zamanın ciddi ilim çevreleri ise Darwin'in iddialarına şiddetle karşı çıktı ve zooloji bölümüne kaydedilmesi reddedildi. Fransız akademisinin ileri gelen bir üyesi 1 Ağustos 1872 tarihli *Nature* dergisinde şunları yazıyordu: "Darwin'e akademinin kapılarını kapayan şey ilmî olduğu ileri sürülen *"Türlerin Kökeni"* kitabının ilmî değil, zanlar

ve çoğu yalanlarla dolu asılsız hipotezler yığını oluşudur. Bu tip neşriyat ve teoriler, kendine saygı duyan bir kuruluşun destekleyemeyeceği kötü misâllerdir."

Darwin'in teorisi sonraları birçok fikirlere kaynaklık etti. Bunlardan "Sosyal Darwinistler", Darwin'in nazariyesindeki "hayvan" kelimesi yerine "insan" ve "toplum" kelimelerini kullanarak inançlarını ortaya çıkardılar. Hayatı, insanlar arasındaki mücadele saydılar. Onlara göre bu mücadele tabiî ve faydalı idi. Bu şekilde zayıf insanlar ve toplumlar ezilir, güçlü olanlar kalırdı.

Darwinizme dayanan faşizmde, birtakım ırkları ortadan kaldırmak maksadıyla tabiî elenme veya en uygun olanın yaşaması fikri kullanıldı. Darwinizm, Marksistler tarafından da sınıf mücadelesine uygulanarak iyice çarpıtıldı. Bu arada insafsız büyük şirketler daha ufak şirketleri ortadan kaldırmalarını da aynı şeylere dayanarak haklı göstermeye kalktılar.

Darwin'in teorisini ispatlamak için, o devirden bu yana olağanüstü gayretler gösterildi. Bir kazıda bulunan kemik parçası, hayali geniş olan evrimcilerce fikirlerini ispatlayan buluş olarak tanıtıldı. Piltdown adamı gibi bütün dünyada tebessümlere yol açan sahtekârlıklara başvuruldu.

Yıllar, Darwin'in aleyhine işledi. Teorisine destek olarak gösterdiği maddeler, teker teker ilmin, moleküler biyolojinin ve antropolojinin keşifleriyle çürütüldü.

Maddeciler ne kadar savunurlarsa savunsunlar, şu an evrim teorisi tarihin çöplüğüne atılmış durumdadır.

KAYNAKLAR

1- Darwinizm. Prof. John N. Moore-A.N. Field.
2- Felsefe (Düşünürler Bölümü) Orhan Hançerlioğlu.
3- Filozoflar Ansiklopedisi. Cemil Sena.
4- Dünyayı Değiştiren Kitaplar. Robert B. Downs.
5- En Etkin 100. Michael H. Hart. Sabah K.
6- Bilimin Öncüleri. Cemal Yıldırım. Tübitak Y.

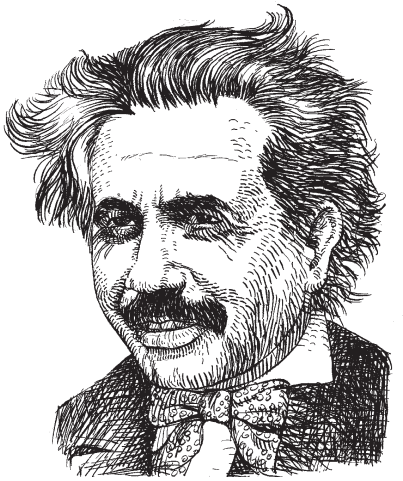

Dawson, "Piltdown adamı"*nı bulduğu zaman bütün Darwinciler bayram etmiş, "artık kimse Darwin teorisini reddetme cesaretini bulamayacaktır" demişlerdi. Bu buluşla Dawson'un daha sağlığında heykeli dikilmişti. Fakat 1953 yılında "flor testi" ile bulunan fosil incelenince büyük bir sahtekârlık karşısında olunduğu görüldü.*

Charles DAWSON

Charles Dawson'un asıl mesleği avukatlıktı. Hukuk işlerini iyi bilmediği için bu meslekte tutunamayınca, arkeoloji kazısı yapan ekiplerde "kazı elemanı" olarak işe başladı. Ancak buradan aldığı para, geçimini sağlayacak kadar değildi. Boş zamanlarında eski eserlerin taklitlerini yaparak kendisine bir "ek gelir" sağlamaktaydı.

Dawson, inanan insanları gördüğünde neşesi kaçan ve herkesin kendisi gibi inkârcı olmasını arzu eden bir ateistti. O yıllarda Darwin'in ortaya attığı "evrim teorisi", dinlere karşı bir kampanya başlatmıştı. Eski eserlerin taklitlerini yapma kabiliyeti, ona şeytanca fikirler ilham ediyordu. Darwincilerin maymundan insana geçişi gösterecek yeterli fosillerden mahrum olduklarını biliyordu. Eğer usta elleriyle onların ihtiyaç duydukları sahte fosilleri yapabilirse, meşhur olması işten bile değildi. Hayranı olduğu Darwin'in büyükçe bir resminin asılı olduğu odasında, bu şekilde düşünürken, kazılar sırasında bulduğu bir orangutana ait çene kemiğini kullanmayı kararlaştırdı. Eğe ile dişlerin geçtiği yuvaları aşındırdı ve insana ait iki azı dişini de eğeleyip aşındırdıktan sonra çeneye monte etti. Hazırladığı bu çene kemiğine uyacak bir de insan kafatası bulduğunda, bütün parçaları potasyum bikromat ile muameleye tâbi tuttu ve bunları götürüp "Piltdown" mevkiinde toprağa gömdü.

Dawson, 1921 yılında British Museum'un Jeoloji Bölümü görevlisi Smith Woodward'a müracaat ederek, elindeki birkaç kafatasını gösterdi ve bunları Susex yakınlarındaki Piltdown mevkiinde bulduğunu söyledi. Woodward, parçaları inceledikten sonra bunların çok eski zamanlara ait insan kafatasları olduğuna kanaat getirdi. Bu işe çok sevinen Dawson "Aynı mevkide kazıya devam edecek olursanız, başka parçalar da bulacağımıza dair kuvvetli hisler taşıyorum" diyordu. Woodward, Dawson'un gözlerindeki şeytanî pırıldamaların tesiriyle Piltdown'da kazıya başladı ve hayatının buluşunu (!) yaptı. Bu, orangutanınkine benzeyen ve eklem yerlerinden kırılmış olan bir alt çene kemiği idi. Üzerinde insanınkine çok benzeyen aşınmış iki azı dişi vardı ve üzerindeki lekelerden, çok eski (!) zamanlara ait olduğu hemen farkediliyordu. Zamanın yaş tahminlerine göre en az 500 bin sene öncesine ait olmalıydı... Woodward'ı aldatmayı başaran bu adam, elbette Dawson'dan başkası değildi.

Darwinist akademi mensupları, ancak rüyalarında görebildikleri bu fosilin keşfiyle Dawson'a ünvan verdiler ve bir teşekkür nişânesi olarak yaşarken heykelini diktirdiler. Eline kalemi alan her Darwinist yazar, "artık hiçbir ilim adamı Darwin teorisini reddetme cesareti bulamayacaktır" diyordu.

Tam 40 yıl süreyle Piltdown adamından yola çıkılarak akademik tartışmalar yapıldı. Meselâ İngiliz Antropoloğu Grafton Elliot Smith, Piltdown fosilinin büyük bir soruya cevap teşkil ettiğini söylüyordu. "İnsanda önce beyin mi yoksa vücut mu tekâmül etti?" sorusunun cevabını veren Smith, şöyle diyordu: "Kafatasını incelediğimiz zaman insanda önce beyin kısmının tekâmül ettiğini görüyoruz. Beyin, hızlı bir gelişmeye uğrarken, vücud halâ orangutan karakterini muhafaza ediyordu."

40 yıl boyunca kimse "Piltdown sahtekârlığını" tenkid etme, yani "ilim düşmanı" yaftasını yeme cesaretini gösteremedi. Ancak bu müddet içinde yeni ve güvenilir "fosil testleri" geliştirilmişti. Bunlardan biri de "Flor Testi" idi. British Museum'un Paleontoloji Bölümünden araştırmacı Kenneth Oakley, Piltdown fosilini flor testi ile kontrol edince, bir anda tüyleri diken diken oluverdi. Parçalar, içinde bulunduğumuz yüzyıla aitti. Oakley'in yaptığı açıklama, büyük bir karşı propaganda ile susturuldu. Ve ilime ihanet etmekle suçlanan Oakley, tehditlere aldırmayarak Oxford Üniversitesi Anatomi Bölümünden Sir Wilfrid Le Gros Clark ve J.S. Weiner'i Piltdown fosilini beraber incelemeleri için ikna etti.

1953 yılında, X ışınları ile fotoğrafları çekilen parçalar, dikkatli bir flor ve azot testine tâbi tutuldu. Hata nisbeti sıfıra yakın olan bu yeni teknikle ortaya çıkan gerçek şuydu; Parçalar, Piltdown çukuruna bu yüzyıl içinde gömülmüşlerdi. Kemikleri, asit bir ortam içine koyan Oakley ve arkadaşları, kemik yüzeyinde eski intibaını veren lekelerin kaybolduğunu gördüler. Çene kemiğini daha

dikkatle incelediklerinde ise, eğe izlerini açıkça farkettiler. İnsana âit azı dişleri orangutan çenesine monte edilirken, aşınmış görüntüsü vermek için, üzerinde fazla düşünülmeden ters yönde eğelenmişlerdi. Dikkatli bir diş hekimi bile kolaylıkla bunu farkedebilecekken, 40 yıl boyunca kimse böyle bir ihtiyacı duymamıştı.

Yalancının mumu, tekniğin gelişmesine kadar yanmıştı. Bu sahtekârlık, Dawson'un yüzüne o sırada ölmüş olduğu için vurulamadı. Ama onun için dikilen ilim âbidesi, artık sahtekârlık âbidesi olarak gerçek ilim adamlarının alaycı tebessümlerine hedef oluyor.

Darwincilerin büyük bir iştahla sarıldıkları Kocaayak'ın görülmesi olayının bir sahtekârlık olduğu kısa sürede ortaya çıktı. Darwin taraftarları teorilerini ispatlayacak (!) Kocaayak'ı halâ bekliyorlar.

Rodger PATTERSON

Bigfoot yani Kocaayak'ın birçok defa görüldüğü iddia edilmiş, ancak bir türlü ispatlanamamıştır. Kocaayak, insanla maymun arasında bir yaratığı simgelemektedir.

Darwinizmin bir türlü izah edemediği konuların başında maymundan insana nasıl sıçrandığı gelmektedir. Maymunla insan arası bazı yaratıkların olması gerektiği ve bunların niçin yeryüzünde bulunmadığı evrimcileri kara kara düşündürmektedir.

1967 yılında Darwincilerin yüzü güldü. Çünkü insan-maymun arası bir canlı ABD'de Bluff Creek'de görülmüştü. Üstelik görülmekle kalmamış filme de alınmıştı.

Rodger Patterson ve arkadaşları atla giderlerken uzun tüylü insana benzer yaratıkla karşılaştıklarını söylemişlerdi.

Patterson olayı şöyle anlatmıştı: "Ormanda kocaayak arıyorduk. Karşımızda aniden bir çayın yanına çömelmiş bir dişi kocaayak çıktı. Ürken atlarımız şaha kalktılar. Kamerayı kaptığım gibi attan aşağı atladım. Kaçan yaratığın arkasından film çekerek koşmaya başladım. Kocaayak ağaçların arkasından kaybolmadan önce döndü ve bize baktı. Ama filme almayı başarmıştım."

Film uzmanlar tarafından incelendi. Fotomontaj değildi. Heyecan arttı. Yaratık, insana göre çok daha uzun adımlar atarak yürüyordu. Yere biraz daha sert basıyordu.

Darwinciler bu olay üzerine hemen yoruma başladılar. Artık insanın maymundan geldiği ispatlanmıştı. Bunu reddetmek gericilikti ve laikliğe karşı çıkmaktı.

Ama kısa süre önce bu iddiaya karşı çıkan bir delil ileri sürüldü. Bu yürüyüşü, antremanlı bir insan yapabilirdi. Bunun üzerine Patterson'un arkadaşı olan Harry Kembali, vicdanının sesine uydu ve iç rahatsızlığından dolayı hadiseyi açıkladı. Harry Kembali'ye göre, sahtekârlığı Patterson'la beraber yapmışlardı. Bir goril kostümü kiralamışlar ve içlerindeki en uzun boylu olanı Kocaayak rolü için eğitmişlerdi. Kamera ise özellikle titretilmiş ve objektifin netlik ayarı bozularak görüntü flulaştırılmıştı.

Hadisenin açığa çıkması üzerine Darwinciler bir kere daha başlarını eğmek zorunda kalmışlardı.

KAYNAKLAR

Bilinmeyen Dergisi. Kocaayağın İzinde. Cilt 1.

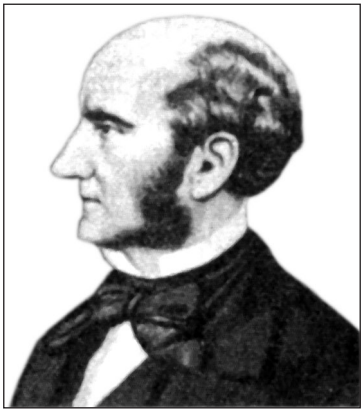

Bir robot gibi yetiştirilen Mill, halk yığınlarını küçümsüyordu. Bir ara ağır bir psikiyatrik tabloya girdi. Bütün ömrü acı ve sıkıntı içinde geçti.

John Stuart MILL (1806-1873)

İngiliz filozofudur. Tarihçi, iktisatçı ve psikolog olan James Mill'in oğludur. Babası, kendisine fikir arkadaşı yapmak ve doktrinlerini onun şahsında sürdürmek amacıyla daha pek küçük yaşta düşünmeye ve öğrenmeye alıştırmıştı. Çocuğun hislerini körletip sadece zihnini geliştirme gayesi güden bu eğitim tarzı, onu düşünen bir robot haline getirmişti. Mill, daha 3 yaşındayken birçok Yunanca kelime ve matematik öğrenmiş ve 7 yaşına kadar hemen hemen bütün eski Roma ve Yunan sanat eserlerini okumuştu.

Babasının üzerine gelmesinden çok sıkıntılıydı. "Babam benden sadece yapabileceğimin en çoğunu istemekle kalmıyor, ayrıca yapamayacağım şeyleri de istiyor" diyordu. Mill'in sıhhat durumu pek bozuktu. Yüzü solgun, bünyesi inceydi ve melankolik (aşırı kederli) bir görüntüsü vardı. A. Comte'a yazdığı mektuplarda, daima yorgunluğundan söz ederdi. Bir ara ağır bir buhran geçirdi. 30

yaşından hayatının sonuna kadar sinir hastalığı çekti.

Mill, hiçbir okul ve üniversiteye gitmeden yalnız babasının öncülüğü sayesinde yetişmişti. Çocukluğunda hiçbir dini eğitim almadığını söylüyordu. Aşırı çalışmakta geçen kuru ve hisden uzak hayatı yüzünden, 20 yaşında bir zihin yorgunluğuna tutuldu.

Mill'e göre insan, ancak vak'aları idrak edebilir, onun ötesine geçemez ve kendiliğinden bir şeyi bilemezdi. İdrakin dışında hiçbir objektif hakikatın olmadığını iddia ederdi. Yani maddî dünyanın şuurumuzun bir faraziyesi olduğunu, objektif hakikatin biz onu idrak ettiğimiz için mevcut bulunduğunu söylerdi.

Mill, hürriyetin sadece yetenekleri gelişmiş insanlar için olduğunu, halk yığınlarının buna layık olmadığını belirtiyordu. Ona göre en üstün iyi, faydadır. İyiyi kötüden ayıracak ölçü, fayda ölçüsüdür.

Mill, dinleri reddederken, asıl din olarak genel refah ve mutluluğun, hayatın yüksek derecede gelişmesini sağlayabilmek üzere iyiliğin zaferine koşmayı gösterir. Hayal gücü melekesinin yardımıyla insanlar hayal ettikleri daha yüce ve daha mutlu bir insanlığı ideal olarak alabilirler ve ona erişmeye çalışırlar. Filozof, bu ideali en güzel şekilde Comte'un insanlık dininde (!) bulduğunu söyler.

Mill, Hristiyanlıktan bahsederken niçin dinlere karşı olduğunun sinyalini verir adeta. "Hristiyanlık Allah tasarımından çok İsa tasarımıyla etkili olmuştur" derken Hz. İsa'nın tanrılaştırılmasını anlayamadığını ima eder.

Mill, yaşadığı yıllarda birçok düşünürü peşine taktı ise de bugün taraftarı kalmamıştır.

KAYNAKLAR

1- Tarih Boyunca İlim ve Din. Adnan Adıvar. Remzi Y.

2- Din Psikolojisi. Orman Pazarlı. Remzi Y.

3- Felsefe Sözlüğü, Orhan Hançerlioğlu. Remzi Y.

4- Filozofların Özellikleri. Prof. Dr. Nihat Keklik Doğuş Y.

5- Filozoflar Ansiklopedisi. Cemil Sena. Remzi Y.

6- Düşünce Tarihi. Orhan Hançerlioğlu. Varlık Y.

7- Siyasi Düşünce Tarihi. David Thomson. Şule Y.

8- Felsefe Tarihi. Prof. Macit Gökberk. Remzi Y.

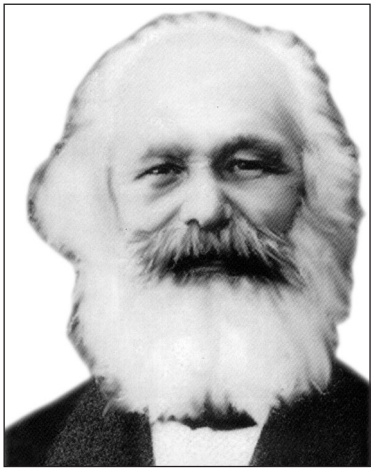

Hayatını yazdıklarının zıddını yapmakla geçirmiş olan Marx, adeta insanlıktan intikam alan bir yahudiydi. Onun fikirlerinden yola çıkanların kurduğu komünist rejim sadece Rusya'da 15 milyon insanın canına mal olmuştur.

Karl MARX (1818-1883)

Marx 1818'de Almanya'nın Rhein bölgesinde Trier'de doğdu. Babası zengin bir avukattı. Karl hem anne ve hem baba tarafından haham atalardan geliyordu, ama kendisi küçük bir çocukken bütün aile Hristiyanlığa dönmüştü.

Sosyalizmin babası Marx; ne yazmış, ne savunmuş ve neyi silâh yapmışsa, kendi hayatında onların hep aksini uygulamış; görüşü, hayatı ve davranışlarıyla çelişkiye düşmüştü.

Büyük sıkıntılar içerisinde yirmi yıl uğraşarak yazdığı komünistlerin el kitabı *"Das Kapital"*e, bizzat kendisi "Ekonomik Pislik" diyordu.

Ya proleterler... O, Marksistlerin uğruna savaştığı işçi-emekçi sınıfı... Marx onlardan **"Eşekler"** diye bahsederdi. Hem de her fırsatta. Üstelik proleterlere tepeden bakar, onları kaba saba el işçisi olarak görürdü... Öyle ki, tıpkı dostu Engels gibi, "Ne demokratik, ne kızıl, ne de komünist sınıf bizi hiç bir zaman sevmeyecek" derdi.

Burjuvadan ise nefret eder ve taraftarlarına da nefret etmelerini telkin ederdi. Ne var ki, gözünden monokl'ü (tek camlı gözlüğü) eksik olmaz, üstelik burjuva içinde yaşamaya bayılırdı. Görünüşü, kılığı kıyafeti gibi, ev eşyalarını da -rehinde olduğu zamanlarda bile- fakir evinden çok, burjuva gibi teşhir etmekte direnir, savunmasını yaptığı işçi sınıfından biri gibi görünmekten nefret ederdi.

Yahudi olduğu halde, yahudilere sonsuz kin beslerdi. Belki de yahudi soyundan gelmenin önüne çıkardığı engellere tepki olmak üzere, yahudi aleyhtarı görünüyordu. Şu cümle ona ait: "İsrail'in kıskanç tanrısı paradır; o varken başka bir tanrı varolamaz..." Marx, rakiplerini, "Zenci Yahudi" veya "Briyantin ve ucuz mücevherler altında kendini gizleyen yağlı ve pis Yahudi" diye yazılarında aşağılamaktan bile geri kalmamıştır.

Marks, ahlâkçılığı savunuyordu. Asil sınıftan son derece ahlâklı bir ailenin kızını istemiş, tam 5 yıl beklemişti. Yahudi dönmesi olduğu için kızı vermek istememişlerdi. Ama Marks'ın ahlâk görüşü, evinde iş yapan kadın hizmetçiden gayri-meşru çocuk sahibi olmasına izin verecek ve çocuğun kendisinin olduğunu inkâr edecek kısırlıktaydı.

Hep tertemiz bir dünyadan söz ederdi. Burjuvanın pisliklerinden arınmış, tertemiz bir dünya... Kendisi, söylediğinin aksine pornografi (müstehcen yayın) düşkünüy-

dü. Pornografik ne kadar yayın varsa, hepsini ezbere bilmekle öğünürdü.

Dini, "batıl itikat" diye reddeder, ama "prenelogi" denilen birtakım saçma-sapan görüşlere inanırdı. (prenelogi: İnsanın ruhunun kafatası şeklinde ortaya çıktığına inanan bir görüş.)

Ömrü boyunca kendi parasıyla yaşamaya alışmamış olan Marx, borç ve kredi aldığı dostlarına bir teşekkür bile etmediği gibi, herhangi bir sebepten dostlukları bozulduğu zaman, borçlarını ödemez, üstelik kendisine yardım edenleri de, akla gelmedik kötü sıfatlarla lekelerdi.

İnsanlığın kurtuluşundan sözederdi durmadan. Ama yeryüzünde hiç bir kişi, hiç bir ünlü, Karl Marx kadar insanları küçümsememiş, insanlardan nefret etmemiştir. İçindeki bu kin ve nefreti de açıkça söylemekten hiç bir zaman çekinmemiştir.

Hegel'den felsefe aşırmıştı. Halbuki Hegel, materyalizmden yola çıkarak idealizme gidiyordu. Marx ise, felsefenin sadece maddeci temeline sahip çıkmıştı.

Dini reddediyordu. "Din afyondur", "bütün tanrılara kinim var" demekte ve "doğru, yanlış" değerlerini kabul etmeyip, herşeyin izafî olduğunu iddia etmekteydi. Manevî ve mukaddes kavramları reddederken, bunların yerine bazı mistik inançlarla taraftarlarını bağlamaktaydı. Diyalektik materyalizmi, her hadiseyi mücadele, çatışma ve çoğu kere de tesadüfler ile açıklamaktaydı.

Ekonomiyi iyi bilirdi. Bir takım ekonomik kehanetlerde bulunacak kadar bu konunun ustasıydı. Ama başkalarına tavsiye ettiği ekonomik kaidelerin bir tekini bile, kendi ailesinin düzeni için tatbik etmemişti. "Burjuva toplum, beni hiç bir zaman para doğuran bir makina haline getiremeyecektir" diyen K. Marx, bu görüşü sebebiyle ailesini sefaletten sefalete sürüklemiş, kundak ve hatta öl-

düklerinde tabut bile bulamadığı bir yığın çocuk dünyaya getirmekten geri kalmamıştır. Yedi yıl içinde dört çocuğu bakımsızlıktan ölmüştü. Bir fabrikatörün çocuğu olan Engels'in yardımı ve desteği ile yaşamış, hayatta kalan kızlarını da sosyalistlerle evlendirmişti. Bu üç kızdan ikisi intihar ile hayatlarına son verdiler. Bu çocuklardan en küçükleri de intihar etmişti. Ama o, ailesine bakmakla sorumlu olabileceğini hayatı boyunca düşünmemişti. Karısının, hemen hergün "Keşke ölsem de, çocuklarımın yanına gitsem" sözü, onu üzecek yerde öfkelendirirdi.

Karl Marx, sınıfının sekiz çalışkan öğrencisi arasındaydı ve oldukça da uslu sayılırdı. Gençliğinde, yâni lise sona kadar elinde bayrak sokaklara dökülmemişti. Babası, onu kendi gibi hukukçu olmak üzere Bonn'a gönderdikten sonra, Marx'ın hayatı değişiverdi. Ailesinin şerefini koruyacağına söz vererek aile ocağından ayrılan Marx, Bonn'da gece yarılarına kadar içki içip, etrafı rahatsız etmek suçundan göz altına alındı. Bununla da kalmamıştı, babası ona cebini dolduracak kadar para gönderdiği halde, gırtlağına kadar borçlanmıştı. Babası oğluna borçlarını ödemesi için para gönderirken, onu şöyle uyarmıştı: "Bir daha kendini kötülüklere kaptırma".

Babasının bu ikazı boşunaydı. Çünkü Marx'ın asıl başıboş hayatı, daha sonra başlayacaktı. Evini geçindirecek parayı kazanmayı zül addeden, ama hayatında başka kimsenin yapamayacağı kadar insanları maddeten sömüren, eşyasını bir rehinciden öbürüne taşıyıp geçinecek para bulmaya çalışan, körkütük içen ve türlü çelişkilerle dünyayı aldatan Karl Marx'ıan Londra'daki mezarının başında saygı duyan hayranları, mezarın içinden böyle bir hayâlin kalktığını görseler ne yaparlardı acaba?

Kehânetleri tutmadı

Marx, kurduğu teoride birçok kehanette bulundu, fakat bunların çoğu gerçekleşmedi. Kapitalist iktisadî düzeni ortadan kaldıracak olan ihtilâl, iddiasının aksine ileri derecede sanayileşmiş batı Avrupa ülkelerinde değil, ekonomisi çok geniş ölçüde ziraate dayanan Rusya'da vukubuldu. 1917'de Lenin'in liderliğinde ayaklanan Bolşevikler, gözlerini kırpmadan tam 15 milyon kişiyi katletti.

Sosyalizmin en yüksek safhası olan komünizmde "devlet ortadan kalkacak, zıt ideoloji ve menfaatlerle birlikte sınıflar ve bunların mücadelesi kaybolup her türlü üretim ve değer kendiliğinden dağılacaktır" diyordu. Fakat tatbikatta görüldü ki, komünizm tam bir devlet diktatörlüğü ve hiçbir hürriyetin olmadığı polis rejimiydi.

Birinci ve İkinci Dünya Savaşları arasındaki dönemde Batı toplumlarının çoğunu saran ekonomik yıkımlar, marksistlerin eskidenberi bekledikleri kapitalist sistemin çöküşü olarak görülmüştü. Bu yıkımların ardından komünizmin gelmesi beklenirken, tek bir Batı toplumunda bile komünist rejime geçiş olmadı. Tersine, bazıları faşizme sürüklendi.

Marx'ın bir başka yanılgısı, kendinden sonra aydın ve teknokrat bir sınıfın yetişeceğini ve bunların yönetimi eline alacaklarını tahmin edemeyişi olmuştur.

Marx, ilim ve tekniğin gelişmesi yolu ile tabiatın değerlendirilerek bütün sosyal sınıfların istifade edecekleri bir gelir artışına sebep olabileceğini hesaplayamamıştır. Bu şekilde sınıflar arası istismar, refah artışı ile önemini kaybetmiştir. Yine marksizme göre hareketin kaynağı, maddenin kendisidir. Fakat ilim, hareketin kaynağının dışarıdan olması gerektiğini göstermiştir.

1980'li yıllara gelindiğinde başta komünizmin ilk kurulduğu Sovyetler Birliği olmak üzere bütün ülkelerde

Marksizm'den vazgeçilmesi, Marksizmin iflâsını ilan etmiştir.

Marx'ın fikirlerinin dünyada büyük bir taraftar kazanması, insan tabiatındaki hırs, kin ve şehvet gibi hissiyattan faydalanarak, ekonomik hadiseyi ve siyasî çalkantıları sınırsız bir şekilde istismar etmesinden kaynaklanmaktaydı. 13.9.1851'de Engels'e yazdığı bir mektubunda şöyle diyordu: "Türkleri komünal hayata sokmak mümkün değildir. Onları vatan sevgisinden, dinlerinden, âdet ve dillerinden koparmadan ihtilâle sürüklemek imkânsızdır."

Dinsiz, maneviyatsız ve milliyetsiz toplum felsefesi; kindar, ihtilâlci metodu; tarihe karışmış iktisadî tahlil ve tezleri ile ilimdışı çürük bir nazariye olan ve 20. asırda olağanüstü derecede yobaz taraftarlarının elinde kan dökücü, ateist bir din haline gelen marksizmin kurucusu olan Marx, dünyayı aldatanların ilk sırasında yazılmaya lâyıktır.

Dünyanın hiçbir yerinde, Marx'ın ortaya koyduğu tarihsel gelişmenin sözde "bilimsel yasaları"na uygun değişimlerin yaşandığı bir toplum olmadı.

Bu yüzden çeşitli Marksist düşünürler, kendilerine göre Marksizm'i düzeltmeye ve yorumlamaya çalıştılar. Böylece, birbiriyle anlaşamayan, hatta aralarında şiddetli geçimsizlikler bulunan bir yığın farklı Marksist düşünce okulu ortaya çıktı. Sonunda, Marksist siyasal hareketlerin iktidara geldiği her yerde kaçınılmaz olarak ve istisnasız bir şekilde bürokratik diktatörlüklerin (teorinin kaçınılmaz olduğunu iddia ettiği toplumla en ufuk bir ilgisi bile bulunmayan toplumların) ortaya çıkması karşısında, bu okulların çoğu yok olup gitti. Yine, istisnasız bütün bu toplumların ekonomileri fiyaskoyla sonuçlandı; zenginleşmek bir yana daha da yoksullaştılar. Marksist yönetimler insanlara hem yoksulluk hem de zulüm getirdi.

Marx yargılanıyor!

Londra'da oluşturulan bir bilim adamları mahkemesi, geçtiğimiz yıllarda "insanlığa karşı işlediği suçlar" gerekçesiyle Karl Marx'ı sembolik olarak yargıladı. İnsanlığı sefalete, yıkımlara götüren, sadece Rusya'da 15 milyon insanın ölümüne sebep olan komünizmin kurucusu olan Karl Marx aynı zamanda karakter bozukluğuna da sahipti. Mahkemede, Marx'ın hayatında hiç işçi tanımadığı, babası, annesi ve öteki akrabalarından kalan mirası yiyerek geçindiği, metresleri olduğu, hizmetçilerini köle gibi çalıştırdığı, temizlikten ve yıkanmaktan hoşlanmadığı, kendi çocuklarına iyi muamele etmediği gibi savunduklarıyla taban tabana zıt gerçekler ortaya kondu. Savcı, iddianamede "Abartılmış bir yazar olduğunu, başkalarının düşüncelerini çaldığını" ileri sürerken "Marx, tarihin esrarını çözdüklerine inandırarak aydınları aldatmıştır" dedi. Duruşma sonrasında, Londra'daki hakimler de, "Marx'ın insanlığa karşı suç işleme" iddiasını haklı buldu.

Evet, Marx'ın insanlığa karşı işlediği kötülükler giderek azalıyor. Artık o tarih müzesinde yerini almış, felâketleriyle anılan bir sahtekârdır...

KAYNAKLAR

1- Dünyayı Aldatan Adam. Karl Marx. Stern'den.
2- Felsefe Ansiklopedisi. Düşünürler Bölümü. Orhan Hançerlioğlu. Remzi K.
3- Filozoflar Ansiklopedisi. Cemil Sena. Remzi Y.
4- Batı Tefekkürü ve İslam Tasavvufu. N. F. Kısakürek. Büyük Doğu Y.
5- Sosyoloji Tarihi. Prof. N. Ş. Kösemihal. Remzi Y.
6- Sahte Kahramanlar. Fehmi Koru. Zaman'dan.
7- Dünyayı Değiştiren Kitaplar. Robert B. Downs. Tur Y.
8- En Etkin 100. Michael H. Hart. Sabah K.
9- Felsefenin Öyküsü, Byrann Magee. Dost K.

Hz. Osman devrinde müslüman olmuş görünerek devamlı fitne ve bozgunculuk çıkaran Abdullah İbni Sebe, bütün hayatını insanları aldatmaya adamıştı. Gizli Yahudi olan ve sapık fikirlerini yayan bu kişiyi incelemek münafık'ı ve Yahudi'yi tanımak demektir.

Abdullah İbni SEBE

Annesi San'alı siyah bir cariye olduğu için kendisine "İbnu's-sevdâ" (siyahî'nin oğlu) da deniyordu. Hz. Osman devrinde İslâmiyeti kabul etmiş görünerek sapık fikirlerini yaymaya başlayan Abdullah, aynı zamanda sebeiye denilen mezhebin kurucusu olan bir Yahudidir.

İbn-i Sebe aşamalı olarak düşüncelerini ve yıkıcı görüşlerini müslümanlar arasında yaymaya çalışıyordu. Konusu hep Hz. Ali (R.A.) idi. Telkinlerine şöyle başladı: "İnsanların, İsa'nın döneceğine inandıkları halde Muhammed'in döneceğini kabul etmemeleri şaşılacak şeydir. Halbuki

YAHUDİ

İslâmda en büyük yahudi ihanetinin heykeli olan İbn-i Sebe… evvelâ aşk ateşini kuru akılla çemberlemeye kalkışmış, peşinden akıl silahını elinden atıp, ruha tabi aklın topyekûn hakkını yiyerek işi küfür üstü bir hayal ve hurafeye dek götürmüştü.

Yahudi, nerede hangi fikir etrafında birlik ve yekparelik görürse, onu fesada götürmeye ve bu arada kendi çıkarını sağlamaya memur bir (defatist - bozguncu)'dur… Ve aslında hiçbir dünya görüşünün samimi bağlısı değildir. Onun fikrince dünya allak bullak gitmelidir ki, kendisi selâmet ve menfaat muvazenesini koruyabilsin.

Necip Fazıl Kısakürek

Allah, «Ey Muhammed! Kur'ân'a uymayı sana farz kılan Allah, seni döneceğin yere döndürecektir» *(el-Kasas 28/85)* buyurmaktadır. Binaenaleyh dünyaya yeniden dönmeye Muhammed İsâ'dan daha lâyıktır."

Onun, İslâm akidesiyle bağdaşmayan bu görüşü bazı Şiiler arasında benimsenmiş ve böylece rec'at (*) akidesi teşekkül etmiştir.

Daha sonra Abdullah, her peygamberin bir vasisi bulunduğunu, Hz. Peygamber'in vasisinin de Ali olduğunu telkin etmeye başlamış, ardından da şu fikirlerini yaymaya çalışmıştır: "Resulullah'ın hilâfet hakkındaki vasiyetini çiğneyerek başa geçenler (Ebu Bekir ve Ömer) en büyük zulmü işlemişlerdir. Osman da aynı durumdadır."

Bu sözlerle insanları tahrik ederek Hz. Osman'ın öldürülmesiyle sonuçlanan olayları tezgahlamıştır. Hattâ bazı kişileri etkileyerek Cemel savaşının başlatıcılarından olmuştur.

Abdullah İbni Sebe giderek Hz. Ali'nin ilah olduğuna

(*) Vefat edenin dünyaya geri dönmesi.

dair fikirler ileri sürmeye başlamıştır. Bunu duyan Hz. Ali (R.A.) öfkelenerek kendisini ateşe atarak öldürmeye kalktı. Ancak o, "Zaten kitabında ateşle cezalandıracağını söylemiyor musun? Bu hareketin Allah olduğunu gösterir" diye karşılık verince Hz. Ali onu öldürmekten vazgeçerek Medain'e sürmüştür.

Hz. Ali (R.A.) öldürülünce İbni Sebe, insanların ona duydukları muhabbeti istismar ederek, insanları saptırmak ve fesada boğmak istedi. Diyordu ki: "Asıl ölen Hz. Ali değildir, onun kılığına girmiş bir şeytandır. İsa (a.s.) nasıl göğe çıkmışsa, Ali de öylece göğe yükselmiştir. Hz. Ali'nin öldürüldüğünü söyleyenler, Ali'ye benzeyen bir ölü gördüler ve onu Ali zannettiler. Oysa Ali, göğe çıkmıştır. Artık gök gürültüsü onun sesi ve şimşekler onun tebessümüdür."

Görüldüğü gibi İbni Sebe bazen zaaflara, bazen tatminsizlere hitabediyor, kimi zaman da inançları, sevgileri istismar ediyordu. Abdullah b. Amir, ibn Sebe'nin faaliyetlerini haber alınca huzuruna çağırıp, kim olduğunu sormuştur. O da, "Ben ehl-i kitaptan, İslâm'a ilgi duyan ve senin yakınında bulunmayı isteyen biriyim." demiştir. Vali, "Senin söylediklerini duymamış olayım, çık git buradan" diye karşılık vererek kovmuştur. İbni Sebe bunun üzerine Basra'dan Kûfe'ye, oradan da Mısır'a geçerek fitne saçmayı sürdürmüştür.

Kitle psikolojisinde, kolay etkilenme ve telkin altında kalma özelliği vardır. Bir şeye sevip bağlanırken de, nefret edip uzaklaşırken de bu telkine yatkınlık dikkat çeker. Topluluk, önüne sürülen bir düşünceyi benimsemek veya reddetmek için uzun süreli muhakemeler yapamaz. Kolay kabul eder, çabuk nefret eder. Meselâ, insanlar kendi nefislerinden çok peygamberlerini seviyorlardı. Hz. Ömer'in tatbik ettiği gibi adaleti ve eşitliği benimsiyorlardı. Abdullah İbni Sebe, onlara önce sevdikleri taraftan yaklaşmaya çalıştı. Allah'ın Rasulü ve Ehl-i Beyt sevgisi hususunda

sözler söylemeye başladı. Hz. Ali'yi onların gözünde Hz. Peygamber'in vasisi olarak büyüttü. "Her Peygamberin bir vasisi vardır. İşin hak sahibine verilmesi kaçınılmazdır. Binaenaleyh kim bu hakka saldırır da alırsa o, zalim ve cahildir" dedi. Hz. Osmanın yönetiminden canı veya malı zarar görenleri kışkırtmak için araştırdı. Valilerin insanlara zulmettiğini yaydı. Bu söylentilere her çevrede kötü niyetliler sahip çıktılar. Böylece Abdullah İbni Sebe, her şehirde taraftarlar edindi. Bunlar kendileriyle ilgili acıklı halleri diğer şehirlerdeki taraftarlarına mektuplarla bildiriyor, bu mektuplar da alenen okunuyordu. Halbuki yazdıkları şeylerin aslı esası yoktu.

Görüldüğü gibi yaptıklarıyla Abdullah İbni Sebe, Hz. Ali ve Ehl-i beyt hakkında İsrailiyat ile süslenmiş aşırı fikirler taşıyan ve İslâm ümmetinin birliğini bozmak ve fitne çıkarmak maksadıyla bozguncu faaliyetlerde bulunan şahıs veya zümreler için bir sembol halinde anılır oldu.

KAYNAKLAR

(1) Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi. Cilt 1.
(2) Doğuştan Günümüze Büyük İslâm Tarihi, Çağ Yay., Cilt 2
(3) Doğru Yolun Sapık Kolları. N.F. Kısakürek, Büyük Doğu Yay.
(4) Mezhepler Tarihi, Prof. Muhammed Ebu Zehra, Birim Yay.
(5) Mezhepler ve Tarikatlar Ansiklopedisi. Tercüman Yay.

Ruso, çelişkilerle dolu filozoflardan biridir. Ahlâkın yüceliğini savunurken gayri ahlâkî ve oldukça düzensiz bir hayat geçirmiştir. Ömrünün son yıllarında bir paranoya tablosuna girmiş, çılgın gibi kaçmıştır. Medeni din adını verdiği bir din kurmuştur.

Jean Jacques ROUSSEAU (1712-1778)

Cenevre'de doğdu. Doğumu esnasında annesi öldü. Annesinin ölümünden dolayı hep kendini suçladı, vicdan azabı çekti: "Sıska hastalıklı olarak yeryüzüne geldim; annemin ölümüne sebep oldum; doğumum mutsuzluklarımın ilkidir" diyordu.

Babası İsaac saatçıydı, aynı zamanda dans hocalığı da yapan hoppa, sefih ve serseri bir insandı. Zengin olmak için İstanbul'a gelmiş, ancak iş yapamayarak tekrar dönmüştü.

Ruso 10 yaşındayken babası av yüzünden biriyle döğüştü, onu yaraladı ve Ruso'yu yalnız bırakarak Cenev-

re'den kaçtı. Bir daha da oğlunu aramadı. Bunun üzerine Ruso'yu, zevkine pek düşkün olan amcası Bernard'la, bunun pek sofu olan karısı himayelerine aldılar. Jack'ı yetişmesi için rahip Lambercier'e verdiler.

Bu papaz Ruso'yu eğitmeye ve çocukta gördüğü kötülükleri nasihatlerle yenmeye çalışıyordu. Ancak haksız yere kırbaçla sık sık dövdüğü için, ruso amcasının evine döndü.

Daha sonra Ruso bir hakkaka çıkak olur. Hakkak onu Allah korkusuyla yetiştireceğini söyler. Fakat Ruso burada eşya çalmaya, kitapları elinden alındığından gizli gizli okumaya, yalancılığa, ikiyüzlülüğe alıştı. Suçluluk duygularıyla "bu işi zehir etti bana" diyordu. Bir pazar günü kırlarda dolaşırken geç kaldı, kentin kapıları kapanmıştı. Ertesi sabah, kendisinin ancak bir eşek olabileceğine inanan ustasından göreceği kötü muameleyi düşünerek bir daha dönmedi.

Şurada burada dolaştı, sonra menfaat elde etmek için bir katolik rahibe dinini değiştireceğini, protestanlığı bırakıp katolik olacağını söyledi. Hemen onu himayeye aldılar. 16 yaşında olan Ruso, katolik eğitimi alması için Torino'ya gönderildi. Burada eğitim sırasında hırsızlık yaptığı için kovuldu. Gidip bir köşke uşak oldu, fakat bu işten de hoşlanmadı. Bu sefer papaz okuluna yerleştirildi, dört ay sonra oradan da kaçtı.

Ruso daha sonra Paris'e döndü. Bir otele yerleşip opera yazmaya başladı. Sekiz kişilik ailesine bakmak için otelin çamaşırcılığını yapan çok cahil ve son derece çirkin bir kadını eğitmeye uğraştı. Fakat ne okuma-yazmayı, ne de sayı saymayı öğretebildi. Çamaşırcı kadınla birlikte yaşamaya başladı ve gayrimeşru beş çocuğu oldu.

Ruso daha sonra çocuklarını yetiştirme yurtlarına terk etti. "Babalık vazifesini yerine getiremeyeceklerin baba olmaya hakları yoktur" diyordu.

1750'de Dijon Akademisi "Bilim ve sanatların ilerlemesi, toplum ahlakını bozar mı, yoksa geliştirir mi?" konulu bir yarışma açtı. Ruso bu yarışmadan birinci gelerek büyük ün yaptı.

Ruso, bu makalesinde bilimlerle sanatların kişiyi mutluluğa dahil, mutsuzluğa sürüklediğini söylüyordu. "Medeniyet, tabiatı bozmuştur. Medeniyet kişinin öz yapısını, doğal varlığını bozmuştur. Uygarlık kişiyi iyileştirmiyor, tersine yozlaştırıyor. Toplumlar ilerledikçe bozulur, ilerledikçe kötüleşir" diyordu.

Ruso yazdığın yaşamaya gayret eder. Önce hürriyeti kısıtlayan saatini satar. Sonra zenginlik belirtisi olan uzun beyaz çoraplarını atar. Oldukça bakım isteyen perukasını da çıkarıp kafasına bir kalpak geçirir. "Kişi, sözünü dinletmek için gidişini düşüncesine uydurmalıdır" der. Mademki lüksün, gösterişin, giyim kuşamın insanoğlunu bozduğunu söylemiştir, artık sözünü söylediği gibi yaşayacaktır. Gömlekleri çalınınca iyi olduğunu, kurtulduğunu belirtir. Onunla alay mı edecekler, yüzüne salonları mı kapayacaklar? Hiç birine aldırmaz. "Hür ve faziletli olmaktan, parayı ve kamuoyunu hiçe sayabilmekten kendi kendine yetebilmekten daha ulvî, daha güzel bir şey olacağını bilmiyorum" der.

Paris'te davranışları, giyinişi moda haline gelir. "İki yıl önce ne diyeceğimi şaşırır, ağzımdan çakacak sözü bulamazken, şimdi benim en keskin, en kırıcı sözlerimi bütün Paris benimsiyor" diye söyler.

1761'de yayınladığı roman ortalığı çalkalar. Başta Voltaire olmak üzere filozoflar saldırıya geçer. "Yapmacık, bayağı, yavan, tekrarlarla dolu, geveze" bir romandır bu. Buna karşılık romandaki romantizmden dolayı Ruso'yu destekleyenler de çıkar. Roman kapışılır.

Fakat Voltaire Ruso'ya karşı öfke doludur. "Tam bir budala, bir ucube, bir şarlatan, edebiyatın kanser uru, yüzyılın pisliği, vahşi hayvan, müfteri" diyerek saldırır.

1762'de *Sosyal Antlaşma* ve *Emile* adlı kitaplarını çıkarır. Bu kitaplarda "medenî din" adını verdiği inanç sistemini savunmaktadır. Onbeş yaşına gelmeden çocuğa hiçbir din öğretilmemesi gerektiğini, onsekizine kadar yalnız "medenî din"in öğretilmesini ileri sürer. Paris'te kitapları yakılır ve aleyhinde kampanya başlar. Gece Paris'ten kaçmak zorunda kalır. Giderken **"Hiç görülmemiş bir şiddetle Avrupa lanet okuyor bana... Ben dinsizmişim, tanrıtanımazmışım, zincirden boşanmış çılgınmışım, canavarmışım, kuduzmuşum ben"** der.

Bundan sonra hayatını hep kaçmakla geçirir. Takip edildiğini sanmakta, boyuna gizlenmekte, kaçak yaşamakta, takma adla dolaşmaktadır. Tam bir paronayaya girmiştir. Gerçekteyse pek öyle takipte değildir. Ama o hep gizli polis, düşman, komplo görür. Yazdığı her mektubu "suçsuzum" diye bitirir. Artık dayanamaktadır. Kıbrıs'a Amerika'ya kaçacağını söyler. Ardından "Hıristiyanların zalim merhametinden kurtulmak için" Osmanlı Padişahına sığınacağını açıklar. Sonunda Paris'te oturmasına izin çıkar.

Fakat Ruso perseküsyon (düşmanlık) hezeyanları yüzünden bütün dostlarından şüphelenir. Kendisini Londra'ya çağıran Hume'le kavga eder, bu filozofun Diderot ve Grimm'le hatta diğer insanlarla birleşerek kendisini aleyhinde her çeşit suikastler hazırlamakta olduklarını kendisini alçaltmak, şerefsiz bir duruma getirmek, aşağılamak gibi amaçlar güttüklerini zannetmeye başlar.

Paris'te yine baskılar olur, bunalımı artar. **"Yapayalnızım şu yeryüzünde. Kardeşsiz dostsuz, kimsesiz, toplumdan kovulmuş, bir başıma. Yanımdan geçenler beni selamlayacakları yerde yere tükürüyorlar, öyle değil mi? Bütün bir nesil beni canlı olarak görmekten zevk duymuyor."**

1778'de üremiden ölür. Bir kurşunla intihar ettiği iddia edilmişse de, ceset incelenmiş intihar etmediği tespit edilmiştir.

Ruso, G. Lawon'un yazdığı gibi, klinik bir ruha, pek büyük bir gurura sahipti. İyi yürekli, romantik, herşeyin şeklini ya güzelleştirmek veya zehirlemek için değiştiren coşkun bir insandı. İlk harekette iyimser düşünmeye başlayarak kötümser ve melankolik olan, alıngan, hemen ürken, dengesi bozuk bir deliydi. Çocukluğunda yaşadığı menfilikler, onu adaletsizliğe, geleneğe ve disipline düşman etmişti. Açıkça ve aşırı bir surette fertçi olan Ruso, kırk yaşına kadar hemen hemen toplum dışında kaldı; bir tabiat adamı olarak vahşi bir mizaç kazandı. Tabiatı tasvir etmeden önce, tabiatı yaşadı ve doyumun gerçekliğine inandı.

Ruso oldukça düzensiz ve gayri ahlakî sayılabilecek bir hayat geçirdi. Fakat bütün bu kötü vasıflarına rağmen, ahlakın yüceliği üzerine öylesine ciddiyetle durmuştur ki, bu sözleri sarf eden insanla onların zıddını yapan bir insanın aynı kimse olduğuna inanmak güçtür.

1789'daki Fransız Büyük Devrimi onun etkisinde kaldı. 1794 yılında bir *"medenî din"* kurulmasına çalışıldı. Hıristiyanlıkla ilgisi olmayan yeni dinin tanrısına, Yüce Varlık adı verildi, onun için ayrılan bayram gününde genç kızlarla delikanlılar şarkılar söyleyecek çiçekler taşıdı.

Bütün filozoflar gibi, Ruso da tarihteki yerini aldı. Ne kurduğu dinden iz kaldı, ne de bugün Ruso'nun fikirlerini takip eden bir topluluktan...

KAYNAKLAR

1. Jean-Jacques Rousseau. Necip Aslan. Varlık Yayınları
2. Filozoflar Ansiklopedisi. Cemil Sena. Remzi Kitabevi
3. Siyasi Düşünce Tarihi. David Thomson. Şule Yayınları
4. Felsefenin Arka Merdiveni. Wilhelm Weischedel. İz Yayıncılık
5. Felsefe Tarihi. Prof. Macit Gökberk. Remzi Kitabevi.
6. Filozofların Özellikleri. Prof. Dr. Nihat Keklik. Doğuş Yayınları
7. En Etkin 100. Michael H. Hart. Sabah Kitapları.
8. İnsanlık Tarihinde Büyük Yalanlar, Richard Shenkman. Milliyet Yayınları

Ulaşılamayan bir kaleye yerleşerek dünyanın ilk örgütlü cinayet şebekesini kuran ve fedailerini sahte bir cennetle aldatan Hasan Sabbah, aslında taklitleriyle günümüzde yaşamaktadır.

Hasan SABBAH (? – 1124)

Hasan Sabbah'ı tanımak için önce İsmailiği (Batıniye mezhebi) tanımak gerekir.

Bilindiği gibi hilâfet (bir diğer ifadeyle) imamet konusunda, farklı görüşe sahip üç siyasi mezhep vardır: Şiilik, Haricilik ve Ehl-i Sünnet. Şiiler, Hz. Ali'nin, bizzat Hz. Peygamber tarafından seçilmiş imam olduğu konusunda birleşirler. Onlara göre Hz. Ali sahabenin en faziletlisidir; imamet ancak Hz. Ali'nin çocuklarına intikal eder, etmelidir.

Şia, ilk çıktığı şekliyle fazla sürmemiş ve kısa zamanda şubelere ayrılmıştır. Bunlardan sade Ehl-i Beyt sevgi-

siyle yetinmeyen ve Gulat (aşırılar) denilen bazı fırkalar, Hz. Ali'nin peygamberliğini ve hatta uluhiyetini iddia edecek kadar ileri gitmişlerdir.

Günümüzde, başta İran ve Irak olmak üzere bazı İslâm ülkelerinde mevcut olan Şiilerin ekserisi, İmamiye Fırkasının İsnaaşeriyye kolundandır. Bu mezhep mensupları imamın masum olduğuna inanırlar ve bunların sayısını 12 ile sınırlandırırlar. İmamiyenin diğer bir kolu ise İsmailiyye fırkasıdır. İsmaililer, halen çeşitli İslâm ülkelerinde dağınık vaziyette yaşamaktadırlar. Genel olarak İsnaaşeriyye mutedil şiiliği, İsmailiyye ise müfrit görüşü temsil eder.

İsmaililer, altıncı imam Cafer es Sadık'ın (ölümü 769) oğlu İsmail'e bağlanırlar. Cafer'e kadarki imamlarda İsnaaşeriyye ile hemfikirdirler. İsnaaşeriyye, Cafer'den sonra onun oğlu Musa Kâzım'ı imam kabul ederken İsmailiyye, diğer oğlu İsmail'in imam olduğunu iddia eder.

Hasan Sabbah'ın çıkışı

İsmaililer, bir ara Mısır'da yönetimi ele geçirdiler. Eyyubilere kadar Mısır ve Suriye'ye hakim oldular (Fatımiler 909-1171).

İsmaililiğin Mısır'da yıldızının sönmeye yüz tuttuğu bir sırada Hasan Sabbah, İran'da yeni bir dinamizm kazandırmıştır. Babası İsnaaşeriyye mezhebinden olan Sabbah, genç yaşta Batıni davetçilerin tesiri altında kalarak Mısır'a gitmiş ve orada İsmaili olmuştur. Dönüşünde Alamut kalesine yerleşerek halkı İsmailiyye mezhebine davet etmeye başladı.

İsmaililerin görüşleri

Batıniler İslâm toplumunda daha rahat faaliyette bulunmak ve halkı kandırmada başarılı olmak için fikir ve inançlarını Kur'an'ın içine yerleştirmek lüzumunu hisset-

mişlerdir. Onun için de her mertebede ayetleri çok garip bir şekilde te'vil etmişlerdir. Böylece Kur'an'a dayanarak Kur'an'ı yıkmak, İslâm perdesi altında İslâm'ı yok etmek istemiş, din maskesi altında dinsizlik yapmışlardır. Bu tevillerin bazıları şunlardır:

Namaz, imamı sevmektir. Hac, imamı ziyaret etmek ve onun hizmetinde bulunmaktır. Oruç; kendini yemekten, içmekten ve cinsi münasebetten değil, imamın sırrını ifşa etmekten korumaktır. Zina, kendilerinden ahit ve söz alınmayan kimselere Batınî sırları açıklamaktır. Recm, bunlara verilen cezadır. Zekat, batınî ilmi, mezhep mensupları arasında yaymaktır. Cenabet, kemale ulaşmamış batınilere sırları öğretmektir. Gusül, verilen sözü yenilemektir. İblis, Hz. Ebu Bekir'dir. Çünkü Ali'ye secde et diye emir verildiği halde etmemiştir.

Hasan Sabbah'ın hayatı

Sabbah, İran'da Şiiliğin kalelerinden biri olan Kum şehrinde dünyaya geldi. Öğrenmeye tutkusu vardı, din alimi olmak istiyordu. 17 yaşındayken İsmaili bir davetçinin tesiri altına girdi. Birkaç yıl sonra da Fatımilere biat için Mısır'a gitti (m. 1078). Üç yıl ikâmet etti, büyük kabul gördü.

Hasan Sabbah, Mısır'dan İran'a davetçi olarak geldi ve dokuz yıl bütün İran'ı dolaştı. Dolaşırken de Selçuklu devleti ile mücadelesini sürdürebileceği uzak ve ele geçirilmez bir kale, yeni tip bir genel karargâh bulmayı araştırıyordu. Sonunda tercihi, Elburz dağ çemberinin tam ortasında, dev gibi bir kayanın zirvesinde, 1800 metreden fazla bir irtifada kurulmuş olan Alamut kalesi oldu. Kale, dışa kapalı ve verimli bir vadiye hakim bulunuyordu. Uzunluğu 54 km, eni ise en geniş yerinde 5.4 km. olan bu vadiye, Alamut ırmağından, dik ve çıkıntılı kayalar arasındaki dar bir boğazdan giriliyordu. Daha sonra dar ve dolambaçlı bir yol, vadinin üzerinde, onlarca metre yükseklikte oturmuş olan kaleye ulaşıyordu.

Hasan Sabbah şuna inanmıştı: Cahil, görgüsüz, bilgisiz kalplere içyüzü meçhuliyet perdesine bürülü fikirlerle, bu kafaların sahip olduğu bedenlere dünya zevklerini bolca ikram ederek yaptırılmayacak hiçbir iş yoktur!..

Cemal Kutay

Kaleye kartal yuvası anlamına gelen Alamut adı verildi. Çeşitli hilelerle ele geçirdiği kaleye yerleşen Hasan Sabbah, 1090'dan ölünceye kadar geçen otuzbeş yıl boyunca hiç dışarı çıkmadı.

Hasan Sabbah'ın sahte cenneti

İnsan öldürme olgusu aslında insanlık tarihi kadar eskidir. Tarihin her döneminde, siyasî veya dinî gerekçelerle cinayet işleyenleri bulabiliriz. Fakat bunu, kurduğu bir örgütle gerçekleştirmeye çalışan ilk kişi Hasan Sabbah olmuştur.

Hasan Sabbah, taraftarlarını kendine çok bağlamıştı. Vakanüvis Arnold de Lübeck şunları yazmıştır:

"Şimdi ben bu şeyh hakkında gülünç gibi görünen, fakat güvenilir şahitler tarafından bana söylenen bazı olayları nakledeceğim. Şeyh, ülkesindeki insanların kafasını, büyüsü sayesinde öyle bulandırıyor ki, onun dışında bir Tanrı'ya ne saygı duyuyor, ne de ibadet ediyorlar. Onları öyle umutlarla ve ebedî bir cennet içindeki öyle eğlence vaadıyla kendine çekiyor ki, onlar da yaşamaktansa derhal ölmeyi tercih ediyorlar. Hatta içlerinden bir grup, onun bir emri veya basit bir işareti ile, yüksek bir surun tepesinden atlamaya ve kafası parçalanarak korkunç bir şekilde ölmeye hazır vaziyettedir. İnsan kanı döken ve buna karşılık kendisi de ölümü tadan kişilerin en mutlu kimseler olduğunu ileri sürüyor. Böylece bazıları, birini hile ile öldürüp, sonra sanki cezalandırma ile ermişçesine bizzat kendilerini de telef ederek ölmeyi göze aldığı zaman,

onlara âdeta bu işe mahsus olan hançerleri veriyor. Daha sonra onları, sarhoşluk ve unutkanlık halinde kendinden geçiren bir içkiyle coşturuyor. Bu sayede onlara zevk ve haz, daha doğrusu aldatmacılık dolu bazı tuhaf rüyalar gösteriyor ve bu kabil eylemleri karşılığında onlara bu güzelliklerin sürekli sahipliğini vaat ediyor."

Meşhur seyyah Morko Polo, Alamut kalesini şöyle tasvir ediyordu:

"O, iki dağ arasında bir vadide, dünyadaki her türlü meyve ile dolu, normale göre çok büyük ve güzel olan bir bahçeyi duvarla çevirtmişti. Orada her tarafı yaldızlı ve güzel resimlerle süslü, eşi görülmemiş en güzel evler ve en güzel saraylar bulunuyordu. İçinden şarap, süt, bal ve su akan kanallar vardı. Burası her türlü müzik aleti çalmasını, çok güzel şarkı söylemesini ve seyretmesi bile başlı başına zevk olacak kadar iyi dans etmesini bilen, dünyanın en güzel kadınları ve kızlarıyla doluydu. Şeyh onları, bu bahçenin cennet olduğuna inandırıyordu. Bundan dolayı bahçeyi, cennetin Kur'an'da tasvir edildiği şekilde, şarap, süt, bal ve su kanallarıyla ve herkesin zevkine göre güzel kadınlarla dolu büyük bahçeler şeklinde düzenlemişti. Bu yörelerdeki Sarasinlerin gözünde, burası gerçek bir cennetti.

Bu bahçeye, Haşîşî yapmak istediği kimseler hariç, hiç bir kimse giremezdi. Bahçelerin girişinde, hiç kimsenin ele geçiremeyeceği kadar müstahkem ve bahçeye, ancak kendinden girilebilen bir şato vardı. Şeyh, hükümdarlık sarayında, kendisinin silahlı adamı olmak isteyen 12-20 yaş arasındaki yöre gençlerini alıkoyuyor ve onlara: Muhammed, cenneti nasıl benim size söylediğim şekilde tasvir etmiş diyordu. Onlar da bütün Sarasinlerin inandıkları gibi ona inanıyorlardı. Gençleri onlu, altılı veya dörtlü gruplar halinde birbiri ardından bu bahçelere sokuyordu. Ardından onlara, içeni derhal uyuşturacak olan bir içki içiriyor, sonra da onları bahçesine taşıyordu.

Uyandıklarında ise kendilerini bahçenin içinde buluyorlardı.

Bulundukları yerde, kendilerini o kadar güzel bir durumda görüyorlardı ki, hakikaten bir cennette olduklarını düşünüyorlardı. Kadınlar ve kızlar bütün gün onların dileklerini yerine getiriyorlardı. Öyle ki her isteklerini elde ettikleri için oradan asla kendi rızalarıyla çıkmıyorlardı.

Oysa size söylediğim Şeyh Efendi, muhteşem ve büyük bir saraya kapanıp, etrafındaki basit insanları kendisinin büyük bir Peygamber olduğuna inandırıyordu. Haşîşîlerinden birini bir yere göndermek istediğinde, bahçesindeki Haşîşîlerinden herhangi birisine içkisinden verdiriyor ve onu sarayına getirtiyor. Haşîşî uyandığında, kendini cennetin dışında yani şatoda bulur; buna çok şaşırır ve durumdan pek memnun kalmaz. Şeyh onu huzuruna getirtir ve Haşîşî, onun gerçek bir Peygamber olduğuna inanmış bir kimse olarak huzurunda eğilir. Şeyh ona nereden geldiğini sorar. O da cennetten geldiğini ve cennetin Muhammed'in kendi dininde tasvir ettiği şekilde düzenlenmiş olduğunu söyler. Cenneti duyan ve fakat onu görmemiş olan kimseler, oraya gitmek için büyük arzu duyarlar ve oraya gitmek için ölmeyi isterlerdi.

Şeyh, önemli bir kimseyi öldürtmek istediğinde onlara: Gidin ve filan kimseyi öldürün; döndüğünüzde sizi meleklerim vasıtasıyla cennete göndereceğim; eğer iş başında ölecek olursanız meleklerime sizi cennete götürmelerini emredeceğim diyordu. Onları buna inandırıyordu. Onlar da tekrar cennete dönmek arzusuyla, hiç bir tehlikeden korkmaksızın onun buyruğunu yerine getiriyorlardı. Şeyh, bu şekilde onlara istediği her kişiyi öldürtüyordu. Hükümdarlar, duydukları aşırı korkudan ötürü, onunla barış ve dostluğun temini için kendisine vergi veriyorlardı.

Bu şeyh, kendisine itaat eden, her hal ve hareketine saygı gösteren iki halife seçmişti. Onlardan birini Suriye, diğerini Irak bölgesine gönderdi."

Kimleri fedai yapıyorlar?

İmam-ı Gazali'ye göre; daha çok dinî kültürü zayıf, İslâmiyetin hakim oluşundan zarar gören, çoğunluğu muhalif davranmayı prensip edinen, ashaba dil uzatmakta sakınca görmeyen, suç işlemeye eğilimli kişilere fedai yapmak için kanca atıyorlardı.

Siyasi cinayetleri

Nizamülmülk, *Siyasetname* isimli eserinde Hasan Sabbah ve Batıniler hakkında şöyle diyordu: "Her devirde, her yerde asiler çıkmıştır. Fakat hiçbir Rafızî mezhep, Batıniler kadar kötü olamaz. Zira onların gayesi İslâmiyeti ve devleti karıştırmaktır. Bu sahtekârlar Müslümanlık iddiasında görünürler, lâkin hiçbir düşman Hz. Muhammed'in dini ve yüce Sultan'ın devleti için onlar kadar tehlikeli değildir."

Gerçekten, Nizamülmülk haklı çıktı. Onu da birçok devlet adamı ve İslâm alimi gibi gönderdikleri fedailere öldürttüler. Hasan Sabbah, kanı o kadar seviyordu ki var olan iki oğlunu çeşitli bahanelerle katletti.

Selçuklu devleti Alamut kalesiyle mücadelesinde başarılı olamadı. Sonunda zalim Hülagü'nün orduları burayı zaptetti.

İnsanlar niçin girdi?

Acaba fikirleri ve eylemleri böylesine zararlı bir cereyana insanlar niçin kendini kaptırdı, önemli devlet adamlarını öldürmeye kadar nasıl gidildi? Bunun çeşitli sebepleri vardır. Bir defa, o zamanki toplumda gelir dağılımında büyük dengesizlik vardı. İnsanların bir kısmı çok yok-

sullaşmış, adeta köleleşmişti. Bulundukları durumdan kurtulacak fikirlere sarılma arzusu belirmişti. İşte İsmailiyye'deki imamet ve mehdi inancı, onlara cazip geldi. Ehl-i Sünnet'in vazettiği çeşitli ibadetleri yapmak zorunda kalmadıkları gibi, imamın dediklerine uymakla kurtulacaklarına inanıyorlardı. Yani sadece mehdinin peşinden gitmekle sıkıntıları bertaraf etme düşüncesi, onlara kolay görünüyordu.

Haşhaşilik, dünyanın ilk cinayet örgütüdür. Bugün benzerleri sahnededir, ama daha modern şekilde. Yine sahte cennetler vaad edilmekte, genç insanlar birtakım şarlatanların peşine takılarak sahte ideolojiler için cinayet işleyebilmektedirler.

KAYNAKLAR

1- Haşişîler. Prof. Dr. Bernard Lewis. Sebil Yay.
2- İslâm'da İnanç Konuları ve İtikadi Mezhebler. Prof. Dr. Süleyman Uludağ. Marifet Yay.
3- Çağımızda İtikadi İslâm Mezhepleri. Prof. Dr. Ethem Ruhi Fığlalı. Selçuk Yay.
4- Mezhepler Nasıl Ortaya Çıktı? İsmail Mutlu. Mutlu Yay.
5- Mezhepler Tarihi. Prof. M. Ebu Zehra. Birim Yay.
6- Batıniliğin İçyüzü. İmam Gazali. T. Diyanet Vakfı Yay.
7- Doğru Yolun Sapık Kolları. N.F. Kısakürek. B.Doğu Yay.
8- Mezhepler ve Tarikatler Ansiklopedisi. Tercüman Yay.
9- İslâm Ansiklopedisi. T. Diyanet Vakfı Yay.
10- Hasan Sabbah'ın Cennet Fedaileri. Ö.R.Doğrul
11- Sabbah Dağın Şeyhi. Focus Dergisi.
12- Yazılmamış Tarihimiz. 2. Seçmeler. Cemal Kutay. Aksoy Yayıncılık.

Müslümanlığını ilandan önceki ve sonraki resimleri

Dışı müslüman olan fakat özel hayatlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde Yahudiliklerini devam ettiren Sabataizmin kurucusu Sabatay Sevi ya mistik bir çılgın veya menfaatçı bir şarlatandı. Sabataistleri (dönme) ne Müslümanlar kendilerinden kabul etmiştir, ne de Yahudiler… Onlar garip bir zümre olarak hayatiyetlerini sürdürüyorlar.

Sabatay SEVİ (1626-1676)

1626 yılının Temmuz'unda İzmir'de doğdu. İspanyol asıllı bir Yahudi olan aileden geliyordu. Babası, Türkler arasında "Kara Menteş" diye tanınan Mordehay Sevi idi ve buraya Mora'dan gelmişti.

Üç erkek evlâdın en küçüğü olan Sabatay, okumaya, bilhassa dinî kitaplara meraklı olduğu için bir hahamın yanına verildi. Bu sırada onbeş yaşında idi.

Sabatay, *Tevrat*'ı ve *Talmud*'u okudu. Dinî kitaplardaki ibarelerin mecâzî ve kabalistik (Yahudilerin, harflerin tekabül ettikleri sayılara dayanan dinî tefsirleri) mânalarını keşif hususunda mahâret sahibi oldu. Zeki, bilgili ve yakışıklıydı; güzel konuşurdu.

Sevi, 15 yaşında *Kabbala*'yı öğrendi, bilhassa gelecekten haber veren pratik Kabbala onun çok hoşuna gitti. Orada, Tanrı ve meleklerle konuşmalardan, her türlü mucizelerden bahsediliyordu.

Sabatay, kutsal kitaplarda "Mesihlik çağı" yaklaştığında evlenilmesi gerektiğini okudu. Bu yüzden 15 yaşında evlendirildi, fakat zevcesine yaklaşmayınca eşi mahkemeye başvurarak boşandı. Ailesi, ilk hanımından hoşlanmadığını düşünerek ikinci defa evlendirdi. Yine yaklaşmadı, boşandılar.

Kabbala'da, bozulmuş dünyanın düzenini yeniden sağlayacak "Mesih"in (Kurtarıcı) bir gün geleceğine dair mülahazalar ilgisini çok çekiyordu. O, "ilahi vasfa" ulaşabilmek için, yemeyerek, içmeyerek ve vücuduna işkence ederek bir nevi inziva hayatı yaşıyordu. Böylece şöhrete ulaşıyor ve etrafına topladığı gençlere de riyazet yapmaları telkininde bulunuyordu.

Mesihi bekleyen ortam

O sıralarda Yahudiler zor durumdaydı. Yurtları yoktu, bütün dünyaya yayılmışlardı. İspanya ve Fransa'da istenmiyor, işkencelere tutuluyorlardı. Onlar da Türkiye'ye sığınmışlardı.

Kabbala, mistik bazı izahlarla "Mesih"in geliş tarihinden bahsediyordu. Mesih'in gelişi, oraya buraya dağılmış olan Yahudilerin atalarının topraklarına dönüşün müjdecisi kabul edilmekteydi ve tarih olarak 1648 veya 1666'ya kanaat getirilmişti.

Yahudiler arasında her memlekette, her devirde, Mesihlik iddia eden kişiler çıkmış ve taraftar bulmuştu. İşte bunlardan biri de Sabatay Sevi olacaktır.

Mesihlik ilânı

1648'de Mesihin kendisi olduğunu ilan etti. Yakınları güçlük göstermeden kabul ettiler. Fakat haber İzmir Musevileri arasında yayılınca gürültü koptu. Hahambaşı Jozef Eskapa, diğer hahamlar ve Musevi alimleri onu ölüme mahkûm ettiler.

Sabatay buna pek aldırmadı. Çünkü Osmanlı Devleti zabıtası, böyle bir cinayeti cezalandırırdı. Onun için düşmanları Sabatay'a birşey yapamadılar.

İzmir'de başarılı olamayacağını anlayan Sabatay, 1650'de İstanbul'a geldi. Bir hahamdan yardım gördü. Fakat burada da tutunamadı. Selânik'e gitti. İyi karşılandıysa da iddiasını tekrarlayınca, orada da duramadı. Atina'ya sonra İzmir'e ve yine İstanbul'a döndü. 1659'da İzmir'e babasının yanına geçti ve dikkati çekecek hiçbirşey yapmadan 1666 yılını beklemeye başladı. 1663'de Kahire ve Kudüs'e gitti. Fakat ihtiyatlı davranarak oralarda "Mesihlik" dâvâsını açmadı.

1651 yılında İstanbul'dayken Abraham Yachi adındaki bir hahamla düzenledikleri vesikada; Mesih'in 1666'da geleceği ve Sabatay Sevi olacağı şeklinde ifade uydurdular. Abraham şöyle diyordu:

"Ben Abraham, kırk yıl müddetle bir mağaraya kapatılmıştım ve mucizeler çağının gelmeyişine şaşıyorken; o zaman bana şöyle hitap eden bir ses işittim: 1626 senesinde Sabatay isimli bir çocuk dünyaya gelecek ve büyük ejderhayı yenecek. O, gerçek Mesih olacak ve silahsız döğüşecek." "Tanrı'nın tahtına oturacak."

Sabatay, bu belgeyi Yahudiler arasında yaymaya başladı, onların kuruntularını kuvvetlendirdi. Nüfuz ve itibarını arttırdı.

Sara ile evlenişi

O sıralarda zeki, güzel ve hafif meşrep bir Polonyalı Yahudi kızı Sara, başından birçok maceralar geçirdikten sonra Amesterdam'a kardeşi Samuel'in yanına gelmişti. İzmir'de yakışıklı bir gencin Mesihlik iddiasında olduğunu duyunca, meşhur ve yüksek bir kadın olmak hülyası ile, bir rüya hikâyesi uydurarak Yahudiler arasında yaydı. Buna göre, rüyasında kendisine görünen bir nur, onun, yakında çıkacak olan Mesih'le evleneceğini söylemişti.

Bir zaman sonra bu haber yayılıp Sabatay'ın kulağına gelince, böyle bir fırsatı kaçırmamak için o da hemen, kendisine Polonyalı bir kız ile evleneceğinin, gaibden bildirildiğini söyledi. Bu hadise, kendilerine bir kurtarıcı bekleyen Yahudilerin arasında bir mucize sayıldı.

Sabatay, adam göndererek Sara'yı aldırdı. Kahire'de dördüncü defa evlendi. Sabatay, kendine göre birini bulmuştu.

"Mesih"in çıkardığı fitne

Sabatay'ın 1666'da Mesihliği ilanı taraftarlarının çılgınca neşesi ile karşılandı. Halk arasında itibarı artmaya başladı. O da bu durumdan yararlanarak, sürgünde bulunan Yahudilere Mesihlik mesajları gönderdi. Bu hadise İzmir'de şiddetli çekişmelere sebep oldu. Yahudilerin arasında cereyan eden bu ikilik, halkı rahatsız etmişti. İzmir kadısı, meseleyi İstanbul'a bildirerek yardım istedi.

Sadrazam Köprülü Fazıl Ahmet Paşa, meselenin aslını öğrenmek için "Mesih"in İstanbul'a gönderilmesini istedi. Sahte Mesih, tavrını bozmadı ve "Tanrı'dan emir aldım, vazifemin en büyük kısmını İstanbul'da ifa edeceğim" diyerek götürüldü.

"Mesih" Müslüman oluyor

Sabatay, sarayda, Sadrazam kaymakamı Mustafa

Paşa, Şeyhülislâm Minkarizâde Yahya Efendi ve sultan'ın imamı vâiz Vânî Mehmed Efendi'den müteşekkil bir heyetin huzuruna çıkarıldı. Padişah yandaki odada, kafes arkasından konuşmayı dinliyordu.

Sabatay'a "Mesihlik iddiası, paylaştırdığı krallıklar ve hakkında dolaşan öteki rivayetler" soruldu. Hepsini inkâr etti.

Bunun üzerine tercüman vasıtasıyla Sabatay'a şöyle söylendi: "Mesih olduğunu iddia ediyorsun. O halde mucizeni göster. Bunun için seni soyup nişan dikeceğiz. Okçuların attığı oklar vücuduna işlemezse, o zaman Sultan da senin Mesihliğini kabul edecek."

Bunu duyan Sabatay, yine, böyle bir iddiası olmadığını, o sözleri başkalarının uydurduğunu söyledi. Ölümle burun buruna geldiğini anlamıştı. Başındaki Yahudi şapkasını çıkarıp yere atarak, üzerine tükürdü ve Kelime-i Şehadet getirip Müslüman oldu. Böylece canını kurtarmış oluyordu. Kendisine "Mehmed Efendi" adı verildi.

Sabatay, Müslüman olarak canını kurtarınca, müridlerine şöyle bir tamim gönderdi: "Tanrı beni Müslüman yaptı. Ben kardeşiniz kapıcı Mehmed'im. O, öyle emretti. Ben itaat ettim." Musevi kitaplarındaki bir an'aneye göre "Mesih Müslümanlar tarafından yutulacaktı." Kendi halini buna uyduran Sabatay, yine vazifesine devam edeceğini bildirdi.

Kardeşi bu hadiseyi şöyle izah ediyordu:

"Sabatay'ın eski varlığı göğe çıkmış, yerine, Tanrı'nın emriyle cübbe ve sarık altında Mesihliğine devam edecek bir melek bırakmıştır."

Gizli din

Sabatay Sevi dış görünüş olarak Müslüman olduysa da, gizli gizli Yahudi inançlarını beslemeye ve amellerini

yapmaya devam etti. Dışardan kız alıp vermediler. Bu yüzden Müslümanlar onları muhtedi kabul etmeyerek onlar için dönme ismini kullandılar.

Ölümü

Sabatay, müridlerini toplayarak Yahudi adeti üzere ayinler yaptırmaya devam ediyordu. Müslüman olduğunu açıklayalı beş yıl olmuştu. Arnavutluk Ülgün'e sürüldü. Burada küçük bir cemaat olarak beş yıl yaşadı.

Haham, sahte Mesih Sabatay Sevi veya sahte Müslüman Mehmed Efendi 1676 yılında 50 yaşındayken öldü. Bir nehir kenarına gömüldü.

Fakat mensupları Mesihliği, onun halifelerinin şahıslarında yaşattılar. Halen ülkemizde, epey gevşedilerse de, bir grup olarak hayatiyetlerini sürdürmektediler.

İlk kurşunu atan Hasan Tahsin, ilk komünist Şefik Hüsnü, Abdi İpekçi, İsmail Cem, Ahmet Emin Yalman, Yeni Asır'ın Selanikte kurucusu Fazlı Necip (ki Sabah grubu, bu gazetenin devamıdır), "irtica" avcısı Coşkun Kırca, Halide Edip Adıvar, şair Salâh Birsel, romancı Orhan Pamuk, Sabiha Sertel, Atatürk'ün öğretmeni Şemsi Efendi gibi ünlüler hep dönme kökenlidir. Ayrıca İpekçi, Bezmen, Atabek, Öymen, Sertel ve Dilber gibi ailelerin de böyle olduğu ileri sürülmüştür.

Sabatay Sevi deli miydi?

Araştırmacılar Sabatay'ın nasıl biri olduğuna dair çeşitli fikirler ileri sürmüşlerdir. Bazıları onu saltanat ve ikbal için, Yahudilerin ihtiyaç ve ümidlerini sömüren bir şarlatan olarak nitelendirmektedirler. Bazıları ise Sevi'ye paranoya veya histeri damgasını vurmuştur.

Moshe Sevilla - Sharon *"İsrail Ulusu'nun Tarihi"* adlı Tel-Aviv'de Türkçe bazılan kitabında: "Sabotay Sevi ruhsal düzensizlikleri olan bir kişiydi. Uzun süre içine kapa-

nır, insanlardan uzaklaşır, kendisini okumaya ve öğrenmeye verir, sonra birden değişir, normale döner, daha sonra kişiliğinin diğer ucuna kayar, büyük bir coşku ve derin bir mutluluk havasına girerdi. Yakınları ve taraftarları Sevi'nin bu davranışlarını teolojik kavramlarla izah etmeye çalışırlardı. Buna göre, coşku dönemleri Tanrı'nın ona göründüğü aydınlık zamanlar, melankolik anlarsa Tanrı'nın yüzünü ondan gizlediği dönemlerdi."

Basında Dönmeler

Gazetepazar'da çıkan bir yazıda Dönmelerin son yılları ile ilgili bilgiler şöyle veriliyor:

"Sabetaycılar zamanla merkezlerini İzmir'den Selanik'e taşırlar. Eğitime, kültüre verdikleri önemden ötürü ve kendi içlerindeki dayanışmanın da sonunda Sabetaycılar iş dünyasında ve toplumsal hayatta son derece etkin bir rol oynamaya başlarlar. Bu etkileri Jöntürkler hareketi içinde hatta daha sonra genç cumhuriyetin kuruluşu sırasında da kendini gösterir. Kurtuluş savaşından sonraki dönemde Yunanistan'la yapılan mübadele anlaşması nedeniyle Selanik'ten ayrılıp İstanbul'a yerleşirler.Özellikle son 50 yılda içinde yaşadıkları toplumla öylesine kaynaşmış durumdadırlar ki, müslüman Türkler'le aralarında tek fark, arada bir fark olduğunun iddiası düzeyinde kalmıştır. Kendilerinden Selanikliler diye sözeden bu kesim, cumhuriyet değerlerine ve laikliğe dört elle sarılırken kendi dini inanışlarını tanrıyla kul arasındaki bir ilişkiye indirgiyorlardı."

Yine aynı gazetede yayınlanan bir röportajda dönme kökenli Fatma Arığ şunları anlatıyordu:

"Anneannemin niye namaz kılmadığını sorguladığımda hep 'biz Atatürkçüyüz' cevabını aldım. Yani bu grup, Atatürk'ün arkasına sığınmış, laiklik kavramı kendilerini de rahatlatan bir kavram olduğu için, topluma karşı ken-

dilerini Selanikli dönme değil, Atatürkçü laik diye tanıtarak bu külfetten kurtulmaya çalışmışlar. Sorduğum zaman rahatsız edici olduğumun farkındaydım. 'Ne demek efendim, bazısı İstanbul'da doğar bazısı Selanik'te, bizim başka hiç bir farklılığımız yoktur. Biz müslümanız, ama modern ve Atatürkçüyüz" diyorlardı. Bir ayıp konuyu öğrenmeye çalışıyorum izlenimi veriliyordu. Bunun çok rencide edici tarafları var. Büyüme çağında insanın özgüvenini sarsıyor. Ben kendimde çok ciddi bu boşluğu yaşadım. 'Ben kimim?' Bu gayret doğal bir soru. Her kafadan başka bir ses çıkıyor. 'Unuttum, bilmiyorum' deniyor. Neyi unuttun, nasıl unutulur? Aslında ağır bir kimlik bunalımı yaşatılmış bu insanlara. Kesip kesip doğramamışlar ama psikolojik anlamda çok ciddi eziyete tabi tutmuşlar. Muazzam bir bastırılmış duygu ve bir korku. Bu insanlar benlik mücadelesinde korkunç bir ezikliği kabul etmişler. Bir toplum içinde asimile olmak, hiç de özenilecek bir durum değil. Bir gerçeğin üstünü silerek ne bu grubun içindekiler, ne bu grubun dışındakiler bunu yok edemiyorlar. Ben ancak yıllar sonra bu ayıbın bir ayıp olmadığını kendi kendime kabullendim."

KAYNAKLAR

(1) Dönmeler Tarihi, Prof. Dr. Abdurrahman Küçük, Hamle Yay.
(2) Yakın Tarihimizde Gizli Çehreler, M. Ertuğrul Düzdağ, İz Yay.
(3) Günümüzün Din ve Fikir Hareketleri Ansiklopedisi, Risale Yay.
(4) Ana Brittanica Ansiklopedisi
(5) T. Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi.
(6) Selanikli Kim? Gazetepazar, 5 Ekim 1997.
(7) Biri Bana dönme dedi, bir şey anlamadım... Gazetepazar, 27 Şubat 1997.
(8) Yahudi - Müslüman Mezhebi. M. Danon, Tarih ve Toplum, Aralık 1997.
(9) İsrail Ulusu'nun Tarihi, M. S. Sharon, Tel-Aviv.
(10) Sabatay Sevi, Senih Lütfi Kitabevi.
(11) Osmanlı Modernleşmesi ve Sabataycılık. İlber Ortaylı. Tiryaki Dergisi, sayı: 24.
(12) Evet, Ben Selanikliyim. Türkiye Sabetaycılığı. Ilgaz Zorlu, Belge Yayınları.

Bahaullah (1817-1892)

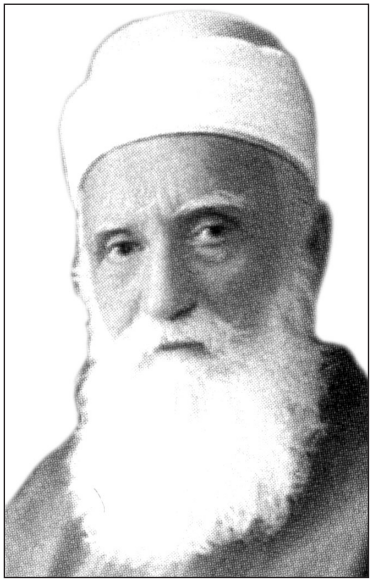

Abdulbaha (1844-1921)

İslam akidesini bozmak, Müslümanların birliğini parçalamak için İslâm'a zıt odaklarca teşvik edilen Bahailik adeta mihraba konan bombadır. Türkiye dahil birçok ülkede faaliyetlerini sürdüren bu dini incelemek, İslâm için tehlike olabilecek hareketlere karşı uyanık olmayı sağlayacaktır.

BAHAİ VE BAHAİLİK

Bahailik adlı sapık mezhebi tanıyabilmek için Babilik ve kurucusu Mirza Ali Muhammed'den bahsetmek gerekir. Hicri 1235 (miladi 1819)'da İran'da doğan bu zat, önceleri Şiiliğin İsnaaşeriye koluna mensuptu. Bu mezhepte "gizlenen imam" inancı önemli bir yer tutuyordu. Onikinci imam, bilinmeyen birşekilde kaybolmuştu ve

ahirzamanda dünyaya tekrar dönecekti. Mirza Ali, İran halkının çoğunluğunun benimsediği bu inançlara önceleri sıkı sıkıya bağlıydı. Mezhebini büyük gayretle savunuyor ve dikkatleri üzerine çekiyordu.

Bu sırada Mirza Ali, kendini psikolojik araştırmalara ve felsefî düşüncelere verdi. Dini ilimlerde zayıf olmasına rağmen astroloji ve diğer hurafi konulara fazla daldı. Bu durumundan aklî dengesi etkilenerek garip bazı hareketler yapmaya, zihni dağınıklık göstermeye ve acaip sözler konuşmaya başladı.

İnsanların kendine itibar etmesi ve çalışmalarında teşvikçi olmalarını bu dengesizliği ile kaldırmadı ve bazı esrarlı güçlere sahip olduğunu sanmaya başladı.

Önce kendisinin Mehdi'ye açılan kapı (bab) olduğunu öne sürdü. Mehdi'nin öncüsü ve habercisi idi, ona ortam hazırladığını söylüyordu. Kendisinin mehdi olup olmadığı sorulduğunda reddediyordu. Fakat etrafına topladığı kişilere mehdi olduğunu ima ediyor ve onlar da "hoca"larını böyle görüyorlardı.

Mirza Ali, "Beklenen Mehdi"nin bilgisinin vehbi olarak kendisine verildiği varsayımından hareket ediyordu ve talebeleri nezdinde her sözü tartışma kabul etmeyen bir delildi. Taraftarlarından mutlak itaat görüyor, her söylediği kesinlikle kabul ediliyordu.

Mirza Ali (yani bab), zamanla çok aşırı gitti. "Kaybolan İmam'ın ilmini naklettiğini" iddiasını ortaya attı: 12. imamın kayboluşundan -ki hicri 260'da olmuştu- bin sene sonra Mehdi'nin ortaya çıkması gerekiyordu ve o da kendisiydi.

Bununla da yetinmedi. Allah'ın kendisine girdiğini, yarattıklarının O'nun şekline bürünerek göründüğünü, Hz. Musa ile Hz. İsa'nın ahir zamanda ortaya çıkmalarının tek yolunun kendisi olduğunu öne sürdü.

Bu iddiaları ispat için ise rüyaları öne sürüyordu.

Bazısını uydurduğu, çoğunu saptırdığı rüyalarını ilahi işaret olarak değerlendiriyordu.

Mirza Ali'nin bu sözleri 13. hicri asırda, İran şahlığının azgın, müstebid diktası altında perişan olan ve zulme uğraşan geniş halk kitlelerinde beklenen ilgiyi doğurdu. Gelir dağılımı bozuktu, tembellik ve işsizlik yaygındı, adalet mekanizması işlemiyordu. Halk, kendilerini selamete çıkaracak bir kurtarıcıyı bekliyordu. Sonra bu insanlar mezheplerinin inancı gereği, küçüklüklerinden beri yeryüzünü adalete boğacak, içine düştükleri bozuk ve kötü hayat şartlarından kurtaracak, zamana hükmedecek Mehdi'nin zuhuru ile ilgili telkinlerin devamlı baskısı altında yaşıyorlardı.

Bu müsait ortamdan yararlanmasını bilen Mirza Ali, kendine bağlı bir topluluk oluşturdu. Fakat İmamiye mezhebine mensup olsun veya olmasın bütün alimler bu iddialara karşı çıktılar. İslami gerçeklere ve Kur'an-ı Kerim'in getirdiği esaslara tamamen ters düştüğünü ilan ettiler.

Fakat Mirza Ali, alimlerin eleştirilerine kulak asmadı. Aksine insanları onların aleyhine kışkırttı. İkiyüzlülük, maddecilik ve idarecileri yağcılıkla suçladı. Her söylediğini safça kabul eden insanlar da buldu.

Mirza Ali yalancı, korkak ve zayıf karakterliydi. Üzerine gelindi mi takiyye ve tevillerle etrafını aldatmayı iyi beceriyordu. Bir defasında, Şiraz hakimi, cuma namazı kılanların huzurunda tövbe etmesini istemiş, kendisi ise korkudan titrer halde minbere çıkarak davasından vazgeçtiğini şu sözlerle ilan etmişti: "Allah'ın gazabı, beni Mehdi'nin vekili veya ona açılan kapı sayanların üzerine olsun."

Bab'ın fikirleri

Mirza Ali ahiret gününü, cenneti, cehennemi inkar

ediyordu. Bunlar birer semboldü. Kendisi geçmişteki bütün peygamberlerin gerçek temsilcisiydi. Bütün insanlar eşitti. Mirasta ve diğer konularda kadını, erkekle tamamen eşit kabul ediyordu.

Namaz, samimi bir kalble Allah'ı anma idi. Ferdiydi ve duadan ibaretti.

19 sayısının önemi

Mirza Ali, bazı harfleri ve rakamları zikrederek birçok garip iddialara da girişti. Özellikle 19 rakamında özel bir ayrıcalık görüyordu. Yaptığı takvimde yıl 19 aydan, her ay ise 19 günden tutulması gereken bir ibadetti. Boşanan kişiler 19 defa cinsi münasebet yapabilirlerdi. Her mürid, 19 günde bir 19 kişi ile toplantı yapmalıydı.

Ölümünden sonra yerine geçen Bahaullah'ın kitabı el-Akdes'de (onlara göre Kur'an'dan üstündü ve Allah göndermişti) şu satırlar yer almaktaydı: "19 sene geçtikten sonra ev eşyasını da yenilemek size farz kılındı. Her şeyi bilen ve herşeyden haberdar olan tarafından böyle hüküm kondu."

Babin idamı

Mirza Ali'nin İslâmdan ayrıldığına alimler ittifak halindeydiler. Çıkan fitne sebebiyle karışıklıklara sebep olduğundan dolayı mahkemede yargılandı. İdamına karar verildi ve 30 yaşlarında iken 1850 yılında (hicri 1265) kurşuna dizildi. Taraftarları da dağıtıldı.

Fakat ne var ki Mirza Ali, ölmeden önce Subhi Ezel ve Bahaullah adında iki mürid seçmişti. Bu ikisi mezhebini devam ettirdiler.

Bunlardan Bahaullah, müfsid fikirlerden dolayı Tahran'da hapsedildi. Daha sonra Bağdat'a sürüldü. 1279'da Bağdat'taki alimlerin ve halkın şikayeti üzerine, Osmanlı Hükümeti tarafından İstanbul'a getirildi ve dört ay sonra

Edirne'ye sürüldü. Sultan Abdülaziz'in fermanı ile kimseyle görüşmemeleri ve başka yere gitmemeleri şartıyla tabileriyle toplu olarak Akka'ya sürgün edildiler. Subhi Ezel ise Kıbrıs'a gönderildi.

Bahaullah sahnede

Bahaullah, kendisinde Mirza Ali'nin yetkilerinin toplandığını, hatta daha fazla yetkisi olduğunu ileri sürerek faaliyete başladı. Daha sonra Bab gibi, Allah'ın kendisine hulül ettiğini (girdiğini) ve kendisinin Allah'ın tam bir görünümü olduğunu ilan etti.

Bahaullah kitaplar yazarak ülkelerin yöneticilerine gönderdi. Gaybı bildiğini iddia ediyor ve gaipten haberler vermeye çalışıyordu. Tahminlerinin bir kısmının gerçekleştiği söylenebilir. Mesalâ, III. Napolyon hükümetinin düşeceğini öne sürdü. Dört yıl sonra hükümet tesadüfen düştüğünde, taraftarlarının aşırı propagandası sebebiyle birçok kişinin kendisine bağlanmasını sağladı. Halbuki zaman bildirmemiş, yuvarlak sözler etmişti.

Görüşleri

Bahaullah, bütün İslami kayıt ve bağları bir kenara atmaya davet ediyordu.

Bu yüzden İngiliz, Rus ve Yahudiler'in açık desteğini kazandı. Renkleri, dinleri, ırkları ne olursa olsun bütün insanlar eşitti. Cemaatle namazı (cenaze namazı hariç) kaldırıyordu.

Tabi olanlara kıble olarak Kabe'yi değil, kendisinin bulunduğu yeri tayin etti. Zira ilah kendisine girmekteydi, bu yüzden ilah nereye girerse kıble de orası olmalıydı. Bahaullah'ın her yer değiştirmesinde, Bahailer'de ona göre kıble değiştireceklerdi.

Bahailer, İslam'ın yeme-içme, alış-veriş ve benzeri hususlarda koyduğu helal ve haramları tamamen ortadan kaldırdılar. Hüküm vermede şeriatın yerine aklı koydular.

Mezhebin sonrası

Bahaullah 1892'de Akka'da öldü. Yerine geçen Abbas Efendi (Abdülbaha) ifsada devam etti. 1908 Meşrutiyeti'nin ilanı üzerine serbest kaldı ve bozuk fikirlerinin Mısır, Avrupa ve Amerika'ya nüfuz etmesi için seyahatlere çıktı.

Bugün Bahailik, Amerika'nın büyük bölümüne yayılmış durumdadır. Çeşitli merkezleri, yayınladıkları dergi ve kitaplar ile faal durumdadırlar.

Bahailiğin özellikleri

Bahailikte de, Kadıyanilik ve diğer bozuk dinlerde görülen ortak özellikler vardır:

*Bahailiği İngiltere, Rusya, Yahudiler ve beynelmilel masonluk destekledi. Halen en büyük iki Bahai merkezinin ABD'nin Şikago ve İsrail'in Hayfa şehirlerinde olması tesadüf değildir.

*Bahailik de cihadı kaldırdı ve müslümanların şer güçlere tabi olmasını savundu.

*Bab'ın ve Bahaullah'ın hayatları incelendiğinde, ona iman edip yakınında bulunanların maddi durumu iyi olan kişilerden teşekkül ettiği görülecektir. Bu durum, peygamberlere ittiba edenlerin tam aksinedir. Çünkü peygambere iman edenlerin çoğu köle, fakir, mahrum kimselerdi.

*Bahailer kendilerini çok iyi gizlerler. Herkesin fikrine göre konuşmasını çok iyi bilirler. Meşhur simalardan Muhammed Abduh, Bab ve Bahaullah'tan sonra Bahailer'in firavunu olan Abdülbaha Abbas Efendi ile birçok defa görüşmesine, birlikte cuma namazına gitmesine ve yıllarca mektuplaşmasına rağmen haklarında olumlu konuşabilmiştir: "Ben Abbas Efendi'den hiçbir sır öğrenmedim. Ancak bana Şii mezhebini islah etmek ve bu mezhebi Ehl-i Sünnet'e yaklaştırmak için ortaya çıktıklarını

açıkladı."

*Diğer sapık fırkalar gibi Bahailer de doğrudan Kur'an ayetlerini inkar ederek faaliyete girişmediler. Asırlar boyunca müslümanların toptan inandıkları inanç esaslarını reddetmek yerine batıl yönlerde tevil yoluna gittiler.

*Bahailer, tesettürü kaldırdılar. Örtünün gerekli olmadığını savundular.

*Peygamberimiz'in kabul etmekle birlikte hatem-ül enbiya olmadığını, daha sonra gelecek olan peygamberin Bahaullah olduğunu ileri sürdüler.

*Hıristiyan ve diğer dinlere mensup kişiler arasında hayli etkili oldularsa da İslami bilgisi yeterli müslümanlardan hep çekindiler ve kimseyi dinlerine çekemediler.

Bahailik, İslam'ın dışına çıkan diğer sapık yollar gibi İslam düşmanı emperyalist güçler tarafından hem tezgahlanmış hem de kullanılmışlardır. Getirdiği eserler ise basit, mantık ve akıldışıdır. Bu konuda geniş araştırması olan Muhsin Abdülhamit'in dediği gibi; **"Bahailik, müslümanların manevi değerlerini, hürriyet ve istiklallerini yok etmek için en kötü şekilde istismara alet olan batini bir cereyandır."**

KAYNAKLAR

1- İslam'a yönelen yıkıcı hareketler (Babilik ve Bahailiğin İçyüzü) Muhsin Abdülhamid, 1975, Ankara.
2- Mezhepler Tarihi. Bahailik Bölümü (sayfa 263-273).
3- Çağımızda İtikadi İslam Mezhepleri. Prof. Dr. Ethem Ruhi Fığralı. Selçuk Yayınları, 1986.
4- Ana Britannica. Bahailik maddesi.
5- Din ve Fikir Hareketleri Ansiklopedisi. Risale Y.
6- İslâmda İtikadi Mezhepler ve Akaid Esasları. Dr. M. Saim Yeprem. Marifet Y.
7- Babilik ve Bahailik. Prof. Dr. Ethem Ruhi Fığlalı. Diyanet Vakfı Y.
8- Çağdaş Dünya Dinleri ve Mezhepleri. Prof. Dr. Abdülkadir Şeybe. Beyan Y.
9- İslamda İnanç Konuları ve İtikadi Mezhepler, Prof. Dr. Süleyman Uludağ, Marifet Y.
10- Bahai Dini. Dr. Neyir Özşuca. Türkiye Bahaileri Ruhani Mahfili Y.

İngilizlerin Hindistan Müslümanlarını dinlerinden çıkarmak ve özellikle cihad ruhundan uzaklaştırarak emperyalizme karşı dirençlerini kırmak için destekledikleri kadıyanîlik hareketinin kurucusu peygamberlik iddiasında ruhen hasta biridir.

Mirza Gulam Ahmed KADIYANİ

(1839-1908)

"Ümmetimin içinden otuz tane yalancı çıkacak ve her biri kendisinin peygamber olduğunu iddia edecektir. Oysa Peygamberin sonuncusu benim ve benden sonra da peygamber yoktur." *(Ebu Davut)*

İslam dünyasındaki bazı hareketleri değerlendirebilmek, devrimizde de rastlanan yalancı mehdi ve peygamberlerin kimin hesabına çalıştıklarını ve nasıl bir kişiliğe sahip olduklarını bilebilmek için tarihteki örneklerinin

gözden geçirilmesi şarttır. 14. Asrın yalancı peygamberi Mirza Gulam Ahmed Kadıyani'yi bu sebeplerle incelemek hem ilginç, hem de ibretli olacaktır.

Mirza Gulam 1835 yılında Hindistan'da Pencap Kadiyan'da doğdu. Çocukluk ve ilkgençlik yılları bu kasabada geçti. 1864-1868 arası Sialkot'ta Bölge Mahkemesi'nde küçük bir memurdur. Onun bu dört yıl süren memuriyet hayatı, iddiaları için esaslı bir zemin ve basamak oluşturmuştur.

Şöyle ki: Gulam, ruhen ve bedenen çeşitli hastalıklara müptela idi ve ahlaken de aşağılık bir seviyedeydi. Marjinal bir aileden geliyordu, Hindistan'da diğer sınıflarla uçurum farkı olan asil ve zengin kesime imreniyordu. Sınıf atlayabilmenin, meşhur olabilmenin kestirme yollarını bulabilmek için kafasını çatlatırcasına yoruyordu. Peygamberliği ilanından bir süre sonra, kavuştuğu emelini şöyle açıklıyordu: **"Ben zavallı biriydim. Kimseler beni tanımazdı. Hayatta geçim vasıtalarımda rahatlık ve kolaylık temin edecek kadar bir şey değildi. Bütün elimdeki mal, babamdan kalan az bir mirastan ibaretti. Daha sonra ayda on rupi kazanma imkanı yokken, Allah dünyayı emrime verdi. Bununla Allah durumumu değiştirdi ve elimden tuttu. Şimdiyse ayda üçbin rupiden daha çok para elde ediyorum."**

Tabii, elde ettiği sadece para değildi. Şöhret, kendine köle olan binlerce kişi, makam, itibar ve evlendiği birçok kadın...

Hindistan'ın durumu

Gulam Ahmed'i değerlendirirken yaşadığı ortamı da gözden geçirmek gerekir. Müslümanlar, üzücü ve acıklı bir haldeydiler. Hindu ve Hıristiyanlar, müslümanları yaylım ateşine tutmuşlardı.

Hindistan, İngiltere'nin sömürgesi durumundaydı. 1857'de ayaklanan müslümanlar ve hindular, zalimce im-

ha edilmişlerdi. Böyle üzücü vasatlarda, insanların bir "kurtarıcı"ya daha çok ümit bağladıkları bir gerçekti. Müslümanlar, içlerine uydurma rivayetlerin de karıştığı rüyalara, nebevi haberlere ve kıyametle ilgili tefsirlere düşkündüler. Geniş halk kitleleri bu neviden haberlerle maneviyatlarını üstün tutmaya çalışıyordu. İngilizler'le mücadele yerine "Vaadolunmuş Mesih"in inerek ve "Beklenen Mehdi"nin zuhur ederek öçlerini alacağı tahayyül ediyorlardı.

İşte Gulam, Hintli müslümanların bu zaafını ve Hıristiyan misyonerlerinin müslümanlar üzerindeki tesirlerini yakından tetkik etmişti. 1868'de Kadıyan'a döndüğünde İslam ilimleri ve diğer dinler üzerinde daha kesif bir çalışmaya girişti. Gerekli dersleri almıştı, faaliyete başlayabilirdi.

Faaliyete başlıyor

Mirza Gulam, 1879 yılında mahalli gazetelerde İslam'ı savunma faaliyetine girişir. Hindu ve Hıristiyanlar'a çatar. Ezik haldeki müslümanlar arasında oldukça ilgi toplar ve önceleri kimsenin aldırmadığı kişiliği ön plana geçmeye başlar.

1888 yılına kadar devam eden bu devrede, sadece İslam'a davet eden ve dinsizlere karşı İslam'ı müdafaa eden sıradan bir mücahiddir. Bütün inanç ve düşüncelerinin diğer müslümanlarınki ile uyuştuğunu izah etmeye çok düşkündür. Diyordu ki: "Benim inançlarım, ehl-i sünnetin inançları gibidir. Ve Muhammed (s.a.v.) en son peygamberdir. O'ndan sonra kim peygamberlik iddia ederse o bir kafirdir, bir yalancıdır. Bunun sebebi ise, iman ederim ki, peygamberlik Adem'le başlamış ve Resulüllah ile sona ermiştir."

Fakat uyanık müminler bu devrede onun kitaplarında birtakım garip iddialar seziyorlar ve bunları aleyhine kaydediyorlardı. Çünkü Mirza kendisinin ümmetin evliya-

larının en üstünü olduğunu ima ediyor, lakin daha sonra itirazlar üzerine yaptığı tevillerle gazapları söndürüyordu. Zor günlerde İslam'ı müdafaası, müslümanlar arasında büyük teveccüh doğurmuştu ve bu şekil iddiaları göz ardı ediliyordu.

Müceddıtliğini ilan ediyor

1888 (1307) yılında Mirza, müslümanlara hitap ederek, onları kendisine biat etmeye çağırdı. İslami faaliyeti sırasında etrafında halkalanan müslümanlardan birçoğu biatı kabul etti. Kendisinin "Allah tarafından gönderilmiş 14. asır müceddidi (yenileyicisi)" olduğunu iddia ediyordu. Her asırda bir müceddid gelirdi. 14. asra gireli birkaç sene olmuştu ve beklenen müceddid kendisiydi.

Derken İsa ve Mehdi oluyor

Mirza Gulam, "müceddid"liğine önemli itiraz bir yana, birçok müslümanı kandırmasının ve kendine bende yapmasının verdiği güvenle, 1891 yılında, İsa'nın öldüğünü, kendisininse beklenilen Mehdi ve İsa olduğunu ilan etti.

Peygamberlik devresi

Halk tabakasının akın akın kendisine bağlandığını gören Mirza, 1900 yılında makamını daha da yükseltir: Artık peygamberliğini açıklananın zamanı gelmiştir.

Biat şartları on maddedir: Gulam Ahmed'in buyruğuna giren kimse şirkten, her türlü büyük günahtan sakınacak; beş vakit namazını, hatta teheccüt (gece) namazını kılacak, bütün insanlara iyilikle davranacak, her durumda Allah'a bağlı kalıp kendini O'na adayacak, Kur'an'ın yolunda yürüyecek, dine, İslâm'a bağlılığa, kendi hayatı ve malından, şerefi, çocukları ve kıymetli bildiği her şeyden çok değer verecek, dini dünyanın üstünde tutacak ve son olarak da her iyi şeyde kendini Gulam Ahmed'e kopmayacak şekilde bağlayacak ve ölünceye kadar ona itaat edecektir.

İngilizler'in maşası

Bütün bu faaliyetlerin işgalci İngiliz Hükümeti'nin dikkatini çekmemesi mümkün değildi. İngilizler, halkın ve özellikle müslümanların her hareketini göz altında tutuyorlardı. Gulam Ahmed, sinsi ve aşağılık zekasını iyi kullanmış, daha başından itibaren, hareketinin siyasî olmadığını bildirmiş, İngiliz Hükümeti'ne de medhiyeler düzerek kılınçla cihad etmenin gereksizliği üzerinde ısrarla durmuştur. İngilizler'in başlarında olmalarının onlar için bir nimet olduğunu ve uzaklaşmamaları için dua ettiğini her fırsatta tekrarlıyor, davranışları ile de sadakatını ispat ediyordu.

19. asırda müslümanlar her ne kadar acıklı ve üzücü durumlardaysa da, bir potansiyel güç olarak düşmanlara korku salıyordu. Dünyanın en ücra köşesinde dahi İslam'a ve müslümanlara saldırı olsa, diğerleri ayağa kalkıyordu. İstanbul'daki halife, en azından manevi destek oluyordu. Her türlü oyun ve baskı, müslümanların birbirlerine bağlılığını sarsmıyordu: Çünkü hepsi aynı kitaba, peygambere ve kutsal yerlere bağlıydılar.

Sömürgecilerin önünde geriye tek yol kalıyordu: Müslümanları itikadda birbirine düşürmek. İşte Kadıyanilik bu emel için biçilmiş kaftandı. Kadıyani, "Ben mehdiyim ve İngiliz Hükümeti benim kılıncımdır" diyordu.

Kadıyaniler, Hindular'ın desteğini de almakta gecikmediler. Bir Hindu lideri: "Bize göre Kadıyaniler müslümanlardan daha iyidir. Çünkü onların peygamberi buralıdır. Ve bütün mukaddes yerleri de yine bu topraklardadır" diyordu.

İslam düşmanları, İslam'ı yıkmak için kullanacakları maşayı çok iyi bulmuşlardı. Müslümanlar arasında, İslam adına çıkan ve İslam'la savaş veren süslü püslü bir din çıkartılmış oldu.

Kadiyaniliğin özellikleri

Şimdi de Kadıyani'nin ve dininin, tarihteki diğer sapık dinlerle benzer olan özelliklerini sıralayalım:

*Kadıyanilik, müslümanların zor ve ezilmiş oldukları günlerinde ortaya çıktı. Bir İslam mücahidi olarak, müslümanlara kendini sevdirdikten sonra kademe kademe peygamberliğini ilan etti. Başlangıç devresinde en üstün mücahid kendisinin olduğunu iddia ediyor, büyüklük fikirleri seziliyordu.

*Zordaki müslümanlara hem dünyevi hem de uhrevi vaadlerde bulundu ve birçoğunu dinine bağladı.

*İngilizler'in yakın desteğini ve işbirliğini sağladı. Egemen güçlerin maşalığı rolünü üstlendi. Öldürülen asrımızın sahte peygamberi Reşat Halife'nin ABD uşaklığı bu açıdan ilginçtir.

*Kadıyani'nin, istilacı ve işgalci emperyalistlere karşı İslam'ın en önemli silahı olan cihadı kaldırması da dikkat çekicidir. İngilizler'e silah çekmek dinsizlikti ve caiz değildi.

*Gulam Ahmed'in aşağılık kişiliği ve hastalıklı bünyesi vardı. Yarım başağrısı, histeri, başdönmesi, karasevda, cinni hastalıklar, verem, idrarını tutamama, sinir zayıflığı, unutkanlık, esrar ve alkol kullanma bunlardan bazılarıydı.

*Kadıyani'de de -benzerlerinde olduğu gibi- mantıkdışı ve gülünç teviller, kurduğu dinin esasını teşkil ediyordu.

Mesela, hadis-i şerifte Mesih'in iki sarı örtü içinde nüzul edeceği haberini, "İşte o iki sarı örtü şudur: Şiddetli baş dönme hastalığım ve idrarımı tutamamam. Öyle ki bazen yere düşerdim ve bazı zamanlar günde yüz kere küçük abdeste çıktığım olurdu" şeklinde tevil ediyordu.

"Muhammed Allah'ın resulüdür. O ve onunla birlikte olanlar kafirlere karşı çok çetin, birbirlerine karşı ise çok merhametlidir" ayetinde geçen Muhammed'in kendisi olduğunu iddia ediyordu.

Gulam Ahmed, kendini Allah'tan vahiy alan peygamber kabul ettiği için, "Sözüme ters düşen her hadis ya sahih değildir veya tahrif edilmiştir" diyordu. Kur'an'ın manalarını bu yönde değiştiriyor, tefsirleri ifsad ediyor ve batıl fikirleri moda haline getiriyordu. Bunları yaparken de Kur'an ve hadislerin teviline dayanıyordu.

*Gulam Ahmed opurtunistti (fırsatçı). Her şeyi her an, kendisi için kullanabileceği imkanlardan faydalanmayı ilk ve esaslı iş bilen biriydi. Kendisine fazlaca güvenen, iddialarına büyük değer veren, bunlarla övünen ve böbürlenen bir karakter yapısına sahip olduğu göze çarpıyordu.

*Kadıyanilik, bağlılarının Peygamberimiz'e (s.a.v.) sadakatını azaltıyor ve ümmeti birlik olmaktan çıkarıyordu. Bu yüzden İslam'a düşman bütün güçlerce destekleniyordu. Müslümanlar arasında inançsızlık propagandası yapmaktansa, bu dini desteklemek çok daha karlıydı.

*Bu tip sahte mehdi ve peygamberlere en başta kendi yakınlarının inanmadığı da bir gerçektir. Oğlu, Kadıyani'nin yalancı olduğunu ve İslam'dan koptuğunu yüzüne haykırmıştı.

*Alimler, ona her zaman karşı çıktılar. İslam'a dönmesi ve düzelmesi için boşuna uğraştılar. Gulam Ahmed ise yalanla, takıyye ve teville kendini savundu.

*Kehanetleri genellikle tutmadı ve hep yalan çıktı. Buna rağmen, zerrece ibret almadan yalanını sürdürdü.

Ölümü ve düşündürdükleri

1908 yılında koleradan oldukça ibretli şekilde, ishalden devamlı yatağına def-i hacet yaparak öldü. Hindistan

gazeteleri: "Sahtekar Kadıyani Gulam Ahmed, koleraya yakalandığında ağzından pislik geldi. Tuvalette, def-i hacet için otururken öldü" şeklinde ölümünü haber verdiler.

Hummalı çalışmalarına rağmen İslam dünyası üzerindeki hesaplarını gerçekleştiremeyen şer güçler, bugün de aynı oyunu sürdürmekte ve müslümanların Hz. Muhammed'e (s.a.v.) bağlılıklarını zayıflatmak, onları birbirine düşürmek istemektedirler. Halen dünyada 2-10 milyon taraftarı olan, etkili yayın organları bulunan Kadıyanilik dininin tetkiki, emperyalist güçlerin İslam üzerindeki emelleri hakkında birçok fikirler verir.

KAYNAKLAR

1- İngiliz Emperyalizmi Kadıyanilik, İhsan İlahi Zahir, Ebru Yayınları, 1985.
2- Çağımızda İtikadi İslam Mezhepleri, Prof. Dr. Ethem Ruhi Fığralı, Selçuk Yayınları, 1986.
3- Kadıyanilik Nedir?, Mevdudi, İhya Yayınları, 1975.
4- Ana Britanicca, Kadıyanilik maddesi.
5- Din ve Fikir Hareketleri Ansiklopedisi. Risale Y.

Beşir Fuat ilk Türk pozitivisti ve natüralistidir. Sonu da tam mistik bir vecdle bağlandığı materyalist cereyana göre oldu. Yani batılılaşmanın hakkını verdi.

Beşir FUAD (1852-1887)

1852 yılında İstanbul'da doğdu. Babası Hurşid Paşadır. Annesi ise çevreye düşmanlık hezeyanları olan paranoyak bir kadındır. Beşir Fuat, varlıklı bir ailenin çocuğudur. İlk öğrenimini Fatih rüştiyesinde yaptı. Babasının Suriye'ye tayini üzerine Cizvit mektebine devam etti. Ailesinin İstanbul'a dönmesi ile 1871'de Mekteb-i Harbiye'ye girdi. Sultan Abdülaziz'in yaverlerinden oldu.

Cizvit okulu, Fransız din ve medeniyet misyonu ile vazifeliydi. Beşir Fuad'a burada pozitivizm aşılandı. İslam

kültürü ve din duygusu zayıfladı. O, artık ateşli bir batılılaşma yanlısı idi. H. Spencer, S. Mill, Diderot, De La Mettrie gibi materyalist filozofları takdir ediyordu. Kendini pozitivizmin kurucusu olan O. Comte'un müridi görüyordu.

Beşir Fuad'ın çok beğendiği ve öve öve bitiremediği filozof De La Mettrie Allah inancı hakkında şunları savunuyordu:

"Ancak tabiî kanunları kafi derecede bilmemektir ki, bizi Allah fikrine sevkeder. Tesadüf fikrini yıkmak Allah'ın vücudunu isbat etmiş olmak değildir. Çünkü olabilir ki, Allah'tan ve tesadüften başka bir şey, meselâ tabiat bütün eşyayı olduğu gibi meydana getirmiştir."

"Eğer Allah münkirliği bütün dünyaya yayılırsa o vakit din ağacı kökünden kesilmiş olur. Din harpleri ve korkunç din asker ve orduları kalmaz. O vakte kadar kutsiyet zehiri ile zehirlenen tabiat, haklarını ve safiyetini tekrar kazanır. Türlü türlü zevklere karşı kulaklarını tıkayan insan kendisini faziletin cazip yollarından saadete sevkedecek olan şahsî temayüllerini serbestçe takip edebilir."

Beşir Fuad, bir yandan makale ve kitaplar yazıyor, bir yandan da sefahat ve zevk alemine dalıyordu. Batılı yaşayışa uygun olarak hanımının yanına bir de metres tutmuştu.

Bol paraya, rahat geçime rağmen bu hayat da onu mutlu etmedi. Diyordu ki "Eve geldiğim vakit zevcem, niçin her akşam gelmiyorsun, diye serzenişler eder, ağlar. Evde birkaç gün kalıp da Kuzguncuğa gittiğim vakit, artık sen benden bıktın diyerek metresim ağlar. Ben iki cami arasında binamaz gibi kaldım. Hiç birine dert anlatmak mümkün değil."

Bu arada annesinin rahatsızlığı da şiddetlenmiştir. Götürdüğü Dr. Mongeri, darüşşifaya yatırmayı teklif eder. Çünkü yangın çıkarma, intihar ve başkasına zarar verme gibi tehlikeler sözkonusudur. 1886'da annesi vefat eder.

Beşir Fuad'ı etkileyen bir ölüm olayı da oğlu Namık Kemal'in 2.5 yaşında hayatı terk etmesidir.

Bu olaylar karşısında sarsılır. "İntihar niyeti bende iki seneyi mütecaviz oluyor ki mevcuttur" der. Karşılaştığı bu müşküller karşısında "Bundan kurtulmağa çare olarak intihardan evlâ bir şey görmedim." diye ekler.

A. H. Tanpınar'ın deyimiyle "İntihar ederken, can çekişme esnasında duyduklarını kaydetmekten çekinmeyen ve cesedini Tıbbiyeye hediye eden bir ilim mistiği"dir o...

Kokainle kolunu uyuşturarak kol damarını keser. Kesilen yerden oluk gibi kan boşanması onu ürkütmez. Daha sonra usturayı boğazına çalar.

Kolundan ve boğazından kan boşanırken yine ilime hizmet peşinde, hissettiklerini yazar: "Ameliyatımı icra ettim, hiçbir ağrı duymadım. Kan aktıkça biraz sızlıyor. Kanım akarken baldızım aşağıya indi. Yazı yazıyorum kapıyı kapadım, diyerek geri savdım. Bereket versin içeri girmedi. Bundan tatlı bir ölüm tasavvur edemiyorum. Kan aksın diye hiddetle kolumu kaldırdım. Baygınlık gelmeye başladı."

Onun ölümünü yazması ilme katkı olmadığı gibi, ailesi cesedini tıbbiyeye vermemiştir.

Türkiye'ye felsefî cereyan olarak pozitivizmi ilk defa getiren, Türk aydınına tanıtan ve müdafaa eden bu şahıs, böylelikle kendisini hayata bağlayan bağlardan önce manevî olanını kesip attı. Sonra maddî bağları da kopardı.

Üstad Cemil Meriç, *Kırk Ambar* adlı kitabında Beşir Fuad'dan şöyle söz eder:

"Alışkanlıklarıyla Osmanlı, kafasıyla Fransız... Beşir Fuad'ı cizvitler zehirledi. İmanını kaybeden o coşkun zekâ, yeni bir din buldu kendine: Maddecilik. Batının müsbet ilimlerini nasslaştırdı."

Kılıç bir fetih aracı değildi artık. Zafer rüyaları ancak kalemle gerçekleşebilirdi. Abdülaziz Han'ın yaveri bu çetin kavgaya kahramanca atıldı. Ama çağdaşlarının dilini konuşmuyordu Beşir. Her makaleyle biraz daha yalnızlaşıyor, uçurum biraz daha derinleşiyor, anlayışsızlık kine inkılâb ediyordu. Burkulan şuurunu uyuşturmak için içkiye ve kadına koştu. Nafile... Dudaklarında günahların buruk tadı, bezgin ve yorgun, kavgaya devam etti. Gönülle aklın, şiirle nesrin, imanla inkârın, Doğu ile Batının kavgası. O yalçın irade, bu çılgın savaşa üç yıl dayanabildi. Hayalle gerçek arasındaki uçurum, maddecilikle doldurulamazdı. Na'şını fırlattı uçuruma. Don Kişot'u kitaplar çıldırtmıştı, Beşir'i kitaplar öldürdü.

Her aydın bir cemiyetin veya cemaatin sözcüsüdür. Beşir yalnızdı, yapayalnız: Karanlıklarda yanıp sönen bir şimşek... Çorak toprağı yalayan, fakat serinletmeyen bir sağnak. Kendi kendini yiyen bir ızdırab. Yabancılaşmış Türk aydını, o metrûk ve meçhul mezarın başında haşyetle ürperse, yeri."

KAYNAKLAR

1- Kırk Ambar. Cemil Meriç. Ötüken Y.
2- Beşir Fuad. M. Orhan Okay. Dergah Y.
3- Meşhurların Son Anları. Burhan Bozgeyik, Türdav Y.
4- Meydan Larousse Ansiklopedisi. Sabah Y.
5- Yeni Rehber Ansiklopedisi. Türkiye G. Y.
6- Beşir Fuad'ın Mektupları. Arba Y.

Nihilizmin (boşvermişliğin) kurucusu olan ve Nihilizmiyle dinle ve inançla mücadele eden Nietzche, aslında tahrif edilmiş Hristiyanlığa karşı çıkıyordu. O, bir frengiliydi ve hayatının son 11 yılını hayattan hiçbir şey anlamadan, deliliğin tam bir zindanında geçirmişti.

Friedrich NİETZSCHE (1844-1900)

Nietzsche (Niçe) 1844 yılında Almanya Röcken'de protestan Luther'ci papaz bir babanın oğlu olarak dünyaya geldi.

Niçe geç konuşmuş, gürültü karşısında ürperen bir çocuktu. Yalnızlığı seviyor, merhametten nefret ediyordu.

Babasında zayıf bir bünye, nevralji, kuvvetsiz gözler ve sersemletici baş ağrısı ortaya çıkmıştı. Bu ağrılar babasını ölüme kadar sürükledi. Bir akşam Rahip Nietzche

evinin merdivenlerinden çıkarken ani olarak sendeledi ve arka üstü düştü, başını taşlara çarptı.

Babası beyin kanamasına uğramış ve bir sene içinde ölmüştü. Beş yaşını henüz bitiren zavallı Friedrich faciayı bütün acılığı ile takip etmişti. Babasını yaralandıktan sonra getirip yatağa yatırırlarken bakmış, aylarca süren ve için için devam eden ıztırabını ve beyninin tedrici inhilâlini, ölümünü, gömülmesini, mezarını görmüştü. Bütün bu gözlemleri aklından çıkmıyordu.

Babasının ölümü Freidrich ile küçük kız kardeşini büyük annesi, annesi teyzeleri olan dört kadının sıkıcı himayeleri altına soktu. Nietzche bir kız psikolojisinin tesiri altında büyüdü. Çünkü spor yapamıyordu. Zayıf gözleri, tazyik edici baş ağrıları rahatsız ediyor, kuvvetten düşürüyordu. Büyük başı ve küçük vücudu ile "küçük vaiz" arkadaşlarına alay mevzuu olmuştu. Ona arkadaş ancak kendi kardeşi Elizabeth'di.

Hakikaten kız kardeşinin arkadışlığı haricinde Nietzche tamamen yalnızdı. Erkek çocuklarından korkuyordu. Onlarla nasıl konuşulacağını bilmiyordu. Onun için yapılacak şey ya kardeşi ile oynamak veya kafasını kitaplar arasına sokmaktı.

Ancak gözleri onu rahatsız ediyordu. Kitapları okuduktan sonra saatlarca ızdırap çekerdi. Kendini yatağının üzerine atar ve yaşama iradesini kaybederdi. Gözlerini parlak ışığa açtığında başı döner, ağrıdan bağıracak hale gelirdi.

1858 yılında papaz okuluna yazıldıysa da 1864'de bırakarak filolojiye (dil eğitimi) geçti. Daha 25 yaşındayken Bale Üniversitesine filoloji profesörü oldu.

Niçe, çocukluk ve gençlik yıllarında son derece dindardı. Ataları da aynı şekilde dinine bağlı insanlardı. Bu aile içinden birçok papaz yetişmişti.

Niçe, 18 yaşına gelince muharref Hristiyanlığın çelişkilerine zihninde cevap bulamaması üzerine birden dine karşı tepki duydu. Artık o ateistti. Büyük bir öfkeyle Hristiyan inançlarına ve ona öğretilen şekliyle Hz. İsa'ya saldırmaya başladı. Çocukluğunda adeta mahçup ve çekingen olan Niçe, birdenbire açılıvermiş ve dışa dönük bir tip haline gelmişti. Eğlenceden eğlenceye koşuyor, gününü gün etmeye çalışıyordu. Hafif meşrep kadınlarla vaktini geçiriyordu.

44 yaşında bulunduğu sırada *"Ante-Krist" (İsaya Karşı)* adıyla bir eser yazmıştı. Bir müddet sonra, eğlence hayatıyla da tatmin olamayacağını anladığı için tekrar durgunlaştı ve bu arada umutsuz bir aşk yüzünden bedbinleşti.

Niçe, sefahat sırasında paralizi jeneral denilen frenginin beyine sirayeti ile ortaya çıkan hastalığı kapmıştı. Bu hastalık sebebiyle Niçe'de megalomani (kendini herkesten büyük görme) başlamıştır. Üstelik bu hastalığın tedavisi yoktur ve ölene kadar çekecektir.

Müzmin bir bekâr hayatı yaşayan ve kadınlara düşman olan Niçe'nin bu hastalığının, ona ailesinden sirayet ettiğini ileri süren Felsefe tarihçileri de vardır. Ne olursa olsun gerçek şu ki: Ömrü boyunca devamlı bunalım ve cinnet hayatı yaşamıştı.

Bu devrede Niçe'nin gözleri sapasağlamdı, fakat anlamsız bakışları vardı. Çünkü hemen hiç kimseyi hatırlamıyordu. En yakın dostlarını gördüğü zaman tanıyamıyordu. Kırlara ve çiçekli bahçelere götürüldüğü zaman, hiç zevk almaksızın dolaştırılıyordu. Çünkü gördüğü güzellikleri hatırlama yeteneği kalmamıştı. Bu hastalığının ilk belirtilerinden önce ortaya attığı *Über mensh (En Üstün İnsan)* nazariyesi, belki de bu hastalığının verdiği bakış açısından kaynaklanmaktaydı. Her ne olursa olsun, da-

ima ifrat ve tefrit (çok az ve çok fazla) kutupları arasında gidip gelen ve bocalayan bir filozof karşısında olduğumuz bellidir. Bir zamanlar koyu dindar, bir zamanlar aşırı dinsiz görünen Niçe, papazlardan nefret etmekteydi ve öldüğü zaman, defin merasimine papazların gelmemesini de vasiyet edecek kadar onlardan tiksinmekteydi.

Niçe, 1889 yılında iyice delirdi. Akıl hastanesine kaldırıldı. Üstün insan nazariyesini savunan, zayıf ve acizlere ölümü tavsiye eden bu filozof artık annesi ve kızkardeşinin şefkatli bakımı ile yaşayabiliyordu. O gururu, kibiri ve "Hak zorunludur, kaba güç ve zor esastır" kabilinden sözlerine rağmen artık merhamete sığınmış durumdadır.

O sırada onu gören arkadaşı Ouerbeck'in anlattığına göre filozof, dirsekleriyle piyanosunun tuşlarını ezerken, sarhoş gibi bağırıyordu. Arada kahkahalar atıyor, sonra sessizleşiyordu. Bazen de "Güzel kitaplar yazdım değil mi?" diye soruyordu.

"Merhamet aczin ifadesidir, aciz ve zayıf kimseleri yok etmek gerekir. Nitekim Eskimo'lar böyle yapıyorlar, çalışamaz duruma gelen yaşlılarını kar ve buz içinde ölmeye bırakıyorlar, bu da doğrudur. Bu yaşlılar artık üretici değil sırf tüketici olduklarına göre mantık onları bertaraf etmemize izin verir" diyen Niçe, ömrünün son günlerinde sokaktan geçerken devrilmiş ve çukura düşmüş bir araba gördü. Arabacı ata ve sakat kalması ihtimaline hiç aldırmadan her ne pahasına olursa olsun, atı kaldırmaya ve yola düşürmeye çalışıyordu. Atı acımasızca kamçılıyor, kamçı darbeleri altında doğrulmaya çalışan at, ağır yükün etkisiyle tekrar çukura düşüyordu. Ayağı kırılmıştı. Durumu gören Nietzsche çok sinirlenerek arabacıdan böyle davranmamasını rica etti. Önce yükleri indirip sonra atı kaldırmalı idi. Arabacı aldırmadı. Nietzsche de çabuk sinirlenen bir kimse olarak arabacının yakasına sarıldı ve ata kamçı vurmasına müsaade et-

meyeceğini söyledi. Arabacı da bunun üzerine Nietzsche'ye vurmaya koyuldu. Attığı bir tekme, filozofun eve döndükten bir süre sonra, ölümüne yol açtı.

Ömrü boyu sevgiye, merhamete, acımaya karşı çıkan, acizlerin ölmesini savunan Niçe'nin, fıtratında bastırdığı merhamet duygularının açığa çıktığı bir olayla hayatının son bulması ne enteresandır!

Nietzsche'nin felsefesini derinden incelemiş olanlardan Alman filozofu Vaihinger, genel olarak bu filozofa yapılmış olan itirazları üç noktada toplamıştır:

1- Nietzsche, döneminin modasına uymuş bir yazardır.

2- Tam bir sistem kurmadığı için filozof sayılamaz.

3- O, hasta bir ruhtur, bir delidir.

Nietzsche, her türlü ideolojiye, Hristiyanlığa, sosyalizme ve Darwinciliğe karşı çıktı. Bunların gerçeğe aykırı olduğunu iddia etti. Ona göre hiç bir görüş açısı hakikatı bildiğini iddia edemezdi. Onun deyimiyle; "ne kadar bakış açısı varsa, o kadar da hakikat vardır, yani hakikat yoktur." Ölümünden sonra nihilizmi, manevi değerleri yıkmak üzere komünistler ve maneviyat düşmanları tarafından alet olarak kullanıldı. Bizde Tevfik Fikret'in şu beyti nihilizmin tam ifadesidir:

Her şeref yapma her saadet piç
Her şeyin ibtidası, âhiri hiç.

Sosyal ve ideolojik bir hadise olarak nihilizm, yıkıma ve çöküntüye götüren bir inkârın mantığıdır. Bizde "nemelâzımcılık" şeklinde anlaşılan nihilizm, imansız nesiller yetiştirmek gayretinde olmuştur ve bunda da başarılı olunmuş sayılır.

Nietzsche, günün birinde ünlü bir adam olacağından daima emindi, ama dünyanın kendisini nasıl biri olarak değerlendireceğini tam olarak kestiremiyordu. "Günün birinde beni aziz ilân etmelerinden çok korkuyorum... Ben aziz biri olmak istemiyorum, öyle olmaktansa soytarı olmayı tercih ederim..."

KAYNAKLAR

1- Filozofların Özellikleri. Prof. Dr. Nihat Keklik. Doğuş Y.
2- İnsanın Dört Zindanı. Dr. Ali Şeriati.
3- Filozoflar Ansiklopedisi. Cemil Sena. Remzi K.
4- Tarih Üzerine. F. Nietzsche.
5- Batı Tefekkürü ve İslam Tasavvufu. N. F. Kısakürek. B. D. Y.
6- Dine Karşı Düşüncenin Tarihi. Albert Bayet. Varlık Y.
7- Büyük Muztaripler. Schopenhauer Nietzsche Tolstoy. Suut Kemalettin. Muallim Ahmet Halit Kitaphanesi.
8- Nietzsche'nin Nihilizmi. Birol Dok. Seba Y.
9- 90 Dakikada Nietzsche. Paul Strathern. Gendaş Y.
10- Felsefenin Arka Merdiveni. Wilhelm Weischedel. İz Y.
11- Büyük Filozoflar. Münir Yakın. T. İş Bankası Y.

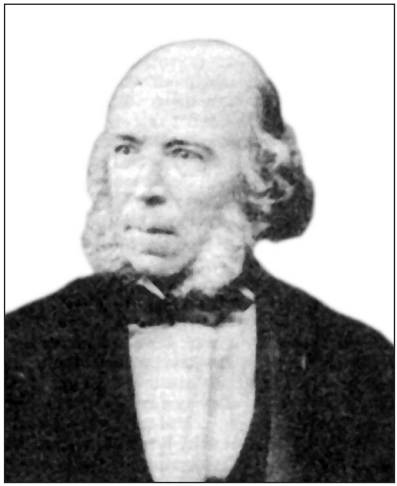

Dinsiz bir babanın oğlu olan Spencer, evrimciliğin fikir babasıdır. Darwin'i etkilemiş ve daha sonra zalimliğin, diktatörlüğün ve insanları ezmenin temelini oluşturacak olan teorisini ileri sürmüştür.

Herbert SPENCER (1820-1903)

İngiliz filozofudur. Babası, imansız ve dinsiz denilecek kadar tabiatüstü güçlere inanmayan bir insandı. Oğluna da dinsizliği aşılamaya gayret etti. Yedi kardeşin en büyüğü idi. Diğer kardeşleri ölmüştü.

Spencer'de intizam aşkı bir tutku halini almış, genelleştirme eğilimi de fazla gelişmişti. Mühendisliği zamanında hiç birini başarıyla meydana getiremediği birtakım icatların hayal ve denemeleriyle uğraştı. Bazen yalnız sebze yer; kuvvetten düşünce tekrar et yemeye başlardı.

Spencer, otuz yaşına kadar felsefeyle uğraşmadı. Bu yıllarda Kant'ı okumaya çalıştı. Fakat bu filozofun uzay ve zaman içinde nesnel gerçeklikleri değil, duyulur idrak şekillerinden başka bir şey görmediğini anlayınca, onun "bir eşek olduğunu" anlayarak, eserini "gezintiye yolladı". Kendi hayatına dair eserinden anlaşıldığına göre, Spencer, hayatı derinden tasvir etmiş ve çözümlemiş, ancak kendi hayatına dikkat etmemiştir.

Spencer, roman bile okumazdı. Birkaç dostu vardı, onlardan da bir matematikçi gibi söz ederdi. Bir ara, Yeni Zelanda'ya göç etmek istedi; bu projenin leh ve aleyhindeki sebeplerin bir listesini yaptı ve kendine göre puanladı. 301 puanla göç etmesi lehte çıkmasına rağmen gitmekten vazgeçti.

Spencer, bilardo oynardı. Bekâr, münzevi, kibirli, dalkavuklardan iğrenen, kendini büyük ve değerli gören filozoftu.

Yazıları muazzam bir egoizm abidesiydi. Kendi fikri olmayan bir şeye aklı kolay yatmazdı. Bir filozof olarak Platon'u takdir etmeyen tek kişiydi. Zaman zaman *Diyalog*'larını okumaya teşebbüs etti. Her defasında da öfke ile bıraktı. "bizim üçüncü sınıf romancılarımızdan daha çok dramatik şeyler vardı." dedi. Güzel san'atları sevmezdi. Bu hissini tahlil edici huyuna atfediyordu. Bu huy ona daima kusurları görmeğe meylettirmiş güzellikleri takdir özelliğini yok etmişti. Bundan dolayı şiir ve edebiyata karşı bir düşkünlüğü yoktu.

Hiçbir kitabı başından sonuna kadar okuyamayan Spencer, 40 yaşındayken *İlyada*'yı okumaya girişti, fakat bitiremeden "daha ileri gitmek için pek çalışkan olmak" gerektiğini anladı.

1858'de evrim teorisinin bütün bilimlere ve hatta biyolojiye tatbik edilebileceğini, yalnız cins ve türe değil, gezegenlere, yeryüzü tabakalarına, sosyal ve siyasal tarihe,

ahlâk ve estetik telakkilerine kadar uygulanabileceğini ileri sürdü.

Spencer, cılız yapılı bir adamdı. Üstelik bir de zihin yorgunluğuna ve müzmin bir uykusuzluğa tutuldu. Otuzbeşinde fazla çalışmadan vücudu sakatlandı, acınacak külçe gibi bir hale geldi. Sinirlerini yatıştırmak için kulaklarına tıkaçlar koyuyor, geceleri uyumak için, afyon alıyordu. "Ebedi şöhrete ulaşmak için şöhret peşinde koştum. Fakat bunlara değmezmiş." diyordu.

Darwin, Spencer'i çok tutar ve "İngiltere'nin en yüksek filozofu" olarak anardı.

Spencer, Darwinciliğin tesirinde kaldı. Sosyal Darwinizme geçişi temsil eder. O, toplumların sunî kurulmuş birlikler olmayıp, kendiliklerinden var olduklarını savunur.

Spencer'in felsefe tarihinde *evrimcilik (evolüsyonizm)* adını alan bütün bu görüşleri, son çağda pek çok hücuma uğramış ve birçok tartışmalara yol açmıştır. Eserleri, Avrupa dillerinin hemen hepsine çevrilmiş ve birçok defa da basılmış olan Spencer, ihtiyarlık yıllarında şöhret peşinde koşmaktansa, hayatın kolay elde edilir nimetlerinden faydalanmaya çalışmadığı için üzüntü duymuş ve emeklerinin boşa gittiğini düşünmüştü.

Necip Fazıl'a göre; Spencer'in evrimciliği; ilk ve son illiyet noktasından mahrum, başın ve sonun hesabını vermekten müstağni, uçları görünmez tek çizgi üzerinde bir tecrübecilik usulüne dayanır; ve artık hiçbir şeyi halledemez durumda çırpınan metafizik arayış cehdinin toprağa inmesi ve tatbikî bir dehaya kavuşması şeklinde tecelli eder.

Spencer'in Bilinmezciliği

Spencer ve onu izleyenlerin her şeyin ve her olayın bağlandığı bir şeye "bilinemez" adını vermeleri teorisi için

idealist filozoflar ve ilahiyatçılar şöyle cevap vermektedir: **Spencer'in bu "bilinemez şey" dediği kavramı ortaya atabilmesi için o kavram hakkında oldukça bilgili olması gerektir; bu sebeple Spencer'in sözlerinde bir çelişme vardır.**

Spencer, dinî inançların doğuşunu rüya, baygınlık, ölüm gibi faktörlere bağlıyordu. Şu yolu izliyordu. Birisi rüyada gördüğü şeyin uyanınca kaybolduğunu görür ve tekrar geleceğini umar. Aynı bunun gibi ölümle yok olan kişinin tekrar geleceğini zannedebilir. Bu inanç, onu dine götürür.

Spencer de diğer filozoflar gibi muharref Hristiyanlıktan etkilenerek din karşıtı olmuştur. Filozof, dinden oldukça uzak bir ortamda yetişmiş, daha sonra dinlediği vaizlerin sözlerini bir türlü akla yatkın bulmamıştı. Mesela o, "Adem'in günahı" denilen "yasak meyveden tatma günahından" dolayı bütün insanlığın hüsran ve lânete mahkûm olmasını bir türlü anlayamıyordu.

Spencer, bencil ve kendini beğenmiş bir yapıya sahipti. Felsefe çalışmalarından başka, mühendisliği sırasında, iki günde bir hiçbir işe yaramayan icatlarda bulunur ve bunların faydasızlığını gördükçe çok üzülürdü.

Spencer, çevresinde sevilmezdi. Anlaşılamadığını düşünmüş ve 1903 yılında ölürken bütün eserlerinin boş yere çekilmiş yorgunluklar olduğuna inanacak kadar kötümserliğe düşmüştür.

KAYNAKLAR

1- Tarih Boyunca İlim ve Din. Adnan Adıvar. Remzi Kitabevi.
2- Din Psikolojisi. Osman Pazarlı. Remzi Y.
3- Felsefe Sözlüğü. Orhan Hançerlioğlu. Remzi Y.
4- Filozofların Özellikleri. Prof. Dr. Nihat Keklik. Doğuş Y.
5- Felsefe Tarihi. Alfred Weber. Sosyal Y.
6- Filozoflar Ansiklopedisi. Cemil Sena. Remzi Y.
7- Büyük Filozoflar. Münir Yarkın. T. İş Bankası Y.

Rusya'nın son yıllarına damgasını vuran Rasputin samimi bir dindar mı, yoksa seks düşkünü şarlatan mıydı? Rus ihtilaline bile yol açtığı söylenen ve Çar Ailesinin yakınları tarafından öldürülen bu vahşi bakışlı, esrarlı Sibirya'lının hayatı tıpkı bir roman gibiydi.

Grigori Yefimoviç RASPUTİN

(1870-1917)

Grigori Yefimoviç Rasputin, 1870 yılında Moskova'nın 2000 km doğusunda, Sibirya'nın Pokrovskaya kasabasında doğdu. Çocukluğu hakkında pek fazla şey bilinmemektedir. Bir arabacıydı, sürekli geziyordu. Rasputin'in gençliği, kadınların peşinde koşmakla geçmiş, birkaç defa hırsızlıkla suçlanarak yargılanmıştır. Okula git-

tiği halde okuma yazma öğrenememiş, şehvet düşkünlüğü yüzünden Rusça "sefih" anlamına gelen "Rasputin" soyadıyla anılır olmuştu. Rasputin'in dine olan düşkünlüğü ise, ahlâksız yaşantı tarzıyla taban tabana zıttı.

1890'da Rasputin biraz uslanmış; evlenerek o yılın sonunda bir oğul sahibi olmuştu. Ama evdeki sakinliği uzun sürmedi, bir sonraki yıl, Yunanistan'ın Athos Dağı'ndaki ünlü manastıra dinî amaçlı bir ziyaret yapmaya karar verdi. Üçbin kilometrelik yolu üç ayda yürümüş, dönmeden önce de yine kutsal yerleri ziyaret etmişti. Bu yolculuk sonrası inanılmaz derecede değişmiş, manastırdaki tecrübeler sonucu, "bir rahip olamayacağı, ama Tanrı'nın ondan vaaz vermesini istediği" hükmüne varmıştı. Bu yüzden memleketi Pokrovskaya'da bir tür gönüllü vaiz olarak dolaşmaya başladı.

Rasputin artık hasta okumayla da uğraşıyordu. 1900 yılına gelindiğinde, Sibirya'nın her yanında, hastaları iyileştirme gücüyle ve kutsal yazıları yorumlamasıyla tanınıyordu. Çok az okuma yazma bilmesine rağmen, yöredeki pek çok öteki "din adamı"ndan belirgin bir şekilde ayrılmasını sağlayan bir çekiciliği vardı. Orta boylu, ama güçlü kuvvetli bir adamdı. Saçı sakalı uzun ve dağınıktı. Ama gözleri, onun özel biri olmasını sağlıyordu. Bugün de fotoğraflarında açıkca görülen koyu mavi derin-bakışlı gözleri insanları sersemleten ve hipnotize eden bir tesire sahipti.

Rasputin, Rusya'nın başkenti St. Petersburg'a ilk ziyaretini 1903'te yaptı. Kilise yetkilileri ününü biliyorlardı. Beş ay kaldığı bu şehirde, önde gelen papazlarla ve ilahiyatçılarla tanıştırıldı. İki yıl sonra geri döndüğünde de, Rasputin Saray çevrelerinde görülmeye başlamıştı. St. Petersburg sosyetesi, bu tuhaf Sibiryalı'yı, hemen pekçoğu Düşeş Militsa tarafından keşfedilmiş olan gizemciler, ruhçular ve kaderciler sınıfına dahil etti. Militsa'nın kocası Dük Nichola da, Rasputin hasta köpeğini iyileştirince,

onun hayranları arasına katılmıştı.

1905 yılında gizli polis bile bu esrarlı adamın yaptıklarıyla ilgilenmeye başlamıştı. Sonunda 1 Kasım 1905'te, Dük Nichola'nın Malikanesinde Çar II. Nikola ile tanıştırıldığında Rasputin'in yükselişi pekişmiş oldu.

Rasputin Sarayda

Rasputin'in Çarkoeselo'daki Kraliyet Sarayı'na ziyareti tam bir yıl sonra gerçekleşti. Çar, Rasputin'in mistik veya vaiz yönleriyle ilgilenmiyordu. Daha çok, onun samimiyet dolu konuşmalarını ve köy hayatı hakkındaki bilgisini önemsiyordu. Oysa, Nichola'nın karısı Çariçe Alexandra, Rasputin'in ruhanî tavırlarından etkileniyor ve sarayda verdiği vaazları dikkatle dinliyordu.

Çariçe, Almanya'da doğmuş, İngiltere Kraliçesi Victoria'nın yanında büyümüş bir soylu prensesti. Dolayısıyla, Rus Çarlığı'nın yaşantı tarzına ve geleneklerine bir türlü alışamamıştı. Dört kız çocuk doğurmuş, ama bir erkek vâris dünyaya getirememişti. Bu yüzden mutsuzluğu had safhadaydı. Başarısızlık ve ümitsizlik hisleri öylesine artmıştı ki, Düşes Militsa'nın himayesindeki kişilerden medet umar hale gelmişti.

Nihayet 1904'te, Çariçe bir erkek çocuk doğurdu: Çareviç Alexi. Ama, ailenin ve halkın sevinci kısa sürdü. Doğduktan 6 hafta sonra, çocuğun hemofili hastası olduğu anlaşıldı. Bu, kanın pıhtılaşmasını sağlayan maddelerin eksikliğinden kaynaklanan bir rahatsızlıktı. Kısacası, çocuk hayat boyu tehlike altındaydı. Çünkü en ufak bir kesik, bere ve burun kanaması, durdurulamayan kanama anlamına geliyordu.

1907'de Rasputin, Çareviç Alexi'nin sağlığıyla ilgilenen gruba katıldı ve çok geçmeden en önemli üye oldu.

Bunu sağlayan 4 yaşına gelmiş olan Çareviç'in bir gün düşüp iç kanama geçirmesiydi. Çocuk çok acı çekiyor, doktorların çabası yetersiz kalıyordu. Bunun üzerine ümitsizliğe düşen ana-baba son çare olarak Rasputin'i saraya çağırdılar. Rasputin, çocuğun yatağı başında dua ederek, muhtemelen hipnoz gücüyle Çar'ın doktorlarının yapamadığını yapmış, krizin atlatılmasını sağlamıştı.

Artık ok yaydan çıkmıştı. İki yıl boyunca sarayda içkiler Rasputin'in şerefine içildi. Din çevreleri ve soylu kadınlar ona koşarlarken, ötekiler parayla ve hediyelerle onun saraydaki nüfuzunu satın almaya çalışıyordu. Ama o sadece hiçlik duygusunu ve şehvet güdüsünü tahmin etmeyi amaçlıyordu.

Muhalifleri artıyor

Başkaları ise, onun ahlâksızlıklarından rahatsız oluyordu. Dinî ortamlarda yürüttüğü çılgın toplantılar, saraydaki nüfuzuna karşılık seks yapma, duayla cinleri kovma seansının ardından rahibelere tecavüz etme gibi dedikoduların ardında Düşes Militsa da vardı. Kilise de onu desteklemeye son vermiş, papazlar sarayda onun aleyhinde konuşmaya başlamışlardı.

Bu kritik anda, Rasputin kutsal yerleri ziyaret ederek güven kazanmayı hedefledi. Ama, bu yolculuk da onu pek değiştirmedi. Rasputin'in düşmanları onun saraydaki konumuna hâlâ karşıydılar. Ne var ki Çariçe, Rasputin'den vazgeçemiyordu.

1913 yılında Çareviç Alexi'nin başına bir kaza geldi, yine iç kanama geçirdi. Durumu gittikçe kötüleşen çocuğun doktorları ve ana-baba çaresiz kalmıştı. Alexi, dayanılmaz bir acıyla kıvranıyor, bir türlü iyileştirilemiyordu.

Sonunda hiçbir çare kalmayınca, Alexandra, saraydan uzaklaştırılmış olan Rasputin'i çağırmaya karar ver-

di. 3000 km. uzakta olan Rasputin'e telgraf çekildi. Cevap çabuk geldi; Rasputin'in telgrafında "Tanrı gözyaşlarını gördü ve dualarını duydu. Üzülme. Küçük çocuk ölmeyecek. Doktorların onunla fazla uğraşmalarına izin verme..." yazılıydı. Bu telgrafın alınmasından kısa bir süre sonra Alexi'nin kanaması durdu ve çocuk iyileşmeye başladı.

Rasputin'in uzak mesafelerden de, insanları iyileştirmesi, saraydaki ününü pekiştirmişti. Artık Bakan'larla görüşüyor, devlet işlerinde fikirlerine başvuruluyordu.

Ne var ki, Rasputin'in sarayda zamanla güçlenen konumuna karşılık, başka yerlerde düşmanları artıyordu. Sol ve sağ siyasetçiler, radikaller, tutucular, kızgın kocalar, taciz edilmiş karılar Rasputin'e karşı ortak bir kin besliyorlardı. Sonunda, nefret şiddete dönüştü ve Rasputin, karnından bıçaklanarak öldürülmek istendi. Kina Gusseva adındaki bir kadın, evlenme vaadi karşılığında Rasputin'le beraber olmuş, ama onun tarafından kandırılmıştı. Bıçak yarası, bağırsaklarını parçalamıştı, fakat cinsel organı zarar görmemişti.

Rasputin yönetimde

1914'te saraydaki etkisini epey kaybetmişti. Ne var ki, 1915'te kaza geçiren Çariçe'nin bir yakını için "yaşayacak, ama sakat kalacak" demiş ve doğru çıkınca tekrar güçlenmeye yüz tutmuştu. Çar, Almanya'ya karşı savaşa katılan orduyu yönetmek üzere başkentten ayrılınca Çariçe artık ona sorarak sarayı yönetmeye başladı. **Ona göre Rasputin "Allah'ın elçisi" idi ve oğlunu, en yakın arkadaşını kurtarabiliyorsa, Rusya'yı da kurtarabilirdi.**

Rasputin, siyasette önemli bir konuma geldi. Ancak, solcular onun bir "çürüme sembolü" olduğunu öne sürüyorlardı. Sağcılar ise Çarlık Rusya'sının köklü kurumları için bir tehdit oluşturduğunu düşünüyorlardı. Rasputin'e

karşı ortak bir nefret vardı. Ayrıca, Rasputin'in hem Çariçe, hem de dört kızı ile ilişkisi olduğuna dair söylentiler yayılıyordu. Çar'ın da Rasputin'in çılgın seks partilerine ve şeytana tapma seanslarına katıldığı söyleniyordu. Bu söylentiler her tarafta duyuluyor ve herkesçe inanılıyordu. Kadınlar onunla birlikte olmak, onu tanımak, ondan para koparmak için kuyruğa girmişlerdi. Onun sonunu da, bu şehvet düşkünlüğü getirdi.

Korkunç cinayet işleniyor

Rasputin'e karşı 1915 yılında suikast planlandı, ancak birtakım eksiklik ve hatalar yüzünden başarılı olunamadı. Emekli olması için büyük paralar teklif edildi, kabul etmedi.

Rasputin, kilise görevlilerinin atanmasından, kabinedeki Bakan'ların seçimine kadar her konuda nüfuzunu kullanıyordu. Bazen askerî işlere de el atıyor, büyük kayıplara yol açıyordu.

Rasputin'i öldürerek devleti daha büyük tehlikelerden korumak için birçok girişimlerde bulunuldu. Sonunda Prens Felix Yusupov (Çar'ın yeğeninin kocası), Vladimir Mitsafanoviç (bir Duma üyesi) ve Grandük Dimitri Pavloviç (Çar'ın kuzeni) gibi aşırı sağcılardan oluşan bir grup, Rasputin'i ortadan kaldırmak amacıyla bir komplo düzenlediler. 29 Aralık 1916 gecesi Rasputin, Yusupov'un evine davet edildi. Yusupov, birkaç kişiyi öldürecek kadar zehir koyduğu pastalardan Rasputin'e ikram etti. Rasputin zevkle yedi ve hiç tesir etmedi. Yusupov'un hayretten ağzı açık kalmıştı.

Yusupov karar vermişti. Pasta iş görmediyse, tabanca ile işi bitirecekti. Sabaha doğru sırtından Rasputin'i vurdu. Artık öldüğünden emindi. Kontrol için yere düşen Rasputin'e baktı. Rasputin ölmemişti ve gözlerini açarak

Yusupov'a dikti ve bağırarak Yusupov'a sarıldı. Var gücüyle onu sıkıyordu. Yusupov'sa dehşet içindeydi. Kendini zor kurtardı, yukarı kata çıkarak suikast ortaklarını çağırdı. Aşağı geldiklerinde adeta dondular, çünkü Rasputin kanlı izler bırakarak kilitli kapıyı açmış ve sokağa çıkmıştı. Yine tabanca ile ateş ettiler ve bir yandan da kafasını tekmelemeye başladılar. Yığılan cesedi bağlayarak eski bir perdeye sarıp otomobile yüklediler. Sonra buz tutmuş nehirde bir delik açarak içine attılar.

Polis, Rasputin'in cesedini buzlar arasında buldu. Otopsi yapıldığında, Rasputin'in suya atıldığında ölmemiş olduğu ortaya çıktı. Ölmeden önce, ellerini çözmeyi başarmıştı, ancak boğularak ölmüştü.

Rasputin'li Rusya o kadar tefessüh etmişti ki, ölümünden iki ay sonra Komünist ihtilâl vuku buldu ve imparatorluk sona erdi.

23 Mart 1917 günü başlarında Duma Meclisi'nde üye olan bir milletvekiliyle bir grup Bolşevik bir törenle Rasputin'in cesedini mezarından çıkardı ve onu Pargolova Ormanı'nda yakarak "sembolik bir intikam" aldılar.

Çağdaş Rasputin'ler

Rasputin'in hayat hikâyesi günümüz için ibretlerle doludur. Gözlerindeki hipnoz gücü ile şehvet düşkünü birçok sahte şifacı aramızda dolaşmaktadır. Bu küçük Rasputin'ler, mistik görüntüleri ile bizleri aldatmamalıdırlar.

Rasputin'ler her devirde olmuştur. Olacaktır da. Tarihten ibret alanlar ve kendisini yetiştirenler bu tip sahtekârların tuzağına düşmezler. Dikkat edilirse Rasputinlerin ortak özellikleri şunlardır:

– Dinî ve dünyevî tahsilleri yetersizdir.

– Etkileyici ve esrarlı kişilikleri vardır.

– Mutlaka mistik görüntüye sahiptirler.

– Şehvet düşkünüdürler ve her fırsatta bunu gösterirler.

– Hastalar tedavi konusunda özel yetenekleri olduğunu iddia ederler.

İslâmiyetin bize verdiği kıstas bellidir: İstikamet üzere olmak. Doğru itikadı olmayan kişilerin suda yürümeleri, havada uçmaları bir önem ifade etmez.

KAYNAKLAR

(1) Focus Dergisi, Ocak 1996 sayısı.
(2) Anabrittanica Ansiklopedisi.

Sosyolojinin ve sosyolojizm akımının kurucusu olan Durkheim; akıl, ilim, sanat, ahlâk ve din gibi çeşitli duygu ve unsurların cemiyetten geldiğini iddia ederek cemiyeti herşeyin temeli yapmıştır. Tıpkı Marks'ın herşeyin temelini iktisat, Freud'un da cinsiyet sayması gibi...

Emil DURKHEIM (1858-1917)

Fransız sosyoloji filozofudur. 1858'de Epinal şehrinde doğdu. Yahudi bir ailedendir. Haham olan babası kendisini haham yapmak istemişti. Fakat o felsefeyi tercih etti.

Durkheim sosyolojiyi başlatan ve sosyolojizm denilen akımı kuran kişidir. Ona göre ruhî ve ahlâki vakıalar sosyal hadiselere tabidir.

Durkheim, aşırı derecede cemiyetçidir. "Kollektif (toplu) şuur, ferdî şuurdan büsbütün ayrı bir tür meydana getirir" noktasında direnerek "Toplum fertlerin bir toplamı değil bir sentezidir" ve "Sosyal hayatın açıklamasını, ruhî hayatta değil yine sosyal hayatta aramak gerekir" der. Ona göre, "Toplum, fertlere göre ileriyi daha iyi görür." Topluluk şuurunu tecrübesi imkânsız, metafizik bir varlık olarak değerlendirir. Adeta kollektif ruhu tanrılaştırır. Ona göre kollektif ruh, bazılarının sandığı gibi mantıksız değil, aksine ruhî hayatın en mükemmel şeklidir. Peki, sosyal vakaları doğuran sebep nedir? Sonra, toplumun bir kesiminde sindirilmiş fikirler, neden toplumda yaygın, fakat iyi bilinmeyen görüşlerden değersiz olsun? Bu suallere Durkheim'in verebileceği açık cevaplar yoktur.

Fertler kalkınca, ortada topluluk diye bir şey nasıl kalabilir? Bu noktada da çok tenkid edilmiştir. Ünlü sosyolog Tarde, "Üniversiteden hocaları ve öğrencileri kaldırırsanız o zaman ortada kuru bir odadan başka ne kalır? Durkheim anlaşılan bizi ortaçağ gerçekçiliğine sürüklemek istiyor" şeklinde konuşur. Durkheim'in teorisinde topluluk şuuru metafizik bir kavram olarak görünmektedir.

Durkheim'in dinlerin doğuşuna ait fikirleri, bize onun içyüzünü göstermektedir. Mukaddes fikrinin, zaman, mekân ve sebepçilik kavramlarının kaynağı hakkındaki açıklamalarını ele alırsak, kendisinin bile kapalı olarak, sosyal faktörler dışında bir takım faktörlere müracaat ettiğini görürüz. Durkheim, dinî inançların doğmasını, "iptidaî zümrelerin toplanma, dağılma dönemlerinin birbirlerini izlemeleri" şeklinde tarif eder ve şöyle devam eder: "İnsanlar dağınık yaşadıkları dönemde sönük, yeknesak ve sıkıntılı bir hayat sürerler; oysa toplu yaşadıkları dönemde, karşılıklı tenbih, yeme, içme ve oyun sonucu ruhlarında büyük bir değişiklik başgösterir, çılgınca bir zevkle heyecana kapılarak vecd içinde yaşarlar. Ruhların-

da meydana gelen bu değişikliğin sebebini anlamayan iptidaî insan, bu değişikliği bedenlerine giren ve kendilerini de mukaddes kılan, kişiliği olmayan, birtakım kudsî kuvvetlerle anlatmışlardır" der.

Durkheim'in bu açıklamaları, bugünkü bilgilerimizle tamamen çürütülmüştür. Yeni arkeolojik buluşlar, *Ebla Tabletleri,* çeşitli milletlerin efsanelerindeki şaşırtıcı benzerlikler ve dinî tabirlerdeki yakınlık, çok eski çağlarda da İslâm'daki gibi "Tek Allah" inancının olduğunu ispatlamış ve Durkheim yalanlanmıştır.

Bu kadar sığ ve basit mantıkla dinin doğuşunu izah eden (!) Durkheim, ardından bütün sosyal kurumların kaynağının din olduğunu söyler. Bir yandan dinin, birtakım sosyal olaylar neticesi doğduğunu iddia eder, öte yandan dini bütün sosyal kurumların kaynağı olarak görür. Din, ona göre sosyal kurum olduğu için, kişi ibadet ederken sosyal şuura, yani farkında olmadan kendisine tapınmaktadır. Çoktanrılı dinler, zamanla tektanrılıya dönüşmüştür ve evrim sözkonusudur.

Durkheim'in yanıldığı bir başka nokta da, iptidaî dinleri insanlara yakın ve sevimli olarak göstermesidir. Halbuki yapılan araştırmalar, Durkheim'in dediğinin aksine, hiçbir dinde insanın iptidaî dinlerde olduğu kadar ezilmiş olmadığını göstermiştir.

Filozof Sorokin'e göre sosyal olayları, diğer faktörleri hesaba katmaksızın sadece sosyal faktörlerle anlatmak imkânsızdır: "Durkheim'in kutsal fikrinin, zaman, mekân ve sebepsellik kavramlarının kökeni hakkındaki açıklamalarını ele alırsak kendisinin bile kapalı olarak, sosyal faktörlerden gayrı birtakım faktörlere başvurduğu görülür. Meselâ kutsal dünyadaki din inançlarının doğmasında, ilkel zümrelerin toplanma dağılma dönemlerinin birbirlerini izlemesini sebep olarak gösterir. Baharda besin, oyun ve toplanma sonucu coşan ve bu değişikliğin sebe-

bini anlayamayan ilkel insan bu değişikliği kutsallığa bağlayarak dinlerin ortaya çıktığını iddia eder. Halbuki burada mevsimlere, iklime, coğrafyaya, ürünlerin bollaşmasına bağlı değişiklikler söz konusudur.

Sonra fareler veya serçeler birbirlerine karşılıklı tesirle bulunmalarına, topluluk halinde bulunabilmelerine rağmen hiçbir zaman din tasarısı nevinden bir şey doğması ihtimali yoktur."

Durkheim, Birinci Dünya Savaşında asker olan tek oğlunun yaralanıp ölmesinden büyük üzüntüye kapıldı ve 59 yaşında vefat etti.

Durkheim'in ülkemizdeki temsilcisi Ziya Gökalp'tır. Necip Fazıl'a göre Gökalp, Durkheim'in aparıcısıdır. Onun fikirlerini kavmiyetçiliğe bina etmiştir. Bu davranış, açıkça ilim ve fikir suistimalidir.

KAYNAKLAR:

1- İslâm Sosyolojisi. İlyas Ba-Yunus Ferid Ahmed. Bir Y.
2- Batı Tefekkürü ve İslâm Tasavvufu. Necip Fazıl. Büyük Doğu Y.
3- Sosyoloji. Prof. Dr. Amiran Kurtkan. M.E.B. Y.
4- Sosyoloji. Osman Pazarlı. Remzi K.
5- Sosyolojik Düşüncenin Evreleri. T. İş Bankası Y.
6- Felsefi Doktrinler Sözlüğü. Prof. Dr. S. Hayri Bolay. Akçağ Y.
7- Filozoflar Ansiklopedisi. Cemil Sena. Remzi K.
8- Sosyoloji Tarihi. Prof. N. Şazi Kösemihal. Remzi K.
9- Din Psikoloji. Osman Pazarlı. Remzi K.

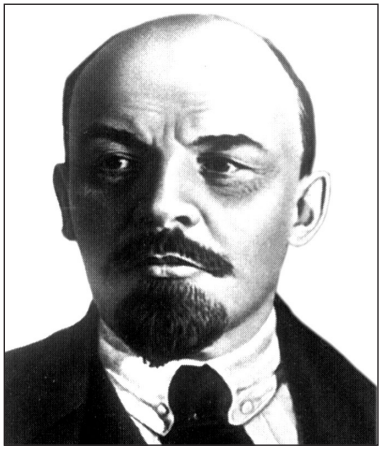

Düne kadar yeni bir dünyanın kurucusu olarak adeta tapınılan, bugün ise heykelleri yıkılan ve elleriyle kurduğu eseri yıkılmış olan ünlü Rus ihtilalcisidir.

Nicolai LENİN (1870-1924)

Rus Komünist Partisinin kurucusu, sosyalist fikirlerin ilk tatbikçisi, yazar, ihtilâlci ve diktatördür.

1870 yılında bugün ismiyle anılan Simbirs şehrinde doğdu. Aslen Yahudi olup, babası sadık bir hükümet memuruydu. Annesi Alman asıllı köylü bir kadındır. Ağabeyi Alexander, Çar'ı öldürme komplosuna karıştığı için idam edilen genç bir radikaldi. Lenin 23 yaşına geldiğinde ateşli bir Marksist oldu. 1895'te ihtilalci faaliyetleri sebebiyle çarlık hükümeti tarafından tutuklandı ve 14 ay hapis yattıktan sonra Sibirya'ya sürüldü.

Asıl adı Vlademir Iliç Ulyanof olan Lenin, çıplak kafalı, buruşuk yüzlü, kısa boylu bir adamdı. Bacakları çok

kısa olduğundan, iskemleye oturduğu zaman, ayaklarının ancak uç kısmı yere değerdi.

Kitaplarından başka hiçbir şeyle ilgilenmezdi; pantolonu çok defa uzundu, burnu hafifçe yukarı kıvrıktı, gözlerinden birinde hafif şaşılık vardı. Ömründe lüks giyindiği görülmezdi.

Sibirya'da sürgünde iken kendisi gibi Marksist olan Nataşa adlı kadınla evlendi. Sürgün yeri Sibirya'nın dondurucu soğukları ile ün yapan küçük bir kasabaydı. Lenin orada Rus köylülerinin trajik fakirliğini gözleriyle gördü. Bu adamlar o kadar fakirdiler ki, büyük dinî bayramların dışında bir gün bile et yiyemiyorlardı; yani et yedikleri günler yılda yirmi defadan fazla değildi.

Lenin çocukluğunda ciddi ve asık suratlıydı. Arkadaşlarıyla hemen hemen hiç oynamaz, atletik oyunlara ilgi göstermezdi. Ergenlik çağında da müzik, şiir ve din ile ilgilenmedi; fakat mükemmel bir hukuk öğrenimi gördü. Fransızca, Almanca ve İngilizce konuşmayı öğrendi.

Büyük kıtlık yılı olan 1891'de fakir köylülerden milyonlarca kişi gıdasızlık, tifüs ve koleradan ölünce, Lenin kökten bir değişim yapmanın gerektiğine inandı. Ve o dakikadan sonra ateşli bir ihtilâlci oldu.

Bundan sonraki 25 yılını bir ülkeden ötekine gitmekle, çeşitli tarihlerde Almanya, Avusturya, Polonya, İsviçre ve İngiltere'de dolaşmakla geçirdi. Londra'da bulunduğu sıralarda, sosyalizmin babası sayılan Karl Marx'ın mezarı başına gidip saatlerce oturur ve düşünürdü.

Tutuklanmaktan kurtulmak için çok defa köylü, gemici veya tüccar kâtibi kılığında gezerdi. Arasıra da sahte bıyık ve sakal takar, hattâ kadın kıyafetine girerdi. Bavulun alt kısmında, göze görünmeyecek şekilde hazırlanmış bir cep vardı; gizli evrak ile onu suçlu çıkarabilecek vesikaları burada gizlerdi. Zora kalınca bu evrakı bahçesinin

bir köşesine gömer, üzerine de soğan ve kabak ekerdi.

Kitaplarından birini hapiste yazmıştı, kimsenin anlamaması için de mürekkep yerine süt kullanmıştı. Sıcak suya batırılınca harfler meydana çıkar ve okunabilirdi. Kendi adamlarına da aynı usulü kullanmalarını söylemişti. Onlardan bir mektup gelince gardiyandan çay ister, gardiyan yanından uzaklaşır uzaklaşmaz, kâğıdı sıcak çaya batırır ve okurdu.

Birinci Dünya Savaşı, Lenin'in beklediği büyük fırsatı ortaya çıkarmıştı. Savaş Rusya için askeri ve ekonomik bir felâket oldu ve Çarlık sistemine karşı olan hoşnutsuzluğu arttırdı. Çarlık Hükümeti 1917'de devrilince Rusya bir süre demokratik rejimle idare edilecek gibi göründü. Çarın devrildiğini gören Lenin Rusya'ya döndü. Oraya varınca geçici bir hükümet kurmuş olan demokratik partilerin fazla bir güçleri olmadığını, ortada sayısının azlığına rağmen disiplinli Komünist Partinin kontrolü ele almak için mükemmel bir fırsat bulunduğunu gördü. Bolşevikleri geçici hükümeti hemen devirmeye ve yerine komünist bir hükümet geçirmeye teşvik etti. Temmuz'daki ayaklanma girişimi başarısız olunca Lenin saklanmak zorunda kaldı. Kasım 1917'de ikinci girişim başarı kazanınca Lenin devletin yeni başkanı oldu.

Lenin, özel mülklerin hepsini kamulaştırdı. Köylüler bu mülklere el koydukları sırada bunların sahipleri dünyanın dört bir yanına kaçıştılar.

Köylüler çok değerli ve pahalı halıları kesip pabuçlarına pençe yaptılar. Avrupa'nın en mühim sanatkârları tarafından yapılan paha biçilmez vazoları turşu küpü olarak kullandılar.

Bu sırada Rusya açlıktan kıvranıyordu; halk şeker bulamadığı için Lenin de çayını şekersiz içiyordu. Rusya'nın hakimi olduğu halde israf ve lüksten kaçındı. Sekreter bile kullanmadan Rusya'yı idare etti. Her gün onse-

kiz hatta yirmi saat çalışıyor, mektuplarını kendi eliyle yazıyordu.

Lenin, komünizmin başarıya ulaşması için; **"Birinci vasıta yalan söylemek, aldatmaktır. Ne kadar büyük yalan söylerseniz, o kadar muvaffak olmuş sayılırsınız"** diyordu. Bu zihniyetle Rusya'daki Müslümanlara "çarlar ve zalimler tarafından dinleri tahkir edilen Müslümanlar! Dininizin ve kültür müesseselerimizin serbest olduğunu bildiriyoruz." dediyse de büyük bir zulüm ve kıyı hareketi başlatmıştır. Buna rağmen İslâmın kökünü kazımaya muvaffak olamamıştır.

Lenin, şiddet taraflısıydı. **"Tarihte şiddet dışında halledilmiş bir tek sınıf mücadelesi problemi yoktur"** diyordu. Ve ekliyordu: "Proletarya diktatörlüğü kuvvete dayanan ve hiçbir şey tarafından engellenemeyen iktidardır."

Komünist devrimi yaptığında, kendisine selâm durmayan, önünde baş eğmeyen ve beynini kendisine teslim etmeyen bütün aydınları “haşarat” olarak nitelendiriyor, onlara “zararlı böcekler” adını veriyor, hakaretin dozunu daha da artırarak onlara “ok” diyordu. Parolası: “Asmak, asmak, herkesin Lenin bilip tanıması ve teslim olması için hiç tereddüt etmeden asmak”tı.

Bu fikirlerini hemen uygulamaya koydu. İktidarda kaldığı süre içinde milyonlarca insanın ölümünden sorumludur. Komünist programa karşı politik muhalefeti ezmek için ceza kampları kurmuştur.

İktidara geldikten 5 yıl sonra damar sertliği hastalığına yakalandı ve sağ tarafına felç indi. Konuşma kabiliyetini kaybettiğinden, küçük bir çocuk gibi konuşmayı yeniden öğrendi. Sağ kolunu kullanamadığı için sol eliyle yazı yazmaya başladı. İki yıl ölümle pençeleşti. "Yapılacak daha pek çok işim var" diyordu. 1924'te öldü, yerine kendini zulüm ve kanlılıkta aratmayacak olan Stalin geçti.

Lenin, Rusya'da çok seviliyordu. Resmi hemen her tarafa asılmıştı. Cesedi özel ilaçlarla korunmuştu. Hergün yüzlerce kişi bu sözde halkların kurtarıcısı, gerçekte ise insanlığın felâket hazırlayıcısı olan Lenin'in mumyasını ziyaret ediyordu. Artık o komünist Rusya'nın türbesi olmuştu.

1980'li yıllara gelindiğinde dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi komünizmin kurulduğu Rusya'da da bu zalim ve kanlı rejim yıkıldı. Ardından Lenin'in heykelleri vinçlerle yerle bir edildi. Şimdi (yıl 1997) Moskova Kızıl Meydan'daki mumyasının kaldırılması gündemdedir. Çünkü mumyanın masraf ve giderleri Rus yönetimini düşündürmektedir. 1993 yılında Lenin'in şeref muhafız alayı lağvedildi. Ardından Lenin müzesi kapatıldı. Bu kadar kısıntı ve kesintiye rağmen Lenin'in mezarı Rus halkına ayda 60 bin dolar masrafa yol açmaktadır.

Bir sahte kahraman daha tarihin müzesinde yerini almıştır. Artık Lenin'e herkes kanlı ve zalim diktatör nazarıyla bakmakta, eliyle kurduğu diktatörlüğün yerinde yeller esmektedir.

Darısı diğer putların başına...

KAYNAKLAR

1- Ünlü Adamların Bilinmeyen Yönleri. Dale Cornege. Deniz Kitaplar Y.
2- Meydan Larousse Ansiklopedisi. Sabah Y.
3- Yeni Rehber Ansiklopedisi. Türkiye Gazetesi Y.
4- En Etkin 100. Michael H. Hart. Sabah Kitapları.
5- Filozoflar Ansiklopedisi. Cemil Sena. Remzi K.
6- Felsefe Sözlüğü. Orhan Hançerlioğlu. Remzi Kitabevi.
7- Le Point Dergisi'ne atfen. Akit 22.7.1997.
8- Lenine. Prof. Dr. Helene Carrere d'Encausse. Fayard Yay.

Aristokrat bir aileden gelen Russell, yine büyücüleri yakan, cadı avına çıkan ve bilimin bulgularına zıt hükümler ihtiva eden İncil'i hatasız kabul eden Hıristiyanlığa karşı olduğu için dine düşman olmuştu. Russell'in yanlışı, İslâmı bilmemesiydi.

Bertrand RUSSELL (1872-1970)

İngiliz filozofudur. Pek eski ve ünlü Russell ailesindendir. Büyükbabası Lord John Russell, liberal bir milletvekili ve başbakandı (1848); ve hoşgörü sahibi bir insandı. Russell, babasını ve annesini pek erken kaybettiği için, dedesinin yanında büyüdü. Bertrand'ın amcası ise aklını yitirmişti.

Russell'in dedesi İngiliz geleneklerine bağlı dindar bir adamdı. Ateist felsefenin düşmanıydı. Torunu Bertrand'a iyi bir tahsil yaptırmak istiyordu. Felsefeden hoşlanmazdı. Sık sık ona "Felsefe ile uğraşma; zira o içinden çıkılması zor bir bataklıktır. Girmesi kolay, çıkması çok zordur" diyordu.

Ünlü Cambridge Üniversitesi'ne girdiği zaman henüz 18

yaşında idi. Fransız ihtilali ile Batı dünyasını "hür düşünce akımları" adıyla saran "İnkârcı Felsefeler" İngiltere'yi de etkisi altına almıştı. Bu felsefelere karşı çıkanlar "gerici" damgası yiyordu. Genç Bertrand da "gerici ve tutucu" damgası yememek için, okul çevrelerinde, hür fikirli olduğunu göstermek istiyordu.

Bertrand'ın felsefe merakı sadece bu sebepten ileri gelmiyordu. Kendi yazdığı *"Fikri Gelişmem"* adlı makaleden takip edelim:

"İki yaşında iken annemin, üç yaşında iken de babamın ölmesi üzerine dedem Kont Russell'in evinde büyüdüm. Dedem, annem ve babam hakkında hiç bilgi vermiyor, onlarla ilgili sorularımı kızdığını belli etmeyerek geçiştiriyordu. Bu beni üzüyordu. Yirmi yaşına kadar onlar hakkında hiçbir bilgi edinemeyişim beni içten içe büyüyen bir ruhsal bunalıma itiyordu. Dedem niçin onlardan nefret ediyordu? Annem ve babam onu utandıracak ne yapmışlardı? Dedemin ısrarla felsefeden uzak durmamı istemesinin onlarla bir ilgisi var mıydı? İçimi kemiren sorular bir kördüğüm halini almıştı; annemi-babamı unutturmak isteyen bu yaşlı Lord'dan nefret ediyordum.

Yirmibir yaşına girdiğim zaman, temas kurduğum aile dostlarımızdan gerçekleri öğrenmeye başladım. Babam, Hıristiyanlığı benimseyememiş, yirmibir yaşına gelince dini kabul etmediği için kiliseye gitmeyi reddetmiş biriymiş. Aile dostlarından öğrendiğime göre, babama şüphecilik fikirlerini, ona hocalık yapan, John Stuart Mill adlı filozof aşılamış."

Bertrand, çocukluğunda çekingen ve utangaç kişiliğe sahipti. Öyle çok okuyordu ki daha onaltı yaşında az daha görme melekesini kaybedecekti.

Evlilikleri

Russell, 22 yaşında evlenmiş ve bu ilk eşiyle onyedi yıl birlikte okumak, yazmak ve matematiğe çalışmakla vakit geçirmiştir. Onun inkârcı fikirlerini paylaşmayan karısı ile ayrılarak ikinci evliliğini öğrenci yurdu işleten bir kadınla

yapmıştır. Bu kadın, tam Russell'in istediği gibi biridir. Bekâretle alay etmekte, evlilik dışı cinsel ilişkiyi savunmakta, idare ettiği öğrenci yurdundaki bekâr kızlarla erkeklerin birlikte banyo yapmasını teşvik etmektedir.

Russell, fikirlerinde olduğu kadar özel hayatında da sebatsız, değişken biriydi. İkinci karısından iki çocuğu olduğu halde onun çekiciliğini kaybettiğini ileri sürerek boşandı. Çok geçmeden üçüncü evliliğini yaptı. Onüç yıl süren bu evliliği de bitirerek kendisi seksen yaşında iken kırk yaşındaki biriyle dördüncü defa evlendi. "Aralarında sevgi kalmamışsa eşlerin yuva yıkmak endişesiyle aile hayatını sürdürmeleri aptallıktır" diyordu.

İnkârcılığı

Russell, Allah'ın varlığını ne inkâr ne de kabul ediyor, ruhun ölümden sonra devam ettiğini kabul etmiyordu. Fakat Allah'ın varlığını gösteren delillerin niçin değersiz olduğunu gösteremiyordu. Bilimin henüz ulaşamadığı bazı meçhuller sebebiyle, insan organizmasının ölümle dağılıp çürüdüğüne bakarak, ruhun olmadığını zannetmek ise zihin miyopluğundan başka birşey değildir.

Russell'a göre "bilim ilerledikçe, din gerileyecektir." Oysa bu iddianın tutarsızlığı da meydandadır. Çünkü bilim gerçi devamlı olarak ilerlemektedir, fakat ilerledikçe de, yeni yeni meçhuller ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, son çağın bilginlerinin genellikle Allah'a inanan kişiler olması Russell'ı yalanlamaktadır.

B. Russell, *"Bilim ve Din"* adlı kitabında: "Renk körlüğüne tutulmuş birine, çimenin kırmızı değil, yeşil olduğunu ispatlamak mümkün değildir." diyor. Demek ki, bakış açısı peşin hükümlü olan kendinin ateist ve dinsiz olması bu yüzdendir. Bir felsefeci, yaradılışı bakımından dindar olmayabilir. Fakat aklın ve deneylerin ötesinde başka bir varlığın bulunmadığını kimse (ispatlı olarak) iddia edemez. Zaten inanmak dediğimiz zaman, ispat edilemeyen ve duyularla idrak edilmeyen varlık sahasına inanmak anlaşılır. Çünkü bir şey idrak ve ispat edildikten sonra, inanç meselesi olmaktan zaten çıkmış demektir.

B. Russell'in yazdığı *"Bilim ve Din: Yüzyıllardır Süren Savaş"* adlı kitabı inceleyenler bu eserde Hıristiyanlığa karşı tavır aldığını görürler. Russell, İslâmiyetin bilime karşı oluşuyla ilgili tek bir belge veya olay nakletmiş değildir. Onun mücadelesi tahrif edilmiş Hıristiyanlıkladır. Russell'in kaydettiğine göre 18. yüzyılda bile cadılara inanılır, hastalıklara sebep olarak gösterilirdi. Büyücü veya cadı denerek sayısız insana işkence edilmiş, öldürülmüştü. İşte Russell'a kitabı yazdıran faktörlerden biri de buydu. Yine Russell, Hıristiyanlığın boşanmayı reddedişine de akıl erdiremiyordu. "Diyelim ki acemi bir kız frengili bir adamla evlendi. Bunu anladığında niçin boşanamasın? Yoksa çocukları hep frengili doğmayacak mıdır?"

Görüşleri

Russell'in savunduğu tezler, *Felsefe Sorunları* adlı eserinde bulunabilir, Fakat sonradan birçok konuda düşünceleri değişecektir. Bu yüzden onu herhangi özel bir felsefe okuluna yerleştirmek çok zordur. Her görüş değiştirdiğinde durumunu açıklayacak çok ince sebepleri de hazır bulundururdu, yaşlandıkça bu tutumu daha çok açığa çıktı. İCabında yeni oluşmuş görüşlerini hemen bırakabiliyordu. Bu yüzden tutarsızlıkla, dönmelikle, giderek karakter zayıflığıyla suçlandı.

Russell hep mücadele için geçirdiği uzun hayatının sonuna kadar insan onuruna önem verdi, insanlığı savundu. 80'inde bile gerçek gördüğü düşüncelerini açıklayarak hapse girmekten çekinmedi.

KAYNAKLAR

(1) Filozofların Özellikleri, Prof. Dr. Nihat Keklik, Doğuş Yay.
(2) Filozoflar Ansiklopedisi. Cilt 4, Cemil Sena, Remzi Kit.
(3) Batıda İlmi Skandallar, Ali Çankırılı, Adım Yay.
(4) Büyük Larousse Ansiklopedisi, Cilt 6, Milliyet Yay.
(5) Neden Hıristiyan Değilim? B. Russell. Toplumsal Dönüşüm Y.
(6) Bertrand Russell Yaşamı. Herbert Gottschalk. Alaz Y.

İngiliz casusu Lawrence, aşağılık kompleksi içinde kıvranan bir cinsî sapıktı. Onun hayatı, Arap şeyhi kılığında, heybesindeki çil çil İngiliz altınlarıyla müslümanları birbirine düşürmesi açısından ibretlerle doludur. İçimizdeki hainleri tanımak için Lawrence'i bilmek zorundayız.

Thomas Edward LAWRENCE

(1888-1935)

İngiliz biyologu ve casusu... Kendi ülkesinde ve öteki batılı ülkelerde "Arabistanlı Lawrence" adıyla ün yapmıştır. 1888'de evlilik dışı bir ilişkiden Galler'de doğdu. Gerçek babası tam olarak bilinmemektedir.

Yetim büyüyen Lawrence, sert ve kaprisli bir annenin elinde büyüdü. Babası ve kardeşi yoktu. Annesi, eğitimde cezalandırmanın önemine çok inanırdı. En ufak bir hata-

sında Lawrence'i döver, genellikle de bunu pantalonunu indirerek sopayla kaba etlerine vurarak yapardı. Her seferinde, cezayı hak etmiş olurdu. Gayri meşru çocuktu ve kendini hiç bir işe yaramaz, değersiz olarak görürdü. İnsanların kendini aşağılamasından dolayı herkesten nefret eder, gizliden gizliye onlardan intikam almak isterdi.

Daha sonra Lawrence'i kendini ispat etme gayreti içinde görüyoruz. 1909'da Oxford Üniversitesinden başarı ile mezun oldu. İngiliz istihbarat servisinin bir elemanı olan arkeolog Prof. Hogarth ile birlikte Kargamış'taki Hitit eserlerinin kazılarına katıldı (1911-1914). Sina'da, Gazze ve Akabe'de Osmanlı sınırlarının haritasını çıkaran bir ekiple çalıştı. Birinci Dünya Savaşı başlayınca teğmen rütbesiyle Mısır'a atandı; yöreyi ve Araplar'ı yakından tanıdığı için istihbarat işlerinde görevlendirildi. Bir yıl süreyle savaş esirlerini sorguladı; Türk birliklerinin hareketleri hakkında bilgi topladı, Osmanlı ordusunu tanıtan bir el kitabı hazırladı; İngiliz ajanları yetiştirdi ve yerleştirdi.

1916 yılında Kut ül-Amare'de kuşatılan İngiliz ordusunu kurtarmak için Halil Paşa'yla gizlice görüştü; ona iki milyon İngiliz lirası rüşvet teklif etti. Halil Paşa bu parayı reddedince İngiliz ordusu şartsız teslim oldu.

1916'da Mekke Şerifi Hüseyin'le tanıştı. Dostluklarını ilerletti ve onu Osmanlılara karşı isyana teşvik etti. Türkleri bir düşman olarak lanse etti. Bu uğurda bedevileri örgütledi, para yardımı yaptı.

Şerif kılığında dolaşırdı. Çünkü o giysiler Arapların güvenini kazanmasına yardımcı oluyordu. Orada bulunmasının gerçek sebebini, güvenini kazandığı o insanlardan hep gizlemişti. Onlarla birlikte namaz kılıyor, onlar gibi davranıyordu. "Ben bir İngiliz casusuyum. Görevim, Türklere karşı giriştiğiniz ayaklanmayı körüklemek, silâh ve para yardımıyla güçlendirmek ve böylece Türk ordusu-

nu arkadan vurarak İngiliz askerî harekâtını kolaylaştırmaktır. İngilizlerin Araplara bağımsızlık kazandırmak gibi bir niyeti yoktur. Maksatları bu bölgede kendi hakimiyetlerini kurmaktır. İşinize geliyorsa birlikte çalışalım" diye kendisini dost bilen Araplara işin gerçeğini anlatmayı aklının ucundan bile geçirmemişti.

Lawrence, böyle bir maceraya ülkesi için girmişti. **"Mezopotamya'nın mısırının, pirincinin ve petrolünün İngiliz eline geçmesi için yapıyoruz"** diyordu. Baş düşman olarak da hilafetin olduğu Türkiye'yi görüyordu: **"Tek hedef olarak, Türkiye'nin paramparça edilmesi düşüncesindeyim."**

Lawrence, Arap kıyafeti içinde 1917'de emrindeki Arap birlikleriyle Akabe limanını ele geçirdi. Hicaz demiryolunu yaptığı sabotajlarla, çalışamaz duruma getirdi. Kudüs'ün ve Şam'ın düşüşünde katkısı oldu.

Lawrence, Türklere karşı çok zalimdi. Çölde bitap düşmüş, yorgun esirleri bile öldürtüyordu. Bedeviler, bu ölülere üşüşerek elbiselerine varıncaya kadar soyuyorlardı. Daha sonra hatıralarını kaleme aldığı *"Bilgeliğin Yedi Direği"* adlı kitabında, kendini haklı gösterebilmek için Türkleri zalim ve kan dökücü olarak lanse etti. Fakat tarafsız tarihçiler asıl kandökücü ve kalleşin kendisi olduğunu yazmaktadırlar. Lawrence, çocukluğunun acılarını ve insanların onu hakir görüşünün intikamını adeta Türklerden almıştır.

Onun hayatını yazan Mathew Eden, *"Casus Lawrence'ın Öldürülmesi"* adlı kitabında: ***"Bilgeliğin Yedi Direği*** **adlı kitabında yazdıklarının hepsi yalandı. Ama hepsinin içinde küçük gerçek kırıntıları vardı. Yalanların hepsi, belirli amaçlara erişmek için, kitabın uygun yerlerine ustalıkla serpiştirilmiş ve üzerleri ufak gerçeklerle örtülmüştü.** Sırasında tarihler, kişiler ve yerler değiştirilip anlatılmış, sırasında suçsuzlar suçlanmış,

sırasında en korkunç en vahşi davranışlar mazur gösterilmişti.

Meselâ, hayatının değişmesine sebep olduğunu iddia ettiği şu Deraa olayı... Kitapta, Türklerin kendisine nasıl işkence yaptığını, nasıl etlerini parça parça edinceye kadar kamçılandığını ve daha sonra da nasıl ırzına geçtiğini uzun uzadıya, tüyler ürperten ayrıntılara girerek anlatmıştı. Deraa'da çektikleri yüzünden Türklere düşman olduğunu ve Tafas'taki katliam emrini o düşmanlık hissinin etkisi altında, kendinde olmayarak verdiğini hikâye etmişti. Tafas katliamı öyle dehşet verici, utandırıcı bir suçtu ki, bundan pişmanlık duyduğunu saklayamamıştı. Ama okuyucunun, yani halkın sempatisini ya da hiç değilse hoşgörüsünü kazanması gerekti. Deraa olayı ve Türklerin katliamdan önce Tafas köyüne yaptığı zulüm hakkında verdiği ayrıntılı bilgiler, o hoşgörüyü kazanmak gayesiyle uydurduğu yalanlardan ibaretti.

Evet, Türklerin kendisine işkence yaptıkları, ırzına geçtikleri, Arap köylülere zulmettikleri Tafas'ın halkını yokettikleri konusunda bütün yazdıkları yalandı. Ama bu yalanları uydurmamış olsa, Tafas yakınlarında eline düşmüş olan o Türk birliğini hiç esir almadan öldürtmesini, yanlışlıkla esir edilmiş ikiyüz Türk askerini kurşuna dizdirmesini, okuyucuya nasıl izah edebilirdi?"

Eden, daha sonra Lawrence'in ırzına geçildiğini, ama bunu Türklerin değil kendi ısrarıyla Türklere karşı birlikte çarpıştığı bir bedevinin yaptığını yazar. Çünkü Lawrence, çocukluğundaki gibi önce kaba yerlerini kırbaçlatmakta, sonra ırzına geçilmesini arzu etmekte olan homoseksüel bir sapıktır. Sesi kadınsı bir inceliktedir. Zevk almak için önce acı çekmesi gerekir. Kösedir ve teni oldukça beyazdır.

Lawrence hayatının son on yılında kırbaçlanma şeklindeki mazohistik isteğine sürekli olarak yenik düş-

müştü. Kırbaçlanmaktan neden zevk alıyordu? Kat'i olarak bilinemezse de çocukluğunda annesinin kendisini kırbaçladığı için veya Deraa'da eşcinsel ilişkiye teslim olmasının cezasını çekmek için. Lawrence, kırbaçlayanın erkek olmasında israr ederdi.

Lawrence, bir yandan da Araplar arasında lider seçimi ile görevliydi. Bütün milletinin saygısını kazanabilmek, halkını arkasında toplayıp ayaklandırabilecek, aynı zamanda da İngiliz hükümetince yönlendirilebilecek bir lider... Bunun için Mekke Şerifi Hüseyin'in oğullarından Faysal'ı uygun bulmuştu.

İsyancılar, Türkler'e büyük zararlar verdiler. İsrail devletini kurmak için gayret gösteren siyonistlerle bile işbirliği yaptılar. Sonunda Türkler çekilmek zorunda kaldı. Fakat sonraki durum Araplar için daha beterdi. Fransız ve İngilizler, Türklerin boşalttığı yeri doldurmuşlardı. Üstelik Türkler verici iken bu iki güç, sömürgeciydi. Araplar ağır bir boyunduruk altına girmişlerdi. **Yapışkan, sinsi ve ikiyüzlü İngilizlerin sömürgesi olmuşlardı. Arapları böyle bir hileyle aldatan Lawrence de ülkesinde bir kahraman** olarak görülüyordu. Halbuki o, Faysal'ın bir Arap krallığı kurmasına yardım edeceği garantisini vermişti. Araplara, riyakâr bir ifadeyle "haberim yok" demişti.

Lawrence, bu olanlardan sonra Arapların içinde barınamadı. İngiltere'ye döndü ve bir süre sonra emekli oldu. Artık o, külüstür bir bisikletle dolaşan orta yaşlı, pejmürde kılıklı yalnız bir adamdı. Eşcinsel dürtüleri evlenmesine izin vermemişti. **"Önümde sadece isimsizlik var. İsimsizlik ve hiçlik. Kalan ömrüm, boş ve gereksiz yıllarla dolu."** diyor ve kendini yorgun hissediyordu. Ekliyordu: **"İnsanın aşındığını ve bir kenara bırakıldığını hissetmesi çok garip. Benimki, boşa harcanmış bir hayat."**

Hepimizin yanıltılmış olduğumuzu itiraf etmeliyim. Gerçek şu ki, Lawrence Arapları satmıştır. Birinci Dünya Savaşı'nda Arap İsyanı'nın gerçek savunucusu değildi, sadece öyle görünüyordu. Mektuplarından onun Arapların özgürlüğe kavuşmalarına yardımcı olmayı istemediğini ve asla onların birleşmesine yardım etmediğini öğreniyoruz. Lawrence, Londra'daki amirlerine Arapların "bir dizi kıskanç şeyhlikler halinde kalmalarının" daha doğru olduğuna inandığını bildirmiştir.

Lawrence neden Arap İsyanı'nı destekler gibi görünmüştür? Bunun yanıtını kendisi vermektedir: "Doğu'da ucuz ve hızlı bir zafer kazanabilmemiz için Arap yardımı gerekiyordu." Bir arkadaşına yazdığı mektupta da şöyle diyordu: "Savaşı kazandığımız takdirde Araplara verilen sözlerin kâğıt üzerinde kalacağını biliyordum... Şerefli bir danışman olsaydım, adamlarımı memleketlerine gönderir ve böyle şeyler için canlarını tehlikeye atmalarını önlerdim." (*Büyük Yalanlar*'dan)

Pislikten, düzensizlikten ve bakımsızlıktan dökülen bir evde yalnız yaşıyorken 1935 yılında motosikletine bir araba çarptı. Komada bir hafta kaldıktan sonra öldü. Geçirdiği kaza değil, tekrar Ortadoğu'da aktif rol almasından çekinen resmi güçlerin bir cinayetiydi.

Osmanlı'nın çekilişinden yıllar sonra bugün bile Arapların yaşadıkları topraklarda durum hiç açıcı değildir. Aklıselim olanlar, Osmanlı günlerine hasrettirler. Çünkü, Osmanlı'nın terk ettiği yerlerde bugün irili ufaklı onun üzerinde devlet, birbiriyle çekişmekte, Hafız Esad ve Saddam gibi zalim diktatörlerin pençesinde kıvranmakta, üstelik tam ortalarında saplanmış bir hançer gibi Amerika ve Batı'nın desteklediği İsrail yer almaktadır.

KAYNAKLAR

1- Casus Lawrence'in Öldürülmesi. Mathew Eden. Bayrak Y.
2- Bilgeliğin Yedi Direği. T.E. Lawrence. Rey Y.
3- Ana Brittanica Ansiklopedisi. Lawrence Maddesi. Milliyet Y.
4- İnsanlık Tarihinde Büyük Yalanlar. Richard Shenkman. Milliyet Y.
5- Arabistanlı Lawrence. Popüler Tarih, Mayıs 2001.

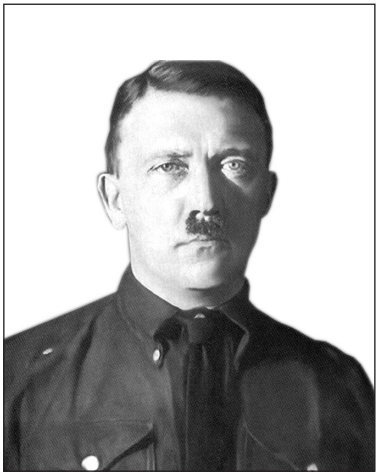

On yıl süreyle Almanların adeta taptıkları Führer, milyonları peşinden sürükleyen kudretli rehberiyken bugün başta kendi ırkı olmak üzere bütün dünya Hitler'den nefret etmekte, onun insanları zaafından yakalayan bir halk istismarcısı olduğunu kabul etmektedirler.

Adolf HİTLER (1889 - 1945)

1889 senesinde Avusturya'da dünyaya geldi. Avusturyalı bir gümrükçünün oğludur. Fakat Hitler kendisini her zaman bir Avusturyalıdan ziyade bir Alman olarak görmüş, özellikle rahat ve zevke düşkün Viyanalıları hiç sevmemiştir. Kendi anlattığına göre hayatının ilk yılları mahrumiyet, ızdırap, başarısızlık, hayal kırıklıkları ve intibaksızlıklarla dolu olarak geçmiştir. 13 yaşında okuldan ayrılmış, aynı zamanda hem annesini hem babasını kaybetmiştir. Viyana'da mimar olmak için yaptığı mücadele tahsilinin ve kabiliyetinin kıtlığı yüzünden boşa gitmiştir.

Viyana'da yaşadığı dönemde Hitler çok şey okuduğunu, özellikle tarihe önem verdiğini söyler. Onun fikirleri özellikle Fransa-Prusya savaşı üzerine yazılmış bir kitaptan etkilenmiştir. Bu kitap ona Alman ırkından olmanın gururunu ilham etmişti. Aynı zamanda yahudiler hakkında da yoğun bir nefret kazanmaya, Slavlar ve diğer bütün Ari ırktan olmayan milletleri tamamen aşağı görmeye başlamıştı. "Yahudiler herşeyden önce kozmopolit bir servet meraklısı ve sömürücüdürler, genellikle de sosyalist veya komünist olurlar; Slavlar ise kendilerine ait kültürleri bulunmayan aşağılık bir ırktır" diyordu.

Viyana'nın kozmopolit havasını daha fazla teneffüs etmek istemeyen Hitler 1912'de "tamamiyle Alman bir şehir" dediği Münih'e yerleşti. İki yıl sonra pek hoşlandığı Dünya Savaşı koptu. Bir Bavyera alayına er olarak girdi, savaş bitmeden önce yaralandı, gazla zehirlendi. İki defa nişan kazandı ve onbaşılık rütbesine terfi etti. Almanya'nın yenilgisi onu hem üzmüş hem de öfkelendirmişti. Hitler politikacı olmaya karar verdi.

1919 yılında Münih'te sağ eğilimli küçük bir partiye katıldı. Bu siyasi grup daha sonra Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi adını aldı ve Nazi Partisi'nin çekirdiğini teşkil etti. Hitler kısa bir zaman içinde, parti içi manevralarla, teşkilatı sımsıkı avucunun içine aldı, parti kararlarının üyelerin oylarıyla alınması gibi mânâsız (!) bir uygulamayı kaldırdı. Artık partide bir lidere (Führer) kayıtsız şartsız itaat etmek prensibi yerleşmişti.

1923'de Hitler artık iktidarı ele geçirmek zamanı geldiğine inandı. Taraftarlarına Münih'deki meşhur Birahane Baskınını yaptırdı. Bu teşebbüs tam bir fiyasko ile sonuçlanmış, Hitlerci onaltı kişi sokaklarda vurulmuştu. Hitler'in kendisi de tevkif edildi, daha sonra bir yıla indirilecek olan beş yıllık bir hapis cezası yedi.

Hitler'in *"Kavgam"*ı

Cezaevinde boş zaman buldu ve *"Mein Kampf" (Kavgam)* adını verdiği kitabı yazdı. Bir düşünür, *Kavgam*'ın muhtevasını "yüzde on otobiyografi*, yüzde doksan dogmatik fikirler ve yüzde yüz propaganda" olarak tasvir ediyor. Gerçekten böylesine kaba, uzun, kötü yazılmış, çelişkilerle dolu ve kendini tekrarlayıp duran bir kitabın gayet kültürlü bir milletin heyecanlarını esir etmesi bugün inanılacak bir şey gibi görünmüyor. Fakat o zaman durum başkaydı.

Başkaydı, çünkü 1933'de Alman halkının içinde bulunduğu halet-i ruhiye onu fazişm mikrobu için tehlikeli derecede müsait bir hale getirmişti. Almanlar eski normal hayatlarına ve millî haysiyetlerine kavuşmak için bir yol arıyorlardı. Pek çok parti birbirini yiyordu.

İşte Hitler bu şartlardaki Almanlara ırk üstünlüğü fikrini savundu. "Almanlar dünyanın en kuvvetli ırkı olarak, dünya yüzündeki aşağı ırkları idare etmelidirler." diyordu.

En çok da yahudilere düşmandı: "Eğer bizim halkımız ve devletimiz bu kana susamış, servet delisi yahudi tiranlarının kurbanı olursa, o zaman bütün dünya bu ahtapotun kolları arasında mahvolacaktır. Eğer Almanya kendini bu çemberden kurtarırsa milletlerin başındaki bu en büyük belâ bütün dünya için ortadan kalkmış sayılabilir."

Hitler Almanya'daki süratli nüfus artışı problemine toprak kazanmaktan daha başka çözüm yolunu uygun görmüyordu. İslav ülkelerini ve Rus topraklarını ele geçirerek onları oradan çıkarıp Almanları yerleştirmek gerektiğini savunuyordu. "Bu dünyada ancak yeteri kadar ge-

---

* Kişinin kendi hayat hikâyesini yazması.

niş bir toprak bir milletin yaşama hürriyetini garanti edebilir... Almanya ya bir büyük devlet olacak yahut silinecektir."

Hitler'e göre kuvvet istilanın haklı sebebiydi.

Hitler bu geniş emellerini gerçekleştirebilmek için üç metod kullanmayı uygun görüyordu: Propaganda, diplomasi ve kuvvet.

Ona göre propaganda, ayrı insanların herbirinin haklarını ölçüp tartmak değil, fakat sadece tuttuğu tarafın haklı olduğunu göstermeye çalışmaktır. Yani kitlelerin inandırılmasıdır, aldatılmasıdır. Şöyle diyordu:

"Büyük halk kitlelerinin anlayışı gayet sınırlıdır, zekâları azdır, ama unutma güçleri muazzamdır. Bu gerçeklerin sonucu olarak, her türlü etkili propaganda sadece birkaç noktanın belirtilmesi halinde sınırlandırılmalı, bu noktaları sloganlar halinde vermeli; tâ ki kitlenin en son üyesi bile sizin sloganınız vasıtasıyla, kendisinden ne istendiğini anlasın. Bu sloganı feda ettiğiniz ve meseleyi çok taraflı olarak anlatmaya kalktığınız anda etkiniz silinecektir, çünkü kalabalık verdiğiniz bilgileri ne hazmedebilir, ne de hatırda tutabilir. Bu şekilde sonuç zayıflar ve nihayet tamamiyle ortadan kalkar."

Hitler'in insanları aldatmada propagandaya olan inancı, şu ifadesinde açıkça görülmektedir: "Kurnazca ve devamlı propaganda ile insanları cennetin cehennem, cehennemin de cennet olduğuna inandırmak mümkündür." Ve ekliyordu: "Propaganda çok etkili olabilmesi için en sığ zekâya göre ayarlanmış olmalı, her zaman ve esas itibariyle heyecanlara hitap etmeli, düşünce ile pek az ilgisi bulunmalıdır."

O, insanları ikna etmenin psikolojisini çok iyi biliyordu. Âdeta kitlelerin beynini yıkıyordu. Geçit merasimleri ve ihtişamlı gösterilerle onları telkin altına alıyordu. Bu-

nu şöyle ifade ediyordu:

"Bu dev kitle gösterileri, bu yüzbinlerce kişilik geçit merasimleri küçük, aciz insanlarda öyle bir mağrur inanç ateşi yakar ki, bu adamlar her ne kadar değersiz birer solucan iseler de yine büyük bir ejderin ateş saçan nefesi altında bir gün menfur burjuva dünyasının yanıp kül olacağını ve proleter diktatörlüğünün son yüce zaferinin kutlanacağını düşünürler."

Hitler'in propaganda tekniğinde en yüksek prensip büyük yalan taktiğidir. Diyordu ki, "Yalanın büyüklüğü ona inanılmasını sağlayan başlıca faktörlerden biridir, şeklindeki fikir tamamiyle doğrudur... Kitlelerin ilkel basitliği içinde büyük bir yalan ufak bir yalandan daha etkili olur, çünkü kitlelere küçük işlerde daima yalan söylerler de büyük bir yalan atmaktan utanırlar. Bu yüzden kalabalıklar bu kadar büyük bir yalandan hiç şüpheye düşmezler, bir insanın gerçeği bu kadar saptıracak kadar ileri gideceğine inanmazlar."

Hitler ve din

Adolf Hitler, Almanya'da iktidarı eline aldığından emin olduğu zaman şöyle demişti: "Almanya'nın bir tek dini vardır: Nasyonal Sosyalizm."

Ve arkasından kiliseleri abluka altına alarak yerle bir etti. Hiçbir mezhep bu ablukadan kurtulamadı. Ayakta kalabilenler sadece nasyonal sosyalizme, yani Nazizm'e biat edenler oldu.

Ancak bu biat, onları kurtaramadı. Ondört yıl boyunca Almanya'da sadece nasyonal sosyalizm ideolojisi hüküm sürdü. Bu din düşmanı ideoloji sadec Almanya'yı değil, dünyayı kana buladı. İkinci Dünya Savaşıyla birlikte bu ideolojik devlet kavramı Nazizmle beraber yıkıldı.

Öncelikli düşman fikri

Bir başka temel propaganda ilkesi de "tek düşman" ilkesidir. Halka aynı zamanda, birden çok düşman göstererek onun kafasını karıştırmamak gerekir. "Tek bir düşman üzerinde durun ve halkın nefretini o düşman üzerinde yoğunlaştırın." Hitler'e göre elbetteki dünyadaki bütün kötülüklerin kaynağı yahudilerdi.

Hitler demokrasiyi "yahudilerin aşılamak istediği aldatıcı bir teori" olarak görüyordu. Demokrasinin yerine lider (rehber) ilkesini koyuyordu. Kitlenin üzerinde lider olacak, kitle onun her emrine kayıtsız şartsız itaat edecekti. Herkesin üstünde ise, her türlü başarı ve başarısızlığın sorumluluğunu üstlenen bir Führer vardı.

Hitler'in fikirlerini sergilediği *Kavgam* adlı kitaba bugün tekrar bakıldığında, tarihçiler Hitler'in tarihten hiç anlamadığını, antropologlar onun ırk konusundaki görüşlerinin saçma olduğunu, eğitimciler eğitim teorilerinin tamamen ortaçağdan kalma ve gerici olduğunu söyleyecekler, politikacılar onun otoriter idare görüşünü ve demokrasiyi yanlış takdim edişini protesto edecekler, edebiyat uzmanları ise Hitler'in bir paragrafın nasıl yazıldığını, bir bölümün nasıl düzenleneceğini bilmediğini iddia edeceklerdir.

"Dünyayı Aldatanlar" listesine girmeyi en önde hak eden Hitler, iktidarı boyunca otuzbeş milyon insanın ölümüne sebep oldu. Hitler'in kurbanı sadece gaz odalarında öldürdüğü Yahudiler değildi. Rejiminde akılları durduracak derecede Rus, çingene ve devlet düşmanı veya ırk bakımından aşağı kabul ettiği insanları yok etti. Bu cinayetlerin savaşın ateş ve heyecanı arasında yapılan ani eylemler olduğu düşünülmemelidir. Hitler'in ölüm kampları, büyük bir ticari işletme kadar titizlikle düzenlenmişti. Kayıtlar tutuluyor, kotalar belirleniyor ve cesetler altın dişlerle nikâh yüzükleri için taranıyordu.

Hitler, politik tecrübesi, serveti veya siyasi ilişkileri olmayan bir yabancının (Avusturyalıydı) ondört yıl içinde büyük bir dünya devletinin başına geçerek şaşırtıcı bir örnek sergilemesi olayıdır. Hitler'in hitabet yeteneği gerçekten olağanüstüydü. İnsanları önemli eylemlere yöneltme bakımından dünyanın en tesirli konuşmacısı olduğu söylenebilir.

Ölümü

Hitler, savaşları önce kazandıysa da giderek yenilmeye başladı. 1944 sonu ile 1945 başlarında bütün taarruzlarda bozguna uğranılması üzerine artık savaşı kaybettiklerini anladı.

Yakınlarının bütün teselli edici konuşmaları tesir etmiyordu. Tek kelime konuşmadan dalgın duruyor, ne yeyip içiyor, ne de uyuyordu. Badanacılıktan Führerliğe çıkmıştı. Fakat işte düşüşü de tırmanışı kadar hızlı oluyordu.

Düşman ordularının Berlin'e yaklaşması üzerine ülkenin bütünüyle işgal edildiğini görmeye dayanamayacağını anladı. 30 Nisan 1945'te önce metresi Eva Brown'u öldürdü, sonra intihar etti. Vasiyeti gereği cesetleri yakıldı.

Alman milletini felâkete sürükleyen, dinî ve ahlâkî kaideleri tanımayan Hitler, böylelikle nefretle anılan biri olarak tarihte yerini aldı.

KAYNAKLAR

(1) Dünyayı Değiştiren Kitaplar. Robert B. Downs. Tur Yayınları.
(2) En Etkin 100. Michael H. Hart, Sabah K.
(3) Meşhurların Son Anları. Burhan Bozgeyik. Türdav Yay.
(4) Rehber Ansiklopedisi. Türkiye Gazetesi Y.
(5) Ana Brittanica Ansiklopedisi.

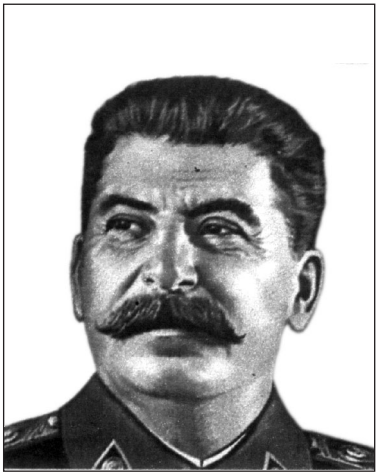

Komünizmin kanlı ve acımasız diktatörüdür. Tam 10 milyon kişiyi öldürttüğü tahmin edilmektedir. Bunlar arasında muhalifleri ve kendisiyle tartışan karısı da vardır.

Iosif STALİN (1879-1953)

Rus diktatör ve devlet adamıdır. 1879 yılında Kafkaslar-Gürcistan'da Gori'de doğdu. Aslen Gürcü'dür.

Stalin'in gençliği fakirlik içinde geçti. Ayyaş ve sürekli oğlunu döven bir kundura tamircisi olan babası, Stalin 11 yaşındayken öldü. Stalin önce Gori'de kilise okuluna, sonra Tiflis'te bir ilahiyat okuluna gitti; 1899'da yıkıcı fikirler yaydığı için okuldan atıldı. Marksist yeraltı hareketine katıldı. 1903'te partide bir bölünme olduğunda Bolşevik kanatta kaldı. 1917'ye uzanan yıllarda aktif bir parti üyesiydi ve en az altı defa tutuklanmıştı. Kısa süre içeride kalıyor, bazen kaçıyordu. İkili oynayan ajan olduğu

da ileri sürüldü.

1917 Komünist ihtilalinde pek rol oynamadıysa da 1922'de Komünist Parti Genel Sekreteri oldu. Bu makam kendisine partinin yönetiminde büyük müessiriyet sağlamış ve Lenin'in ölümünden sonraki iktidar mücadelesinden başarıyla çıkmasındaki en büyük faktör olmuştur.

Lenin, halefi olarak Troçki'yi görmek istiyordu. Lenin, politik vasiyetinde Stalin'in çok acımasız olduğunu ve Genel Sekreterlik makamından alınması gerektiğini belirtmişti. Ancak 1924'te Lenin'in ölümünden sonra Stalin, Lenin'in vasiyetini saklamayı başardı. Önce sağ, sonra sol kanattaki muhaliflerini yendi. 1930'lı yılların başlarında Sovyetler Birliği'nin tek diktatörüydü.

Stalin 1934'te bir dizi politik temizleme harekâtına girişti. Bu harekâtın başlamasının sözde sebebi, danışmanlarından ve Komünist Parti'nin üst düzey yetkililerinden Kirov'un bir suikast sonucu öldürülmesiydi. Ancak hem Kirov'dan kurtulmak hem de daha sonraki temizliği başlatmak için Kirov'un öldürülmesini Stalin'in emrettiği sanılmaktadır.

Bundan sonraki birkaç yıl içinde 1917 İhtilalinde Komünist Parti liderleri olan ve Lenin yönetiminde bulunan pek çok kişi Stalin tarafından ihanetle suçlanarak idam edildi. Daha sonra temizlik harekâtının başında bulunan Yagoda da yargılandı, ihanet ettiğini itirafa zorlandı ve idam edildi.

Stalin, 1935'te temizlik harekatını Komünist Parti ve Sovyet silahlı kuvvetleri içine uzattı. Meselâ, 1934 Parti Kongresinde seçilen Merkez Komitesi'nin üyelerinin üçte ikisi ihanetle suçlanarak öldürüldü.

Stalin'in gizli polisi acımasızca kullanması, keyfi tutuklama ve idam programı, iktidarını en hafifçe eleştirenleri hapse atması veya çalışma kamplarına göndermesi

halkı boyun eğmeye zorlamıştı. 1930'lu yılların sonunda modern çağların belki de en totaliter diktatörlüğünü kurmuştu.

Stalin'in ekonomik politikaları arasında, tarımın zorla kollektifleştirilmesi de vardı. Köylülerin çoğu buna karşı çıktılar. Ancak 1930'lu yılların başında Stalin'in emriyle milyonlarca köylü ya öldürüldü veya açlıktan ölmeye terk edildi ve en sonunda politikası hakim oldu.

Stalin, ihtilalin tehlikeye düşmesinden korkarak 1939 yılında Hitler ile "saldırmazlık" paktını imzaladı. Böylece ani bir geri dönüşle İkinci Dünya Savaşının çıkmasına zemin hazırlamış oldu. Durumdan yararlanan Stalin, Polanya'yı, Finlandiya'yı, Romanya'nın bir kısmını ülkesine kattı. Savaş sonu Almanya yenilince işgal ettiği toprakları bırakmadı.

Savaşın hemen ardından soğuk savaşa başladı. Yayılmacı politika ile Komünist düzeni tüm dünyaya yaymak istiyordu.

Sovyet hükümeti 1953 Ocak ayında bir grup doktorun yüksek Sovyet yetkililerinin ölümlerini planladıkları gerekçesiyle tutuklandıklarını bildirdi. Stalin'in yeni bir dizi temizlik harekâtını planladığı anlaşılıyordu. Ancak 73 yaşındaki diktatör 5 Mart 1953'te Kremlin'de öldü. Cesedi mumyalanarak Kızıl Meydan'daki mozolede Lenin'in cesedinin yanına yerleştirildi. Sonraki yıllarda Stalin'in ününde büyük bir düşüş oldu; bir zamanlar yönettiği topraklarda artık despot olarak anılmaktadır.

Stalin'in aile hayatı da berbattır. 1904'te evlendi, karısı 3 yıl sonra veremden öldü. Tek oğulları Jakob İkinci Dünya Savaşı'nda Almanların eline geçti. Almanlar kendisini esir değiştirmek suretiyle vermek istedilerse de bu merhametsiz adam teklifi reddetti ve Jakob, bir Alman esir kampında öldü.

Stalin 1919'da bir daha evlendi. İkinci karısının 1932'de intihar ettiği söylenmişse de, Stalin'in onu öldürttüğü veya bizzat öldürdüğü kanaatı yaygındır. İkinci evliliğinden iki çocuğu oldu. Hava Kuvvetlerinde subay olan oğlu ayyaştı, 1962'de öldü. Kızı ise komünizmden kaçıp 1967'de Birleşik Devletler'e yerleşti.

Stalin'in en belli başlı karakteristiği acımasızlığıdır. Hiçbir hoşluk veya nezaket onu yumuşatmaya yetmezdi. Aynı zamanda paranoyak denilecek derecede şüpheciydi. Ancak enerjik, kurnaz ve inanılmaz derecede güçlü bir zekâya da sahipti.

Sovyetler Birliği'nin yaklaşık 25 yıllık diktatörü olarak Stalin'in pek çok insanın hayatında büyük tesiri olmuştur. Bu haliyle Stalin'e tarihin en ileri gelen diktatörü denebilir. Stalin milyonlarca kişiyi öldürtmüş, zorla çalışma kamplarına göndermiş veya açlıktan ölmeye terk etmiştir. Çeşitli temizlik harekâtları sonunda 30 milyon kişinin öldüğü tahmin edilmektedir.

Tarihin en kanlı diktatörü sayılan Stalin öldüğünde ona düşman olundu. Komünist Partinin 20. Kongresi, Stalin devrinde yapılanlara karşı çıktı. Stalin'in adını taşıyan şehirlerin adları değişti, para ve pulların üzerinden resmi kaldırıldı. Lenin'in yanındaki cesedi kaldırılarak Kremlin'e gömüldü.

Bugün Stalin nefretle anılmaktadır.

KAYNAKLAR

1- Meydan Larousse Ansiklopedisi. Sabah Y.
2- En Etkin 100. Sabah Kitapları.
3- Ana Brittanica Ansiklopedisi.

20. yüzyılın en renkli simalarından olan ve bir ara dünya gençliği arasında fikirleri oldukça yaygınlaşan Freud'un tavizsiz öğrencisi Reich, aslında paranoyak bir akıl hastasıydı.

Wilhelm REICH (1897-1957)

1897 yılında bir Yahudi ailenin oğlu olarak Goliçya'da doğdu. Anne-babasının Yahudi inançları zayıftı, ama Hristiyanlığa da geçmemişlerdi. Bu yüzden Reich hiçbir zaman din eğitimi görmedi.

Reich, bir köydeki çiftlikte büyüdü. Oyun arkadaşı olmadığından 3 yaş küçük kardeşi ile birlikte oldu. Robert adlı kardeşi 26 yaşında veremden ölmüştür.

Reich köy ve çiftlik hayatı sırasında hayvanlarla, onların çıplak oluşları ve cinsel faaliyette bulunuşları ile faz-

lasıyla ilgileniyordu. Yazılarında sık belirttiği gibi, bu yaşantı, onun cinsel fonksiyonları daha çocukluğundan itibaren "sıradan, tabi şeyler" olarak görmesine yol açtı.

Reich'in babası çok kıskançtı. Bu yüzden evlilikleri iyi gitmiyordu. Babası annesine sık sık kaba kuvvet ve sataşmada bulunuyordu. Bu yüzden annesine çok bağlıydı. 1909, Reich'in hayatında çok acı bir yıldır. Annesi, eve gelen özel öğretmenle babasını aldatmaktadır. Wilhelm Reich buna şahit olmakta ve acıyla kıvranmaktadır. Sonunda gördüklerini babasına anlatır. Babasının öğrenmesi üzerine annesi intihar eder. Reich, 12 yaşındayken annesiz kalır. Duygusal bağlarla sevdiği annesi kendi yüzünden canına kıymıştır. Hep bunun acısını çeker.

Aynı yıl liseye başlar. 1914'te babası veremden ölür. Artık o hem annesiz hem babasızdır.

1918'te Viyana'da üniversite öğrenimine başlar, bir yıl sonra tıp fakültesine geçer. Okulda, özellikle cinsellikle ilgili şahsî araştırmalar yapar. Freud'un ortaya attığı psikanalizin çağın hem tıbbına hem genel olarak entelektüel dünyasına damgasını vurmak üzere olduğu yıllardır. Reich, 1920'de Viyana'da Psikanaliz Derneğine girer. Artık o, "Freud'un öğrencisi"dir.

Reich 1921'de Annie Pink ile evlenir. 1922'de üniversiteyi bitirir ve tıp doktoru olur. 1927 şubatında *"Bedensel Boşalmanın İşlevi"* adlı kitabı yayınlanır. Bu kitapta, ruhsal bozukluklarla cinsel bozuklukları arasındaki ilişkiye birinci derecede önem veren orgazm teorisini açıklar. Cinselliğe o kadar takmıştır ki psikanalist arkadaşları bile ona karşı çıkarlar. Artık Freud ve çevresi onu pek istememektedir.

"Bedensel Boşalmanın İşlevi" adlı kitabında, Reich, sağlıklı ruhsal organizasyonun oluşması için önce sağlıklı bedensel sevginin ve orgazmın yaşanması, bunun da doğru şekilde düzenlenmesi gerektiğini iddia eder. Bu öğ-

retisini "cinsel ekonomi" olarak adlandırır.

1928'de onu komünist eylemci olarak görürüz. 1929'da *"Diyalektik Materyalizm ve Psikanaliz"* adlı kitabını yayınlar.

1929'da Moskova'ya gider. Orada gördüklerine hayran kalır. Gebeliğinin sekizinci ayına gelmiş, üstelik evli olmayan bir hanımla karşılaşması bunlardan biridir. Kadın ona, kimsenin çocuğun kimden olduğunu sormadığını söylemiştir. Bir keresinde, bir aile onu gece evlerine çağırmıştı. Evde yedek yatak yoktu. Bunun üzerine 16 yaşındaki kızları, hiç istifini bozmadan ana babasına "Üzülmeyin, ben gidip erkek arkadaşımda yatarım." demişti. Yine Komünist Gençlik Birliğinden iki genç, bir anne adayının doğacak çocuğunun bakımını birlikte üstlenmek istediklerini söylemişlerdi. Çünkü hangisinin baba olduğunu bilmiyorlarmış.

Bu hikâyeler Reich'a komünizmi daha çok sevdirmişti. Çünkü o ahlâk ve namus kavramlarını reddediyordu.

1933 Martında, Almanya'nın komünist bir Yahudi için yeryüzündeki en tehlikeli yer olmasından dolayı, önce Viyana'ya geçer, oradan Kopenhag'a kaçar. Sürgündedir artık. Kendisiyle gelmeyen karısından ayrılır ve ikinci evliliğini yapar.

1933 Eylül'ünde *"Faşizmin Kitle Ruhu Anlayışı"*nı yayınlar. Bu kitapta kitlelerin taşıdığı yıkıcılığa "coşkusal veba" adını verir. Bu vebanın kökeninde yine büyük ölçüde bastırılmış cinsellik olduğunu ileri sürer.

Fakat komünistler de bu ahlâk ve namus tanımayan adamı partide tutmak istemezler. "Cinsel baskının bütün sosyal sınıflarda görüldüğünü söyleyen Reich'ın iddiası inanılmazdır" der Komünist Partinin ileri gelenlerinden Prof. Friedlaender. Önceleri Reich'ı desteklerken şimdi şiddetle karşısındadır. Komünist bir hekim de şunları

söyler: "Reich, teşkilatlarımızı geneleve çevirmek istiyor. Gençliğimize karşı işlenmiş bir suçtur bu."

1934 Ağustosunda Psikanaliz Derneği'nden çıkarılır, artık afaroz edilmiştir. Dernekten ünlü psikanalist Otto Fenichel, o zamana kadar Reich'ı desteklerken ona en azılı düşman olanlar arasına geçmiştir. Bu olay yüzünden Reich'ın sinirleri bozulur, birkaç hafta psikiyatri kliniğine yatarak tedavi görmek zorunda kalır. Fenichel, Reich'ın boşandığı karısı Annie ile birlikte onun akıl hastası olduğunu çevreye anlatmaya başlar.

1936'da Oslo'da bir laboratuvar kurar, bion deneylerine başlamıştır. "Bion", Reich'ın orgon teorisi içinde yer alan, hayat enerjilerine verdiği addır.

Reich, çalışmalarının merkezine cinselliği yerleştirmiştir ve sol görüşlere de sahiptir. Adeta sapkın bir tarikat görüntüsü vermektedir. Önce kamuoyunda ve giderek bilim adamları arasında Reich aleyhinde bir kampanya başlar. Bilim adamları Reich'ı şarlatan olarak görmektedirler.

1937'de ünlü Norveç'li psikanalizci Nissen'in bir gazetede röportajı çıkar. Nissen, Reich'ı kastederek "Ülkemizde, psikanaliz yaban otların kapladığı bir bahçeye dönüştü. Burada, geçerli ve sağlıklı her şeyi bastıran her türlü üfürükçü yeşeriyor."

1939'da Norveç'ten New York'a göç etmek zorunda kalır ve üçüncü defa evlenir.

1940'ta, orgon enerjisini atmosferde de keşfettiğini açıklar. Orgon biriktireci deneylerine başlar. "Biriktireç"ler, bu hayat enerjisini toplamakta ve toplanan enerjinin libidinal problemlerden (cinsellik) kansere kadar her türlü derde şifa olacağına inanmaktadır. Gönüllüler orgon kabinlerine çıplak olarak girmekte, orgon enerjisi kullanılarak "tedavileri" (?) yapılmaktadır. Üstelik, biriktireci ki-

ralayan herkese cinsel güç artma iddiasında bulunmaktadır.

1948'de hayat enerjisinin (orgon) düzenlenmesiyle ruhsal iyileşme sağlandığı gibi, kanserin de önlenebileceğini hezeyanını açıkladığı *"Kanser"* adlı kitabını çıkarır.

Çok ünlü Norveç'li kanser uzmanı Kreyberg'e mikroskopta hareket eden uzun şekilleri sorar. Kreyberg tanıyamadığını belirtir. Bunun üzerine Reich, "bunlar kansere yol açan hücreler" der. Kreyberg, bu olaydan sonra "bu adam hasta" demeye başlar.

1954'te Besin ve Ecza İdaresi, "Orgon Biriktireçleri"yle ilgili olarak Reich'a şarlatan ve sömürücü hekimlikten dava açar. Mahkeme, Orgon Biriktireçleri ile kitapları imha etme kararını verir. 2 yıl hapis cezasına çarptırılır. 1957 martında cezaevine girer ve kasımda orada ölür.

Görüşleri

Reich, her tür ruhî hastalığın giderek birçok bedenî hastalığın oluşmasında cinsel enerjinin boşaltılamayıp zararlı hale gelmesinin rol oynadığını ileri sürüyordu. Reich'a göre, ruh sağlığının korunması için sınırlama olmadan cinsel fiil yapılması gerekiyordu. Bu fikrini uygulamaya geçtiği, kendisine yardım istemek için gelen hastalarına sarkıntılık ettiği söylenir olmuştu.

Reich'ı önceleri birçok filozof, tıp adamı ve yazar hararetle destekledi. Fakat iddialarının dozu artınca ona karşı olmakta gecikmediler. Olendorff, "Reich, *Bedensel Boşalmanın İşlevi* adlı kitabından göndermişti. Kitabı verdiğim bilim adamları saçma deyip burun kıvırıyorlardı." demekteydi. Reich da kendisinin akıl hastası olduğundan şüphe ederdi. Yanındakilere "Benim gerçekten deli olduğuma inanıyor musun?" diye sorardı.

Reich vakası neyi gösteriyor?

Sağlığında ve hattâ ölümünden sonra bile Reich'ın pekçok taraftarı olmuştur. 60'lı yıllarda Amerikan gençliği arasında moda şeklinde yaygınlaşmıştı. 80'li yıllarda da ülkemizi Reich cereyanı sarmış, eserlerinin çoğu Türkçe basılarak birçok defa yeniden yayınlanmıştır.

Reich örneği bize bir fikir ne kadar saçmasapan ve absürd (mantıksız) bile olsa insanlar arasında taraftar toplayabileceğini, kişi akıl hastası da olsa düşüncelerinin bazılarına yakın gelebileceğini göstermektedir. Ayrıca Freud'un garip teorisinin radikal şekilde savunulması halinde nerelere kadar gidilebileceği anlaşılmaktadır.

Reich'ı incelerken diğer bir nokta da dikkat çekici: Çocukluğunun itilmişliği ve yalnızlığı, Yahudi oluşundan dolayı aşağılanışı, derken çok bağlı olduğu annesinin babasına ihanet edişi ve babasının öğrenmesiyle annesinin intiharı. Üstelik babasına bunu gammazlayanın kendi oluşu.

Reich, çocukluğundaki bu acıların etkisi ile en olmadık fikirleri savunabilmiş, en garip şeyleri bile icat olarak tanıtabilmiştir. Reich'ın hayat hikâyesi şöyle özetlenmiştir: **"Sağdan da soldan da yüz bulamamış, bunun üzerine delirmiş bir marksist psikanalizci."**

Tarih, garip ve mantıksız akımların önyargılı teorilerin en güzel ayıracıdır. Bir ara pek çok insanın peşine takıldığı Organon teorisi şimdi sadece gülümsetiyor ve insanoğlunu ne durumlara düştüğünden dolayı şaşırtıyor...

KAYNAKLAR

1- Wilhelm Reich. Orgazm, evrensel enerji ve psikanaliz. Top Sante Ocak 1996.

2- Reich. Bernd A. Laska. Alan Yayıncılık.

3- Reich'ın Düşünsel Yaşamı. Luigi De Marchi. Payel Y.

4- Reich Freud'u Anlatıyor. Payel Y.

5- Ruhbilim Sözlüğü. Orhan Hançerlioğlu. Remzi Y.

Türkçeyi uydurma dil haline getirirken Türklükten ve Türkçeden yana görünen N. Ataç aslında bir Yunan ve Latin hayranıdır. Bütün ömrünü dilimizdeki Osmanlıca kelimeleri atmakla geçiren bu kişi, Türk-İslâm medeniyetine karşı olduğu için böyle yapmıştı.

Nurullah ATAÇ (1898-1957)

Atalarımız, savaşçı ve hareketli milletti. Hayatlarının önemli bir kısmı at üzerinde geçer, "atta doğup, atta ölmek"ten şeref olarak söz ederlerdi. Meramlarını kısa sürede ifade etmek için olacak, o zamanki Türkçe'ye, çoğunluğu fiil olan kısa kelimeler (at, tut, yat, al, ver, vs.) hakimdi.

Bin sene önce, İslam ile şereflendikleri vakit anladılar ki, kumanda seslerinden ibaret, tek ve kısa heceli, ahenksiz, sadece maddeleri ifade eden, mücerret mef-

Oynasınlar diye beynimizi verdik ellerine. Beynimizi yani dili. Şarjörü çıkarılmış bir tabanca bu dil, tehlikesiz. Oyuncak bir tabanca. Ve tek oyuncakları o. Bu kuşağın peygamberi Ataç. Fransa'da herhangi bir "tabac" garsonunun bildiklerinden bir hece fazlasını öğrenemeyen bedbaht, hasta ve haysiyetsiz Ataç. Deklaseliğin hıncını dilden alan Ataç. Mızmız ve mıymıntı bir fikir serserisi.

Cemil Meriç

humlardan mahrum bu lisanla ne insan, ne cemiyet, ne de devlet teşkil edilebilir. Zenginleşmesi şarttır. Böylelikle, bir yandan ülkeler ve gönüller fethederken, diğer yandan daha çok ruh akrabalığı olan dillerden kelimeler fethettiler. Eksikliklerini kapattılar.

Bu kelimeler asırlarca kullanıldı. Dilimizdeki diğerlerinden farklı olmayacak kadar sindirildi, "biz"leşti. Bu şekilde Türkler büyük medeniyetler kurdu, insanlığa ışık tuttu. Cumhuriyetle birlikte bazı kişi ve gruplar "tasfiyecilik, uydurmacılık" cereyanını başlattılar. Bunlara göre, dilimizdeki öztürkçe olmayan kelimeler atılmalı, asırlardır kullandığımız "biz"leşmiş bu kelimelerin yerine yenileri uydurulmalıydı. Maalesef, uzun yıllar bu görüşler resmi kanaldan yayıldı ve tatbik edildi.

Acaba tasfiyecilik cereyanının hedefi ne idi ve altında ne yatıyordu? Bu suale cevap verebilmenin bir yolu, tasfiyeciliğin öncülüğünü yapmış bir kişiyi incelemek ve değerlendirmektir.

Uydurmacılık Ataçla alevleniyor

Cumhuriyetin ilk yıllarında, aşırı özdilcilik revaç buldu ise de, hata görülerek mutedil yola gidildi ve sönükleşti. Ataç işte bu devrede, ateşli yazıları ile bu akımı tekrar

Ataç'ı nasıl tanıdım?

Ataç'ın karısının öldüğü yıldı. Birgün Ankara'daki "kitap" betikevime Nurullah Ataç soluk soluğa geldi. "Nerdesin Dağlarca? On kezdir geliyorum, seni bulamıyorum" dedi.

"Neden aradınız ki? Size ne yapabilirim ki?" dedim.

"Karım bir süredir hasta, doktorlardan bir yardım göremiyorum. Sen Allah'a inanan birisin, karıma dua eder misin?" dedi. Yanıtladım:

"Dört kez yalnız bu amaçla geldinizse, bu uzun yolları yürürken içinizde bu duyguyu taşıdınızsa, benim dua etmemi düşündünüzse, istediğiniz olmuştur. Tanrı'ya içimizdeki dua ulaşmıştır. Tanrı'ya inanmak budur" dedim.

Düşünceye daldı Ataç, kahvesini içerken yarı duyulur bir sesle:

"Allah Allah, ben de Müslüman oldum ha" diyordu.

Fazıl Hüsnü Dağlarca
Yaşasın Edebiyat'tan

alevlendirdi. Özdilciliğin öncülüğünü yaptı. Dil devriminin sembolü oldu. Ataç denilince uydurmacılık akla geliyor, hatta bu dile "Ataç'ça" diyenler dahi oluyordu.

Y.N. Nayır'a göre: "Ataç, Türk Dil Devrimi hareketinin başına geçti ve Dil Kurumunun bundan önceki on yıllık döneminde yapamadığı işi, tek başına, birkaç yıl içinde başarmaya yöneldi. Gerçekten de bugünkü dil tutumumuz ve dil özleşmesi hareketimiz ancak Ataç sayesinde mümkün olabilmiştir, diyebiliriz. Ataç gelmemiş olsaydı, bugünkü sonuca varmamız bir hayli güç olacaktı, daha gerilerde kalacaktık."

Ataç uydurmacılık sevdası yüzünden adının "deli"ye çıktığını, buna rağmen vazgeçmiyerek devam ettiğini belirtiyordu. "Derdi günü yalnız dil işi idi. Ömrünü buna harcamıştı." (*Ataç'a Saygı* adlı kitaptan).

Taviz vermez tasfiyeci idi. Öyleki, gittiği birahanede, garsona siyah yerine kara kelimesini kullanmadığı için çıkışıyordu.

Ne yaptı?

Ataç, yıllarca dilimizin tasfiyesi için çalıştı. Önce dilimizde bir kaç karşılığı olan kelimelerden sadece öztürkçe olanı kullandı. Ardından, birleşmiş kelimelerin İslam öncesi karşılıklarını bulup onları kullanmaya başladı. Giderek bunlarla da yetinmedi, dil konusunda ihtisası olmadığı halde kelime uydurmaya başladı.

Ataç'ın diğer bir hususiyeti, devrik cümle diye bir cereyanı da başlatmış olmasıdır. Dilimizin kaidelerini altüst etmiş, aşırılıklara kaçmıştır.

Sebebi neydi?

Ataç'a bütün ömrünü verdiren, adını "deli"ye çıkartan bu tasfiyecilik hareketine, bu dilde ırkçılığa sürükleyen sebep acaba ne idi? Dil dışında aynı tutumu takınmadığına göre, niçin dilde aşırılığı, abes kaçan bir safçılığı savunuyor, dilimizi bir klan seviyesine düşürüyordu.

Bu sualin cevabını alabilmek için Ataç'ın şahsiyet yapısı, görüşleri ve İslam ile münasebetlerini tetkik etmek gerekiyor.

Düşünce şekli

Ataç'ın izlediği düşünce yolu, kuru aklın nasıl yanlışlıklara saplanabileceğini de gösterir mahiyettedir. Ataç'a göre, geri oluşumuzun sebebini aydınlarda aramalıyız. Bu amaçla memleketi, kendini ve diğer aydınları batı aydınlarıyla karşılaştırdı. Onlara göre Türk aydınlarının eksikleri vardı. Şöyle diyordu: "Onlarda bizim gibi birer insanoğlu, öyle ise biz neden yetişemiyoruz Avrupalılara? Onların bizden üstün olmalarını, daha iyi anlamalarını, daha iyi çalışmalarını, daha verimli, daha yaratıcı olmaları-

Nurullah Ataç, Çankaya'nın nihavent makamındaki "inkılap" çığlığında, trompet solosu yapan bir caz fenomeni gibiydi.

Başından çıkarmadığı kalıpsız fötrü ve günlük traş yoksunu küçümen çenesiyle, her şeyi tanıştığını şok edecek bir söz bulurdu mutlaka. Karısının ölümünden önceki bir dönemde, her yeni tanıştığına:

– Ben hem Müslüman değilim, hem de Müslüman düşmanıyım, demeyi adet edinmişti.

Eşini yitirdikten sonraysa, onun elindeki alyansı da kendi alyansının üstüne takmış, yeni tanıştıklarının üstüne takmış, yeni tanıştıklarını şok edici kimlik açıklamaları yapmaktan da vazgeçmişti..

Çetin Altan
(Sabah, 22.8.1998)

nı sağlayan nedir? Eğitilmeleri, yetiştirilmeleri başka türlü oluyor onların. Eğitimleri Yunancaya, Latinceye dayanıyor, onlar Yunan, Latin yazarlarının kullandıkları geleneğe bağlı. Öyle ise, üstünlüklerini bundan alıyorlar. Demek ki bizim noksanlarımızı gidermek için bu yoldan yürümemiz lazım."

Ataç'a göre, okulların bütün sınıflarına Yunanca ve Latince konmalı, her Türkün kafası ilkokuldan başlıyarak Yunan, Latin yazarlarının eserleriyle yoğrulmalıydı. Öyle bazı kimselerin öğrenmesi de yetmezdi. Bütün toplum Yunanca ve Latince eğitiminden geçirilmeliydi. Çünkü asırlardan sürmüş olan İslam Medeniyetinin düşünüş tarzı kafalardan böyle sökülüp atılabilirdi.

Batı dünyasında bile bu dillerin öğretilmediğini, kendisinin aşırıya kaçtığını söyleyenlere kızarak şu cevabı veriyordu: "Orada o dillerin eserlerinden doğan düşünüş, görüş topluma işlemiş." İşte bu sebeple Avrupalılara gerekmezdi de, bizim için şarttı. Yunan ve Latin eserleriy-

le beyinleri yoğrulmamış toplumlarda, demokrasi de, milliyetçilik de, edebiyat da olmazdı.

Türkiye'de ise henüz böyle bir eğitim başlamadığına göre, Türk-İslam Medeniyetinin dilinden kurtulmak için "tek akli yol" kalıyordu: "Öz dile gitmek." Yani dilimize katılmış, bizleşmiş kelimeler tamamiyle atılacak, yenileri bulunacak veya uydurulacaktı. Böylelikle eskiden koparılmış, yeni ve suni bir dil teşekkül ettirilecekti. "Düşünce ile anladım ki tek doğru yol budur, onun için o yolu tuttum" diyordu.

Yunanca, Latince öğretimine başladıktan, herkes bu dillere vakıf olduktan uydurmacılığa gerek kalmazdı. O zaman o dillerden alınacak kelimelerle dilimiz beslenirdi. **"Latinceyle Yunanca okullara konursa, öztürkçeye gerek olmaz, vazgeçerim"** diyordu. Yani Ataç'ın tasfiyeciliği, Türk-İslam medeniyetine düşman olduğu içindi. Yoksa Yunanca ve Latince "tilcik"lerin dilimize dolmasına taraftardı.

Şahsiyet ve fikir yapısı

Aşırı inatçı ve dediğim dedik diyenlendendi. Şüpheciydi. Ona göre mutlak doğru olamazdı. Doğruluk, zamana ve mekana göre değişen izafi bir kavramdı.

Ayrıca Ataç hakkında şunlar söyleniyordu:

• Ataç'ın hususiyeti, onun tam manasıyla batı medeniyetine inanmış, devrim fikirlerinin bu memleketin tek kurtuluş yolu olduğunu anlamış bir insan olmasıydı.

• Aşırı batıcılığa, ama batıya hümanizmden gidileceğine inanırdı. Yunan, Latin medeniyetleri bilinmedikçe, benimsenmedikçe Avrupa'nın anlaşılamayacağı kanaatindeydi. "Batıya yönelmek, batılı olmak için eski geleneklerden kopmak, eski Yunan dilini Latin dilini öğrenerek Batı medeniyetini temelinden kavramak gerektiğini" söylerdi.

• Arapça, Farsça klasik dilimiz olmaktan çıktığına göre, bunların yerini Latince, Yunanca almalıydı.

"Eritmeliyiz kendimizi Avrupa medeniyeti içinde, kurtuluş ondadır" diyor, "Latince, Yunanca aklın müdrikinin reforması için gereklidir" fikrini savunuyordu.

Ataç ve İslâmiyet

Doğu-İslâm medeniyetinden kopmanın, batılılaşmanın ateşli taraftarıydı. Ona göre batılaşma, batının manevi değerlerine varıncaya kadar bütünüyle benimseme, varlığımıza sindirme şeklinde olmalıydı.

Ölümden sonraya inanmazdı. Ruh, ruhçuluk kavramlarından tiksinirdi. Dini bayramlara iltifat etmez, din adamlarını ise hiç sevmezdi.

"Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar" diyen İslâm Şairi Mehmet Akif'in "ölü hükümlerden kendini kurtaramadığını, gerçek hayata değin, katiyetle mahkum olmuş bir bakış şeklinde bağlanıp kaldığını" iddia eder, görüşlerini bayağı bulurdu.

Yaşlanmaktan ürperir, ölümden nefret ettiğini söylerdi. Yaklaşan ölümün korkusuyla titreyerek "canım dünya" diye çığlık atardı.

İstanbul'dan hoşlanmazdı. En sevdiği şehir Adana idi. İstanbul'daki gibi İslâm medeniyetini ve ölümü hatırlatan tarihi eserler Adana'da yoktu.

Tasfiyecilik ne getirdi?

Ataç'ın başlattığı ve sembolü haline geldiği tasfiyecilik ve uydurmacılık hareketi, bugün özellikle sol kesimde moda halinde geniş taraftara sahipti. Artık, konuyla ilgisi olmayanlar dahi "tutarsa" zihniyeti ile kelime uydurabilmektedir. Basılan kitapların dili ancak birkaç sene dayanabilmekte, eskimektedir. Nesiller birbiriyle anlaşamaz hale gelmiştir. Değişik ülkelerdeki soydaşlarımızın konuş-

tuğu dil ile aramızda, iki ayrı dil kadar fark ortaya çıkmıştır.

Bir yandan bazı kelimelere birkaç mana yüklenmiş, diğer yandan kaideler basitleştirilerek dilimizin ahenk ve musikisi bozulmuş, fakirleştirilmiştir.

Dilimiz bugün 3-5 fiilden türetilen ve söylenişleri birbirine çok benzeyen kelimeler etrafında dolanır hale gelmiştir. Batı'dan gelen yabancı kelime akımına kapınılmış, her taraf yabancı kelimelerle dolmuştur.

Ataç uydurmacılığı, fikri yapısı ve İslâm düşmanı ideolojisi için başlatmış ve öncülüğünü yapmıştır. Maalesef, içimizden bazı kimselerin dahi benimsemesini sağlayacak kadar yaygınlaşan bu cereyan başarılı oldu ve yukarıda birkaçını sıraladığımız sayısız zararlara yol açtı.

KAYNAKLAR

1- İdeolecya Örgüsü. Necip Fazıl Kısakürek Büyükdoğu Yayınları. İstanbul 1973.
2- Ataç'ı Anış, T.D.K. Yayınları, Ankara, 1968.
3- Ataç'a Saygı. Varlık Yayınları. İstanbul, 1959.
4- Diyelim-Siz Arasında. Ataç. Varlık Y. İstanbul, 1970.
5- Günlerin Getirdiği-Karalama Defter. Ataç. Varlık Y. İstanbul, 1972.
6- Dilcilere Saygı, TDK Yayınları. Ankara 1966.
7- Varlık Dergisi. Aralık, 1972 sayısı.
8- Jurnal. Cemil Meriç. İletişim Y.
9- Ölümünün 40. Yılında Nurullah Ataç. Yaşasın Edebiyat Dergisi, Mayıs 1998.
10- Türk Edebiyatı Ansiklopedisi. 3. Cilt Ahmet Kabaklı. Türk Edebiyatı Y.
11- Babam Nurullah Ataç. Meral Tolluoğlu. Çağdaş Yayınları, 1980.

Mierers, büyük bir tarikat kurdu. Lüks içinde yüzdü. Ta ki ortağı sahtekârlıklarını açığa çıkarana kadar.

Frederick von MIERERS

Astrolog-guru Frederick von Mierers, ilk defa Manhattan'daki sokak arkadaşı Helen Kress olayında ortaya çıktı. Helen bir darbe sonucunda öldürülmüştü ve yoksullara verilen yemek bileti kayıptı.

Mierers hem arkadaşını hem yemeği kaybetmenin verdiği üzüntü ve şokla her nedense birden geçmiş hayatları olduğunu iddia ettiği hikâyeler anlatmaya başladı. Birisinde, Eski Mısır'da matematikçi ve astrologtu. Başka birinde çağdaş Buda olduğunu iddia etti, ama en ilgi çekici olanı Actrus yıldızından geldiğini iddia etmesiydi. *"Vanity Fair"* dergisi onun asıl adının Freddy Meyer olduğunu ve Brooklyn'den geldiğini öğrendi ve açıkladı.

Mierers, *"Edebi Değerler"* adını verdiği bir tarikat kur-

du. Müridleri giderek artıyordu. Müridlerinden aldığı cömert bağışlarla lüks içinde yaşamaya başladı. Tarikatında seks özgürlüğü de vardı. Hafif meşrep kadınları haremine katıyor, bundan zevk duyuyordu. Sapık ilişkiler grubu sarmıştı.

Herşey Mierers'in ortağı Adamski'nin 1987'de kendisini terk etmesiyle meydana çıktı. Reenkarnasyon iddialarını yayan Mierers bir şarlatandı. Ortağı mahkemeye başvurarak hakkında dava açtı. Mierers'in sahtekârlıklarını mahkemede tek tek anlattı. O'nun her şeyi sahteydi, üstelik sahte UFO fotoğraflarını oğluyla beraber çekmişti.

Bu parlak dolandırıcı sefahat alemindeki sapık ilişkilerden kaptığı AIDS'den öldü. Ama halâ arkasında ağlayan müridler bırakarak...

İnsanların inanma ihtiyacını ve hak dinin boşluğunu iyi değerlendiren Mierers, kalabalık bir sahte tarikat kurmuştu.

1996 yılında toplanan İngiliz uzmanlar grubu, yeryüzünde yaşanan "on büyük sahtekârlık" hadisesinden biri olarak Mierers'i kaydettiler.

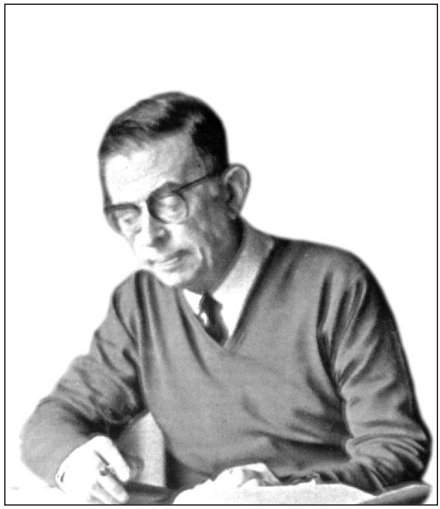

Bunalım çağının ürünü bir filozof olan Sartre, gençliğe inançsızlık ve hedefsizlik aşıladı. "Hayat boştur, saçmadır" diyordu. Bir ara çok geniş taraftarı varken bugün o da diğer filozoflar gibi unutulmaya yüz tutmuştur.

Jean - Paul SARTRE (1905-1980)

Fransız yazar ve filozofudur. 1905'te Paris'te doğdu. Ailesi orta tabakaya mensuptu. Kendini bildiği zaman, babasını kaybetmişti. Çocukluk yıllarının hikâyesi olan *"Kelimeler"* adlı kitabında, "Öksüz bir çocuk oluşumdan memnunum. Yoksa babamın gölgesi bütün hayatımı kararabilirdi" diye yazmıştır.

Evde babası yoktu, ama genç annesinden başka biri katolik, diğeri protestan olan iki büyükanne vardı. Bunla-

rın dinî tartışmaları, (*) Sartre'ı Hristiyanlıktan soğutan amillerin başında gelir.

Ana-oğul sık sık parka giderler, küçük Jean-Paul orada oynayan çocukları uzaktan seyrederdi. Çünkü çirkin ve yalnız biriydi. Çocuksuz, arkadaşsız, oyunsuz bir dünyası vardı ve bu dünya büyükbabanın tıkabasa kitapla dolu çalışma odasıyla sınırlıydı. Sartre, burada devamlı okurdu.

Sartre, İkinci Dünya Savaşı öncesinde, Batı insanının içine düştüğü bunalımları yaşadı; harbe asker olarak katılmakla vahşetin kucağına düştü. Almanlara esir düştüğü zaman, insanoğlunun hemcinsine ettiği işkencelere şahid oldu; insanlığından nefret etti. Alman faşizmine duyduğu kin, onu Marksist felsefeye yaklaştırdı.

Sartre 1964 yılında verilen Nobel ödülünü reddetti. Bu onun ilk reddi değildi. Hattâ hayatı, peşpeşe sıralanmış red'lerden ibarettir denilebilir. Reddettikleri arasında Tanrı'yı, kurulu düzenlerin topunu, bu arada aileyi, klâsik anlamıyla edebiyatçıyı, filozofu, aksiyon adamını, sayısız dostlukları, zümreleri, partileri, kalıplaşmış düşünceleri... sayabiliriz.

J.P. Sartre egzistansiyalizm (varoluşçuluk) felsefesinin ateist (tanrıtanımaz) kolunun önde gelenidir. Varoluşçuluk nedir denilirse, bu soruya net bir karşılık vermek mümkün değildir. Sözgelişi, Weil'e göre bir bunalım, Mounier'ye göre umutsuzluk, Hamelin'e göre bunaltı, Banfi'ye göre kötümserlik, Wah'a göre başkaldırış, Marcel'e göre özgürlük, Lukacs'a göre idealizm, Benda'ya göre akıldışıcılık (irrasyonalizm), Foulquie'ye göre saçmalık felsefesidir.

(*) Hıristiyanlar arasında mezhep çatışmaları o kadar şiddetliydi ki 1618-1648 yılları arasındaki sırf mezhep ayrılıkları yüzünden çıkan otuz yıl savaşlarında binlerce kişi hayatını kaybetmiştir.

Bu tariflerin hepsi aslında varoluşçuluğun belli bir yanına işaret etmektedir. Üstelik abartarak, büyüterek...

Sartre felsefesinin üzerinde en fazla durduğu şey, insanın kendi mesuliyetini bulması imkânını ona vermeye çalışmaktır ve Tanrı fikrinin reddi, işte bu temel görüş çerçevesinde bir sebep kazanmaktadır:

"...Zira, biz kesinlikle sadece insanların bulunduğu bir plânda yer almaktayız. Dostoyevski Tanrı mevcud değil ise, her şeye cevaz vardır diye yazmıştı. Bu egzistansiyalizmin hareket noktasıdır. Aslında Tanrı yoksa herşey serbesttir ve bunun neticesi olarak da insan terk edilmiştir, çünkü ne kendisinde, ne de kendi dışında bağlanacak bir imkân bulamamaktadır."

Görüldüğü gibi, Tanrı'yı reddeden Sartre, insanı tam bir boşluk ve terkedilmişliğe itmektedir. Yaşamakta olduğu dünyaya ve kendisine ait herşeyin sorumluluğunu kendi omuzlarında hissedecek olan insan; suç, günah, pişmanlık, tövbe, af ve rızanın söz konusu olamayacağı Tanrısız bir hürriyet içinde mutlak yalnızlık ve huzursuzluğu aynı anda yaşayacaktır.

Dindar bir insanla, Sartre'ın tasvirini yapmakta olduğu ateizmin salikinin aynı dünyaya bakış açısı birbirinden oldukça farklıdır. Biri, Müteal ve mükemmel bir Tanrı Varlığı kudretinin tecellisinden ibaret olan dünya plânını bu kudretin bir temaşa imkânı olarak ele alırken, diğeri aynı sahneyi arkasında ve temelinde hiçbir sebep ve mana bulunmadığından bir bunalım ve ümidsizlik kaynağı olarak değerlendirir ve bunu bunaltı hissiyle ifâde eder.

Saçma'nın zaferi

Sartre felsefesinde, ateizmin ortaya koyduğu bir hususiyet olarak herşeyi "saçma"lığa mahkûm eder. Dünya ve onunla alış-veriş halindeki insan, ikisi de her türlü mecburiyetten ve gayeden uzak, tamamen manasız birer

yığın halindedir. İnsan varlığı, işte bu gereksizlik, bu saçmalık karşısında bir dehşete düşme hali, yani bunaltı hissiyle belirlenmektedir. **"Varolduğum için dehşet içindeyim. Varolmak nefret ve iğrençlik veriyor."**

Sartre, ölümü saçmalığın zaferi olarak değerlendirir. **"Doğmuş olduğumuz saçma ve öleceğimiz saçmadır."**

Sartre sosyalizm ve komünizme övgüler yağdırmıştır. "İnsanlığın aşılmaz ufku" olarak ilan ettiği komünizm, ölümünden çok değil, birkaç yıl sonra bütün dünyada gürültüyle yıkıldı.

İşin ilginci, Fransa'nın yüz akı olarak savunulan ve bir zamanlar ülkemizdekiler dahil, pek çok ileri ve geri ülke aydınları tarafından göklere çıkarılan Sartre, bu sözünü üstelik de Stalin ve Mao'nun vahşi cinayetlerini işlemeye devam ettikleri sırada söylemişti.

Komünizme taraftar oluşu ve dini reddedişi dikkate alınarak Sartre, materyalist sanılmamalıdır. Fransız filozofa göre, materyalizm insanı bir nesne olarak ele almakla, onun şerefini zedelemiştir. Diyordu ki "Materyalizm ferdin kendi de dahil olmak üzere, bütün insanları onları bir masayı, bir iskemleyi veya bir taşı husule getiren vasıf ve olaylardan ayırma durumu olmaksızın, objeler gibi telâkki eder, yani önceden tayin edilmiş bir reaksiyonlar bütünü olarak ele alır. Biz ise, işte madde hükmünden ayrı bir değerler bütünü olarak, insanî hakimiyeti tesis etmek istiyoruz."

Sartre'ın eleştirisi

Varoluşçuluk ve Sartre, şiddetle eleştirilmiştir. Marksistlerden katoliklere kadar pekçok zümre bu felsefeyi yerden yere vurmuşlardır. Bunlar şöyle özetlenebilir:

1 - Sartre'ın varoluşçuluğu çelişik ve tutarsız bir felsefedir. Çünkü bu felsefede birbirine aykırı ne ararsanız bulabilirsiniz. Bir yandan idealizmle maddeciliği içine alır,

öbür yandan her ikisini de iter. Bir çeşit seçmeciliktir, yamalı bohçadır, sistem değildir.

2 - Sartre'ın varoluşçuluğu eski ve yanlış bir felsefedir. Çünkü bilime, gerçeğe, gelişmeye, gerekirciliğe (determinizm) sırt çevirir. Tarihle, hayatla, toplumla, kitlelerle bağlarını koparır. Sosyal sorumluluktan, siyasal eylemden kaçar. Daha doğrusu insanı aklıyla değil nefsiyle hareket eden bir yaşayışa çağırır. Son çözümde de bir çeşit akıldışılığa, metafiziğe ve skolastiğe bağlar.

Dinsiz görünür ama Marksist dine bağnazca yapışmış, bilime sırtını çevirmiş bir fanatiktir.

3 - Sartre'nın varoluşçuluğu dinin ve ahlâkın dışındadır. Ahirete inanmadığı için insanı boşluk içinde, dayanıksız bırakır. Tükenmez bir ümidsizlik aşılar.

Sartre'ın ölümü

Sartre, yaşadığı sürece büyük ün kazandı. 1964'te Nobel ödülü ona layık görüldü. Gerçekten kitapları renkli, çeşitli ve bir hazineydi. Eşine az rastlanır bir diyalektik gücüne sahipti. Keskin ve yaman bir tartışmacıydı. Usta bir tiyatro yazarı, çok yetenekli bir romancı, eşsiz bir eleştirmendi. Ama, Sartre bu çok yönlü kabiliyetiyle **"her şey saçma, her fiil mantıksız"** diyordu. Ona göre hayat saçmaydı, ölüm saçmaydı.

Sartre'ın düşünceleri, çağının, kendini olduğu kadar da ideal ve amaçlarını kaybetmiş gibi görünen gençliğinin bir çeşit dini oldu, insanın manevî büyüklüğünü sıfıra indirmek isteyen inkârcılıkla anarşizmin yayılmasına hizmet etti.

"Boş bir göğün altında meydana çıkan bir hayat, gülünç bir şeydir. Bu, hiçbir anlam ifade etmiyor." diyordu. **"Herhangi bir hayatın hikâyesi bir başarısızlığın hikâyesidir"** yine onun sözüydü.

Bunları söyleyen Sartre'nın 1980'de saçmalıklarla doldurduğu hayatı son buldu.

"Ölüm, bütün bekleyişlerin ardından gelmiş ve onları durdurmuştu, kıpırtısız ve dilsiz kalmıştı bekleyişler, amaçsız, anlamsız. Sanki beklenmiş bir şey yoktu."

Savaş sonrası gençliğinin önderi ve varoluşçuluğun papası sayılıyordu. Şimdi giderek etkisi azalmakta, artık tarihteki sayısız filozoflardan biri haline gelmektedir.

KAYNAKLAR

(1) J.P. Sartre Ateizminin Doğurduğu Problemler, Prof. Dr. Kenan Gürsoy, Akçağ Yay.
(2) Çağdaş Felsefe, Prof. Bedia Akarsu, M.E.B. Yay.
(3) Varoluşçuluk - Existansializm, J.P. Sartre, Yazko Yay.
(4) Jean - Paul Sartre ve Marksizm, Roger Garaudy, Sosyal Yay.
(5) Akıl Çağı, Jean Paul Sartre, Cem Yay.
(6) Ekzistans ve Felsefe Üzerine Görüşler, Prof. Dr. Kenan Gürsoy, Akçağ Yay.
(7) Çağdaş Filozoflar, Arthur Nübscher, Tur Yay.
(8) Saygılı Yosma, Jean - Paul Sartre. Ataç K.
(9) Din ve Fikir Hareketleri Ansiklopedisi, Risale Yay.
(10) Felsefi Doktrinler Sözlüğü, Prof. Dr. S. Hayri Bolay, Akçağ Yay.
(11) Felsefe Sözlüğü, Orhan Hançerlioğlu, Remzi Kit.
(12) Necip Fazıl ve Jean Paul Sartre, Cemal Aydın, Yeni Şafak'tan.
(13) Filozoflar Ansiklopedisi, Cemil Sena, Remzi Yay.
(14) Sartre Sartre'ı Anlatıyor. Yapı Kredi Y.

Sartre'dan:

• Biz istediğimiz şeyi yapmıyoruz ve buna rağmen, ne olduğumuzdan sorumluyuz. Bu bir hakikattır.

• Herşey boştur, bu bahçe, bu şehir ve ben. Eğer siz birdenbire bunun farkına varırsanız, o sizi hasta yapar ve herşey bir rüzgar gibi sizi alıp götürür, başdönmesi, mide bulantısı budur.

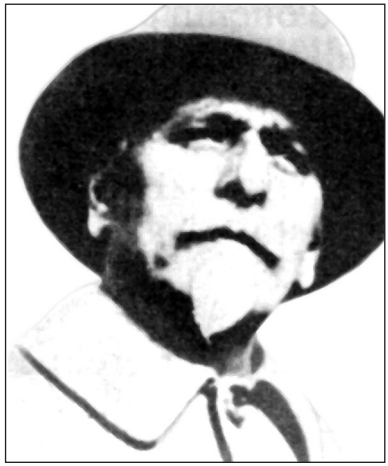

Uluslararası silah tüccarı ve bankerdi. Dünyanın en zengin kişilerinden biri olarak tanındı, "ölüm tüccarı" ve "Avrupa'nın en esrarengiz adamı" sıfatlarıyla anıldı.

Basil ZAHAROFF (1849 - 1936)

Zaharof Osmanlı Devleti mevcutken Muğla'da yoksul bir Rum ailesinin oğlu olarak dünyaya geldi. Basil, gençliğinde amcası hesabına İstanbul'da kumaş ticaretiyle uğraştı. 1866'da yükseköğretim için İngiltere'ye gönderildi. 1870'te Londra'da dayısının şirketinin temsilcisi oldu. İki yıl sonra dayısı tarafından zimmetine para geçirmekle suçlandıysa da ispat edilemedi. İngiltere'den ayrıldıktan sonra takma adla Doğu Akdeniz'e gitti. Bir süre Atina'da kaldı, orada banker ve diplomat Stefanos Skoulodis'le tanıştı. Skoulodis'in tavsiyesiyle İsveçli silah yapımcısı T.V. Nordenfelt'in Balkan ülkeleri temsilcisi oldu. İşlerini giderek genişletti ve silah satışından büyük bir servet kazandı.

Korkunç bir yoksulluk içinde yetişen Basil Zaharoff, hayatı boyunca para biriktirmeyi kendine amaç edinmişti. Bu amacına da makineli tüfek, top ve patlayıcı madde satarak ulaştı. Onun hayat hikayesini kaleme alan bir yazar **"Onun heykeli, ölümlerine sebep olduğu milyonlarca kişinin mezar taşlarından yapılmalı, kitabesine de can çekişenlerin iniltileri yazılmalıdır"** demiştir.

Zaharof 28 yaşında iken silah tüccarının yanında normal komisyondan başka haftada 5 dolar alıyordu. O zamanlar Yunanistan'da yaşıyordu ve silâh satabilmek için silâh ihtiyacını arttırmanın gerekli olduğunu biliyordu. İlk önce yunanlıları korkuttu. "Her tarafınız kana susamış düşmanla çevrilidir. Ana vatanınızı korumanız için silahlanmanız gerekli" dedi. Bütün Yunanistan'ı korku dalgası kapladı. Ordularını büyütme kararı aldılar. Zaharoff'tan top ve bir denizaltı aldılar. Bu denizaltı ilk savaş denizaltısı idi.

Bu satışın komisyonu olan birkaç milyon doları cebine indirdikten sonra Zaharoff Türkiye'ye geldi ve "Bakınız Yunanlılar ne yapıyor? Ben Türk dostuyum. Sizi dünya yüzünden silmelerine izin vermeyin" dedi. Türkler de bir hayli silah satın aldıktan başka iki denizaltı sipariş ettiler. Silahlanma başlamıştı. Bu yarış sonunda ve dökülen kanların karşılığında Zaharof üçyüz milyon dolar kazanmıştı.

Zaharoff, ölene kadar geçen elli yılda milli korkuları alevlendirdi. Birbirine düşman olan milletleri silahlandırdı ve savaşların bir an önce patlak vermesi için elinden geleni yaptı. Rus-Japon harbi sırasında iki tarafa da silah sattı. Amerika-İspanya savaşında da Amerikan erlerini öldüren mermileri İspanyollara o satmıştı. Birinci Dünya Savaşı sırasında Almanya, İngiltere, Fransa ve İtalya'daki fabrikalarında imal ettiği cephane stoklarını her iki tarafa satarak servetini bir kat daha arttırdı ve insan hayalinin erişemeyeceği kadar zengin oldu.

Elli yıl boyunca, bir kedi sessizliği ile Avrupa'nın harp subayları arasında dolaştı, hareketlerini büyük bir sır perdesiyle örtmeyi başardı.

Söylenildiğine göre tıpkı ona benzeyen iki adamın yardımından faydalanıyordu. Bu adamların görevi halkın arasına karışıp Zaharoff'un Berlin veya Monte Karlo'da bulunduğunu gazete sütunlarına geçirmek, onun başka bir ülkede giriştiği gizli faaliyetleri gözden uzak tutmaktı. Hiçbir zaman gazetelere demeç vermez, kendini savunmaya çalışmaz, hiçbir şeyi açıklamaz, ona yüklenen suçlamalara cevap vermezdi.

Zaharoff zamanla, silah sanayiinin sadece savaş araçları üretmek ve satmaktan ibaret olmadığını anladı. Bu sanayiinin ileri gelenleri yalnızca siyaset adamlarına hizmet etmekle yetinmiyorlar, aynı zamanda da onları yönlendiriyorlardı. Fakat bunu dikkatle yapıyor, karda yürüyüp iz belli etmiyorlardı. Zaharoff bu yüzden kamuoyunu doğrudan etkileyebilmek için çok satan bir gazete ve yayınevinin hisselerini satın aldı. Üniversite, asker yurtları ve denizci subaylarına para yardımı yaptı. Görünüşte oldukça cömert olarak tanınıyordu. Eli kolaylıkla cebine gidiyor, gerektiğinde devlet adamlarına şirin gözükmek veya hükümetin bütçede ödenek ayırmadığı bazı konuları maddi açıdan desteklemek için milyonlar harcamaktan çekinmiyordu.

Zaharoff, Kral Konstantin'i kışkırtarak İzmir'in işgalini sağladı. Büyük devletlerden, işlerine karışılmamasını, İstanbul'u ele geçirmek istediğini bildirmişti. Trakya'daki Yunan askerleri ilerlemeye koyuldular. İzmir, Yunan koruması altında bağımsız ilan edildi. Fakat Türk hükümeti bir karşı saldırı başlattı. Birkaç gün içinde, en az on kere öldüğü sanılan Türkiye'nin Yunanlılardan çok daha güçlü durumda oldukları anlaşıldı. Yunan ordusu savaş alanından şehir şehir çekilmek zorunda kaldı. Bozgun sonrası ise Zaharoff suçlu ilan edildi.

Kibar, canlı, gösterişli bir delikanlı olduğu sıralarda 17 yaşındaki bir kıza aşık oldu. Atina'dan Paris'e geldiği sırada, kızı trende görmüş ve onunla evlenmeyi kafasına koymuştu. Ne çare ki kız, ondan iki kat yaşlı ve yarı kaçık bir İspanyol dükü ile evliydi. Katoliklerce boşanması mümkün de değildi. Zaharoff beklemeye karar verdi ve tam elli yıl bekledi. 1923'te adam, bir akıl hastanesinde can verdi ve 1924'de de Zaharoff sevdiği ile evlendi. Ama evlendiklerinde kadın 65, Zaharoff da 74 yaşında idiler. İki sene sonra kadın öldü. 48 sene beklemişlerdi ve ancak 18 ay evli kalmışlardı.

Ölünceye kadar Zaharoff, yazlarını Paris yakınında çok güzel bir şatoda geçiriyordu. Sadece 5 yıl okula gitmesine rağmen ondört lisan öğrenmişti.

Derken Avrupa'yı kasıp kavuran savaşlar bitti. Heryerde barış rüzgarları esiyordu. Zaharoff, silah tüccarlığında fazla gelecek görmeyince bu kez kumar oynatmaya yöneldi. 1926'da Monte Karlo'ya yerleşerek kumarhane açtı. Usta kumarbazlara maaş bağladı, "çok kazandırıyor" izlenimi verecek işler yaptı. Milyarlarla oynayan ve hepsini oyun masasına bırakmaktan çekinmeyen zenginleri avladı. Olağanüstü kazançlar elde etti.

Giderek Zaharoff yaşlandı. Yakınları "hâlâ parayı çok seviyor" diyordu. Orduları ve milletleri seferbez eden bu adama, işlerden elini eteğini çekmek çok ağır geliyordu. Emekli olmayı, ancak bacakları vücudunu artık taşımaz olunca kabul edebildi. Artık seksen yaşında buruk bir ihtiyardı. Paris'te bir zamanlar devlet adamlarıyla pazarlık ettiği, savaş ve barış kararları aldığı saray yavrusu evini artık boştu. Bazı tanıdıklar hal hatır sormak için uğradıklarında öfkeleniyor ve küfürler savuruyordu. Artık herkesten kuşkulanır olmuştu. Sonra sesi de kısıldı, konuşamaz oldu. Hakkında çılgın söylentiler, akılalmaz dedikodular yayıldı. Fakat bunlara kulak asmıyordu.

Zaharoff, 87 yaşındayken Monte Karlo'da öldü. Yapa-

yalnızdı, hastalıktan perişandı. Yerinden kalkamadığı için bir hizmetçi onu tekerlekli koltuğuna oturtuyor ve dolaştırıyordu.

Dünyanın en zengin, en esrarengiz adamlarından biri olan Zaharoff lânetle anılmaktadır. Uluslararası şüpheleri arttıran, ülkeler arasındaki nefret ve intikam duygularını körükleyen bu adam hakkında birçok kitap da yazılmıştır. Buna rağmen onun hayatı halen sırlarla doludur.

KAYNAKLAR

1) Ünlü Adamların Bilinmeyen yönleri. Dale Carnegie. Deniz K.

2) Ana Brittanicca Ansiklopedisi.

3) Yunan İşgalinin Başmimarı: Zaharoff. M. İsmail Çolak. Tarih ve Medeniyet.

4) Esrarengiz Avrupalı Zaharoff. Richard Levinsohn. İletişim Y.

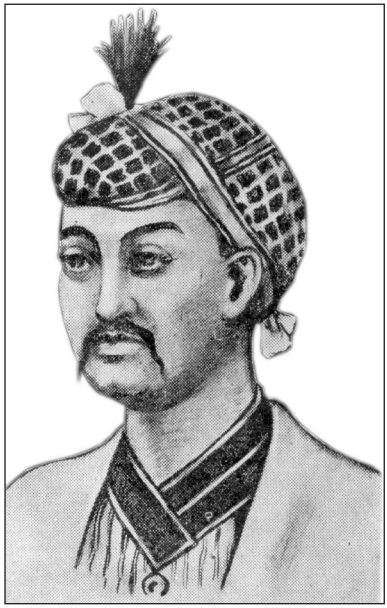

Kazandığı askerî başarılara ve emri altındaki silahlı kuvvetlere güvenerek İslâmiyet ve İslâm alimlerine karşı mücadeleye başlayan Ekber Şah, sonunda Din-i İlahi *adını verdiği bir din kurmuş ve herkesi bu dine girmeye zorlamıştır. Fakat İmam-ı Rabbani ve şakirdleri bu fitneyi önlemişler, Ekber ise yıkılıp gitmiştir.*

Celaleddin EKBER ŞAH (1542 - 1605)

Babür Şah tarafından Hindistan'da kurulan Türk İmparatorluğunun üçüncü hükümdarıdır. Babür'ün torunudur. Hümayun ile Hamide Banu'nun oğludur. Hümayun'un Şir Han ile mücadelesi esnasında uğradığı ağır

bir mağlubiyet üzerine ailesi ile birlikte iltica ettiği Ömerkot'ta 1542'de dünyaya gelmiştir.

Daha küçük yaşından itibaren babasının yanında önemli hizmetler gören Ekber'in ilk başarısı Sirhind'e saldıran İskender Şahı mağlup etmesidir. O sırada daha 13 yaşındaydı. Babası Hümayun, Ekber'e kumandan olarak tebriklerini bildiren name göndermiş, ardından Pencap Valiliğine tayin etmiştir. Hümayun'un bir kaza neticesi ölmesi üzerine 14 yaşında iken Ekber 1556'da Hind-Türk İmparatoru olmuştur.

Ekber dahi derecesinde zeki ve mağrurdu. Kısa sürede büyük askerî başarılar kazanmış ve siyasi gayretlerinin sayesinde büyük bir imparatorluk kurmuştur. Delhi ve Agra etrafındaki memleketlerde hakimiyeti tesis etmiş, sonra Racput'ların kalesi Çitor'u zapt ve Ecmir'i fethetmiştir. Ganj vadisi de imparatorluk sınırları içine katmış; Orissa, Kabil, Keşmir, Sind, Kandehar ve Berar'ı da almıştır.

Ekberin siyasî ve askerî faaliyetleri yanında özelliklerinden biri de teşkilatçı oluşudur. Devlet memurlarının mertebe ve dereceleri tespit edilmiş, ordu mensuplarına maaş bağlanmıştır.

Ekber okuma-yazma bilmiyordu. Ancak hafızası ve enerjisi bir harikaydı. Tabii temel eğitimden yoksun oluşu onun için büyük eksiklikti.

Yeni din kuruyor

Hindistan'da çok çeşitli dinler birarada hayatiyetini sürdürüyordu. Aralarında çekişmeler eksik olmuyor, bazen küçük çapta iç savaşlar bile vukubuluyordu. Ekber Şah, zamanının sözde din bilgini Şeyh Mübarek'in riyakârane telkin ve teşvikleri altında derecesinin hükümdarlıktan yüksek olduğuna inanarak 1582 yılında Din-i İlahi adını verdiği yeni dinini kurmuştur. Muhtemelen Hindu-

lar'la Müslümanlar arasındaki çatışmalara son vermek niyetiyle İslâmiyet, Hıristiyanlık, Zerdüştlük, Hinduizm, Budizm gibi çeşitli din ve inanç sistemlerinin meziyet olarak kabul ettiği bazı prensiplerini birleştirmiştir.

Bu yapmacık dine göre Ekber, Allah'ın yeryüzünde biricik mümessili ve vekili idi. Bu dine girmenin merasimi şöyle yapılıyordu: Kişi sarığını çıkarıp eline alıyor ve Padişahın ayağına kapanıyordu.

Din-i İlahi müntesipleri birbirlerini "Allahü Ekber" şeklinde selamlıyorlardı. Gayeleri Ekber'in tanrı olduğunu kast etmekti.

Bu dinde abdest almak yoktu. Mecusilerden ateşe tapmayı, Hıristiyanlardan çan çalma ve istavroz çıkarmayı, Hindular'dan dinî gün ve bayramları, merasim ve törenlerle ruh göçünü, tenasuh inancını almıştır.

Ekber Şah'ın sapıtmasında Şeyh Mübarek'in oğlu olan fetvacısı Ebu'l Fadl'ın rolü büyüktü. Ebu'l Fadl, sultanın akıl ve mantıkdışı veya çocuksu denilebilecek hareketlerine Allah'a yakınlık ve ibadet vasfı vermiş, kaside ve methiyelerle onu dünyaya ilâhî bir vazifenin ifasına gelmiş bir hükümdar olarak övmüştür.

Ebu'l Fadl gibi alimler, en azılı kâfir ve zalimlerin vermediği zararı İslâm'a vermişlerdir. İşte Ekber devri alimlerinin çoğu da, bu yıkıcı alimler cümlesindendir. Bunlar faizi, içkiyi ve kumarı helâl saymış; Melik'in toplantılarında ve sene başı bayramlarında şarap içmek bir görev haline getirilmiştir. Erkekler için altın ve ipek kullanımı, aslan ve kurt etinin yenmesi helâl addedilmiştir.

Sonunda Ekber Şah, kendini "dinî ve dünyevî meselelerde tartışılmaz otorite" olarak kabul eden bir belge düzenlemiş ve ileri gelen alimler de bunu imzalamışlardır.

Ekber ara sıra şarap içer, hatta şarabına afyon karıştırırdı. Oğlu Murad, içki ve keyif verici zehirlere dadanmış

bir haldeydi. Ekber'in çocuklarından üçü ayyaştı.

Hakikî din alimleri ve Müslümanlar ise gidişattan oldukça rahatsızdılar. Zaman zaman isyana kalkışanlar oluyor, ancak askerî gücünü iyi kullanan Ekber kanlı bir şekilde bastırıyordu.

Ekber, *Din-i İlahî*'yi ilan ettikten onüç sene sonra, bu dinin şahsı etrafında toplandığını, yürümediğini ve yayılmadığını görmüş; fakat bunun kabahatini Müslümanlara yükleyerek onlara karşı sert, haşin ve çılgınca bir tarzda hareket etmişti. Diğer dinlere gösterdiği hoşgörüyü ve mensuplarına yaptığı iyi muameleyi Müslümanlara yapmıyor, sadece şüphe ve nefret besliyordu.

Ekber'in temel felsefesi, İslâmı çağdışı sayması ve Hint birliğine aykırı görmesiydi. Tamamen İslâmı reddetmiyor, ancak kendine göre değişiklikler yapıyor ve bunlara Kur'an'dan kanıtlar(!) buluyordu.

Fakat devran böyle gitmedi. Oğlu Cihangir, babasının otoritesini zayıflatmak için 1602 yılında Ebu'l Fadl'ı öldürttü.(*) Zaten Ebu'l Fadl'ın öldürülüşüyle yıkılan Ekber Şah 1605'te şiddetli bir dizanteriye yakalandı, ardından da dili tutuldu. Yine de ölürken ömürboyu mücadele ettiği İslâm'a sığındı ve "Allah" lafzını mırıldandı (1605).

İşte bu fitne ve fücur arasında, Cenab-ı Hak son ve tek dinini, düşürüldüğü bu aşağılık durumdan kurtaracak, İslâmiyeti bidat ve hurafelerden arındıracak bir müceddit gönderdi. Bu İmam-ı Rabbani (r.a.) idi.

Böylesine karışık ve sultanların tanrılık iddiasına kalkıştığı bir dönemde yetişen İmam-ı Rabbani, çok büyük bir mücadele verdi. Silahsız ve kimsesiz bu gönül mücahidi, tek başına güzellikler dini İslâm'ı savundu. Ekber Şah; hapis, işkence, her türlü sindirme politikalarını

*) Cihangir, Ebu'l Fadl'ı niçin öldürttüğünü şöyle açıklıyordu: "O, Allah'a inanmayanların başıdır. Babamın Ekber isminin kötülenmesine sebep oluyordu."

izlediyse de başarılı olamadı. Hükümdarın uydurduğu din, bütün sapıklıklarıyla beraber tükendi. İmam-ı Rabbani ezilen, yara alan İslâm'ı yeniden dirlik ve güzelliğiyle hayata geçirdi.

Ekber'in yerine geçen oğlu Cihangir, İmam-ı Rabbani'den etkilendi. Artık *Din-i İlahi* sona eriyor, İslâm yeniden hayat buluyordu.

Bugün İslâm'ı yıkmaya çalışan Ekber Şah ve kurduğu din alaycı tebessümlerle zor hatırlanıyor. İslâmiyet ise yine dipdiri ve canlı olarak hayatiyetini sürdürüyor, kıyamete kadar da sürdürecek...

KAYNAKLAR

(1) Ekber Bir Türk Dahisi. Ömer Rıza Doğrul, Yüksel Y. 1944.

(2) İmam-ı Rabbani. Ekrem Sağıroğlu. Seha Neşriyat, 1988.

(3) Hindistan Tarihi. Hikmet Bayur, TTKurumu Yayını, 1987.

(4) İslâm Ansiklopedisi Ekber Şah maddesi. T. Diyanet Vakfı Yayını, Cilt 10, 1994.

(5) Celaleddin Ekberşah, Büyük İslâm Tarihi içinde, Çağ Y. Cilt 9, 1992.

Bazı akıl hastaları kendisini mehdi, hatta peygamber zannedebilir. Bir ruh doktoru bu hastaları tanıyabilir. Mehdilik hezeyanı, sık rastlanan bir deliliktir.

PARANOYAK MEHDİ TASLAKLARI

Bazı psikiyatrik hastalıklarda muhakeme melekesi bozulur ve hezeyanlar ortaya çıkar. Gerçeğe uymayan düşüncelere, hadiselere inanmak demek olan hezeyanlar, hastanın içinde bulunduğu çevre ve kültür ile paralel bir muhteva kazanır. Sözgelimi Fransa'da sık olarak kendini Napolyon zanneden akıl hastalarına rastlanması bu yüzdendir.

Dini bilgisi olan çevrelerde ise en sık "mehdilik" hezeyanı görülür. Bir defasında, İstanbul'un Çarşamba semtinde oturan bir arkadaşım "Fatih'te 20'ye yakın mehdi tanıyorum" demişti.

Aslında akıl hastanelerinde bu kabil hastalar pek çoktur. Eğer hasta şizofren, manyak veya frengili ise herkes rahatsızlığının farkına vardığı ve hastaneye yatırıldığı için kimse zarar görmez. Fakat paranoya dediğimiz akıl hastalığı bu açıdan çok ilginçtir ve bunları ancak bir psikiyatrist ciddi bir incelemeden sonra anlayabilir. Tarih bu tiplerin örnekleriyle doludur.

İçinde bulunduğumuz zamanda da paranoyak bazı akıl hastaları, ilmi ve haddi olmadığı halde, etrafına talebe toplamakta, çeşitli yayınlar yapmakta ve İslam'a zıt gülünç içtihatlarda bulunmaktadırlar. Bu durum ise ümmet arasında fitneye sebep olmaktadır.

Bu tip yalancı mehdileri teşhis edip aldanmamak için "mistik paranoya" denilen akıl hastalığını bilmek gerekir.

Paranoya tarifi ve çeşitleri

Bu psikoz (delilik) esas olarak muhakeme bozukluğunun belirtisi olan hezeyanlar ile ortaya çıkar. Paranoyanın tek klinik belirtisi sarsılmaz, sistemli ve hiçbir delille, izahla değişmeyen müzmin hezeyandır.

Paranoya, hezeyanın muhtevasına göre; icat, keşif, hak arama, büyüklük, erotomanik paranoya gibi çeşitlere ayrılır.

Mehdilik hezeyanında ise "mistik paranoya"dan sözedilir. Dediğimiz gibi hasta, mehdilik iddiasından başka belirgin belirti vermez ve bu hezeyan sarsılmaz, sistematik ve müzmin şekildedir.

Hastalık öncesi kişilik

Paranoyak, daha çocukluğundan bu hastalığa adaydır. Hırçın, inatçı, vesveseli, ana babaya ve okul disiplinine karşı dikbaşlı, kindar, diğer çocuklarla oynamaz, geçimsiz, oyun bozandır. Yaş ilerledikçe huysuzluk daha da artar. Kendini beğenmişlik, fikirlerindeki, kişiliklerindeki sertlik günden güne daha belli olur.

Şüpheci, kimsenin bağlılığına güvenmeyen bir kişilikleri vardır.

Paranoyaktaki mehdilik hezeyanı giderek aşikâr hal alır ve 30-40 yaşlarından sonra açığa çıkmağa başlar. Sinsi ve yavaş bir başlangıç ve hezeyan sistemine uygun bir teessüriyet (hislenme) ve davranış şekli görülür.

Belirtileri

Paranoyaklar zekidirler. Zekâ seviyeleri (IQ) yüksektir. Ve bu hastalar ekseriya zekâları ile uygun ölçüde hayatta başarı elde edememiş kişilerdir. Çoğu zaman üniversite tahsilini yarıda bırakırlar.

Yalancı mehdi bütün dikkatini hezeyanına yöneltmiştir. Bu hususta en küçük bir ayrıntıyı hatırında tutar (hipermnezi). Bu hastalarda bir araz da hezeyanına uygun moral uydurmadır (confabulation). Uydurduğu masala çoğu zaman kendi de inanır ve çevresinin inanmasını da ister.

En basit hadiselere mühim anlamlar yükler. Boğazda gemi mi yandı, muhakkak hezeyanı ile bir bağ kurar. Bir devlet adamı suikaste mi kurban gitti, mehdiliğine işaretler çıkarır.

Bütün çektiklerini üstün zekâsına, güzelliğine, servetine, asaletine hamleder. Alaylı, kinayeli şekilde konuşur, kendini insanlara doğru yolu gösterecek, halkı kurtaracak bir ıslahatçı olarak görür. Saçını sakalını uzatır, derviş kıyafetini alır.

Mehdilik iddiasının gülünç ve tehlikeli olduğunu düşünmeksizin herkesi hezeyanına inandırmağa çalışır. Bazen bu kabil hastaların bir cemaat topladığı, mezhep ve tarikat kurduğu bile görülür.

Mehdilik hezeyanının dışında kalan konularda ve hallerde düşünme yeteneği ve sosyal ilişkiler bozulma-

mıştır. Çoğu zaman bu kişiler kendi kendilerine yeterli, üstün ve sağlıklı bir izlenim verirler.

Hastanın bütün hissi gücü hezeyanının gösterdiği istikamette toplanmıştır. Böylece hezeyanlı fikir ve inanış bütün davranışlarını tesiri altına alır. Mehdiliğine kuvvetle ve samimiyetle inanan ve çevresini inandırmak için de sayısız deliller bulmaya çalışan hastanın günlük hayatı, hezeyanı ile uygunluk halindedir. Ona göre mağrur, kibirli, kendini beğenmiş, şüpheci, etrafını tetkik eden tavırlar takınır.

Gidişatı

Müzmin bir seyre rağmen kişilik diğer müzmin psikozlarda olduğu gibi yıkılmaz. Çoğu hastane dışında, toplumun hoşgörüsü ile müzminleşerek yaşantılarını sürdürürler.

Tefriki

Paranoyakların hakiki İslam tebliğcisinden nasıl ayırdedileceği şeklinde bir soru gelebilir. Aradaki pek çok farkın bazılarını sıralayalım:

* Sahte mehdilerin en belirgin farkları mağrur, kibirli, kendilerine aşırı güvenen, insanlarla alaylı ve kinayeli konuşma özellikleridir.

* Paranoyaklar, tavsiye ve telkini hiçbir zaman dikkate almazlar. En akıllı, en üstün kendileridir ve böyle şeylere ihtiyaçları yoktur.

* Paranoyaklar, kullara teşekkürü bilmezler. Başlarına gelen her nimeti, kendisine gösterilen her yakınlık ve yardımı mehdiliklerine bağlarlar. Herkes ona hizmet etmelidir. O, Allah'ın sevgili kulu ve dünyadaki gölgesidir.

* Her olayı, her tavrı hezeyanına yarayacak şekilde yorumlarlar. Kabahati, günahı, kusuru hiçbir zaman üstlenmezler. Yeni bir durumla karşılaştıklarında durumun

tümünü göz önüne almaksızın dar bir açıdan, beklentilerini tasdik edecek veriler bulmaya girişirler. Vardıkları sonuç başlangıçta istediklerinin aynısıdır.

* Her sözünü, her davranışını mehdilik hezeyanına uydurmaya aşırı çaba gösterirler. Sözgelimi mehdinin herkesten dindar olacağına inanmışsa, geceleri uyumaksızın sabahlara kadar namaz kılarlar.

* Mehdi olduklarını ilk başta gizlerler. Fakat uygun lisanla ağızları arandığında topuklarına kadar gevşedikleri, memnun bir ifade takındıkları gözlenir. Bu konuda kesin inanç sahibidirler ve en ufak şüpheye bile kafalarında yer yoktur.

* Sık sık aşırılıklar arasında fikir değiştirirler. Bugün tek evliliği savunurken yarın sınırsız evlenmeyi ileri sürebilirler. Bugün nafile namazları farzmış gibi yerine getirirken yarın farz namazı 3 vakte, her vakti ise 2 rekata düşürebilirler. Bugün karşı cinse şehvetle baktığında gusül abdesti almayı kabul ederken, yarın gusülün farz olmadığını ve kadın erkek ihtilatının caiz olduğunu söyleyebilirler.

İşin ilginç yanı ise bunların hepsini mehdiliği açısından yoruma tabi tutmalarıdır. Her akıllarına gelen, ilahi ilhamla (!) olduğu için doğrudur, haktır.

* Paranoyak mehdiler sathi bakışla kuvvetli dini yaşayışa sahip görünseler de incelendiklerinde; dinin hükümlerini alt üst ettikleri, birçok farz ibadeti reddettikleri veya saptırdıkları halde, olmayan bazı ibadet türlerini ortaya çıkardıkları görülür.

* En mühim özelliklerinden biri de yalancı olmaları ve takıyye yapmalarıdır. Bunu mehdiliklerini ispat için gerekli ve şart görürler. Mehdiliklerine inandırabilmek için rahatlıkla herkese değişik ve zıt davranışlarda ve açıklamalarda bulunurlar.

Tedavi ve sonuç

Maalesef paranoyaklara tedavi açısından hiçbir şey yapılamamakta ve ömür boyu hezeyanları sürmektedir.

Avrupa ve ABD'de etraflarına hayli kişi toplayan, çoğunluğunu Hindistan ve Uzakdoğu'lu şarlatanların teşkil ettiği ceste'lerin benzerleri maalesef Türkiye'de de zaman zaman görülmektedir. Bu tip kişilere karşı uyanık olmak ve tuzaklarına düşmemek için ortak özelliklerini belirttik. Rabbimiz, cümlemizi sırat-ı müstakim'den ayırmasın.

KAYNAKLAR:

1- Psikiyatri. Prof. Dr. Selim Özaydın. İst. Tıp Fak. Yayını 1984.
2- Psikiyatri. Prof. Dr. Ayhan Songar. Cerrahpaşa Tıp Fak. Yayını 1976.
3- Psikiyatri. Prof. Dr. İsmail Çifter 1986.
4- Psikiyatrik Semptomlar ve Sendromlar. Doç. Dr. Oğuz Arkonaç. 1987.

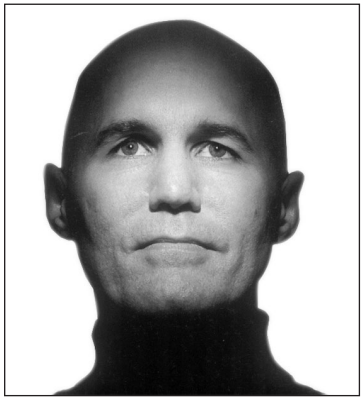

Yaşayan Sahte Peygamberlerden Richard Ford

Pozitivizm ve materyalizmin yaygınlaşmasının ortaya çıkardığı mânevî boşluğu birtakım sahte dinler (sekt-ler) doldurmakta. Yapılan araştırmalar, özellikle yeni neslin eğitimini almadıkları dinlerden uzaklaşarak, değişik sektlere yöneldiğini gösteriyor.

SAHTEKÂRLARIN SALTANATI

Batı'ya yüzyıllardır hâkim olan materyalist ve din düşmanı cereyanların işte neticesi: Mantar gibi biten sahte peygamberlerin kucağına düşen milyonlar ve bu sahtekârların uğruna hem servetlerini hem de hayatlarını kaybeden pek çok insan. Bütün Avrupa ve Amerika'da ortaya çıkan sahte dinler batılı insandaki iman boşluğunu sahte inançlarla doldurmaya çalıştı ve bu tür sahte dinlerin arkasında şarlatanların, ünlü dolandırıcıların olduğu anlaşıldı. Ekilip-biçilmeyen, bakımsız tarlalarda nasıl ortalığı ayrık otlar sararsa batı toplumu da bu tür sahte dinlerin (sekt) pençesine düşmüş durumda.

Meseleye farklı yaklaşan Fransız haftalık *L'Express* dergisi, "Sahte din ve uydurma tarikatler Avrupa'yı niçin

istilâ ediyorlar?" başlığıyla bir dosya açtı ve sorunun cevabını araştırdı. "Aydınlanma asrının ve aklın vatanı olan ihtiyar Avrupa'nın bu tür deliliklerden mâsun olduğu sanılıyordu. Avrupalı, **David Koresh**'in uyduruk tarikatının çiftliğinde 1993'te cereyan eden ve 80 kişinin yanarak ölmesiyle sonuçlanan Waco hâdisesini endişeli bir gözle izlemişti. Liderleri Jime Jones'un emriyle kendilerini zehirleyerek intihar eden 923 kişinin 1978 yılında Guyana'da ölümünü de benzeri bir kaygıyla tâkip etmişti. Fakat Avrupa'nın böyle şeylerden uzak, hem de çok uzak olduğu sanılıyordu" tespitiyle başlayan dosyada şu ilk satırlar yer aldı:

"Uyanışımız âni ve çok sert oldu. Luc Jouret ve onun *Güneş Tapınağı* 53 kişinin hayatına son vermişti. İster katliam ister intihar olsun, sahte peygamberlerin cazibe ve şiddetlerinin şaşırtıcı neticesiydi bu."

Derginin yaptığı araştırmaya göre, sadece Fransa'da 200 sahte din veya uydurma tarikat bulunuyor. Dergi, "Bu korkunç ahtapotun ülkemizde bir milyonu aşkın kurbanı var" demekte.

Sahte dinlerin müridlerinden bazıları liderlerini "ilâh" olarak görüyorlar. Bu sahtekâr "tanrılar" ancak müridlerinin milyonlarını çarptıktan sonra şikâyet üzerine yakalanabiliyorlar. Bu sahte din veya uydurma tarikat kurucularının çoğunluğunu, daha önce dolandırıcılıktan hüküm giymiş kimseler oluşturuyor. Dergi, "Bu sahtecilik, sadece ruhî planda kalmıyor, mâlî plana da kayıyor" notunu düşüyor.

Nüfusunun yüzde 30'u ateist olan koyu laik Fransa'da geçen yılın en çok satan 15 kitabı da din ve inanç üzerine. *"Lixe"* dergisindeki bir görüş bunu şöyle açıklıyor: "Fransızların dinî konulardaki akıl almaz derecedeki kültürsüzlüğü birinci faktör. Uzun zaman laik düşüncenin kendini tehlikeye sokmamak için bütün dinî referansları dışlaması, bütün büyük ideolojilerin de yıkılması karşısında insanların kimlik arayışları içinde oluşu."

Dinsiz kalan batıyı sahte din ve uydurma tarikatların niçin istila ettiği, *L'Express*'in dosya sayısında çeşitli yönleriyle incelendi. Yanlış tanıtıldığı için son hak din olan İslâm'a yeterince yaklaşmayan batılılar niçin bu hâle düştüklerine ciddiyetle kafa yoruyorlar. Dosyanın bu bölümünün tercümesi aynen şöyle:

"Bu sahtekârların sayısı daha da artacak ve gittikçe daha çok zenginleşecekler. Bu, çağın problemidir. 80'li yıllar maddecilik devresidir. Bu dönem, beraberinde bir sürü sosyal rahatsızlıklarla beraber ekonomik meseleler ve kimlik bunalımı ile vahim durumlar getirdi. Kendi gelenekleri içinde boğulup gitmiş olan resmî kiliseler bu rahatsızlıkları gidermesini bilemiyorlar. Sosyolog Jean-Louis Schlegel, **"aslına bakarsanız niçin daha fazla sahte din ve uydurma tarikat yok diye ben hayret ediyorum"** diyor. "

L'Express dergisinin konuyla ilgili dosyası şu satırlarla sona eriyor: "Batı ülkeleri gibi, hatta ondan daha fazla Doğu Avrupa büyük tehlike altında bulunuyor. Komünizmin çöküşü bu sahte kurtarıcılara yepyeni bir pazar açtı. Komünizmden kurtulan ülkelerde kargaşa ve çıkmazlar çok daha derin. Oralarda inanma ihtiyacı çok daha güçlü. Bu gerçeği gören Moon Tarikatı, Yahova Şâhitleri gibi kuruluşlar oralarda çok verimli topraklar buluyorlar. Amerika'nın Tele-peygamberleri de buralarda fink atmayı deniyorlar. Kimileri kıyâmet korkusu ile insanların yüreğini dağlarken kimileri de Tanrı adına çekmeceleri boşaltıp parayı topluyorlar. Netice olarak katolik İngiliz yazar Gilbert Keith Chesterton'un asrımızın başında söylediği şu kehânet gerçekleşiyor: **"İnsanlar artık hiçbir şeye inanmaz olalı beri, herşeye inanır oldular."**

Newsweek dergisi de son sayılarından birinde Amerika'da mânâya yönelişi kapak yaptı. Maddeciliğin tatmin edemediği Amerikalı'nın dinî arayışa girdiği izah edilen yazıda Emory Üniversitesi Antropoloji Kürsüsünden Prof. Charles Nuckolls'un şu sözleri ilgi çekici: **"Biz ana baba-**

larımızın önemli gördüğü din ve aileden koparıldık. İnsan bu kaybettiği şeyleri arıyor. Fakat ne kaybettiğini hatırlamıyor. İnsanlar niçin bu dünyada olduklarını araştırıyor."

Tabiî muharref Hristiyanlık insanları doyuramayınca köksüz modern toplum insanı sekt'lere sığınıyor. Bu tarikatlar arasında sıklığı giderek artan toplu intiharlar ise, gelişmiş toplumların her türlü refaha, ilerleyen teknolojiye v.s. rağmen, büyük bir boşluk ve hayata isteksizlik duymaya başladıklarına işaret ediyor.

Sadece Amerika Birleşik Devletleri'nde 425 tarikat bulunuyor. İngiltere'de bu rakam daha da yüksek: 604. Bu iki ülkenin peşinden 108 tarikatla İsviçre geliyor. Ancak bu rakamların yalnızca resmiyete intikal etmiş olanları gösterdiği de biliniyor. İngiltere için verilebilecek olan asıl rakam 2000 küsur civarlarında dolaşıyor. Fransa'da ise yaklaşık 850 dini grup bulunmakta.

"Gelecek Şoku, Üçüncü Dalga, Yeni Güçler" adlı kitaplarıyla tanınan ünlü fütürist Alvin Toffler, günümüzde sekülerizmin, başka bir deyişle laik, cismani ve dünyacı hareketin, yeryüzünün her yanında eleştiriye, saldırıya uğradığını söylüyor. 20. yüzyılın son yıllarında mal ve gösteriş hırsına kapılmış medya idaresindeki insanoğlunun mânevî ihtiyaçları artmış durumda.

Evet, dinsiz batı bu sefer sahte dinlerin esiri hâline geldi. Çoğunluğunu dolandırıcılıktan suçlu insanların kurduğu sayısız sahte din, mezhep veya tarikat müridlerinin bağış ve hediyeleriyle milyarlık servete sahip olan bu sahtekârlar; batı gençliğini fuhuş, uyuşturucu, cinsî sapıklık bataklığına itiyor, bazen intihar çıkmazına sürüklüyor. Yani rüzgâr eken batı fırtına biçiyor.

İnsan fıtratında iman ve ibâdet vardır. Hak din ile doldurulamayan gönülleri, sapık kişiler avlamaktadır. Ama "izmler" son bulduğu gibi yakın zamanda sahte din ve inançlar da yerini hakikî dine terkedecektir. İnsanlık birgün muhakkak bu gerçeği anlayacaktır. İşaretler batının İslâma gebe olduğunu göstermektedir.

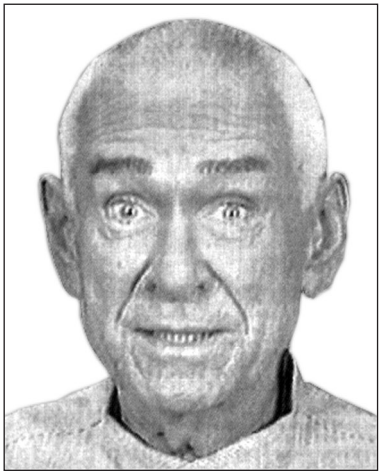

Tarikat Mensuplarını Toplu İntihara Sürükleyen Marshall Applewhite

Zamanımızın insanı huzuru ve mutluluğu birtakım sahte dinlere ve şarlatanlara teslim olarak bulmak istiyor. Hak dinin boşluğunu dolduran bu sektlerin insanlığı felâkete götürdüğü görülüyor.

SAHTE DİNLER DÜNYAYI SARIYOR

Batı'da insanlar Hristiyanlık ve kiliseden uzaklaşırken, Allah'ı arayıp bulma ve O'na bağlanma ihtiyacı için başka yollar araştırmaya başladılar.

Haftalık Fransız *Le Nouvel Obseruateur* dergisi, Batı'da Allah'a duyulan özlemi kapak konusu yaparak 12 sayfasını Allah'ı arayışa ayırdı. "Tanrı'nın yeni çehreleri. Kiliseler boşalıyor, dinler çoğalıyor..." başlığını kullanan dergi, **"Batı'da inanma ihtiyacı ve maneviyata yöneliş, hiçbir zaman bu kadar kuvvetli olmadı"** diyor.

Dergide tanınmış tarihçi Jean Delumeau düşüncelerini şöyle açıklıyor: "Batı'da gözlerimizin önünde, gerçek bir din ihtiyacı patlamasına şahit oluyoruz. Bu ihtiyaç her yönde kendini gösteriyor. Ne var ki geleneksel dinlere bunun bir katkısı yok. Buna bazen terim tam oturmasa bile "Allah'ın dönüşü" adı veriliyor. Kutsalın ve esrarlı âlemin bu yeni cazibesi, pozitivistlerin ve marksistlerin 19. yüzyıldan beri ortaya attıkları teşhisleri çürütmüş oluyor. Onlar, bilimin ilerlemesi, siyasî ve sosyal büyük değişimler sayesinde Allah inancının eriyip yok olacağı kehanetini savunuyorlardı. Oysa savaşlar, soykırımlar, aile buhranları, çözülmüş toplumlarda ferdin tek başına kalışı, ideolojilerin çöküşü, işsizliğin artışı, kirlenmenin fazlalaşması gibi faktörler, dini de yavaş yavaş ortadan kaldıracağı iddia edilen sürekli bir ilerlemenin getireceği maddî ve manevî mutluluk inancını sildi süpürdü."

Andre Malraux, 21. yüzyılın ya dine döneceğini veya yok olacağını söylemişti. Buna dayanarak ünlü yazar Jean Daniel şunları söylüyor: **"Benim kanaatimce 21. yüzyıl, inancın rövanşı olacaktır. Çünkü insanların dayanak noktası ve hatta inançsızlığa atlama tahtası olarak kullandıkları ilerlemeye olan güven kaybolmuştur.**

Bu sonuca, bizi çevreleyen toplumları ve zihniyetleri basit bir şekilde gözlemleyerek varıyorum. İlâhlaştırılan bir insanın Allah'a inanmaktan vazgeçebileceğini, bize hiçbir şey garanti edemez. Aksine her şey bizi, ilerlemenin sebep olduğu hayal kırıklıklarına sürüklüyor. İnsanlar kutsala olan kesin ihtiyaçlarından uzak kalamayacaklardır. 21. yüzyıl bu ihtiyacın açığa çıktığı asır olacaktır."

Sektlerin artışı

Pozitivizm ve materyalizmin yaygınlaşmasının ortaya çıkardığı manevî boşluğu birtakım sahte dinler (sektler) doldurmaktadır. Sosyolog Françoise Champion, "İnsanlar

bir dinî lidere veya öndere inanarak ıstıraptan kurtulmak, başarı kazanmak ve mutluluğa ermek istiyorlar. Sağlıklı kalmayı da bu yolla sağlamak emeli taşıyorlar. Bu yeni tür dindarlık, giderek bütün dünyayı saracağa benziyor. İnsanlar, saadeti burada ve şimdi tatmak ve yaşamak arzusundalar."

Yapılan araştırmalar özellikle yeni neslin eğitimini almadıkları dinlerden uzaklaşarak değişik sektlere yöneldiğini gösteriyor. *US News and World Report*'un son sayılarından birinde yer alan habere göre Amerika'da son yıllarda 3.500 yeni dinî grup ortaya çıktı. Gizli tabiatüstü güçlerle ilgili kitap satışlarında da büyük artış mevcut. Bu sektlere üye olan gençlerin hayattan artık birşey beklemedikleri ve ruhlarını âdetâ lidere sattıkları dikkati çekiyor.

Toplu intihar

Bu sektlerden ABD'nin San Diego şehri yakınlarında pahalı bir malikânede topluca intihar eden "Cennetin Kapısı" tarikatı, bütün dünyayı sarstı.

"Do" olarak bilinen tarikat lideri Marshall Applewhite, tarikatı kurmadan önce müzik öğretmeniydi. Bir Protestan papazın oğlu olan Do, bir erkek öğrencisiyle eşcinsel ilişkisi olduğu için okulla ilişkisi kesilmiş. Bu olay üzerine eşiyle boşanmış ve bunalıma girerek 2 yıl Texas'ta akıl hastanesinde tedavi görmüştü. Burada kendisiyle aynı "inançları" paylaşan bir hemşireyle evlendi. Onunla kurduğu tarikat, birçok eyalete yayıldı. Kendisinin Hz. İsa'nın dünyaya dönmüş hâli olduğunu ileri süren Applewhite, bağlılarının aileleri dahil, dünya ile ilgili herşeyi terkedip, insanüstü bir yolculuğa hazırlanılmasını istiyordu.

Nitekim hepsi de bilgisayar programcısı olan 39 kişi tarikat merkezi olarak kullanılan bir villâda, toplu halde intihar etti. Bunun sebebi, Hale Bopp Kuyruklu Yıldızının gerisinde saklandığını sandıkları bir UFO'yla buluşmak düşüncesiydi.

Scientology sekti

Time dergisi, 27 Ocak 1997 tarihli sayısında kapak konusu olarak "Faith Dealers" yâni "İnanç Tüccarları"nı seçti. Ana konuyu "Scientology Tarikatı" oluşturuyordu.

Tarikatın bağlılarından Noah Lottick, kendisinden istenen yüklü aidatı veremeyince intihar etmişti. Bir doktor olan babası, bu tarikatı etraflıca araştırdı ve şu sonuca vardı: "Biz Scientology'yi, Dale Carneige gibi insanlara mutlu olmayı öğreten bir tarikat zannediyorduk. Ama artık oranın psikopatlar okulu olduğuna inanıyorum. Şarlatanlıklarına "psikoterapi" diyorlar. En iyi ve en parlak zekâlı insanları kandırıp topluyor ve yok ediyorlar."

Mağdur baba tarikatla boşuna uğraşacak gibi görünüyor. Çünkü korkunç bir servete sahip olan ve en pahalı avukatları, özel dedektifleri bulunan Scientology sekti ile mücadelede sonuç elde etmek imkânsız gibi.

Scientology televizyonu, 900'lü telefon hatlarını da çok rahat kullanıyor. Chicago'da bulunan medya uzmanlarından Cynthia Kisser şöyle diyor: "Scientology, acımasız bir örgüt; daha çok klâsik terörizme benziyor. Çok kavgacılar ve sadece kazanç peşindeler. ABD tarihinde böylesi hiç görülmedi; hiçbir inanç üyelerini böylesine soymadı."

Scientology, göründüğünden daha fazla gücü olan bir örgüt, korkunç parası ve beyin yıkamaya yönelik bir metodu var. Ayrıca çok hızlı yayılıyor. Görünüşte bir din, ama bu din öncekilere hiç benzemiyor, çünkü insan beynine hücum ediyor. Şu anda Hristiyan ülkelerde faal. İslâmiyet'in tesiri alanına girmek bile istemiyor, çünkü tutunamayacağını biliyor.

Sektlerin sardığı batı

ABD ve Avrupa ülkelerinde yeni zuhur eden sapık dinî gruplar, faaliyetlerini gitgide arttırıyorlar. Yöneticiler, bu sektlere ne yapacaklarını şaşırmışlar ve inanç hürriyetini zedelemeden kısıtlamanın yollarını arıyorlar.

Yeni mezhep ve dinleri araştıran bir komisyona başkanlık eden Alain Gest şu görüşü net bir şekilde ortaya koyuyor: "Eğer sabahın 4'ünde kalkıp tanrı diye bir soğana tapınıyorsanız, buna karşı değilim. Ancak benim için mesele teşkil eden şey şudur: Benim adıma veya yerime dua edip, karşılığında binlerce dolar talep etmeniz." Evet, batıda ilâhî dinlerle mücadele edilip eğitim verilmediğinde inançsızlığın yaygınlaşacağı zannedilirken saçma sapan ve son derece garip yeni inanışlar türediği görülmüştür. Birçok insan, bazı sahtekâr tipleri peygamber gibi görerek beyinlerini yıkatmakta ve bütün enerjilerini ya da servetlerini bu tiplerin emrine vermektedir. İnsanları mutsuzlaştıran, intihara sürükleyen veya Japonya'da olduğu gibi terörizme götüren bu tarikatlara karşı batı çaresiz durumdadır.

Bizim ise yapacağımız şey belli. İslâmiyet'e daha çok sarılmak ve böyle sahtekârların eline düşmeden bütün dünyaya huzurun ve sonsuz saadetin yolunu göstermek...

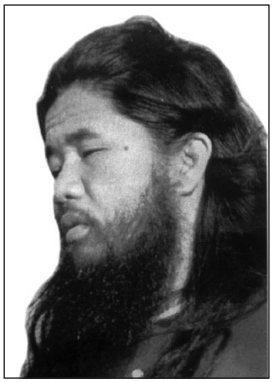

Shoko Asahara

(Metro'ya bomba koyan Japon terör tarikatının lideri)

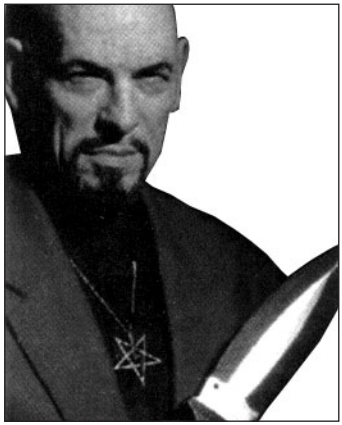

Satanizmin kurucusu Lavey, şöhret düşkünü aşağılık bir kişiliğe sahipti. Adını duyurmak için filmlerde şeytan rolünü oynamış, boynuz takarak ve eline çatal mızrağı alarak bu kılığa girmekten zevk duymuştur.

Anton LAVEY (1930-1998)

Ülkemize kadar internetle yayılarak intihar ve cinayetlerle adını duyaran Satanizm (şeytana tapanlar tarikatı) son yıllarda ABD ve Avrupa ülkelerinde hızla çoğalan sektlerden biridir. Bu sektin Kara Papa lakaplı kurucusu incelendiğinde, semavî dinlerin zayıflamasıyla ortaya çıkan boşluğun insanlığı ne büyük tehlikelere götürebileceği görülecektir.

Anton Lavey kimdir?

Kafkas kökenli bir ailedendir. Önceleri sirklerde arslan terbiyeciliği, polis fotoğrafçılığı, hipnozculuk ve artistlik gibi ne iş bulursa yapıyordu. Bir ara müzikle uğraştı, okült müzik adını verdiği parçalar besteledi. Ancak Lavey'i bunlar tatmin etmiyordu. Meşhur ve zengin olmak onun tek arzusuydu.

ABD ve Avrupa ülke insanları Hıristiyanlığa karşı soğuktular. Allah'a inanıyorlardı ama kiliseye gitme oranı çok düşüktü. Bu olguyu kapak yapan Newsweek (July 12,99) dergisi, kiliseye gidenlerin sayısının hızla azaldığını, artık Hıristiyanlığın sembolik bir etiket haline geldiğini yazdı. İşte semavi dinlerin bu boşluğunu kullanmak isteyen Anton Lavey 1966'da San Fransisko'da Şeytan Kilisesi'nin açılışını yaptı.

Lavey, şöhretini bir rastlantıya borçluydu. Artist Jane Mansfield ve mafya bozuntusu kocası Mickey Hargetey, Lavey'den büyü yapmasını istiyorlar. Lavey uyduruk birşeyler karalıyor. Ancak karı-koca büyü parasını ödemeyince Lavey "Ben bu çifti lanetledim" diyor. Aradan bir ay geçince, çift trafik kazası geçirdi ve kadın öldü. Lavey bu olayı hep kullanarak, "Benim lanetim böyle. Ben şeytanın dostuyum, çünkü onun peşinden gidiyorum. Şeytan da bana yardımcı oluyor." diyerek herkesi kerametine inandırmaya çalıştı.

Asker kaçağı, hipi eskisi ve uyuşturucu bağımlısı olan Lavey'e meşhur ve zengin olmanın yolu açılmıştı artık. Örgütüne seçkin, varlıklı, eğitimli, üretken, eksantrik kişileri toplamaya başladı.

Satanizmin prensipleri

Satanizme göre, şeytan müsamahayı, realiteyi, duru ve temiz bilgeliği, nezaket ve kibarlığı temsil eder. Hürriyetin, kuvvet ve iktidarın da temsilcisidir. Kilise ve üyeleri, güçlerini ondan alırlar.

Şeytanın özellikleri bu kadarla bitmez. O, aynı zamanda intikamı ve insanların arzuladığı bütün günahları da temsil eder. İsyan, başkaldırma ve şehvet, şeytanda, dolayısıyla bir satanistte olması gereken önemli hususiyetlerdir. Satanizme göre insan, başı boş hayvanlar gibi, içgüdülerine göre zevk ve şehvet peşinde olmalıdır.

Satanistlere ait tatil günü vardır. Her satanistin doğum günü onun için satanik tatildir. Cadılar günü ikinci büyük tatilleridir. Çoğunlukla siyah giyinirler. Bütün din-

lere karşı olan herşey onların dostudur.

Amerika'da işlenen yüzlerce cinayetin, çocuk kaçırma ve tecavüzün faturası satanistlere çıkarılmıştır.

Ülkemizde ilk defa 1998 yılı içinde İstanbul Ataköy'de "Biz bu dünyaya ait değiliz" diyerek intihar eden iki genç-le adını duyurmuş olan Satanizm, 17 Ağustos'da Marmara Bölgesinde meydana gelen 7.4 şiddetindeki zelzeleden sonra, "Şeytan kurban istiyor" denerek öldürülen genç kızla, ardından Adana'da şeytana tapanlar mensubu iki genç kızın intiharıyla günlerce gündemde kalmıştır.

Ülkemizde Satanistlerin eylem planları arasında; Taksim'e yapılması düşünülen caminin yerinde protesto gösterisi yapmak, camileri kundaklamak, el yazması Kur'an yakılarak küllerini tuvalete dökmek gibi hedefler vardır.

Lavey'in şahsiyeti

Lavey, kurduğu Kilise'den anlaşılacağı gibi şöhret düşkünü aşağılık bir kişiliğe sahiptir. Adını duyurmak için filmlerde şeytan rolünü oynamış, boynuz takarak ve eline çatal mızrağı alarak bu kılığa girmekten zevk duymuştur. Ayrıca şeytanın sesini duyduğunu iddia etmiştir ki bu Lavey'in ya şarlatan veya klinik bir vaka olduğunu göstermektedir.

Aslında semavi dinlerin zayıfladığı ve geri plana itildiği ortamlarda insanlar özellikle gençler metafizik ihtiyaçlarını karşılayabilmek için böyle sapık inanışlara kapılabilmektedir. Kur'an eğitiminin 15 yaşına kadar kanunla yasaklandığı, 12 yaşından önce Allah'ın kitabını eline almanın yine kanunlarla engellendiği, İslâmi çalışmaların "irtica" denilerek tehdit unsuru sayıldığı ülkemizde şeytana tapanların cirit atması şaşırtmamalıdır...

KAYNAKLAR:

1- Şeytan Gerçeği ve Satanizm, Mehmet Yavuz Şeker.
2- Şeytana Tapanlarla ilgili Düşünceler, Hekimoğlu İsmail, Zaman, 25.9.1999
3- Satanist Sarsıntı, Halit Kakınç, Star, 27.9.1999